

Τεύχος 89/90
Ιούλιος 2010 - Ιούνιος 2011

Ο αγώνας της γυναίκας

ΕΠΕΤΕΙΟΣ

90 ΧΡΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ
ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ
(1920 - 2010)

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΛΙΚΗ ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ -
ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Επίτιμη πρόεδρος Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Σούλα Παναρέτου
Αντιπρόεδροι: Έλια Κολοκυθά, Λιλή Κουράκου
Γενική Γραμματέας: Τέρψη Λαμπρινοπούλου
Ειδική Γραμματέας: Βάσω Φαρμάκη
Ταμίας: Δώρα Χιλιδάκη
Μέλη: Κούλα Αναγνωστοπούλου-Κουράκου,
Χαρά Καραγιαννοπούλου, Κούλα Κασιμάτη,
Λάουρα Μαράτου-Αλιπράντη,
Καίτη Μποτοπούλου,
Θεοδώρα Παπαδοπούλου, Παναγιώτα Πετρόγλου,
Αφροδίτη Τεπέρογλου, Ειρήνη Φερέτη

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

(Πρωτοεκδόθηκε το 1923)

Ιδιοκτησία - Έκδοση του Συνδέσμου για τα
Δικαιώματα της Γυναίκας

Σκουφά 60 - ΑΘΗΝΑ, 106 80

Τηλ.: 210-36 26 460 - Fax: 210-36 16 236

e-mail: L.Women-rights@otenet.gr

www: leaguewomenrights.gr

ΚΕ.ΤΕ.ΜΕ: Ελένη Κωστέα

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α. ΠΡΟΒΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΗΝ 78^η ΕΤΗΣΙΑ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2011

Η ΠΟΡΕΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΕ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΚΑΜΠΗ -
ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η Τράπεζα της Ελλάδος εξαρχής είχε υποστηρίξει ότι η Συμφωνία Στήριξης θα έπαιζε σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης, καθώς θα εξασφάλιζε τα αναγκαία κεφάλαια σε μια περίοδο που η χώρα είχε πρακτικά αποκλειστεί από τις αγορές, θα επέβαλλε πειθαρχία στην τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων, θα προσέφερε τεχνογνωσία στην εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής και θα διευκόλυνε τη δημοσιονομική προσαρμογή.

Η Συμφωνία Στήριξης απέτρεψε τη χρεοκοπία και επέβαλε τον αναπροσανατολισμό της οικονομικής πολιτικής

Πράγματι, η Συμφωνία όχι μόνο εξασφάλισε τα αναγκαία κεφάλαια αλλιά και έδρασε ως καταλύτης για το ριζικό αναπροσανατολισμό της οικονομικής πολιτικής προς δύο κύριες κατευθύνσεις: την ταχεία δημοσιονομική προσαρμογή και την εφαρμογή διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Η στροφή αυτή έπρεπε βεβαίως να έχει γίνει πολλή χρόνια πριν, όταν οι συνθήκες ήταν ευνοϊκότερες. Τον Απρίλιο πάντως του 2010 όλα τα περιθώρια για αναβολές είχαν εξαντληθεί και η αλληγορική κατεύθυνση ήταν επιτακτικά αναγκαία. Η πολιτική που άρχισε να εφαρμόζεται ήταν ο μόνος τρόπος για να ανακοπεί η περιθωριοποίηση της χώρας, η μόνη ελπίδα για τη δημιουργία προϋποθέσεων που θα επέτρεπαν μια συντεταγμένη πορεία πάνω σε νέες βάσεις το ταχύτερο δυνατόν.

Οι παρεμβάσεις της ΕΚΤ και τα μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας απέτρεψαν την πιστωτική ασφυξία

Την ίδια αυτή περίοδο, όταν οι υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας συμπαρέσυραν και τις αξιολογήσεις των τραπεζών, οι ομάδες συνθήκες ρευστότητας εξασφαλίστηκαν χάρη στην πολιτική και τις παρεμβάσεις του Ευρωσυστήματος. Η νομισματική πολιτική παρέμεινε σε διευκολυντική κατεύθυνση, διατηρώντας τα επιτόκια σε χαμηλά επίπεδα. Παράλληλα, το Ευρωσύστημα εξακολούθησε να προσφεύγει στη χρήση μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής, τα οποία βελτίωσαν τη ρευστότητα των τραπεζών και της οικονομίας υπό συνθήκες που ήταν εξαιρετικά δυσμενείς για την Ελλάδα. Τέλος, ελήφθη και η πολύ σημαντική απόφαση να παρέχεται χρηματοδότηση από το Ευρωσύστημα στις τράπεζες, έναντι χρεογράφων τα οποία έχει εκδώσει ή εγγυηθεί το Ελληνικό Δημόσιο, ανεξαρτήτως πιστωτικής διαβάθμισης.

Είναι βεβαίως γνωστό ότι δυσχέρειες στη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων υπήρξαν και εξακολουθούν να υπάρχουν. Θα πρέπει όμως να συγκριθούν με τα ανυπέρβλητα εμπόδια που θα είχαν δημιουργηθεί, αν δεν είχαν γίνει οι σωτήριες αυτές παρεμβάσεις, που απέτρεψαν τη διαμόρφωση συνθηκών πιστωτικής ασφυξίας.

Η προσαρμογή ξεκίνησε το 2010 με απτά αποτελέσματα στο δημοσιονομικό τομέα

Η προσπάθεια αντιστροφής των εξελίξεων άρχισε με παρεμβάσεις σε πολλούς τομείς και είχε απτά αποτελέσματα, κυρίως στον δημοσιονομικό τομέα. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώθηκε περίπου κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες. Η πρόοδος αναγνωρίστηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΔΝΤ, σε τρεις διαδοχικές αξιολογήσεις, γεγονός που επέτρεψε την ομαλή ροή της χρηματοδότησης που προέβλεπε η Συμφωνία Στήριξης. Αποτράπηκαν έτσι οι ολέθριες εξελίξεις που ένα χρόνο πριν έμοιαζαν αναπόφευκτες και δόθηκε στην οικονομία ένα χρονικό περιθώριο, για να προχωρήσει στις αλλαγές που ούτως ή άλλως, με ή χωρίς Μνημόνιο, έπρεπε να γίνουν.

Καθυστερήσεις αλλιά και αντικειμενικές δυσκολίες συντηρούν την αβεβαιότητα των αγορών

Μέσα στο χρόνο που πέρασε έγιναν πολλά. Όμως, παρά τα θετικά αποτελέσματα και τη μεγάλη προσπάθεια που έχει καταβληθεί, οι παράγοντες που δημιουργούν αβεβαιότητες και τροφοδοτούν την επιφυλακτικότητα των αγορών διατηρούνται ισχυροί.

- Πρώτον, η **δυναμική του χρέους** παραμένει δυσμενής, καθώς οι συσσωρευμένες ανισορροπίες είναι μεγάλες και η πρόοδος των προσαρμογών δεν είναι αρκετά ταχεία για να αντιστρέψει γρήγορα και αποφασιστικά αυτή τη δυναμική.
- Δεύτερον, η **ανταγωνιστικότητα** βελτιώθηκε ελαφρά, κυρίως λόγω μειώσεων στο κόστος παραγωγής. Δεν βελτιώθηκε όμως η «διάρθρωτική» ανταγωνιστικότητα, που συνδέεται με τη δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς την επιχειρηματική δραστηριότητα. Εξάλλου, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας κόστους το 2010 ήταν μικρή σε σχέση με τις σωρευτικές απώλειες της τελευταίας δεκαετίας.
- Τρίτον, παρά τις μεταρρυθμίσεις στη **λειτουργία του δημόσιου τομέα**, δεν υπήρξε ακόμη ουσιαστική βελτίωση εκεί όπου πρωτογενώς παράγονται τα έλλειμματα – στη δημόσια διοίκηση, τους πολυάριθμους οργανισμούς, την τοπική αυτοδιοίκηση – ούτε και στην αποτελεσματικότητα του φοροεισπρακτικού μηχανισμού. Έτσι, η δημοσιονομική πορεία, μετά την ισχυρή εκκίνηση που έγινε, εμφανίζει στις αρχές του 2011 σημεία κόπωσης και αποκλίσεις από τους στόχους. Το έλλειμμα του 2010, παρά τη μεγάλη μείωσή του, απέκλινε από την αρχική πρόβλεψη, ενώ αποκλίσεις καταγράφονται και το πρώτο τρίμηνο του 2011.

* Απόσπασμα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εθελοντισμός και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)	1
Ενδυναμώνουμε τα Κοινωνικά Δικαιώματα για να βγούμε από την οικονομική κρίση	3
Παγκόσμια Ημέρα Γυναίκας – 8 Μαρτίου 2011	5
Συμμετοχή των μελών του Δ.Σ. του Σ.Δ.Γ. σε εκδηλώσεις για την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας	20
Συνήγορος του Πολίτη – Ανεξάρτητη Αρχή	21
Ανωτέρα Γυναικεία Σχολή (1921-1923)	22
Εορταστική Εκδήλωση για την Πρωτοχρονιά 2011	25
Αφιέρωμα στα 90 Χρόνια Αγώνων του ΣΔΓ Τιμητική εκδήλωση για την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου	31
Το έργο της Επιτροπής για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών του Συμβουλίου της Ευρώπης	58
35ο Συνέδριο της ΔΕΓ – Νέα Πρόεδρος ΔΕΓ	59
Θέματα:	
Νομικά	60
Διεθνή	65
Ευρωπαϊκά	67
Γυναίκα και Επιστήμη	71
Νέα από παντού	73
Βιβλία	78
Σινεμά	82
Ανακοινώσεις – Ψηφίσματα – Επιστολές – Δελτία Τύπου	84
English Summaries	91

Στοιχειοθεσία - Σελιδοποίηση: ΑΦΟΙ ΦΡΑΓΚΟΥΔΗ Ο.Ε.

Καλλιτεχνική Επιμέλεια: Κυρατώ Π. Καραγιάννη

Σταδίου 60, Αθήνα

Τηλ.: 210-32.27.323 - Fax: 210-32.24.548

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

Λιλή Κουράκου

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Σούλα Παναρέτου
Κούλα Κασιμάτη
Έλια Κολοκυθά
Λιλή Κουράκου
Τέρψη Λαμπρινοπούλου
Λάουρα Μαράτου-Αλιπράντη

ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

Κούλα Αναγνωστοπούλου-
Κουράκου
Χαρά Καραγιαννοπούλου
Έλια Κολοκυθά
Λάουρα Μαράτου-Αλιπράντη
Καίτη Μποτοπούλου
Θεοδώρα Παπαδοπούλου

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ:

Λιλή Κουράκου

Τεύχος 89/90

Ιούνιος 2010 - Ιούλιος 2011

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

ΙΣΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ – ΙΣΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Εθελοντισμός και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ)

της Σούλλας Παναρέτου

Το ζήσαμε κι αυτό! Τελευταία ένα κύμα γενικευμένης απαξιωτικής κριτικής σηκώθηκε κατά των ΜΚΟ συλλήβδην, προκαλώντας αισθήματα δυσφορίας και αδιεξόδου στην- και χωρίς το τελευταίο -καταταλαιπωρημένη κοινή γνώμη της χώρας μας. Μετά τα σκάνδαλα, επί αποδείξει, της κακοδιαχείρισης, της κατασπατάλησης και του σφετερισμού του δημοσίου χρήματος εκ μέρους εκπροσώπων του πολιτικού συστήματος, είναι η σειρά των ΜΚΟ να ελεγχθούν για ισοϋψή εγκλήματα; Και μπορούν να συγκριθούν αυτά τα μεγέθη;

Ο θόρυβος άρχισε με τη δημοσίευση του καταλόγου των ΜΚΟ, που είναι διαπιστευμένες στο ΥΠΕΞ. Γράφτηκαν πολλή για τις οργανώσεις, εγέρθηκαν ερωτηματικά για το πλήθος τους η/και το περιεχόμενο της αποστολής τους, έγιναν πολλή κακεντρεχή σχόλια και τσουβαλιάστηκαν οι διαφανείς και χρήσιμες με εκείνες που είναι σφραγίδα η δεν στέκονται στο ύψος της αποστολής τους, η οποία συνίσταται στην κοινωφελή δραστηριότητα.

Είναι κρίμα, που το Ευρωπαϊκό Έτος Εθελοντισμού, που είναι το έτος που διανύουμε, εγκαινιάστηκε επί της ουσίας με την επίθεση κατά των ΜΚΟ, την οποία άρχισαν «κίτρινα» μπλογκς, «κίτρινα» ΜΜΕ και στη συνέχεια πήραν τη σκυτάλη σοβαρά φύλλα. Ασφαλώς χρειάζεται δημόσιος διάλογος και το Ευρωπαϊκό Έτος είναι ευκαιρία. Θα μπορούσε να είναι ευκαιρία.

Δυστυχώς, όμως, ο τρόπος με τον οποίο γίνεται ο δημόσιος διάλογος στη χώρα, όταν γίνεται, δεν βοηθάει στην κατανόηση των διαδικασιών. Ιδιαίτερα αυτό ισχύει για την τελευταία περίοδο, που η πολυπληυρη κρίση έχει προκαλέσει υστερικές καταστάσεις. Τα ζητήματα αυτά χρειάζο-

νται νηφαλιότητα. Δεν είναι μαύρο-άσπρο. Έχουν πλευρές, αποχρώσεις, όρους και προϋποθέσεις. Μέσα στην υπερβολή και στον ορυμαγδό δεν κερδίζει η διαφάνεια και η αντικειμενική εκτίμηση των πραγμάτων. Δηλαδή δεν εξυπηρετούνται και οι σκοποί εκείνων που έχουν αγαθές προθέσεις, εφόσον δεν γίνεται διάκριση και μαζί με τη σκάφη κινδυνεύει να πεταχτεί και το παιδί.

Να τι λέει σχετικά ο κ. Πάνος Χριστοδούλου, διευθυντής του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες: «Προφανώς υπάρχουν αδιαφανείς ΜΚΟ και ασφαλώς πρέπει επιτέλους να υπάρξει ένα θεσμικό πλαίσιο διαφάνειας για το καθεστώς τους, κάτι που θα ωφελήσει όσες λειτουργούν σωστά όλα αυτά τα χρόνια. Από την άλλη όμως είναι ιδιαίτερα επικίνδυνο και ύποπτο να απαξιώνονται με τόση ευκολία όλες οι οργανώσεις. Η κοινωνία των πολιτών (κομμάτι της οποίας αποτελούν οι ΜΚΟ) είναι ένας θεσμός –κατάκτηση των τελευταίων δεκαετιών για τη χώρα μας, ο οποίος πλήττεται ανεπανόρθωτα με αυτές τις γενικευμένες επιθέσεις και οδηγεί σε επικίνδυνες ατραπούς».

Αλλά γιατί είναι τόσο σημαντικό το έργο των ΜΚΟ; Η κ. Θεοδότη Νάντσου, συντονίστρια περιβαλλοντικής πολιτικής της WWF Ελλάς, υποστηρίζει σχετικά: «Γενικότερα, η κοινωνία των πολιτών, είτε πρόκειται για ΜΚΟ είτε για άλλες ομάδες πολιτών είναι ένα μεγάλο πείραμα για τη σύγχρονη δημοκρατία: αποσκοπεί στη διεύρυνσή της πέρα από τα όρια της κοινοβουλευτικής έκφρασης, μέσα από την ενδυνάμωση του πολίτη και την έκφραση παρεμβάσεων για θέματα που αφορούν το σύνολο της κοινωνίας. Ο πληθωρισμός στην έκφραση της κοινωνίας είναι βασικό συστατικό της δημοκρατίας και σημαντική κοινωνική κατάκτηση.

Η ύπαρξη και στήριξη αυτού του πλουραλισμού είναι συχνά επώδυνη, διασφαλίζει όμως τη συμμετοχή μεγαλύτερου μέρους της κοινωνίας στα κοινά με όρους πιο ανοιχτής ενημέρωσης, αγγίζει πολλούς καυτούς τομείς, θέτει προκλητικούς προβληματισμούς και βέβαια δίνει στον πολίτη δύναμη και γνώση που τελικά ενισχύει τον λαϊκό έλεγχο της εξουσίας».

Ένα κρίσιμο ζήτημα είναι ασφαλώς η σχέση μεταξύ κράτους και κοινωνίας των πολιτών. Έχουμε γίνει μάρτυρες τόσο της περιφρόνησης της κεντρικής πολιτικής εξουσίας προς τις οργανώσεις που φθάνει μέχρι και μέτρα περιορισμού, φίμωσης και δίωξης τους. Αυτή η στάση χαρακτηρίζει αντιδημοκρατικά, αυταρχικά καθεστώτα, που δεν ανέχονται κριτική και κατατάσσουν τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών στην πολιτική αντιπολίτευση. Μερικές φορές, μάλιστα, οι ΜΚΟ θεωρούνται μοχλοί παρέμβασης και ιμάντες μεταβίβασης της πολιτικής ξένων κέντρων, σε ένα σενάριο ούτε λίγο ούτε πολύ, συνωμοσιολογίας. Αλλιώς πάλι έχουμε δει εξάρτηση και χειραγώγηση των τελευταίων από θεσμούς εξουσίας και δη την κυβερνητική. Δηλαδή, διεθνώς έχουμε δει και το μαστίγιο και το καρότο στην στάση της επίσημης πολιτείας προς την κοινωνία των πολιτών και τις εκφράσεις της.

Ποιό όμως οφείλει να είναι το προφίλ μιας σωστής ΜΚΟ; Η κ. Θεοδότη Νάντσου πιστεύει: «Εξ ορισμού, ως ΜΚΟ δικαιούνται να ονομάζονται μόνο όσοι μη κρατικοί φορείς έχουν ως στόχο την προσφορά κοινωφελούς έργου, όπως η προστασία του περιβάλλοντος, η προώθηση ανθρωπιστικών σκοπών και ο πολιτισμός, ενώ ταυτόχρονα παραμένουν ανεξάρτητοι από οποιοδήποτε κομματικό, οικονομικό ή επιχειρηματικό συμφέρον».

Ασφαλώς, κάθε επιχορήγηση και ενίσχυση από υπουργείο ή άλλο θεσμό δεν είναι εξ ορισμού απόδειξη υποταγής και χειραγώγησης. Απαιτούνται διαφανείς κανόνες και συμφωνία κυρίων και κυριών, ότι η χρηματοδότηση γίνεται για σκοπούς κοινωφελούς δραστηριότητας. Ο κ. Νίκος Χαραλαμπίδης, διευθυντής του ελληνικού γραφείου της GREENPEACE, προσθέτει σχετικά: «Το κάθε υπουργείο, όταν λειτουργεί ως χρηματοδότης, οφείλει να θέτει τους όρους της χρηματοδότησης και να προσδιορίζει τα παραδοτέα, αλλά και τις όποιες συνέπειες σε περίπτωση αθέτησης της συμφωνίας. Είναι, λοιπόν, απολύτως θετική η πρωτοβουλία του ΥΠΕΞ να αναζητήσει την τύχη των χρημάτων που έδωσε κατά καιρούς σε ΜΚΟ και να προχωρήσει ανάλογα με τα ευρήματα της έρευνας, πιθανώς βελτιώνοντας τους όρους χρηματοδότησης. Ελπίζω να ακολουθήσουν και τα υπόλοιπα υπουργεία».

Υπάρχουν, επομένως τρόποι, ώστε να αποφύγουμε το γνωστό δίλημμα της καμήλας:μα γιατί ανήφορος η κατήφορος; ίσιωμα δεν υπάρχει; Υπάρχει τρόπος και η πολυτιμή ανεξαρτησία των οργανώσεων να διαφυλαχθεί και δραστηριότητα να γίνεται, ιδιαίτερα σε μια εποχή που η κοινωνική αλληλεγγύη είναι είδος σε ανεπάρκεια. Σε μια εποχή κρίσης, όπου πρέπει να σκεφθούμε τρόπους πρακτικούς

για να απαλύνουμε κοινωνικές πληγές, να φτάσουμε εκεί που αρνούνται ή δεν θέλουν να φτάσουν οι θεσμοί. Χρειαζόμαστε την αληθυστική αυτενέργεια της κοινωνίας των πολιτών, όσο τίποτε άλλο.

Οι φεμινιστικές-γυναικείες οργανώσεις είναι ένα παράδειγμα φορέων που στηρίχτηκαν διαχρονικά στον εθελοντισμό, στην πιο αγνή και καθαρή μορφή του. Παρήγαγαν όγκο δουλειάς, κινητοποιώντας μέλη και φίλες-ους για την ανάδειξη, προώθηση και υπεράσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών. Αφιέρωσαν ώρες επί ωρών, από το βεβαρημένο ωράριο της επαγγελματικής και οικιακής εργασίας τους, στην πρακτική στήριξη της ισότητας. Έκαναν τα πάντα, από του να γράφουν τους φακέλλους των προσκλήσεων μέχρι να συντάσσουν άρθρα για τα περιοδικά και λόγους για τις δημόσιες συγκεντρώσεις. Από του να καθαρίζουν τα γραφεία μέχρι να συναντούν τους αρχηγούς των κομμάτων για πίεση υπέρ των ποσοστάσεων. Δεν προσδοκούσαν άλλα οφέλη πλην της ικανοποίησης ότι βοηθούν το φύλο τους να κατακτήσει την κοινωνική του θέση στο επίπεδο του Άνδρα. Ούτε πιο πάνω ούτε πιο κάτω!

Είναι μάλιστα από τους φορείς με τις λιγότερες θεσμικές ενισχύσεις, χορηγίες, αφού θεωρείται ότι η ισότητα δεν έχει αντικείμενο ή είναι περιφερειακής σημασίας. Και αν δεν υπήρχαν τα ευρωπαϊκά προγράμματα, τα πράγματα θα ήταν ακόμη χειρότερα. Και είναι τουλάχιστον παράδοξο, τώρα εν υστεροίς χρόνοις, να κατακρίνονται τα προγράμματα για την προώθηση της ισότητας, μία ευρωπαϊκή και διεθνής πρακτική που έχει αποδώσει καρπούς. Μόνο ο μισογυνισμός ή η ελληνική κατανόηση της σημασίας του γυναικείου ζητήματος μπορεί να επιτρέψει μια τέτοια ανοίκεια επίθεση. Ναι, είναι δύσκολο να βρεθούν παραδείγματα... πληθυσμού στις φεμινιστικές-γυναικείες οργανώσεις. Η διαπαιδαγώγηση, άλλωστε, αυτών των φορέων είναι τέτοια που αποκλείει κατά κανόνα παρόμοια φαινόμενα. Και χρειάζεται να πούμε εδώ, ότι τα μέλη και οι φίλες —οι πάντοτε με συνδρομές και εισφορές στήριζαν και στηρίζουν τη λειτουργία των οργανώσεων. Στην περίπτωση του Συνδέσμου το βλέπουμε αυτό καθημερινά. Μάλιστα στη δική μας περίπτωση έχουμε και μεγάλες εισφορές μελών και στελεχών του Συνδέσμου, χάρις στις οποίες ο Σύνδεσμος διαθέτει σήμερα ακίνητη περιουσία. Η Αγγελική Μηνιάτη, η Τασία Ηλιοπούλου-Γιατρά και, βεβαίως, η Αλίκη Γιωτοπούλου -Μαραγκοπούλου δεν αφιέρωσαν μόνο ποσοτικό και ποιοτικό χρόνο αλλά συνεισέφεραν και χρήμα, δίνοντας στη λέξη **αφοσίωση** στην ισότητα των φύλων το πιο βαθύ της περιεχόμενο.

Αυτή η στάση των στελεχών μας διαχρονικά καθορίζει και τη δική μας σήμερα. Ναι στην εθελοντική εργασία για την πραγματοποίηση των ιδανικών, οραμάτων και στόχων μας. Ναι στην αθόρυβη, σεμνή, γενναϊόδωρη, φιλόανθρωπη[όχι φιλόανθρωπική]προσφορά στην υπόθεση της ισότητας των φύλων, ναι στη συμβολή στην κοινωνική πρόοδο! Νομίζω, ότι αυτός είναι ο καλύτερος τρόπος για να τιμήσουμε το Ευρωπαϊκό Έτος Εθελοντισμού-2011!

Το Ψήφισμα αυτό, στην αρχική μορφή του, που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 88 του Αγώνα της Γυναίκας, σελ. 58, προωθήθηκε από το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και την Ένωση Γυναικών Νότιας Ευρώπης (AFEM) και υπογράφηκε από πολλές ελληνικές και ευρωπαϊκές ΜΚΟ. Παρουσιάστηκε και στην εκδήλωση για τα 90 χρόνια του Συνδέσμου, με την οποία τιμήθηκε η Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, και είχε πολύ θερμή υποδοχή. Πρόσφατα επικαιροποιήθηκε και ενισχύθηκε από την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου και υπογράφηκε και από τη ΓΣΕΕ. Η ικανοποίηση των αιτημάτων του Ψηφίσματος είναι κρίσιμη για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της.

ΨΗΦΙΣΜΑ

ΕΝΔΥΝΑΜΩΝΟΥΜΕ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΝΑ ΒΓΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ

I. Ενόψει των πρόσφατων κοινωνικο-οικονομικών εξελίξεων, υπενθυμίζουμε ότι:

- Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα - αρχικά μια Οικονομική Κοινότητα - εξελίχθηκε σε Κοινότητα Πολιτική, και κατόπιν Ένωση των ευρωπαϊκών κρατών βασισμένη σε θεμελιώδεις αξίες και δικαιώματα,
- Τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν θεμέλιο λίθο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά τις Συνθήκες της. Συνεπώς, η αποτελεσματική κατοχύρωσή τους είναι υποχρέωση της ΕΕ και των κρατών μελών.
- Τα κοινωνικά δικαιώματα αναγνωρίζονται ως θεμελιώδη δικαιώματα σε όλη την Ευρώπη, βάσει των Συνθηκών ΕΕ, του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ΕΕ, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, της νομολογίας του Δικαστηρίου ΕΕ, αλλά και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης - παρότι η Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου δεν αναφέρεται σε κοινωνικά δικαιώματα - και των αποφάσεων της Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης. Όλες οι θεμελιώδεις ελευθερίες και τα θεμελιώδη δικαιώματα, τόσο ατομικά και πολιτικά όσο και κοινωνικά οικονομικά και πολιτιστικά, είναι αδιάφερα και αλληλεξαρτώμενα.
- Τον κοινωνικό χαρακτήρα - το ανθρώπινο πρόσωπο - της ΕΕ τονίζουν διαρκώς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή. Τον υιοθετεί και η νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ.
- Το Δικαστήριο της ΕΕ αποφαινεται ότι ο κοινωνικός χαρακτήρας της Ένωσης υπερέχει του οικονομικού χαρακτήρα της.
- Τα θεμελιώδη δικαιώματα, μεταξύ των οποίων η ισότητα των φύλων και η εξάλειψη των διακρίσεων, είναι θεμελιώδεις αξίες και οριζόντιοι στόχοι της Ένωσης, κατά τα άρθρα 2 και 3§3 ΣυνθΕΕ, 7 και 8 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της ΕΕ.
- Εξ άλλου ως πρώτος στόχος της Ένωσης κηρύσσεται η προώθηση των αξιών της και η ευημερία των λαών της από το άρθρο 3§1 της ΣυνθΕΕ.
- Οι κοινωνικοί στόχοι της Ένωσης, που περιλαμβάνουν την πλήρη απασχόληση, την κοινωνική ένταξη, την κοινωνική προστασία και την κοινωνική πρόοδο, συνδέονται άρρηκτα με τους οικονομικούς στόχους της και είναι καθοριστικοί για την αποτελεσματικότητα των οικονομικών στόχων. Η οικονομική συνοχή βασίζεται στην κοινωνική συνοχή, όπως προβλέπει ρητά το άρθρο 3§3 ΣυνθΕΕ.

II. Εντούτοις, η πραγματική κατάσταση σε όλη την Ευρώπη είναι σε πλήρη διάσταση με τα κείμενα των Συνθηκών. Οι δομές κοινωνικής προστασίας αποσυντίθενται και το χάσμα μεταξύ των οικονομικά αδύνατων και των ισχυρών πολιτών διευρύνεται και βαθαίνει επικίνδυνα.

Κατά συνέπεια:

Κάθε πολιτική της ΕΕ που στοχεύει σε έξοδο από την κρίση πρέπει να σχεδιάζεται και να εφαρμόζεται υπό το φως των θεμελιωδών αξιών, δικαιωμάτων και στόχων που τα βασικά κείμενά της εκφράζουν ρητά. Αλλιώς, η ουσιαστική μείωση - ιδίως των χαμηλών αμοιβών και συντάξεων - η ανεργία, η ένταση και εξάπλωση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και οι κοινωνικές αναταραχές που θα ακολουθήσουν θα ανακόψουν ακόμη περισσότερο την οικονομική ανάπτυξη και θα οδηγήσουν ταχύτερα σε **ύφεση** και **εξαθλίωση** και στην **επιδείνωση της παρούσας κρίσης**, θέτοντας σε **κίνδυνο τους δημοκρατικούς θεσμούς ακόμη και στην Ευρώπη.**

III. Σημειώνουμε πάντως με ικανοποίηση ότι το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Οκτωβρίου 2010 ζητεί να έχει **κοινωνική διάσταση η οικονομική διακυβέρνηση**. Χαιρετίζουμε και την πρόσφατη πραγματοποίηση της **Κοινωνικής Διάσκεψης Κορυφής**, που πρέπει όμως να συγκαλείται τακτικά.

Ενόψει όλων των προαναφερομένων, ζητούμε επειγόντως:

- **κάθε μέτρο οικονομικής διακυβέρνησης**, περιλαμβανομένων και των τροποποιήσεων της Συνθήκης, να περιέχει και **κοινωνικές ρήτρες**, υποχρεωτικές για τα κράτη μέλη, των οποίων την υλοποίηση θα παρακολουθεί και θα στηρίζει η Ένωση
- **τα αρμόδια για τις κοινωνικές υποθέσεις και τα θεμελιώδη δικαιώματα μέλη της Επιτροπής να μετέχουν στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της οικονομικής διακυβέρνησης**
- **Μη ξεχνάμε ότι κάθε πολιτική της ΕΕ αφορά ανθρώπους και ότι η ΕΕ διακηρύσσει ότι «τοποθετεί τον άνθρωπο στην καρδιά της δράσης της»** (Προοίμιο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων). Η προστασία των πιο αδύναμων κοινωνικών στρωμάτων πρέπει να είναι το πρώτο μέλημά της, ιδίως αυτή τη στιγμή της οικονομικής κρίσης. Αλλιώς, προδίδει τις θεμελιώδεις αξίες και αρχές της που θέτουν το βασικά κείμενά της και στερεί τους νέους και τις νέες μας από το μέλλον τους.

Αθήνα, 17 Μαΐου 2011

RESOLUTION

RENFORCER LES DROITS SOCIAUX POUR SORTIR DE LA CRISE ÉCONOMIQUE (Version actualisée)

I. Compte tenu des développements socio-économiques récents, nous rappelons ce qui suit:

- La Communauté européenne, à l'origine une Communauté économique, s'est développée en une Communauté politique, puis à une Union des États européens fondée sur des valeurs et droits fondamentaux.
- Les droits fondamentaux sont la pierre angulaire de l'Union, selon ses traités. Leur garantie effective s'impose donc tant à l'Union qu'à ses États membres.
- Les droits sociaux sont des droits fondamentaux à part entière, dans toute l'Europe, en vertu des traités de l'UE, de la Charte des droits fondamentaux de l'UE, de la Charte sociale européenne, de la jurisprudence de la Cour de l'UE, et même de la Cour européenne des droits de l'Homme du Conseil de l'Europe – bien que les droits sociaux ne soient pas mentionnés dans la Convention européenne des droits de l'Homme – et des décisions du Comité des droits sociaux du Conseil de l'Europe.
- Tous les droits fondamentaux - libertés et droits civils et politiques ainsi les droits sociaux - sont indivisibles et interdépendants.
- Le caractère social, voire le visage humain, de l'UE est constamment souligné par le Parlement, le Conseil et la Commission. Il est renforcé par la jurisprudence de la Cour de l'UE. La Cour de l'UE dit pour droit que le caractère social prime le caractère économique de l'UE.¹
- Les droits fondamentaux, dont l'égalité des genres, et la non-discrimination sont des valeurs fondamentales et des objectifs horizontaux de l'UE, selon les articles 2 et 3§3 TUE, 7-8 TFUE.
- Le but premier de l'Union est de promouvoir ses valeurs et le bien-être de ses peuples: article 3§1 TUE.
- Les objectifs sociaux de l'Union, dont le plein emploi, l'inclusion et la protection sociales et le progrès social, sont entrelacés avec ses objectifs économiques, dont ils conditionnent l'efficacité; **la cohésion économique repose sur la cohésion sociale**, comme le stipule expressément l'article 3§3 TUE.

II. Pourtant, la situation réelle dans toute l'Europe est en divergence flagrante avec les textes des traités. Les structures de protection sociale se désintègrent et le fossé entre les économiquement faibles et les forts s'élargit et s'approfondit dangereusement.

Par conséquent:

Toute politique visant à la sortie de la crise économique doit être dessinée et appliquée à la lumière des valeurs et droits fondamentaux et des objectifs de l'UE que ces textes basilaires expressément stipulent. Sinon, la baisse substantielle des salaires et des pensions, le chômage, l'intensification de la pauvreté et de l'exclusion sociale, et les tensions sociales qui en résulteront risquent de freiner encore plus la croissance économique et de mener plus rapidement à la récession et à la misère – voire au renforcement de la crise actuelle et à la mise en danger des structures démocratiques, dans l'Europe même.

III. Nous nous félicitons cependant de la Résolution du **Parlement européen** du 20 octobre 2010 qui demande que la gouvernance économique acquière une **dimension sociale** et nous saluons la réalisation du **Sommet Social Tripartite**, qui doit cependant être convoqué régulièrement:

- **Tenant compte de tout cela, nous demandons d'urgence:**
- que **toute mesure de gouvernance économique, y compris les modifications du Traité**, soit assortie de **clauses sociales** obligatoires pour les États membres, dont la mise en œuvre sera suivie et soutenue par l'Union;
- que **les membres de la Commission chargés des affaires sociales et des droits fondamentaux** participent activement à l'élaboration de la gouvernance économique.

N'oublions pas que toute politique de l'UE concerne des êtres humains, et qu'elle proclame qu'elle «place la personne au cœur de son action» (Charte des droits fondamentaux, Préambule). **La protection des couches sociales les plus faibles est son premier devoir, surtout en ce moment de crise économique. Sinon, elle trahit les principes fondamentaux énoncés par ses textes basilaires et prive nos jeunes de leur avenir.**

17 mai 2011

Fondation Marangopoulos
pour les Droits de l'Homme (FMDH)

Association des femmes
de l'Europe Meridionale (AFEM)

1. Arrêts du 10.2.2000, *Schröder*, C-50/96, Rec. p. I-774; *Sievers*, C-270-271/97, Rec. p. I-933.

Αριστερά: Β. Χριστοδουλάκη, Απ. Παπακωνσταντίνου, Σ. Παναρέτου, Β. Δανέλλη-Μυλωνά, Β. Ράπανος, Ι. Παπαδόπουλος

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

8 ΜΑΡΤΙΟΥ 2011

ΒΡΑΒΕΙΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΑΛΙΚΗ ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

Απονεμήθηκε φέτος στη Βάσω Δανέλλη-Μυλωνά
για τη συμβολή της στην Οδική Ασφάλεια

Επιμέλεια: Λιλή Κουράκου

Κάθε χρόνο στις 8 του Μάρτη τιμούμε την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας. Επειδή η ημέρα αυτή είναι επέτειος αγώνων, κάνουμε απολογισμό των πεπραγμένων κοιτώντας προς τα πίσω, και αναλογιζόμαστε για πόσα πολλά μας μένει ακόμη να παλέψουμε και να επιτύχουμε μέχρι να κατακτήσουμε την ουσιαστική ισότητα.

Από το 1997 ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας έχει δώσει και ένα νέο περιεχόμενο στην ημέρα αυτή. Αναζητά, επιβραβεύει και αναδεικνύει τη σεμνή και ουσιαστική εθελοντική προσφορά γυναικών σε πολλούς τομείς κοινωνικής δράσης. Με ιδέα της τότε Προέδρου του ΣΔΓ Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, από το 1997 ο Σύνδεσμος απονέμει το «Βραβείο Γυναίκειας Κοινωνικής Προσφοράς», σε σημαντικές γυναικείες προσωπικότητες με μεγάλη προσφορά σε τομείς όπως εκείνος της παιδείας, της ανακούφισης πασχόντων, της προστασίας παιδιών, του πολιτισμού, της καταπολέμησης των ναρκωτικών, της υπεράσπισης των μεταναστών, της υπεράσπισης των εθνικών δικαιών και της εθνικής κληρονομιάς, και πολλών άλλων. Από το 2004, όταν η Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου παραιτήθηκε από την Προεδρία του ΣΔΓ και έγινε επίτιμη Πρόεδρος, το Βραβείο αυτό φέρει πια το όνομά της σε ένδειξη τιμής για την Ελληνίδα που τόσο αγωνίστηκε και τόσα πέτυχε για τα δικαιώματα και την αξιοπρέπεια της Ελληνίδας.

Αυτή τη χρονιά βρεθήκαμε μπροστά σε μια κοινωνική προφορά πολύ σημαντική, μεγάλης εμβέλειας, που έχει να κάνει με το ίδιο το αγαθό της ζωής και της προστασίας της, και αφορά καίρια τον καθ' ένα από μας. Το «Βραβείο Γυναίκειας Κοινωνικής Προσφοράς Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου» φέτος απονεμήθηκε στη Βάσω Δανέλλη-Μυλωνά, Ιδρύτρια του «Ινστιτούτου Οδικής Ασφάλειας Πάνος Μυλωνάς» (ΙΟΑΣ). Όταν στη διάρκεια της τμητικής εκδήλωσης, που έγινε στις 8 Μαρτίου 2011 στην αίθουσα της ΕΣΗΕΑ, πληροφορηθήκαμε την αφετηρία και αφορμή για την ίδρυση του Ινστιτούτου, αλλά κυρίως όταν μέσα από ομιλίες συνεργατών της γνωρίσαμε το έργο της στην έκταση και τη σημασία του, μάθαμε για το πάθος, την προσήλωση και την αποτελεσματικότητα της ίδιας, βρεθήκαμε μπροστά σε μια αποκάλυψη που μας γέμισε θαυμασμό και σεβασμό για τη γυναίκα αυτή, που τον πόνο της για την τραγική απώλεια του παιδιού της σε τροχαίο ατύχημα τον μετέτρεψε σε έργο και δράση για να προστατευθούν άλλες ζωές. Και πέτυχε θαυμαστά αποτελέσματα.

Σημαντικοί ομιλητές ανέπτυξαν πτυχές αυτού του έργου. Ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών και Πρόεδρος της Εθνικής Τράπεζας κ. **Βασίλης Ράπανος** μίλησε για την ίδια τη Βάσω Δανέλλη-Μυλωνά: «Σήμερα, ημέρα της γυναίκας, ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας τιμά μια σημαντική Ελληνίδα. Είναι μια πράξη που τιμά τον ίδιο το Σύνδεσμο, γιατί τιμά μια προσωπικότητα, έναν άνθρωπο που έβαλε μπροστά από το εγώ το εμείς και έδειξε ότι η ατομική πρωτοβουλία μπορεί να κινητοποιήσει πολλές δυνάμεις στην κοινωνία μας που βρίσκονται εν υπνώσει», αλλά και για το έργο του Ινστιτούτου: «Κύριος σκοπός του Ινστιτούτου είναι η υποστήριξη και προώθηση δραστηριοτήτων σε θέματα τα οποία προάγουν την οδική ασφάλεια, την κυκλοφοριακή αγωγή, τη μελέτη, έρευνα, ενημέρωση και εκπαίδευση, στοχεύοντας κατ' εξοχήν στην πρόληψη και μείωση των τροχαίων ατυχημάτων». Ο κ. **Αθανάσιος Παπακωνσταντίνου**, Δ/ντής Τροχαίας Αγ. Παρασκευής: «Σας συγχαίρω για την επιλογή που κάνατε φέτος, που επιλέξατε τη γυναίκα με τη μεγαλύτερη κοινωνική προσφορά, τη Βάσω Μυλωνά, που πράγματι είναι μια γυναίκα που αυτά τα χρόνια που ασχολείται με το θέμα της οδικής ασφάλειας και των τροχαίων ατυχημάτων έχει προσφέρει πάρα πολλά. Το μεγάλο ευχαριστώ της αξίζει και πιστεύω ότι είναι ένα ευχαριστώ από όλη την ελληνική κοινωνία». Η γιατρός **Βίκυ Χριστοδουλάκη**: «Η μελέτη μας για την αποκατάσταση ατόμων που έχουν νοσηλευθεί σε μονάδες ως πολυτραυματίες, έδειξε πόσο σημαντικό είναι το έργο της κ. Μυλωνά και του Ινστιτούτου Οδικής Ασφάλειας, γιατί η πρόληψη μόνο μπορεί να ακυρώσει τα αποτελέσματα των τροχαίων ατυχημάτων». Ο κ. **Ιωάννης Παπαδόπουλος**, τ. Αναπλ. Καθηγητής Ιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών μίλησε για τους κινδύνους του εθελοντισμού. Οι επισημάνσεις του αναδημοσιεύονται από άρθρο του στο Δελτίο της «ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ».

Η ίδια η **Βάσω Δανέλλη-Μυλωνά** ανέπτυξε τις αρχές και το έργο του Ινστιτούτου με απλά λόγια, που άγγιξαν τις καρδιές όλων μας: «Το όραμα του Ινστιτούτου και η αποστολή του είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των πολιτών, αλλά και η κινητοποίηση όλων των φορέων του Δημόσιου και του Ιδιωτικού Τομέα για την πρόληψη και την εξάλειψη των τροχαίων. Και βέβαια προϋπόθεση για την πρόληψη είναι η ευαισθητοποίηση, η ενημέρωση και η ενεργοποίηση. Επί τέλους να ενεργοποιηθούμε, να ξεκουνηθούμε από τις καρέκλες μας, από τον πόνο μας, από τη δυστυχία μας, και να προσπαθήσουμε να αλλάξουμε τα πράγματα.»

Την εκδήλωση, που θέμα είχε «Οδική Ασφάλεια: Δικαίωμα και υποχρέωση ζωής» συντόνισε η Πρόεδρος του ΣΔΓ κ. **Σούλα Παναρέτου**, που σε αδρές γραμμές έδωσε το ιστορικό και το πνεύμα της ημέρας και του «Βραβείου Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου».

Η ίδια η Επίτιμη Πρόεδρος του ΣΔΓ κ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου που από ένα προσωρινό θέμα υγείας δεν μπόρεσε να παραστεί, απέστειλε συγκινητική επιστολή στην κ. Δανέλλη Μυλωνά, την οποία διάβασε το μέλος του Δ.Σ. Ειρήνη Φερέτη.

Καθώς και το έργο που βραβεύθηκε είναι σημαντικό, και το θέμα της οδικής ασφάλειας έχει μεγάλο ενδιαφέρον, παραθέτουμε αποσπάσματα των ομιλιών, την επιστολή της κ. Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, καθώς και Βιογραφικό Σημείωμα της κ. Βάσως Δανέλλη-Μυλωνά.

Οι Ομιλίες

Σούλα Παναρέτου

Πρόεδρος Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας

Τιμούμε την 8^η Μαρτίου-Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας με το «Βραβείο Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς ΑΛΙΚΗ ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ».

Το βραβείο απονέμεται από το 1997 σε γυναικείες προσωπικότητες που με την ανιδιοτελή και γενναιόδωρη δράση και τη σεμνή στάση τους προσφέρουν στο κοινωνικό σύνολο και συγχρόνως αποτελούν πειστικό παράδειγμα και για όσες γυναίκες διατάζουν να εκδιπλώσουν τα ταλέντα και τις ικανότητες τους στην κοινωνία. Το βραβείο φέρει το όνομα της Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, μιας από τις λίγες Ελληνίδες που πρόσφεραν τόσα πολλά, με λόγο και έργο, στο θέμα της ισότητας των δύο φύλων, που είναι θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

Ας σημειωθεί, ότι οι μέχρι τώρα βραβεύσεις έχουν συ-

μπεριληφθεί σε τόμο προς τιμήν της Αλίκης Μαραγκοπούλου, που εξέδωσε ο Σύνδεσμος με αφορμή τη συμπλήρωση 90 χρόνων δράσης του (1920-2010).

Εφέτος με το βραβείο αυτό τιμούμε μια ξεχωριστή προσωπικότητα την κ. Βασιλική Δανέλλη-Μυλωνά, ιδρύτρια, πρόεδρο και ψυχή του Ινστιτούτου Οδικής Ασφάλειας «Πάνος Μυλωνάς», για την ακάματη και εμπνευσμένη δράση της σε ένα θέμα ζωτικής σημασίας, για το οποίο τα περιθώρια πληροφόρησης, ενημέρωσης, ευαίσθητοποίησης, εκπαίδευσης των πολιτών είναι ακόμη πολλά. Στο τέλος της βραδιάς, μετά και τις πληροφορίες και τη συζήτηση του τραπέζιου, πιστεύω ότι θα βγούμε όλοι και όλες σοφότεροι και σοφότερες στο θέμα της οδικής ασφάλειας, που είναι δικαίωμα και υποχρέωση ζωής.

Πριν, επιτρέψτε μου να πω λίγα λόγια για το νόημα της Ημέρας- της 8^{ης} Μαρτίου. Με αφορμή άλλωστε αυτήν την ημέρα βρισκόμαστε σήμερα εδώ.

Η 8^η Μαρτίου έχει βαθύ, αγωνιστικό και προοδευτικό περιεχόμενο. Καθιερώθηκε σε ανάμνηση του γεγονότος, ότι στις 8 Μαρτίου 1857 οι κλωστοϋφαντουργίνες της Ν. Υόρκης διαδήλωσαν στους δρόμους για καλύτερες συνθήκες δουλειάς. Το 1910 στη Β Συνδιάσκεψη των Σοσιαλιστριών στην Κοπεγχάγη, η Κλάρρα Τσέκιν πρότεινε η μέρα να τιμάται. Έκτοτε αυτό γινόταν άτυπα, όσο γινόταν, έως ότου ο ΟΗΕ με ψήφισμα της Γ. Σ. καθιέρωσε επίσημα την 8^η Μαρτίου ως Ημέρα των Γυναικών και από το 1977 εντάχθηκε στον προγραμματισμό των Η.Ε.

Τη μέρα αυτή κάνουμε τον απολογισμό μας, επισημαίνουμε τα βήματα προόδου και τις ελλείψεις και καθυστερήσεις στην προώθηση της ισότητας στην πράξη. Σχεδιάζουμε το αύριο. Ευτυχώς δεν είμαστε μόνες σε αυτόν τον αγώνα. Η ισότητα των δύο φύλων έγινε πλέον μέλημα των διεθνών οργανισμών, με προεξάρχοντα τον ΟΗΕ, πολιτική των κυβερνήσεων, των θεσμών. Έχει αναγνωρισθεί ως ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα, συνδεδεμένο με τη δημοκρατία, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή. Έχει συμπεριληφθεί στους οκτώ* αναπτυξιακούς στόχους της Διακήρυξης της Χιλιετίας, είναι ο τρίτος κατά σειράν στόχος και διαπερνά και τους άλλους. Διότι το κλειδί, λόγου χάρη, για την αντιμετώπιση της φτώχειας, της αγραμματοσύνης, της πανδημίας του έιτς, της παιδικής θνησιμότητας είναι η ενδυνάμωση των γυναικών. Ο ίδιος ο ΟΗΕ έλαβε πρόσφατα επιπλέον πολιτικά-οργανωτικά μέτρα με τη δημιουργία της οντότητας ΟΗΕ-ΓΥΝΑΙΚΕΣ και την τοποθέτηση επικεφαλής της κ. Μισέλ Μπασελιέτ, πρώην προέδρου της Χιλής. Στόχος η επίτευξη της πορείας προς την πραγματική ισότητα.

Αυτό είναι το καλό νέο. Το άσχημο έχει να κάνει με την σοβούσα κρίση. Μία κρίση που άρχισε ως χρηματοπιστωτική, τραπεζική, και γρήγορα έγινε κρίση της πραγματικής οικονομίας, της απασχόλησης, των θεσμών, του πολιτικού συστήματος. Είναι διεθνής, αλλά εμείς τη βιώνουμε ως εγχώρια με εξαιρετικά επώδυνο τρόπο. Μέσα σε αυτήν την κρίση καλούμαστε να προωθήσουμε την ισότητα, μια κορυφαία αρχή και ένα θεμελιακό δικαίωμα.

Ισχυριζόμαστε, ότι το γυναικείο κοινωνικό φύλο (gender) μπορεί υπό όρους να γίνει μέρος της λύσης Πως;. Εάν για να βγούμε από το τούνελ πρέπει να σημάνει ένα εθνεγερτήριο σάλπισμα, να κηρυχθεί μια πανεθνική προσπάθεια, για μια παλιγγενεσία της οικονομίας και των θεσμών, ε, τότε σε αυτήν την προσπάθεια έχουν όλοι και όλες τη θέση τους. Άνδρες και γυναίκες. Όσοι και όσες μπορούν και πρέπει να εργαστούν. Σε ένα πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης, που θα αξιοποιήσει όλα τα πλεονεκτήματα του τόπου, υλικές και άυλες προϋποθέσεις, θα δημιουργήσει θέσεις εργασίας για όλους και όλες,

θα οικοδομήσει τις δυνατότητες της κοινωνικής ανάπτυξης που προϋποθέτει την οικονομική ανάπτυξη αλλά και την κοινωνική δικαιοσύνη. Δεν είναι δυνατόν να μιλούμε για αξιοποίηση όλων των εφεδρειών και να ανεχόμαστε αδρανείς μάζες των γυναικών και ομοίως και μεγαλύτερα τμήματα ανδρών εκτός παραγωγικής διαδικασίας. Δεν είναι δυνατόν να συναινούμε σε σενάρια υποβάθμισης των όρων εργασίας και ζωής των πολιτών. Είναι καιρός η κοινωνικά ωφέλιμη εργασία να αποτελεί τον κύριο, αν όχι τον μόνο δρόμο για την απόκτηση των προς το ζην. Όλες οι παρασιτικές δραστηριότητες να απαξιωθούν στη συνείδηση των πολιτών μέχρι και να ποινικοποιηθούν -και όχι μόνο οι πρακτικές του άνομου πλούτου. Ο νόμος να γίνει σεβαστός. Οι θεσμοί να αποκτήσουν και πάλι το κύρος τους. Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί να εντοπίζουν τις παρεκκλίσεις και στρεβλώσεις. Να γίνει σεβαστό το δημόσιο χρήμα. Να ενισχυθούν οι θεσμικές δυνατότητες κοινωνικού ελέγχου της διαχείρισης της εξουσίας και του συλλογικού χρήματος. Να αποκατασταθεί η πολιτική ως ρυθμιστική λειτουργία στην κοινωνία και να πάψει να είναι θεραπευίδα των διαβόπτων αγορών. Η πολιτεία να αναλάβει πλήρως το ρόλο της ως εγγυήτρια των δικαιωμάτων των πολιτών αστικών, πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών σύμφωνα με τα δύο σύμφωνα του ΟΗΕ, του 1966.

Στο παραπάνω πλαίσιο μπορεί να προωθηθεί η ισότητα στην πράξη. Αλλιώς σε ένα πλαίσιο σκληρής δημοσιονομικής πειθαρχίας, όπου η μία φάση λιτότητας θα διαδέχεται την άλλη, όπου θα διευρύνεται το εξωτερικό χρέος, ενώ θα συρρικνώνονται μέχρις εξαφάνισης τα κοινωνικά δικαιώματα, όπου η κοινωνική λειτουργία του κράτους θα είναι υποτυπώδης και θα ισούται με ψυχία φιλανθρωπίας, η ισότητα θα αντιμετωπίσει προβλήματα. Θα θεωρηθεί πολυτέλεια και παρωνυχίδα.

Σε μία τέτοια ατμόσφαιρα θα ενισχυθούν έωλες, αναχρονιστικές, αρχαϊκές αντιλήψεις για το ρόλο των φύλων, θέτοντας σε κίνδυνο τη σύγχρονη αντίληψη για ισότητα στον Οίκο και το Δήμο. Υπονομεύοντας ή και αίροντας όλη τη δουλειά που έγινε στη χώρα από την εποχή της Καλλιπρόης Παρρέν και την 90χρονη προσφορά του Συνδέσμου μας.

Τι δηλούν τα παραπάνω; Οτι η προώθηση της ισότητας απαιτεί ένα ορισμένο κοινωνικό-πολιτικό κλίμα, το οποίο οφείλουμε να υπερασπιζόμαστε. Δεν είναι όλες οι πολιτικές φιλικές στην ισότητα. Ας διαλέξουμε τις πολιτικές που μας πάνε και τους τρόπους που θα τις επιδοκιμάσουμε. Ας θεωρήσουμε τη φτώχεια και την άγνοια ως εχθρούς της δημοκρατίας. Ας απαιτήσουμε έμφυλη δημοκρατία, με αειφόρο ανάπτυξη, κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη. Ας έχουμε αγωνιστική επαγρύπνηση.

Οργάνωση και αγώνας είναι το σλόγκαν και της φετεινής χρονιάς!

Ας μη λησμονούμε, τίποτε δεν χαρίζεται, τα πάντα κατακτιούνται!

* τέλος της φτώχειας και της πείνας, καθολική μόρφωση, ισότητα των φύλων, υγεία παιδιού, υγεία μητέρας, καταπολέμηση έιτς, αειφορία, παγκόσμιος συνεταιρισμός.

Βασίλης Θ. Ράπανος
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών
Πρόεδρος Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος

Αισθάνομαι ιδιαίτερη χαρά που συμμετέχω στη σημερινή εκδήλωση και ευχαριστώ θερμά το Σύνδεσμο για τα δικαιώματα της Γυναίκας, για την ευκαιρία που μου δίνεται να πω λίγες λέξεις για την τιμώμενη σήμερα κ. Βάσω Δανέλλη.

Ζούμε σε μια ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο. Πέρα από τη βαθειά οικονομική κρίση που βιώνει η χώρα μας και ο ελληνικός λαός, αναγνωρίζεται γενικότερα ότι έχουμε και κρίση αξιών. Μετά από μια περίοδο έντονου καταναλωτισμού, κατανοούμε όλο και πιο πολύ ότι ο ατομισμός που μας χαρακτηρίζει όλο και περισσότερο είναι και αυτός μια βασική μεταβλητή στη σημερινή κρίση. Πιστέψαμε πλέ-

ον ότι το μόνο που ενδιαφέρει και διαμορφώνει την ευημερία ενός ατόμου είναι το πόσο ξοδεύει, το πως θα αποκτήσει όλο και περισσότερα υλικά αγαθά. Συνηθίσαμε στο εύκολο και το ατομικό και όταν διαπιστώναμε την ανάγκη για κάτι πιο συλλογικό, για δημόσια αγαθά, για υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, αυτά μάθαμε να τα ζητάμε όλα από το κράτος. Ένα κράτος που δανειζόταν ανεύθυνα για να προσφέρει όχι τόσο κοινωνικές υπηρεσίες και αγαθά, αλλά για να ικανοποιεί ακόμη περισσότερο τις ατομικές ανάγκες ατόμων, από τα οποία το κυβερνών κόμμα ανέμενε την ανταπόδοση των ψήφων. Η αντιπολίτευση, από την άλλη πλευρά, υπόσχεται να προσφέρει ακόμη περισσότερα με μαγικές λύσεις που τελικά αποδεικνύονται ανέ-

φικτες. Ζούμε σε μια έντονα ατομιστική κοινωνία, όπου η έννοια του συλλογικού, της κοινωνικής αλληλεγγύης, του σεβασμού του άλλου έχει σχεδόν εκλείψει. Ζούμε σε μιαν εποχή που όπως θα έλεγε ο Σεφέρης *«καθένας χωριστά ονειρεύεται και δεν ακούει το βραχνά των άλλων.»*

Μέσα σε αυτό το μουντό περιβάλλον, όπου επικρατεί απαισιοδοξία και κατήφεια, υπάρχουν πολλοί που αναζητούν διέξοδο, που ψάχνουν να βρουν *«Σηματωρό και Κήρυκα»*, όπως λέει ο Ελύτης, που πιστεύουν ακόμη στο θαύμα. Μα γίνονται θαύματα στην εποχή μας θα μου πείτε; Ναι γίνονται αρκεί να το πιστέψουμε. Αρκεί να ριξουμε μια ματιά γύρω μας και να αναζητήσουμε μηνύματα ελπίδας που δείχνουν ότι ο τόπος αυτός έχει μέλλον και ότι δεν είμαστε καταδικασμένοι. Ένα τέτοιο παράδειγμα ελπίδας είναι το Ινστιτούτο Οδικής Ασφάλειας "Πάνος Μυλωνάς" και ο άνθρωπος που το ίδρυσε και το αναπτύσσει, η Βάσω Δανέλλη.

Επιτρέψτε μου μια προσωπική αναφορά στη γνωριμία μου με αυτή τη σημαντική γυναίκα. Τη Βάσω Δανέλλη τη

γνώρισα ως υπάλληλο του ΟΤΕ, όταν ήμουν Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του οργανισμού. Σεμνή, εργατική, τελειομανής και με ένα ασυνήθιστο για υπάλληλο πάθος, αναζητούσε το καινούργιο και με επιμονή, που συχνά ενοχλούσε μια σκουριασμένη και βραδυκίνητη γραφειοκρατία, προσπαθούσε να το υλοποιήσει. Τη θυμάμαι να δουλεύει ώρες ατέλειωτες, να απογοητεύεται συχνά από την αδιαφορία και ραθυμία των άλλων, αλλά και να μην το βάζει ποτέ κάτω. Υπήρξε η αφανής πρωταγωνίστρια πολλών καινοτομιών στον ΟΤΕ και αν και όλοι το έβλεπαν, το παραδέχονταν δύσκολα, είτε για λόγους εγωισμού είτε επειδή απλά ζήλευαν.

Όταν έφυγα από τον ΟΤΕ κρατήσαμε επαφή και σπάνια πλέον όταν βρισκόμασταν μου ανέφερε συχνά την απογοήτευση της για τη βραδυπορία πολλών πραγμάτων, για την ιδιοτέλεια που χαρακτήριζε πολλά υψηλόβαθμα και μη στελέχη, τα οποία μπροστά στο ατομικό συμφέρον παραμελούσαν το συμφέρον του Οργανισμού. Μου μιλούσε ακόμη για την οικογένειά της, το σύζυγο της, το γνωστό σκιτσογράφο Γιώργο Μυλωνά, τα παιδιά της και τα όνειρα που έκανε γι' αυτά. Δεν θα ξεχάσω μάλιστα τη μέρα που με πήρε, μαζί με τον Πάνο, να μου ζητήσει τη γνώμη μου για τις σπουδές του. Θυμούμαι που έδωσε τον Πάνο στο τηλέφωνο και ο οποίος ζητούσε τη συμβουλή μου για το αν αυτό που ήθελε να σπουδάσει θα είχε και καλές επαγγελματικές προοπτικές. Κι' εγώ όπως πάντα του είπα *«κάνε αυτό που σου αρέσει γιατί έτσι θα το κάνεις καλά. Και όταν το κάνεις*

καλά θα επιτύχεις». Η Βάσω ήταν περήφανη για τις επιτυχίες του Πάνου και συχνά αναρωτιόταν τι να κάνει με το μικρό της το γιο, που δεν ήταν τόσο συστηματικός και μεθοδικός όπως ο Πάνος.

Και μετά ήρθε ο κεραυνός. Ο Πάνος έφυγε άδικα. Ο πόνος αβάσταχτος. Η Βάσω έγινε σκιά του εαυτού της, αλλά την ανησυχούσε πολύ η κατάπτωση του Γιώργου, του συντρόφου της και το πώς τελικά θα ξεπεράσει το σοκ ο μικρός γιος της. Μια μέρα ήρθε στο γραφείο μου στο Πανεπιστήμιο να με παρακαλέσει να κάνουμε κάτι για το Γιώργο, να του βρούμε κάτι για να τον βοηθήσουμε να ξεφύγει λίγο από τον πόνο του. Αργότερα ήρθε πάλι στο γραφείο μου μαζί με το Γιώργο και εκεί σκεφτήκαμε να ασχοληθεί ο Γιώργος με την έκδοση των σκίτσων του σε βιβλίο. Η επιτυχία ήταν μεγάλη. Στην πρώτη μάλιστα παρουσία του βιβλίου συμμετείχα κι' εγώ. Ακόμη θυμάμαι τη συγκίνηση της Βάσως αλλά και το πλυγμό του Γιώργου στην αναφορά του ονόματος του Πάνου.

Όμως, μετά την πρώτη περίοδο της τραγωδίας ο πόνος της Βάσως άρχισε να μετατρέπεται σε ενέργεια και δράση. «Πρέπει να κάνω κάτι για να μην θρηνήσουν και άλλες μητέρες τα παιδιά τους» μου έλεγε με δάκρυα. Προχώρησε στην ίδρυση του Σωματείου, του γνωστού μας ΙΟΑΣ **“Πάνος Μυλωνάς”**.

Κύριος σκοπός του Ινστιτούτου είναι η υποστήριξη και προώθηση δραστηριοτήτων σε θέματα τα οποία προάγουν την οδική ασφάλεια, την κυκλοφοριακή αγωγή, τη μελέτη, έρευνα, ενημέρωση και εκπαίδευση, στοχεύοντας κατ'εξοχήν στην πρόληψη και μείωση των τροχαίων ατυχημάτων. Αυτό θα γίνει μέσα από την ευαισθητοποίηση των πολιτών και των αρμόδιων φορέων σε θέματα ενημέρωσης και προάσπισης της οδικής ασφάλειας αλλά και η παραπέρα ενίσχυση, ενδυνάμωση και στήριξη της πολιτείας στην ανάληψη και τήρηση ουσιαστικών μέτρων και πολιτικών στη χώρα μας σε θέματα κυκλοφοριακής αγωγής, οδικής ασφάλειας και μείωσης των τροχαίων ατυχημάτων

Έχει ιδιαίτερη σημασία και δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι τουλάχιστον 6 άνθρωποι καθημερινά χάνουν τη ζωή τους στον πόλεμο της ασφάλτου, δεκάδες τραυματίζονται βαριά και καταλήγουν αργότερα ή υπομένουν αναπηρίες για την υπόλοιπη ζωή τους.

Στη χώρα μας το 2010 είχαμε 1.280 θανάτους, 1.755 βαριά τραυματίες και 17.024 ελαφρά, σε 20.059 ατυχήματα.

Όπως αναφέρεται στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου, «Μετράμε τα νούμερα και τις στατιστικές – κανείς όμως δεν μπορεί να μετρήσει τον πόνο, τη δυστυχία, την καταστροφή πίσω από αυτούς τους αριθμούς. Μόνο όσοι βιώνουν ή βιώνουν την απώλεια και τις συνέπειες, μόνο εκείνοι μπορούν να καταλάβουν... γιατί όταν το δικό σου «ένα» γίνει ένας από τους ψυχρούς αριθμούς στα στατιστικά στοιχεία τότε η ζωή σου αλλιάζει δραματικά... γιατί πίσω από τους αριθμούς υπάρχουν πρόσωπα, άνθρωποι που δεν ολοκλήρωσαν τα όνειρά τους, που άφησαν πίσω τους κενό, που μας λείπουν, που θα μας λείπουν μέχρι το τέλος της δικής μας ζωής.»

Οι δραστηριότητες του Ινστιτούτου απίστευτα πολλές και πολυεπίπεδες. Μέσα στα λίγα χρόνια της ύπαρξής του έχει επιτύχει κάτι το ασυνήθιστο στον τόπο μας. Να έχει γίνει σημείο αναφοράς για την οδική ασφάλεια. Μια επίσκεψη στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος εντυπωσιάζει τον αναγνώστη με το πλήθος των δράσεων και των εκδηλώσεων που διοργανώνει ή συμμετέχει το Ινστιτούτο. Είναι αλήθεια ότι την προσπάθεια της κ. Δανέλλη, την αγάχησαν πολλοί. Και επώνυμοι και ανώνυμοι. Και από τον δημόσιο τόμο και από τον ιδιωτικό. Ένα στοιχείο όμως που είναι συγκλονιστικό είναι η κινητοποίηση μεγάλου αριθμού εθελοντών. Αυτό είναι που πρέπει να μας γεμίζει ελπίδα. Σε μια εποχή έντονου ατομισμού και εσωστρέφειας, το ΙΟΑΣ μπόρεσε να συγκινήσει πολύ κόσμο και ιδίως νέους, για να συμμετάσχουν σε δράσεις που σώζουν ζωές. Τι πιο μεγάλο επίτευγμα!

Σήμερα, ημέρα της γυναίκας, ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας τιμά μια σημαντική Ελληνίδα, τη Βάσω

Δανέλλη-Μυλωνά. Είναι μια πράξη που τιμά τον ίδιο το Σύνδεσμο, γιατί τιμά μια προσωπικότητα, έναν άνθρωπο που έβαλε μπροστά από το εγώ το εμείς και έδειξε ότι η ατομική πρωτοβουλία μπορεί να κινητοποιήσει πολλές δυνάμεις στην κοινωνία μας που βρίσκονται εν υπνώσει. Γιατί η Βάσω Δανέλλη-Μυλωνά μας δείχνει με το παράδειγμα της ότι δεν πρέπει να τα περιμένουμε όλα από το κράτος, ότι ακόμη και στις πιο δύσκολες μέρες πρέπει να αναζητούμε τρόπους για να βελτιώσουμε την κατάσταση και να γίνουμε δημιουργοί και φορείς ελπίδας. Είμαι βέβαιος ότι το μικρό κερί ελπίδας που μας άναψε η Βάσω θα γίνει φλόγα για να φωτίσει την πορεία μας μέσα στα δύσβατα μονοπάτια στα οποία έχει μπει η κοινωνία μας.

Ελπίζω ότι η σημερινή βράβευση της κας Δανέλλη δεν θα αποτελέσει μια ακόμη ευκαιρία για να καλύψουμε τις ενοχές μας. Με το να βραβεύουμε τον άξιο δεν απαλλασσόμαστε από τις δικές μας ευθύνες για απραξία, αδιαφορία και τον ωχ αδερφισμό μας. Ναι, ο κόσμος μπορεί να αλλιάξει, αρκεί να το πιστέψουμε και η Βάσω Δανέλλη μας δείχνει το δρόμο.

Αγαπητή Βάσω,

Ξέρω πολύ καλά ότι δεν σου αρέσουν τα μεγάλα λόγια. Θεωρώ όμως χρέος μου να σε ευχαριστήσω θερμά και σε αυτό πιστεύω ότι εκφράζω πολλές και πολλούς, γι' αυτό που μας έδωσες και μας δίνεις. Την ελπίδα για έναν καλύτερο κόσμο, στον οποίο υπάρχει αλληλεγγύη και ανθρωπιά. Να είσαι πάντα καλά για να συνεχίσεις την προσπάθειά σου. Στη σεμνότητα σου, στο πικρό σου χαμόγελο, στον αγώνα σου και την αγωνία σου ξαναβρήκα αυτό που λείπει ο Μένανδρος. «Ως χάρειν έστ' άνθρωπος όταν άνθρωπος ει.»

Βασιλική Δανέλλη-Μυλωνά

Πρόεδρος Ι.Ο.Α.Σ.

Ευχαριστώ πολύ και τον κ. Ράπανο για τα καλά και συγκινητικά του λόγια. Και σας ευχαριστώ όλους εσάς που είστε εδώ σήμερα παρ' όλη τις δύσκολες καιρικές συνθήκες. Και βέβαια θέλω να ευχαριστήσω το Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας γι' αυτή την τιμή της απονομής του «Βραβείου Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου» στο πρόσωπό μου, τιμώντας την προσπάθεια του Ινστιτούτου για το ανθρώπινο δικαίωμα της ασφάλειας στους δρόμους της χώρας μας. Για το σεβασμό του ανθρώπου, της αξίας του, και της προστασίας της ζωής.

Πιστεύω ότι πραγματικά από τις προσπάθειες του Συνδέσμου και της κ. Μαραγκοπούλου έχουν γίνει πολλά βήματα για την κατάκτηση της ισότιμης παρουσίας των γυναικών και την προκοπή στην κοινωνία. Σας ευχαριστώ ειλικρινά και πραγματικά με συγκινεί αυτή η τιμή.

Θα σας μιλήσω λίγο για τη δράση και το έργο του Ινστιτούτου, για το πώς ξεκίνησε.

Δυστυχώς η χώρα μας έχει τη θλιβερή πρωτιά σε θανάτους από τροχαία συμβάντα. Μαζί με τους Ρουμάνους είμα-

στε στη χειρότερη θέση στην Ευρώπη των 27. Οι νεκροί από τροχαία δυστυχήματα στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια έχουν παρουσιάσει μια μείωση. Αυτό που έχει συμβεί είναι ότι περισσότεροι μιλάνε τώρα για την οδική ασφάλεια. Βλέπουμε ότι το ενδιαφέρον είναι μεγαλύτερο, πάνω όμως από 2.000 άνθρωποι το χρόνο χάνουν τη ζωή τους στην άσφαλτο, και δεκάδες χιλιάδες είναι οι βαριά τραυματίες που υπομένουν. Και βέβαια πρέπει να πούμε ότι δεν αντιμετωπίζεται σωστά το θέμα της καταγραφής των θυμάτων, γιατί ένα μήνα μετά το δυστύχημα όσοι καταλήγουν δεν καταγράφονται. Τα στοιχεία χάνονται. Είναι και άλλη μια προσπάθεια του Ινστιτούτου στη σωστή κατεύθυνση, γιατί, όπως έλεγε και ο Κέλιβιν, αν δεν μετρήσεις κάτι δεν μπορείς να το βελτιώσεις. Και εδώ βέβαια, όπως πολύ σωστά ανέφερε και ο κ. Ράπανος, μετράμε τα νούμερα και τις στατιστικές αλλά δεν μπορούμε να μετρήσουμε τον ανθρώπινο πόνο. Και όμως είναι σημαντικό να καταγράφονται τα στοιχεία και εμείς στο Ινστιτούτο έχουμε κάνει και με επιστημονική τεκμηρίωση έργα, ώστε πλέον συστηματικά να καταγράφονται τα ατυχήματα και να αξιολογούνται τα μέτρα.

Υπάρχουν στοιχεία στην Ευρώπη που δείχνουν χώρες που έχουν προηγμένο επίπεδο οδικής ασφάλειας, όπως η Σουηδία, η Γαλλία, οι Σκανδιναβικές χώρες, που όπως και στα θέματα της ισότητας των γυναικών βρίσκονται πολύ μπροστά. Στη Σουηδία τα τελευταία δύο χρόνια κανένα παιδί δεν έχασε τη ζωή του στο δρόμο, και πρέπει να πούμε ότι η οδική ασφάλεια είναι ένα πολιτικό ζήτημα και θα πρέπει να αποτελέσει επί τέλους προτεραιότητα για την πολιτεία. Είναι και θέμα προσωπικής ευθύνης του καθ' ενός όμως.

Σύμφωνα και με τα στοιχεία της Eurostat, 8 από τις 13 πιο επικίνδυνες περιοχές σε τροχαία συμβάντα βρίσκονται στην Ελλάδα. Αυτό δείχνει ότι είναι ανάγκη να προσέχουμε ακόμα περισσότερο και να εντείνουμε τις ενέργειές μας. Και έχουμε βέβαια και τα στατιστικά στοιχεία αναφορικά με τα αίτια, όπου βλέπουμε ότι έχουμε τον παράγοντα άνθρωπος, δρόμος και όχημα. Ο άνθρωπος έχει να κάνει με τη συμπεριφορά, το όχημα με τις νέες τεχνολογίες (τα οχήματα εξελίσσονται διαρκώς), και είναι και το θέμα του δρόμου που έχει και αυτό ένα μερίδιο ευθύνης. Δημιουργούνται τώρα σύγχρονοι αυτοκινητόδρομοι, αλλά έχουμε ένα κακοσυντηρημένο οδικό δίκτυο που κάθε άλλο παρά συγχωρείται.

Πάντοτε όμως ο άνθρωπος βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής και της ευθύνης και εκεί το Ινστιτούτο κάνει μια πολύ μεγάλη προσπάθεια στο θέμα της συμπεριφοράς.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας μέσα από 20 αιτίες που αναφέρονται σε τραυματισμούς και αιτίες θανάτου, φέρει σαν πρώτη αιτία θανάτου τα τροχαία συμβάντα για τις ηλικίες 15 έως 29, δεύτερη για τις ηλικίες 5 έως 14, και τρίτη για τις ηλικίες 30 έως 44. Και βέβαια οι συνέπειες των τροχαίων συμβάντων επιβαρύνουν και την οικονομία της χώρας. Πάνω από το 2% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος είναι το κόστος των τροχαίων συμβάντων. Και επίσης για κάθε ένα άνθρωπο που χάνεται

θα σας πω που βρισκόμαστε εμείς μέσα σε όλα αυτά.

Πώς προέκυψε το Ινστιτούτο, ποιος είναι ο σκοπός, οι στρατηγικοί μας άξονες. Χωρίς στρατηγική δεν μπορούμε να έχουμε αποτελέσματα, και βρισκόμαστε δυστυχώς αυτή τη στιγμή σε μια χώρα που γέννησε τη στρατηγική και τον πολιτισμό, να έχουμε ένα έλλειμμα πολιτισμού και ένα έλλειμμα στρατηγικής στο θέμα της οδικής ασφάλειας.

Η αρχή του Ινστιτούτου ήταν το τέλος του Πάνου. Του Πάνου που τέλειωνε τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας, που αντιπροσωπεύει τον κάθε Πάνο της Ελληνικής οικογένειας, που τον μεγαλώνει με αγάπη, με φροντίδα, με αρχές, που επενδύει σε όνειρα, και που όλα αυτά μπορεί να σβήσουν σε μια στιγμή.

Το όραμα του Ινστιτούτου και η αποστολή του είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των πολιτών, αλλά και η κινητοποίηση όλων των φορέων του Δημόσιου και του Ιδιωτικού Τομέα για την πρόληψη και την εξάλειψη των τροχαίων. Και βέβαια προϋπόθεση για την πρόληψη είναι η ευαισθητοποίηση, η ενημέρωση και η ενεργοποίηση. Επί τέλους να ενεργοποιηθούμε, να ξεκουνηθούμε από τις καρτέρες μας, από τον πόνο μας, από τη δυστυχία μας, και να προσπαθήσουμε να αλλάξουμε τα πράγματα. Το Ινστιτούτο όμως βρήκε πολλούς αρωγούς και υποστηρικτές, εθελοντές, μέλη και συνεργάτες, και έχουμε τους στρατηγικούς μας άξονες και τα πεδία δράσης που είναι κυρίως στη γενική πολιτική οδικής ασφάλειας, στην οδγητική συμπεριφορά, και στις υποδομές.

Στη γενική πολιτική οδικής ασφάλειας συνεργαζόμαστε στενά με την πολιτεία, και στηρίζουμε την πολιτεία να λειτουργεί στη σωστή κατεύθυνση. Ίσως λίγοι ξέρουν σε αυτή τη χώρα ότι το Ινστιτούτο έχει μια σημαντική συμβολή στην υιοθέτηση της Οδηγίας για την ασφάλεια των υποδομών. Μιλήσαμε με όλους τους Ευρωβουλευτές μας και τους Ευρωβουλευτές που είναι στην Επιτροπή Transport and Tourism πριν ψηφιστεί ακόμα η Οδηγία. Συμμετέχουμε σήμερα στο Εθνικό Συμβούλιο Οδικής Ασφάλειας, έχουμε μια δυνατή φωνή στην κοινωνία, και αυτή τη μεταφέρουμε και στην πολιτεία. Στην οδγητική συμπεριφορά κάνουμε καμπάνιες, δράσεις πανελλαδικά, θα έχετε πολλοί δει τις καμπάνιες μας φαντάζομαι στην τηλεόραση, στο μετρό.

Για τις υποδομές, δεν είναι δουλειά μας να κάνουμε έργα στους δρόμους, έχουμε κάνει όμως και τέτοιες δράσεις, πρότυπα έργα, σύμφωνα με διεθνείς προδιαγραφές, με διεθνείς πρακτικές. Συμμετέχουμε ενεργά ως μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ασφάλειας για τις Μεταφορές, όπου είμαστε στο ίδιο τραπέζι με άλλους οργανισμούς που έχουν κάνει πρόοδο, και βλέπουμε τι καλές πρακτικές έχουν γίνει σε άλλες χώρες και μπορούμε να τις προσαρμόσουμε στη χώρα μας. Έχουμε παρουσιάσει στη Βουλή των Ελλήνων τις θέσεις μας, και το 2007 πριν ψηφιστεί η τροποποίηση του ΚΟΚ, και το 2010 στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Οδικής Ασφάλειας με τις προτάσεις μας. Έχουμε καθιερώσει το Βραβείο του καλύτερου Τροχονόμου που συμβάλλει στην πρόληψη των τροχαίων συμβάντων, αναδεικνύοντας το ανθρώπινο πρόσωπο της Αστυ-

νομίας για την προστασία της ζωής στους δρόμους, και πέρα από την ηθική βράβευση προσφέρουμε και εξοπλισμό, και έχουμε αναπτύξει και επιστημονικά πρωτόκολλα με την Τροχαία.

Έχουμε κινητοποιήσει ένα μεγάλο δίκτυο εθελοντών, 1800 και πλέον είναι οι εθελοντές μας που επισημαίνουν επικίνδυνα σημεία στους δρόμους, και μετά πάμε με τα δελτία αυτοψίας που τα επιβεβαιώνουμε με τους κοινωνιολόγους μας και τα θέτουμε υπ' όψη της πολιτείας και των δημάρχων. Μιλάμε στα Πανεπιστήμια για το θέμα της ταχύτητας που εγκυμονεί κινδύνους για τη ζωή αλλά και για το περιβάλλον. Προωθούμε πρότυπα σωστής συμπεριφοράς, μέσα από το πρόγραμμα HEROS (Health on Road Safety), διαδραστικές δράσεις στα Πανεπιστήμια και όπου συχνάζουν οι νέοι. Ανοίξαμε τον κοινωνικό διάλογο για το αλκοόλ και την οδήγηση πέρυσι στο Ζάππειο. Στη γενική πολιτική οδικής ασφάλειας αναπτύξαμε μια πρωτοβουλία, τη συμμαχία για την ασφάλεια και τον πολιτισμό στο δρόμο, όπου δεσμεύσαμε εταιρίες του ιδιωτικού φορέα να ενεργοποιηθούν για το κινητό και την οδήγηση (με την COSMOTE), για την οικολογική οδήγηση. Αλκοόλ και οδήγηση, καλή υγεία για ασφαλή οδήγηση με τη φαρμακευτική εταιρία GENESIS, παιδιά και οδική ασφάλεια με την ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟ, εταιρικά οχήματα και οδική ασφάλεια, και με τον ασφαλιστικό κλάδο ξεκινήσαμε –πρόσφατα έγινε και μέλος μας και η Εθνική Ασφαλιστική– για την οδηγική συμπεριφορά και εκπαίδευση. Κάναμε καμπάνιες υπογράφοντας τη Χάρτα για δέσμευση στην πανευρωπαϊκή προσπάθεια για μείωση κατά 50% των τροχαίων συμβάντων, με μηνύματα ραδιοφωνικά, τηλεοπτικά, καταχωρήσεις. Πολύ δυνατές είναι οι αφίσες μας και τα μηνύματά μας. Θα τα έχετε δει φαντάζομαι στο ΜΕΤΡΟ ή σε καταχωρήσεις. Άλλη καμπάνια είναι αυτή που κάναμε πρόσφατα με την αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα με σύνθημα «η υπεύθυνη οδήγηση είναι πολιτισμός». Κάναμε παρουσιάσεις και εκπαιδεύσεις στα στρατόπεδα, στις στρατιωτικές σχολές, στα κέντρα εκπαίδευσης, στα κέντρα εκπαίδευσης τεθωρακισμένων, στη Σχολή Ικάρων. Ακόμη στα κέντρα νυκτερινής διασκέδασης για τον οδηγό της παρέας που δεν θα πρέπει να πιεί ποτέ όταν πρόκειται να οδηγήσει, Ευρωπαϊκή ημέρα ευγένειας στο δρόμο, (οι έρευνες του Ινστιτούτου ανέδειξαν τους Έλληνες οδηγούς τους πιο επιθετικούς οδηγούς στην Ευρώπη), εβδομάδα οδικής ασφάλειας που κάθε χρόνο κάνουμε μαζί με το Σύλλογο Συγκοινωνιολόγων, περιφερειακή ημέρα οδικής ασφάλειας πάνω στη γέφυρα του Ρίου Αντιρρίου, νύχτες χωρίς ατυχήματα. Τη βραδιά εκείνη παίρνουμε τα αθλομέτρα της Τροχαίας εμείς και κάνουμε φιλικό αθλοέστος στους οδηγούς. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στην Τροχαία Αγίας Παρασκευής, είχαμε μεγάλη μείωση, όπως και στη Γλύφα και στη Χαλκίδα. 73% έφτασε το ποσοστό της μείωσης εκεί που επαναλαμβάνουμε ενέργειες. Πανελλαδικές δράσεις με πολύτεχνες μπότες, με ποδηλάτες, με παιδιά, παντού, βελτιώσεις στην υποδομή και στον εξοπλισμό. Ίσως δεν ξέρετε ότι αν σταθείτε μπροστά

στην Εθνική Βιβλιοθήκη και δείτε όλη τη διαδρομή προς την Πανεπιστημίου, στην 3^η Σεπτεμβρίου, στην Πατησίων, ότι οι υπερυψωμένοι βραχιόνες που έχουν γίνει και διευκολύνουν και τους οδηγούς και τους πεζούς με την ορατότητα, είναι ένα έργο του Ινστιτούτου. Η επισήμανση των επικίνδυνων θέσεων του οδικού άξονα Κορίνθου-Πατρών, όπου αναλύσαμε τα στοιχεία των τελευταίων τεσσάρων χρόνων και επισημάναμε τα σημεία με τα πιο πολλά θανατηφόρα τροχαία συμβάντα. 300 με 500 μέτρα πριν από τις πινακίδες έχουν βρεθεί σημεία όπου χάθηκαν και 22 άνθρωποι και ήταν συγκλονιστικό όταν είδα τα αποτελέσματα αυτής της μελέτης. Εκεί από όπου ερχόταν ο οδηγός που αφαιρέσε τη ζωή του Πάνου, ραντάρ ενημερώνει τους οδηγούς. Τα ραντάρ δεν καταγράφουν τους αριθμούς αλλιά καταγράφουν στοιχεία και μετράμε την παραβατικότητα των οδηγών. Βλέπετε σε ένα σημείο που είναι το όριο 90 το βυτιοφόρο τρέχει με 122. Πεζοδιαβάσεις, καθημερινά παίρνουμε πάρα πολλά αιτήματα στο Ινστιτούτο για προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες. Πεζοδιάβαση σε σχολείο της Εύβοιας, που 7 χρόνια ο Σύλλογος προσπαθούσε να κάνει μια πεζοδιάβαση για τα παιδιά, σε μια περιοχή που περνάνε φορτηγά, βυτιοφόρα, αυτοκίνητα της ΛΑΡΚΟ, το Ινστιτούτο ανέλαβε και από τα μέλη μας χρηματοδοτήσαμε αυτό το έργο. Το πρόγραμμα «Κυκλοφορώ με Ασφάλεια» για τα παιδιά, που με πολλή αγάπη και συναίσθημα ευθύνης αναπτύξαμε, και πήραμε την έγκριση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Υπουργείου Παιδείας, ενημερώσαμε 13.000 παιδάκια πέρυσι σε σχολεία της Αττικής και της χώρας, και είναι πάρα πολλά τα αιτήματα τόσο που αρχίζουμε να μην προλαβαίνουμε και πραγματικά ελπίζουμε το Υπουργείο Παιδείας να αναπαράγει το υλικό αυτό που έχουμε κάνει και να κάνουμε την εκπαίδευση εκπαιδευτών.

Η υποτροφία στη μνήμη του Πάνου κάθε χρόνο δίνεται με απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου για τον καλύτερο φοιτητή, τον αριστεύσαντα.

Το πιλοτικό μας πρόγραμμα για σύστημα διαχείρισης τροχαίων συμβάντων θα μπορέσει να δώσει στοιχεία την Ελληνική Πολιτεία για το θέμα της ανάλυσης των τροχαίων συμβάντων, που δεν γίνεται όπως θα έπρεπε στη χώρα μας, Εκεί έχουμε συνεργάτες μας το Επιστημονικό Εργαστήριο, το Transport Research Laboratory που είναι σύμβουλοι και της Αγγλικής Κυβέρνησης.

Αυτές είναι οι πιο σημαντικές δραστηριότητες του Ινστιτούτου. Και θα κλείσω με το πρόγραμμα AVENUE, που είναι τα αρχικά από δράσεις για ευάλωτους, ηλικιωμένους, νέους οδηγούς και όλους τους χρήστες του δρόμου. Μία πρόταση του Ινστιτούτου που έκανε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και μέσα από 41 προτάσεις διακρίθηκε πρώτη, και θα έχουμε κατά 30% την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για να αναπτύξουμε το Κέντρο Αναφοράς για την οδική ασφάλεια στην Ελλάδα. Είναι πολύ δύσκολο βέβαια, γιατί το υπόλοιπο κόστος είναι κάτι που δεν το έχουμε ακόμη εξασφαλίσει, ελπίζουμε να μπορέσουμε και ίσως και η Πολιτεία να το στηρίξει. Είναι ένα έργο που θα έπρεπε να

το κάνει η Πολιτεία αλλά τοηλούμε να το προσπαθήσουμε εμείς.

Τα NEFS, Networks and Education for Safety in Traffic, παραδείγματα καλών πρακτικών για τα παιδιά, για το δίπλωμα του ποδηλάτη, δράσεις για τους νέους, για την ασφαλή οδήγηση. Το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα praise φέρνει τα θέματα της ασφάλειας στην εργασία, γιατί πολλά ατυχήματα γίνονται και από και προς την εργασία, όπου στις 17 του Μάρτη σε αυτήν εδώ την αίθουσα θα παρουσιάσουν κορυφαίοι οργανισμοί της Ευρώπης με την έναρξη της εβδομάδας οδικής ασφάλειας. Μία άλλη πρωτοβουλία, μια ιδέα του Ινστιτούτου ήταν αυτή που ξεκίνησε από συζητήσεις μας με τους Έλληνες πρόσκοπους και σε συνεργασία με τους Ιρλανδούς ομόλογους ξεκινήσαμε ένα πρόγραμμα που προσέληκε την προσοχή του ΟΗΕ και θα υλοποιηθεί σαν παγκόσμια πρωτοβουλία. Υπάρχουν 28 εκατ. πρόσκοποι στον κόσμο και είναι τιμή για μας να ξεκινήσει από την Ελλάδα, από το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων και το "Ινστιτούτο Οδικής Ασφάλειας Πάνος Μυλωνάς" αυτή η πρωτοβουλία για όλο τον κόσμο που θα κάνει τους πρόσκοπους εθελοντές, πρότυπα συμπεριφοράς και πρεσβευτές της οδικής ασφάλειας αναπτύσσοντας μια παγκόσμια συμμαχία για την οδική ασφάλεια μέσω του προσκοπισμού. Και στη Σουηδία φέτος που θα γίνει το Jambory που γίνεται κάθε 4 χρόνια θα παρουσιαστεί αυτό το πρόγραμμα που τώρα ξεκινήσαμε και αναπτύσσουμε μαζί με το Σώμα Ελλήνων Προσκόπων. Οι εκδόσεις του ΙΟΑΣ είναι πάρα πολλές: για το Στρατό, που μας έκανε την τιμή ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να προλογίσει, ο Οδηγός που είναι στις σχολικές βιβλιοθήκες, για τους επαγγελματίες οδηγούς, πλείστα όσα έντυπα για την ασφάλεια στους δρόμους, τη χειμερινή οδήγηση. Ετοιμάζουμε και με τον κ. Παπαδόπουλο έντυπο και για τις πρώτες βοήθειες. Και συνεχίζουμε ολοκληρώνοντας το πρόγραμμά μας με τον Ιππότη μας της οδικής ασφάλειας, τον Ιππότη Ευγένειο, και ολοκληρώνοντας το ενημερωτικό υλικό όχι μόνο για τα παιδιά αλλά και για τους γονείς και για τους εκπαιδευτικούς γιατί βλέπουμε τα παιδιά σαν ένα μέσο να επηρεάσουμε τους γονείς, τους πολίτες και την κοινωνία γενικότερα.

Και θα κλείσω με αυτά τα λίγα λόγια που είχε γράψει ένας δημοσιογράφος συνεργάτης του Πάνου σε μεγάλο Κυριακάτικο φύλο όταν ξεκίνησε το Ινστιτούτο: «As γίνει ο άδικος χαμός ενός νέου ανθρώπου με ηθικές αξίες,

με σεβασμό στον άνθρωπο και αγάπη για τη ζωή η αρχή της ενεργού συμμετοχής». Όλοι μπορούμε να βοηθήσουμε σε αυτόν τον αγώνα γιατί η οδική ασφάλεια μας αφορά όλους, είναι ζήτημα ζωής, είναι ζήτημα παιδείας, και όλοι μαζί πρέπει να προσπαθήσουμε. Και ευχαριστώ ιδιαίτερα το Σύνδεσμο και το Διοικητικό Συμβούλιο γιατί μέσα από αυτή τη βράβευση τιμά και αναγνωρίζει την ανάγκη για την οδική ασφάλεια. Σας θέλουμε όμως κοντά μας.

Αθανάσιος Παπακωνσταντίνου

Δ/ντής Τροχαίας Αγ. Παρασκευής

Σας συχαίρω για την επιλογή σας να βραβεύσετε φέτος τη γυναίκα με τη μεγαλύτερη κοινωνική προσφορά, την κ. Μυλωνά, που πράγματι αυτά τα χρόνια που ασχολείται με το θέμα της οδικής ασφάλειας και των τροχαίων ατυχημάτων έχει προσφέρει πάρα πολλά. Το μεγάλο ευχαριστώ λοιπόν της αξίζει και πιστεύω ότι είναι ένα ευχαριστώ από όλη την ελληνική κοινωνία.

Τα θανατηφόρα ατυχήματα και τα σοβαρά τροχαία ατυχήματα με συνέπεια αναπηρίες είναι ένα πρόβλημα το οποίο ταλανίζει την ελληνική κοινωνία. Οι οικονομικές κρίσεις θα περάσουν, οι άνθρωποι όμως δεν ξαναγυρίζουν πίσω δυστυχώς. Και οι άνθρωποι που είναι καθηλωμένοι σε κάποιο καροτσάκι θα είναι για όλη τους τη ζωή.

Σ' ευχαριστούμε πολύ κ. Μυλωνά για την ελπίδα ζωής που μας δίνεις, για τον αγώνα που κάνεις. Η προσπάθεια που κάνεις είναι υπεράνθρωπη γιατί καθημερινά ζεις αυτό το τραγικό δράμα του χαμού του παιδιού σου. Επίσης ευχαριστώ και το σύζυγο της κ. Μυλωνά, το Γιώργο το Μυλωνά, που και αυτός βοηθάει πάρα πολύ.

Θα ήθελα τώρα να αναφερθώ στο ρόλο της Τροχαίας όσον αφορά στην πρόληψη των τροχαίων ατυχημάτων. Ξεκινώντας λοιπόν, θα ήθελα να αναφερθώ σε ορισμένα βασικά αξιώματα που έχουν σχέση με την καθημερινή κυκλοφορία. Τα τροχαία ατυχήματα δεν έχουν καμία σχέση με την τύχη. Ο όρος τροχαίο ατύχημα είναι τόσο αφηρημένος ως όρος πλάισιο που είναι αδύνατον να τον ερμηνεύσουμε. Πρέπει να γνωρίζουμε ειδικότερα τι συνέβη σε ένα συγκεκριμένο ατύχημα για να μπορούμε να τον ερμηνεύσουμε και να αξιοποιήσουμε τα μηνύματά του.

Κύρια αιτία των ατυχημάτων είναι η αποτυχία των χρηστών να συμμορφωθούν με τη νομοθεσία της οδικής ασφάλειας. Κάθε τρία χιλιόμετρα ο μέσος οδηγός κάνει 400 πα-

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ρατηρήσεις. Παίρνει 40 αποφάσεις και κάνει ένα λάθος. Κάθε 10.000 χιλιόμετρα, ένα από αυτά τα λάθη οδηγεί σε ατύχημα. Αυτά τα τρία αξιώματα αποδεικνύουν ότι ο σημαντικότερος παράγοντας είναι ο παράγοντας άνθρωπος. Η ανθρώπινη συμπεριφορά. Πιθανόν να σας φανεί περίεργο, αλλά ο ανθρώπινος παράγοντας συμβάλλει σε ποσοστό 90% στην παραγωγή τροχαίου ατυχήματος. Τα υπόλοιπα, το οδικό περιβάλλον, το όχημα και η τύχη είναι 10%. Άρα οι δράσεις μας πρέπει να έχουν σχέση με τον ανθρώπινο παράγοντα.

Ως Τροχαία λοιπόν, μέχρι τώρα, και συνεχίζεται ακόμη, πιστεύω ότι δεν δράσαμε εκεί που έπρεπε. Και δεν δράσαμε, γιατί ίσως δεν αντιληφθήκαμε εγκαίρως κάποια πράγματα. Ποτέ όμως δεν είναι αργά. Μπορούμε τώρα να κάνουμε αυτό που πρέπει να κάνουμε. Δηλαδή να επιβάλλουμε, όπως το ακούτε, να επιβάλλουμε, υποχρεωτικά στους οδηγούς, στους χρήστες των δρόμων, να σέβονται τους κανόνες. Γιατί μόνον έτσι θα μπορέσουμε να σώσουμε ανθρώπους. Να μειώσουμε τα τροχαία ατυχήματα.

Μία από τις πολλές συνεργασίες που είχαμε με το Ινστιτούτο Οδικής Ασφάλειας, και κυρίως με την κ. Μυλωνά, είναι ένα πιλοτικό πρόγραμμα, που εφαρμόσαμε σε συνεργασία με το Επιστημονικό Ινστιτούτο, το TRL, (είναι σύμβουλος της Αγγλικής Κυβέρνησης) σε θέματα οδικής ασφάλειας, στην περιοχή της Τροχαίας Αγ. Παρασκευής. Αυτό αφορούσε ένα φορητό σύστημα καταγραφής της ταχύτητας και το τοποθετήσαμε σε πέντε σημεία της λεωφόρου Σπάτων που ήταν τα πιο επικίνδυνα σημεία και είχαμε τα πιο πολλά τροχαία ατυχήματα. Καταγράψαμε τις ταχύτητες πριν την τοποθέτηση του συστήματος. Καταγράψαμε τις ταχύτητες ενώ το σύστημα λειτουργούσε, και καταγράψαμε και τις ταχύτητες μετά. Το αποτέλεσμα ήταν η μείωση των θανατηφόρων τροχαίων ατυχημάτων κατά 50%. Πράγμα που σημαίνει σε αριθμούς το εξής: Το 2009 είχαμε 8 νεκρούς στη λεωφόρο Σπάτων, το 2010 είχαμε 4. Με ένα μήνα εφαρμογής του προγράμματος.

Θα ήθελα να αναφερθώ λίγο πώς αποκτήθηκε αυτό το φορητό σύστημα. Ήμασταν με την κ. Μυλωνά σε μια εκδήλωση της Σουηδικής Πρεσβείας που είχε σχέση με θέματα οδικής ασφάλειας. Εκεί παρουσιάστηκαν διάφορα συστήματα που είχαν σχέση με την οδική ασφάλεια, και ένα από αυτά ήταν αυτά τα σύγχρονα ραντάρ καταγραφής της ταχύτητας. Και είχα πει τότε στην κ. Μυλωνά, μακάρι να μπορούσαμε να έχουμε ένα τέτοιο σύστημα. Αυτό έγινε πραγματικότητα μετά από λίγο χρονικό διάστημα. Γι' αυτό είπα ένα μεγάλο ευχαριστώ στην κ. Μυλωνά. Το ότι κάποιοι άνθρωποι σήμερα είναι μαζί μας, οφείλεται σε αυτήν κυρίως. Μπορέσαμε και το αποκτήσαμε αυτό το σύστημα, παρ' ότι ήταν αρκετά ακριβό. Και όχι μόνο το αποκτήσαμε, αλλά μπορέσαμε και κάναμε και το πιλοτικό πρόγραμμα, που πράγματι είχε αυτά τα αποτελέσματα. Κατά ευτυχή συγκυρία μπορέσαμε και τοποθετήσαμε τα ίδια συστήματα και στη Λεωφόρο Μαραθώνος.

Για τη Λεωφ. Μαραθώνος είχε γίνει μια κουβέντα το 2008, με κάποιους φορείς εκεί της περιοχής, οι οποίοι

πράγματι ανησυχούσαν. Η Λεωφ. Μαραθώνος είναι ένας μεγάλος δρόμος, 22 χιλ. που είχε πάρα πολλά και σοβαρά τροχαία ατυχήματα. Μετά από αυτή την κουβέντα που έγινε λάβαμε κάποιες πρωτοβουλίες. Και η ιδέα πάλι έπεσε στα ηλεκτρονικά τεχνικά μέσα. Πιστεύω πραγματικά ότι η λύση του προβλήματος είναι απλή και είναι εκεί. Όσο οι άνθρωποι να θέλουμε να κάνουμε ελέγχους, όσο και να προσπαθούμε, δεν τα καταφέρνουμε. Και θα σας κάνω το εξής ερώτημα. Δεν θέλω να μου απαντήσετε, το ξέρετε εσείς. Πόσοι από σας έχουν ελεγχθεί για παραβάσεις που έχουν κάνει και σε πόσους έχουν βεβαιωθεί οι παραβάσεις τους; Πιστεύω ελάχιστοι. Ο Έλληνας, ίσως από νοοτροπία, έχει μια παραβατική συμπεριφορά όσον αφορά τους κανόνες της οδικής ασφάλειας. Αυτή η παραβατική συμπεριφορά οδηγεί ευθέως στο τροχαίο ατύχημα. Οδηγεί επιθετικά, με ακατάλληλη ταχύτητα, δεν φοράει ζώνη ασφαλείας, δεν φοράει κράνος όταν οδηγεί δίκυκλο, μιλάει στο κινητό τηλέφωνο ακατάπαυστα, και αυτό καταλήγει σε αυτά τα τραγικά αποτελέσματα.

Μετά λοιπόν από την εφαρμογή του προγράμματος στην Λεωφ. Μαραθώνος επί ένα χρόνο συνεχώς κατεγράφησαν 15.500 παραβάσεις του ορίου ταχύτητας. Την πρώτη μέρα εφαρμογής κατεγράφησαν 700 παραβάσεις μόνο από μια κάμερα, και είχαμε βάλει το όριο πάνω από τα 140 χιλ. Σε μία κάμερα. Δεν γινόταν να το παρακολουθήσουμε. Μετά βέβαια πέρασαν οι ταχύτητες. Και όσο γινόταν πιο γνωστό το θέμα, και όσο πέρναν τις κλήσεις, πέφταν οι ταχύτητες. Το αποτέλεσμα; Κλείνοντας το 2010 είχαμε 70% μείωση των θανατηφόρων τροχαίων ατυχημάτων στη Λ. Μαραθώνος. Δηλαδή, 24 νεκροί το 2009 στη Λ. Μαραθώνος, 7 το 2010. Οι αριθμοί μιλάνε από μόνοι τους. Αυτή τη στιγμή, περίπου 20 άνθρωποι εάν μετρήσουμε και τη Σπάτων είναι μαζί μας. Δεν υπάρχει μεγαλύτερη ανταμοιβή από αυτό.

Σκεπτόμενος πώς συνέβη αυτό, και εγώ δεν μπορούσα να το πιστέψω. Κατέληξα στο εξής συμπέρασμα, και πιστεύω ότι έτσι είναι. Είτε το θέλουμε είτε όχι, κάποια πράγματα τελικά πρέπει να επιβάλλονται. Ειδικά όταν έχουν σχέση με τη ζωή μας. Αυτοί με τις 15.500 παραβάσεις παίρνουν ακόμα κλήσεις, γιατί χρειάζεται μια διαδικασία. Οι 15.500 παραβάτες το είπαν σε άλλους 10, οπότε γίναν 150,000 αυτοί που γνωρίζουν πλέον και συμμορφώνονται με το θέμα της ταχύτητας. Και να είστε σίγουροι ότι δεν συμμορφώνονται μόνο με το θέμα της ταχύτητας, συμμορφώνονται με τους υπόλοιπους κανόνες που έχουν σχέση με αυτά που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Γιατί η στατιστική έχει δείξει ότι οι πέντε αυτές παραβάσεις, δηλαδή η ακατάλληλη ταχύτητα, το κινητό τηλέφωνο, η ζώνη, το κράνος, το αλκοόλ, είναι οι παραβάσεις, που εάν μειωθούν, θα έχουμε πάνω από 50% μείωση των θανατηφόρων τροχαίων ατυχημάτων.

Άρα λοιπόν καταλήγω στο συμπέρασμα ότι η λύση του προβλήματος είναι ακριβώς αυτή. Η επιβολή των κανόνων. Και η επιβολή των κανόνων ίσα προς όλους. Η λύση του προβλήματος είναι τα ηλεκτρονικά τεχνικά μέσα. Δεν είναι πολυέξοδη. Δεν κοστίζει πολύ. Πρέπει λοιπόν και η πολι-

τεία να δει σοβαρά το ζήτημα και να τα επιβάλλει. Στη Γαλλία, με τα ηλεκτρονικά τεχνικά μέσα, μπόρεσαν και μειώσανε 43% τα τροχαία ατυχήματα. Σε μια χώρα που έχει πολύ καλή οδική ασφάλεια. Αυτό το παράδειγμα λοιπόν πρέπει να το εφαρμόσουμε και εμείς στη χώρα μας και επί τέλους να μπορέσουμε με αυτόν τον τρόπο να τα μειώσουμε.

Συμπαράστατη σε αυτή την προσπάθεια, αρωγό, βρήκα την κ. Μυλωνά.

Θα ήθελα τώρα να αναφερθώ σε κάποια πραγματικά τροχαία ατυχήματα.

Το 2009 στη Ραφίνα, στη Λ. Μαραθώνος και Αγ. Ειρήνης, πραγματικά είναι ένα σημείο που έχουν συμβεί πολλά σοβαρά τροχαία ατυχήματα. Ειπώθηκε ότι ο δρόμος είναι κάτι που παίζει σημαντικό ρόλο στην επέλευση του τροχαίου ατυχήματος. Και ίσως αυτό με πρώτη ματιά να είναι έτσι. Αυτή είναι η πρώτη εκτίμηση. Βλέποντας όμως κάθε ατύχημα ξεχωριστά αποδεικνύεται ότι έπαιξε ρόλο, και παίζει ρόλο, η ακατάλληλη ταχύτητα. Γιατί πρέπει να οδηγούμε πάντα σύμφωνα με τις επικρατούσες συνθήκες. Τα όρια που έχουν θεσπισθεί, έχουν θεσπισθεί αφού οι συγκοινωνιολόγοι βάλανε κάτω κάποιους παράγοντες. και είπαν ότι το όριο στη συγκεκριμένη περιοχή πρέπει να είναι τόσο. Αυτά με ιδανικές συνθήκες. Από κει και πέρα, ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες το όριο πρέπει να είναι πιο χαμηλό.

Στις 10/4 λοιπόν, στη Λ. Μαραθώνος και Αγ. Ειρήνης είχαμε ένα τροχαίο ατύχημα, μια εκτροπή ενός οχήματος, εκτροπή ανατροπή. Θανάσιμος τραυματισμός του οδηγού, που είχε γεννηθεί το 1990. Ο οδηγός είχε ακατάλληλη ταχύτητα, έχασε τον έλεγχο, ανατράπηκε το όχημα, και είχαμε αυτό το τραγικό αποτέλεσμα.

16/4/2009. Στο ίδιο σημείο. Μεγάλη Πέμπτη. Το παράδειγμα αυτό είναι πραγματικά συγκλονιστικό. Μια κοπέλα 19 χρονών, ήρθαν 4 άτομα της παρέας της 11 η ώρα και της είπαν να πάμε να πιούμε ένα ποτό. Ήταν με τη μητέρα της στο σπίτι, φοιτήτρια. Της είπε η μητέρα της, παιδί μου πού θα πας, είναι αργά τώρα. Θα πάμε εδώ δίπλα μητέρα σε ένα μαγαζάκι να πιούμε ένα ποτό. Φύγαν λοιπόν από το Χαλάνδρι, όπου έμενε, με ένα αυτοκίνητο 11 η ώρα, καθόταν στο πίσω κάθισμα στη μέση. Στην ίδια στροφή λοιπόν από υπερβολική ταχύτητα, γιατί το αυτοκίνητο ήταν γρήγορο, ακατάλληλη ταχύτητα, βγήκε εκτός δρόμου το αυτοκίνητο, ανατράπηκε, οι 4 νεαροί ελαφρά τραυματίες, η κοπέλα νεκρή. Το μοναδικό παιδί της οικογένειας.

23/4/2009. Σπάτα, προέκταση Περιφερειακής Υμηττού και Πουλάκη. Στην έξοδο 16 προς Ραφίνα, στο τέρμα της Αττικής Οδού. Σε ένα αυτοκίνητο Mercedes επέβαινε μία γυναίκα 40 χρονών πολιτική μηχανικός. Πέρασε με πράσινο. Ο οδηγός του φορτηγού πέρασε με κόκκινο, και όταν ρωτήθηκε τι έγινε, είπε ότι είχε κάνει λάθος, προσπαθούσε να μπει στην Αττική Οδό και δεν είδε το φανάρι. Όταν περνάτε με πράσινο κοιτάτε να δείτε μήπως έρχεται κανείς με κόκκινο; Κανείς μας δεν κοιτάζει. Βλέπουμε το πράσινο μπροστά μας και περνάμε. Υπάρχουν όμως ασυνείδητοι που περνάνε με κόκκινο. Γι' αυτό το επόμενο βήμα είναι κάμερες στα φανάρια. Να λύσουμε και αυτό το ζήτημα. Καμιά φορά περνάμε

με κόκκινο και ο τροχονόμος δεν το γράφει. Άνθρωπος είναι και ο τροχονόμος. Και οι τροχονόμοι κάνουν λάθη.

11/5/2009. Γλυκά νερά, Λ. Μαραθώνος στο Σταυρό. Μια μηχανή έπεσε πάνω σε αυτοκίνητο. Ξέρετε με πόση ταχύτητα πήγαινε η μοτοσικλέτα; Δυο νεαροί πάνω στη μηχανή, ο οδηγός του Ι.Χ. ελαφρά τραυματισμένος, νεκροί και οι δυο που επέβαιναν στο δίκυκλο.

11/6/2009, Σπάτα, 1^ο χιλ. Στην πύλη του Αεροδρομίου που οδηγεί στη Λούτσα. Είσοδος στο αντίθετο ρεύμα από το ΙΧ, έχασε τον έλεγχο, υπερβολική ταχύτητα, νεκρός ο οδηγός του ΙΧ.

24/6/2009. Παλλήνη, Λ. Μαραθώνος, 15^ο χιλ. Ο οδηγός της μοτοσικλέτας και η πεζή γυναίκα, και οι δύο νεκροί. Παράσυρση πεζής. Η πεζή πήγε να περάσει πάνω από τα κιγκλιδώματα, εργαζόταν απέναντι, κάθε μέρα έκανε αυτό το πράγμα. Το κοντέρ της μοτοσικλέτας έδειχνε 190 χιλ. Η μάνα αυτή άφησε 3 παιδιά.

Σύγκρουση δύο δικύκλων. Λ. Σπάτων. Ο ένας νεαρός από τους δύο μας είχε απασχολήσει ξανά τρεις φορές σε τροχαία ατυχήματα, το ένα από τα τρία θανατηφόρο. Πρέπει να λάβουμε υπ' όψη και αυτόν τον παράγοντα. Ότι πολλοί άνθρωποι είναι επιρρεπείς σε τροχαία ατυχήματα. Όπως επιταχύνουν όταν τρέχουν στην άσφαλη, έτσι επιταχύνουν και στη ζωή τους. Θέλουν να προλάβουν τις εξελίξεις.. Τα αποτελέσματα είναι αυτά.

Δύο νεαρά άτομα επέβαιναν σε αυτοκίνητο. Αιτία του ατυχήματος, υπερβολική ταχύτητα, κοκαΐνη και αλκοόλη. Αυτό το αυτοκίνητο απογειώθηκε στην κυριολεξία, και οι δυο νεαροί νεκροί.

16/12/2009, Λ. Σπάτων, 18^ο χιλ. Είσοδος στο αντίθετο ρεύμα λόγω εκτροπής, νεκρός ο οδηγός του Ι.Χ. Ένα αυτοκίνητο φτιαγμένο για να τρέχει.

8/3/2010, είναι από τα λίγα που είχαμε το 2010. Πριν το πιλοτικό πρόγραμμα. Το πιλοτικό πρόγραμμα έγινε τον Απρίλιο, αυτό έγινε 8/3/2010. Λ. Σπάτων, 18^ο χιλ. Μια μητέρα με ένα παιδί εισήλθε στο αντίθετο ρεύμα. Συγκρούστηκε με το λεωφορείο. Το παιδάκι ευτυχώς έπεσε ανάμεσα στα δυο καθίσματα και γλίτωσε. Υπερβολική ταχύτητα.

Ν. Μάρκη, Ποσειδώνος, στο ύψος των Κατασκηνώσεων. Αλκοόλη, ναρκωτικές ουσίες, υπερβολική ταχύτητα. Ένα αυτοκίνητο πολύ γρήγορο, ο συνοδηγός πετάχτηκε έξω από το αυτοκίνητο, νεκρός.

20/5/2010, υπερβολική ταχύτητα. Νεκρός ο οδηγός.

Αυτή είναι η ωμή πραγματικότητα, και κάποια στιγμή πρέπει να την κοιτάξουμε στα μάτια και επιτέλους να λύσουμε αυτό το θέμα. Ο καθ' ένας μας ας συμβάλει με τον τρόπο του, με τη συμμετοχή του όπως μπορεί, για να μπορέσουμε να λύσουμε αυτό το σοβαρό πρόβλημα των τροχαίων ατυχημάτων.

Βίκυ Χριστοδουλάκη

Γιατρός

Ευχαριστώ πολύ κα Πρόεδρε, και ευχαριστώ πολύ και το ΣΔΓ για την πρόσκληση που μου απηύθυνε και την ευκαι-

ρία να σας παρουσιάσω μια αναδρομική μελέτη από τα φοιτητικά μου χρόνια σχετικά με την αποκατάσταση ατόμων που έχουν νοσηλευθεί σε μονάδες ως πολυτραυματίες, και πραγματικά από τα αποτελέσματα που θα δούμε στη συνέχεια θα καταλάβετε για μια ακόμη φορά πόσο σημαντικό είναι το έργο της κ. Μυλωνά και του Ινστιτούτου Οδικής Ασφάλειας γιατί η πρόληψη μόνο μπορεί να ακυρώσει τέτοιες εργασίες και τέτοιες μελέτες και αυτά τα αποτελέσματα που θα ακούσετε στη συνέχεια.

Τα ατυχήματα είναι η τέταρτη αιτία θανάτου παγκοσμίως. Πολύ λίγο έχει αλλιάξει αυτό τα τελευταία χρόνια. Και στην Ελλάδα τα τροχαία ατυχήματα παραμένουν η πρώτη αιτία θανάτου σε νεανικές ηλικίες 18 έως 38 ετών, και τα εργατικά ατυχήματα είναι εξίσου σημαντικά για τις αναπηρίες που εγκαταλείπουν. Υπάρχουν οργανωτικές ελλείψεις και σημαντικές ελλείψεις υποδομών στην αποκατάσταση των ατόμων αυτών που επιδεινώνουν την κατάσταση.

Αυτές οι παρατηρήσεις ενέπνευσαν μια συναδελφό μου και εμένα να σχεδιάσουμε και να υλοποιήσουμε μια μελέτη σχετικά με την απογραφή της αποκατάστασης των ατόμων αυτών τόσο σε επίπεδο οικονομικό και επαγγελματικό, αλλά και κοινωνικό, και τα αποτελέσματα ήταν πραγματικά σοκαριστικά. Επιλέξαμε να βρούμε άτομα που είχαν νοσηλευθεί σε μονάδες εντατικής θεραπείας σαν πολυτραυματίες ένα χρόνο μετά την έξοδό τους και να δούμε πώς τα είχαν πάει στη ζωή τους. Και το χρονικό αυτό διάστημα το επιλέξαμε με βάση το γεγονός ότι συνήθως μέσα σε ένα χρόνο κανείς έχει φτάσει στο βέλτιστο των δυνατοτήτων του.

Επιλέξαμε κυρίως μονάδες που νοσηλεύαν πολυτραυματίες, καταλήξαμε στις τρεις μονάδες του ΚΑΤ, τα κριτήρια για τους ασθενείς ήταν να έχουν μπει στη μονάδα λόγω ατυχήματος, να φέρουν πολλαπλούς τραυματισμούς και κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις και να έχουν παραμείνει στη μονάδα περισσότερες από 7 ημέρες, δεδομένου ότι η περίοδος της νοσηλείας ήταν ανάλογη με τη σοβαρότητα της κατάστασής τους.

Βρήκαμε 133 ασθενείς από τους οποίους αξιολογήθηκαν τελικά οι 44. Επιθυμούσαμε την άμεση επικοινωνία, δεν ήταν όμως αυτό πάντα εύκολο, κυρίως για τα άτομα που ήταν από την επαρχία. Με αυτούς επικοινωνήσαμε τηλεφωνικά και με γραπτή επικοινωνία. Θα σας πω απλώς ότι είχαμε την αίσθηση ότι οι ασθενείς οι οποίοι είχαν αρκετές υπολειπόμενες αναπηρίες, κοινωνικές και οικονομικές δυσκολίες εξαιτίας του ατυχήματός τους αρνούσαν την επικοινωνία λόγω άσχημης διάθεσης και τάσης για απομόνωση.

Το είδος των ατυχημάτων λοιπόν ήταν στη συντριπτική τους πλειοψηφία τροχαία ατυχήματα, 8 στα 10. Τα εργατικά ήταν σε ένα ποσοστό 13,6%, και τα οικιακά, τα ατυχήματα που συμβαίνουν στο σπίτι 2,4, νομίζω ήταν ένα περιστατικό από τα 44 που αξιολογήθηκαν. Οι ηλικίες ήταν νεανικές, σε άτομα 15 έως 35 ετών το ποσοστό ήταν 60%, σε άτομα 36 έως 60 ήταν 30%, και σε άτομα σε ηλικία άνω των 70 ετών το ποσοστό ήταν 10%. Επίσης οι περισσότεροι ήταν άνδρες, 84,5%.

Στα τροχαία ατυχήματα συνήθως τραυματίζονται οι οδηγοί, σε ποσοστό 40% Ι.Χ.. 40% δικύκλου, 14% συμμετείχαν σαν συνεπιβάτες και 6% ήταν πεζοί. Ο χρόνος άφιξης στο Νοσοκομείο μελετήθηκε διότι θεωρείται ότι είναι σημαντικό το πόσο σύντομα θα φτάσει κανείς στη μονάδα για την πρόγνωση και την έκβαση της κατάστασής του. Ήταν 49 λεπτά, από 5λεπτά μέχρι 180 λεπτά, τρεις ώρες. 7 στους 10 τραυματίες μεταφέρθηκαν σε περισσότερα από ένα Νοσοκομεία μέχρι να καταλήξουν στη μονάδα, και αυτό οφείλονταν στο ότι στο πρώτο Νοσοκομείο στο οποίο διακομίστηκαν δεν υπήρχε μονάδα. ή δεν υπήρχε θέση στη μονάδα. 85% πήγαν σε δύο νοσοκομεία μέχρι να φτάσουν στη μονάδα, και το υπόλοιπο 15% σε τρία νοσοκομεία.

Μένουν λοιπόν στη μονάδα και ξεκινάει το δράμα τους. Κατ' αρχήν η διάγνωση κατά την εισαγωγή ήταν 70% με κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις 70% με κατάγματα, 40% με κακώσεις θώρακα ή και κοιλίας, και οι περισσότεροι από αυτούς είχαν περισσότερες από μία διαγνώσεις. Δυστυχώς και η νοσηλεία τους στη μονάδα επιδείνωσε την κατάσταση λόγω των επιπλοκών, 6 στους 10 ασθενείς παρουσίασαν έλκη εκ κατακρήσεων, 40% ενδονοσοκομειακές λοιμώξεις, και 30% συγκλήμψεις. Οπότε, βγαίνοντας από τη μονάδα, ξεκινάει η αποκατάσταση η οποία είναι σημαντική γι' αυτούς, 6 στους 10 μπήκαν υποχρεωτικά σε ένα πρόγραμμα αποκατάστασης και η συντριπτική πλειοψηφία σε πρόγραμμα φυσιοθεραπείας. 30% δεν έλαβαν καμία ενημέρωση όπως αναφέρουν για τις δυνατότητες αποκατάστασης., και τελικά, μετά από ένα χρόνο, 7 στους 10 λειτουργούσαν αυτόνομα, 3 στους 10 δεν μπορούσαν να μείνουν μόνοι τους ούτε για λίγες ώρες διότι παρουσίασαν σημαντική αναπηρία και σημαντική δυσκολία να διεκπεραιώσουν τις καθημερινές τους δραστηριότητες.

Σε ότι αφορά την ευεξία τους, την καλή τους υγεία, μόνο 6 στους 10 αναφέρουν ότι λειτουργούν φυσιολογικά, ή ξαπλώνουν μόνο για να κοιμηθούν, ενώ 4 στους 10 έχουν ανάγκη από περισσότερη ξεκούραση και 10% από το σύνολο των περιστατικών που μελετήθηκαν, χρειάζονται βοή-

θεια για να σκωθούν. 10% δεν είχαν έλεγχο των σφιγκτήρων, το οποίο είναι σημαντική αναπηρία, και 10% βρίσκονται μόνιμα σε αναπηρικό αμαξίδιο λόγω κινητικών προβλημάτων.

Η επαγγελματική κατάστασή τους ένα χρόνο μετά την έξοδό τους από τη μονάδα δεν ήταν και πάρα πολύ καλή αν σκεφτούμε ότι μόνο οι μισοί εργάζονταν, από αυτούς που εργάζονταν οι περισσότεροι είχαν επιστρέψει στην παλιά τους εργασία, ενώ 1 στους 10 κατάφερε να βρει νέα εργασία. 25% ήταν άνεργοι, και 16% έπαιρναν αναπηρική σύνταξη. Υπάρχει ένα υπόλοιπο 10% το οποίο δεν εντάσσεται πουθενά διότι δεν δούλησε ούτε πριν, οπότε εξακολουθήσε να μην εργάζεται.

Η οικονομική επιβάρυνση για τους ίδιους και για τις οικογένειές τους ήταν σημαντικότερη, με το σημαντικότερο πρόβλημα να είναι η απώλεια της εργασίας και του ίδιου του ασθενούς αλλά πολλές φορές και κάποιου ατόμου από την οικογένειά του που αναγκάστηκε να αφήσει την εργασία του για να φροντίζει τον πολυτραυματία. 7 στους 10 κατανάλωσαν καταθέσεις που είχαν, 7 στους 10 μείωσαν τα καθημερινά τους έξοδα, 6 στους 10 δανείστηκαν, και 1 στους 10 πούλησε περιουσιακά στοιχεία. Κάποιοι από τους ανθρώπους με τους οποίους ήρθαμε σε επαφή αναγκάστηκαν να προβούν σε περισσότερα του ενός από τα μέτρα αυτά.

Πού πήγαν τα χρήματα; 40% σε αμοιβές ιατρών, 50% σε έξοδα αποκατάστασης, οι φυσιοθεραπείες δεν καλύπτονται πλήρως από τα Ταμεία, 45% σε ειδικό εξοπλισμό όπως είναι αναπηρικά αμαξίδια και μετατροπές στο σπίτι, 20% σε φάρμακα.

Και τέλος η κοινωνική ζωή είχε μειωθεί σημαντικότερα στο 40%, ενώ σχεδόν όλοι ανέφεραν ότι είχαν κάποια αλλαγή σε σχέση με πώς ζούσαν πριν. Πάρα πολύ λίγοι μας είπαν ότι είμαι τώρα όπως και πριν, κανένας δεν μας είπε ότι είμαι καλύτερα. Περιορίστηκαν οι περισσότεροι στο σπίτι, σε δραστηριότητες όπως τηλεόραση ή ενασχόληση με άτομα του σπιτιού, πάρα πολύ λίγοι συνέχισαν να ταξιδεύουν, συνέχισαν να δραστηριοποιούνται, συνέχισαν να έχουν κάποιο χόμπυ. Το συμπέρασμα είναι ότι η αποκατάσταση των σοβαρά τραυματισμένων απαιτεί σημαντικότερη βελτίωση στην Ελλάδα. Αν και είναι μια μελέτη που ολοκληρώθηκε το 2004, πολύ φοβόμαστε ότι αυτό πάρα πολύ λίγο έχει αλλάξει και θέλω πραγματικά να ευχηθώ, Κυρία Μυλωνά, να ακυρώσετε τέτοιες μελέτες στο μέλλον, να μην γίνεται καμιά, να μην υπάρχει ανάγκη.

Ιωάννης Παπαδόπουλος

τ. Αναπλ. Καθηγητής Ιατρικής του Παν/μίου Αθηνών

Οι κίνδυνοι του Εθελοντισμού

Η γνώση των κινδύνων ενός τομέα δράσης αποτρέπει τον αιφνιδιασμό και οδηγεί σε καλύτερη αντιμετώπιση ή και πρόληψή τους. Τα ογκολογικά φάρμακα έχουν πολύ σοβαρές και συχνές ανεπιθύμητες ενέργειες. Η γνώση τους όμως μειώνει σημαντικά τους κινδύνους και οδηγεί συχνά στην πρόληψή τους.

Σε αυτό το κείμενο δεν θα αναφερθούμε σε κινδύνους υγείας και ζωής εθελοντών, οι οποίοι προέρχονται από τους στόχους μιας εθελοντικής οργάνωσης: τραυματισμοί, θάνατοι, και απαγωγές εθελοντών σε εμπόλεμες περιοχές

(Γιατροί Χωρίς Σύνορα, Γιατροί του Κόσμου), αλλά και σε καιρό ειρήνης (όπως οι δράσεις ανοικτής θάλασσας της GREENPEACE). Σε αυτό το κείμενο θα αναφερθούμε σε κινδύνους, οι οποίοι μπορούν να πλήξουν οποιαδήποτε ΜΚΟ, με διάβρωση των στόχων, της συμπεριφοράς και του χαρακτήρα. Η υποτίμηση τους είναι σοβαρό λάθος.

1. Η ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών δεν νοείται να υστερεί σε σύγκριση με αμειβόμενες υπηρεσίες επαγγελματιών του είδους. Επειδή δεν είμαστε υποχρεωμένοι, επειδή δεν αμοιβόμαστε και επειδή απευθυνόμαστε σε πληθυσμούς και άτομα που βρίσκονται σε ανάγκη, δεν προκύπτει δικαίωμα προσφοράς υπηρεσιών χαμηλής ποιότητας. Το μάθημα μαθηματικών σε παιδιά αλληλοδαπών μεταναστών θα πρέπει να έχει την ίδια προετοιμασία και ποιότητα σα να είναι ακριβοπληρωμένο ιδιαίτερο μάθημα. Η εξέταση μιας ηλικιωμένης αλληλοδαπής μετανάστριας ή ενός ναρκωμανούς θα πρέπει να γίνει με όλους τους κανόνες της Ιατρικής Τέχνης, χωρίς καμία έκπτωση. Οι εκπτώσεις οδηγούν σε αργό εκφυλισμό.

2. Ο εθελοντής ασκεί, συνειδητά ή υποσυνείδητα, εξουσία. Συνήθως πρόκειται για σχέση με ανθρώπους, οι οποίοι βρίσκονται σε ανάγκη. Η εξουσία (οποιασδήποτε μορφής) φθείρει ψυχή, χαρακτήρα, συμπεριφορά. Οι γιατροί, ως παράδειγμα, θα πρέπει πάντα να μιλούν στους ασθενείς στον πληθυντικό και με το επίθετό τους. Το απλό αυτό μέσο προστατεύει το γιατρό από λανθασμένη συμπεριφορά και διατηρεί την αξιοπρέπεια του ασθενούς ή όποιων άλλων προσώπων λαμβάνουν τη βοήθεια.

3. Η σύγχυση μεταξύ στόχου και εργαλείου είναι συχνή αιτία αναποτελεσματικότητας, η οποία σπάνια γίνεται

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

αντιληπτή. Ο στόχος μεταλλιάσσεται σε εργαλείο και το εργαλείο αναβαθμίζεται σε στόχο μιας οργάνωσης. Διοικητικά συμβούλια, συνεδριάσεις, ημερίδες, ανταλλαγές εγγράφων είναι εργαλεία για την επίτευξη στόχων. Συχνά όμως αναγορεύονται σε στόχους, με τον πραγματικό στόχο να γίνεται εργαλείο. Ίσως θα πρέπει κάθε Δ.Σ. των ΜΚΟ δύο φορές το χρόνο να ξαναδιαβάξει, σε επίσημη συνεδρία, τους στόχους όπως αυτοί καταγράφονται στο καταστατικό. Αυτή η διαδικασία μπορεί να βοηθήσει στη διατήρηση εγρήγορης και στην αποφυγή της σταδιακής ολιθώσεως.

4. Το σύνδρομο «κατάληψης οικοπέδου». Ορισμένες ΜΚΟ καταλαμβάνουν ένα θέμα, ως «ιδιοκτησία» τους, και θεωρούν ότι κανείς άλλος δεν έχει το δικαίωμα να ασχοληθεί με το ίδιο θέμα. Δεν είμαστε υπέρ της διάσπασης ανθρώπινου δυναμικού και δράσης, όμως υπάρχουν αιτιολογημένες διαφοροποιήσεις απόψεων όπως και αναγκαιότητες ύπαρξης μικρότερων ομάδων δράσης, π.χ. στη φροντίδα ογκολογικών ασθενών ή περιβαλλοντικών ζημιών. Κανένα κοινωνικό θέμα δεν μπορεί να θεωρείται ιδιοκτησία.
5. Δικαιολογίες. Η χρησιμοποίησή τους μπορεί να αποβεί δυσμενής για την αποτελεσματικότητά μιας ΜΚΟ, και όχι μόνο. Αντί σχολίων μερικοί στίχοι του Γερμανού ποιητή ERICH FRIED (1921-1988):

Δικαιολογίες

- Γιατί δεν θέλω να κάψω
κι άλλη φορά τα δάκτυλά μου
- Γιατί τίποτα δεν θα βοηθήσει.
Αυτοί θα κάνουν έτσι κι αλλιώς ό,τι θέλουν
- Γιατί καλύτερα να το αφήσω
Σε πιο ειδικούς

*Και γιατί πάντα εγώ,
κανείς δεν θα μ' ευχαριστήσει*

- Γιατί μόνο θα γελάσουν:
εσένα περμμέναμε
- Γιατί δεν αξίζουν τον κόπο,
Γιατί όλοι δεν το αξίζουν

6. «Το βόλεμα του κράτους». Υπαρκτός ο κίνδυνος να μεταφέρει δικές του κοινωνικές αρμοδιότητες σε ΜΚΟ ή να μειώσει κοινωνικές παροχές, π.χ. την κατ' οίκον νοσηλεία μοναχικών ατόμων ή τη φροντίδα ογκολογικών ασθενών και σοβαρά αναπήρων. Ο θεσμός των ΜΚΟ δε δημιουργήθηκε για να υπο- ή αντικαταστήσει αλλά να συμπληρώσει και να βοηθήσει το κράτος. Οι περιπτώσεις όπου οι ΜΚΟ είναι αναγκασμένες να υποκαταστήσουν το κράτος είναι συγκεκριμένες, π.χ. σε προβληματικές χώρες χωρίς υποδομές. Όμως ακόμα και εκεί οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα, π.χ., προσπαθούν όχι μόνο να βοηθήσουν προσωρινά αλλά και να αφήσουν κάποια υποδομή την οποία θα αναλάβει ακολούθως το κράτος. Η VOLONTEUROPE (βλ. ειδικό άρθρο σε αυτό το τεύχος) σε παλαιότερο κείμενό της, αναφέρει και τα εξής σε σχέση

με κρατικές δομές: Η εθελοντική εργασία δεν πρέπει να αποκρύπτει αδυναμίες της κοινωνίας (π.χ. ανεργία, έλλειψη κοινωνικής φροντίδας), δεν πρέπει να ανταγωνίζεται τις παραδοσιακές δομές εργασίας (π.χ. παράκαμψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας) και δεν πρέπει να έχει στόχο τη μείωση εξόδων δημοσίων υπηρεσιών (μπορεί βέβαια η εθελοντική δράση να έχει παράπλευρο όφελος στην οικονομία).

7. Το σύνδρομο του Σωτήρα. Συναρμολογείται από ναρκισσισμό, αίσθημα ανωτερότητας, ψευδαίσθηση κατοχής της αλήθειας, παραχώρηση στον εαυτό μας δικαιωμάτων παραβίασης νόμων και θεσμών και αλαζονεία (προθάλαμος δυστυχιών). Ίδιως η τελευταία μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια επαφής με την πραγματικότητα, σε απώλεια ελέγχου καταστάσεων και σε απώλεια του μέτρου αληθιά και των στόχων. Όσο ψηλότερα στην ιεραρχία βρίσκονται τα μέλη της ΜΚΟ, τα οποία πλήττονται, τόσο σοβαρότερες οι συνέπειες για τη δραστηριότητα της ΜΚΟ. Τα βασικότερα σημεία από άρθρο του περιοδικού DER SPIEGEL 15/2010 αφορά ΜΚΟ η οποία, με χρηματοδότηση Ευαγγελικής εκκλησίας και του Δήμου του Βερολίνου, φροντίζει 3.000 άστεγους στην πόλη. Μέσω τυχαίου γεγονότος η εισαγγελία διενήργησε ανάκριση (600 σελίδες), η οποία αποκάλυψε: ο τζίρος της οργάνωσης 12 εκατομ. Ευρώ, 280 υπάλληλοι, 16 υπηρεσιακά αυτοκίνητα BMW (μεταξύ των οποίων 2 κάμπριολέ), μισθός προέδρου/έτος 322.000 ευρώ (14 μισθοί), υπηρεσιακό αυτοκίνητο προέδρου μάρκας Μασσεράτι αξίας 152.000 ευρώ, γιορτή 500 ατόμων, με έξοδα 44.000, ανακαίνιση υπηρεσιακής κατοικίας (χρήση κυρίως ιδιωτική) με 214.000 ευρώ, γραμματεύς, οδηγός και 2 οικονόμοι, όλοι μισθοδοτούμενοι από τη ΜΚΟ στην υπηρεσία του προέδρου.

Η ΜΚΟ ξεκίνησε με ιδανικά, καλές προθέσεις και καλές υπηρεσίες. Ο στόχος χάθηκε καθοδόν, λόγω των μεγάλων ποσών και λόγω της έλλειψης επιτήρησης, όπως παραδέχεται η πόλη του Βερολίνου.

8. Υπαρκτός είναι και ο κίνδυνος διάβρωσης των στόχων των ΜΚΟ, όταν χρηματοδοτούνται και από εταιρείες των οποίων τα προϊόντα έχουν σχέση με τους στόχους των χρηματοδοτούμενων ΜΚΟ. Στη Γερμανία γίνεται εκτεταμένη συζήτηση π.χ. για τη χρηματοδότηση ενώσεων αυτοβοήθειας ασθενών από τη Φαρμακοβιομηχανία. Η τελευταία, με διάφορους τρόπους, αποκτά επιρροή σε ορισμένες ΜΚΟ, οι οποίες (συνειδητά ή μη) προβάλλουν τα φαρμακευτικά προϊόντα. Ο καθηγητής GLAESKE (οικονομία της υγείας στο Πανεπιστήμιο της Βρέμης), σε μελέτη του έδειξε ότι, στη Γερμανία, το 25% των ενώσεων ασθενών χρηματοδοτούνται από τη φαρμακοβιομηχανία. Ο ίδιος καθηγητής εδώ και χρόνια, σε προσωπικές μας συζητήσεις, ήταν πολύ επιφυλακτικός με ενώσεις ασθενών.

9. Σημαντικοί κίνδυνοι υποβόσκουν σε ΜΚΟ, οι οποίες δεν διαθέτουν εξωτερικό έλεγχο, διαφάνεια και λογοδοσία.

Αυτά δε σχετίζονται με την εντιμότητα των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων. Είναι όμως δυνατόν η χαλάρωση των διαδικασιών, κανονισμών και καταστατικού να οδηγήσει σε παρεξηγήσεις (βλέπε σχετικό άρθρο σε αυτό το τεύχος)

Ως επίλογος : Η γνώση των κινδύνων θα πρέπει να οδηγήσει σε διαρκή εγρήγορση, ιδιαίτερα σε εθελοντικές οργανώσεις, των οποίων το κύριο συστατικό, εκτός του Εθελοντισμού, οφείλει να είναι η αξιοπιστία.

(Αναδημοσίευση από το Δελτίο της «ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ»)

Η επιστολή της κ. Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου προς την κ. Δανέλλη - Μυλωνά

Αθήνα, 8 Μαρτίου 2011

Αγαπητή Κυρία Δανέλλη-Μυλωνά,

Λυπάμαι ειλικρινά που ένα πρόσφατο ατύχημα απαιτεί τη σφόδρα μη προσέλευσή μου στην απονομή σε σας του Βραβείου Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς στο οποίο ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, τιμητικά για μένα, έχει δώσει το όνομά μου.

Αισθάνομαι, ωστόσο, την ανάγκη να σας συγχαρώ θερμότατα διότι βρήκατε την ψυχική δύναμη να μετατρέψετε και διοχετεύσετε τη μεγαλύτερη δυνατή λύπη μιας μητέρας – κάτι ξέρω και εγώ από αυτή την πίκρα – σε οργανωμένη και συστηματική δράση για την αποφυγή όσο το δυνατόν περισσότερο τέτοιων περιπτώσεων κοινωνικών απωλειών και τέτοιας θλίψης.

Αγαπητή Κυρία Δανέλλη-Μυλωνά, σας ευχαριστώ θερμά για τα καλά σας λόγια για το έργο μου. Πιστεύω ότι έκανα απλώς το καθήκον μου ως άνθρωπος και συνειδητός πολίτης. Η επιστολή σας, ωστόσο, αλλιά και προπαντός η πράξη και το έργο σας μου έδωσαν την ευκαιρία να θαυμάσω ένα σπάνιο άνθρωπο με πολύ σωστές θέσεις για τη βελτίωση της όλης κατάστασης της κοινωνίας μας γενικότερα που οδήγησε και στη σημερινή πολυπληθή κρίση, ηθική, κοινωνική και οικονομική. Είναι βέβαιο ότι εάν πολλοί άνθρωποι είχαν κατανοήσει αυτές τις θέσεις και είχαν καταβάλει ο καθένας σε κάποιο τομέα την προσπάθεια βελτίωσής του, δεν θα φθάναμε σε αυτό το σημείο που είμαστε σήμερα, αυτοεξευτελισμού, αφού έχουμε τοποθετήσει πλέον το οικονομικό κέρδος και μάλιστα χωρίς ηθικό χαλίνο υπεράνω του ανθρώπου.

Αγαπητή Κυρία Δανέλλη-Μυλωνά, αποτελείτε μια κοινωνική εξαίρεση από αυτή τη στάση και έχετε αποσπάσει τον ειλικρινή θαυμασμό μου για το έργο που διεξάγετε σεις καθώς και οι άξιοι συνεργάτες σας.

Εξ άλλου, συγχαίρω τον Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας που με την επιλογή του αυτή ανάγει τη γενναία και φιλοκοινωνική στάση σας σε παράδειγμα κοινωνικό.

Με βαθειά εκτίμηση
Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

Η επίδοση του Βραβείου

Το «Βραβείο Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου» επέδωσε στην κ. Δανέλλη-Μυλωνά η Πρόεδρος του ΣΔΓ κ. Σούλα Παναρέτου. «Είναι ένα Βραβείο λιτό και απέριπτο», είπε η κ. Παναρέτου επιδίδοντας το Βραβείο, «αλλιά σε αυτό έχουμε ενσωματώσει τις καλύτερες σκέψεις μας και τα καλύτερα συναισθήματά μας για σας και το έργο σας και τις καλύτερες ευχές ώστε το Ινστιτούτο Οδικής Ασφάλειας Πάνω Μυλωνάς να επιτύχει τους στόχους τους οποίους έχει θέσει.»

Ανταπαντώντας η κ.

Δανέλλη-Μυλωνά ευχαρίστησε θερμά το Δ.Σ. του ΣΔΓ για την τιμή, καθώς και την κ. Μαραγκοπούλου για τα καλά της λόγια. Ακόμη ευχαρίστησε τους συνεργάτες της που σπηρί-

ζουν αυτή την προσπάθεια. «Αλλιά κυρίως θα ήθελα να ευχαριστήσω και να αφιερώσω αυτό το Βραβείο, τη μέρα της Γυναίκας, σήμερα», είπε η κ. Μυλωνά «σ' αυτές τις γυναίκες που αγωνιούν και αγωνίζονται καθημερινά, και που υπομένουν σιωπηλά τον πόνο, πέρα από τα φώτα της δημοσιότητας, και έχουμε και τέτοιες γυναίκες εδώ σήμερα, γυναίκες που έρχονται και φοράνε τα μπλουζάκια του Ινστιτούτου τις νύχτες στα κλαμπ, και ακόμη στις μανάδες των δυο παιδιών, των δυο αστυνομικών που έχασαν τη ζωή τους πριν λίγες μέρες πάνω στο καθήκον, και σε όλες

εκείνες τις μητέρες που δεν τις γνωρίζουμε αλλιά που πραγματικά αγωνιούν κι αγωνίζονται να ζήσουν.»

Η Βασιλική Δανέλλη-Μυλωνά έχει σπουδάσει Οικονομικά, Διοίκηση Επιχειρήσεων & Marketing Management Υπηρεσιών Δικτύων Νέας Τεχνολογίας και μεταπτυχιακές σπουδές σε Marketing Management Υπηρεσιών Δικτύων Νέας Τεχνολογίας & Εφαρμογών Τηλεματικής.

Εργάστηκε στον ΟΤΕ από το 1979 έως το 2009. Το 1996, ως Διευθύντρια του Έργου Ανάπτυξης-Αξιοποίησης ISDN, ανέλαβε το συντονισμό των Υπηρεσιών του ΟΤΕ για το σχεδιασμό και την υλοποίηση της επέκτασης του ISDN πανελλαδικά καθώς και όλων των θεμάτων που σχετίζονται με την οργάνωση της υπηρεσίας σε τεχνικό και εμπορικό επίπεδο, θεμάτων εκπαίδευσης εκπαιδευτών και υποστήριξης των πελατών.

Διατέλεσε Προϊσταμένη του Υπ/νσης Υπηρεσιών & Προϊόντων Προστιθέμενης Αξίας και Διευθύντρια του Έργου Εφαρμογών Τηλεματικής και Νέων Υπηρεσιών του ΟΤΕ. Υπήρξε Project Manager και Συντονίστρια σε Προγράμματα που υλοποιήθηκαν από διεθνή consortia στα πλαίσια των Διευρωπαϊκών Δικτύων για Τηλεπικοινωνίες (TEN-TELECOM/e-TEN) και στα πλαίσια της Κοινωνίας της Πληροφορίας (IST) και διακρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Ως Διευθύντρια του Έργου «Ανάπτυξης-Προστιθέμενης Αξίας» εργάστηκε για το σχεδιαστική, τηλεεκπαίδευσης και τηλεργασίας που πέραν του σημαντικού αναπτυξιακού ρόλου τους στη χώρα. Έχει συμβάλει απορροσιών και την αύξηση της αποδοτικότητας μετοχοποίησης του ΟΤΕ καθώς και την ανάκετων τηλεπικοινωνιακών λύσεων και για τη βευθεί από τη Διοίκηση του ΟΤΕ.

Αξιοποίησης Εφαρμογών & Νέων Υπηρεσιών διασμό, την υλοποίηση πιλοτικών δικτύων τηστην κεντρική Ελλάδα και ακριτικές περιοχές, ρακτήρα τους, διακρίθηκαν και για τον κοινωτελεσματικά στην εμπορική αξιοποίηση υπητου τηλεπικοινωνιακού δικτύου, το έργο της πτυξη νέων υπηρεσιών, εφαρμογών και πασυμβολή της αυτή έχει πολλές φορές επιβρα-

Το 1995 ως πρόεδρος του Διεθνούς Οργανισμού IMIMG για την υλοποίηση και προώθηση του ΜΟΥ του ISDN, γήθηκε των ομολόγων της από 32 Τηλεπικοινωνιακούς Οργανισμούς σε 28 χώρες και είχε ουσιαστική συμβολή στην προώθηση του Ευρωπαϊκού Προτύπου Euro-ISDN διεθνώς. Διατέλεσε επίσης πρωτοποριακό ρόλο στην υλοποίηση ερευνητικών και αναπτυξιακών έργων που είχαν σχέση με τις τηλεπικοινωνίες, το περιβάλλον και την ανάπτυξη υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας.

Η κα Δανέλλη-Μυλωνά έχει εκπροσωπήσει τον ΟΤΕ σε Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς (CEPT-CAC/BUS -SDI, ETSI-NA1, ITU-SG1) και στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχει κάνει διαλέξεις, σεμινάρια και δημοσιεύσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό και ενεργή συμμετοχή σε διοργανώσεις Οργανισμών (Ε.Ε., Ε.Α.Τ.Α., The Economist, Euronem, Σ.Ε.Π.Ε. κ.α.)

Η Β. Δανέλλη-Μυλωνά από τις 12 Μαΐου 2005 είναι Πρόεδρος του **Ελληνικού Ινστιτούτου Έρευνας και Εκπαίδευσης για την Οδική Ασφάλεια και την Πρόληψη & Μείωση των Τροχαίων Ατυχημάτων (Ι.Ο.ΑΣ.) «Πάνος Μυλωνάς»**. Το Ινστιτούτο ιδρύθηκε μετά την τραγική άδικη απώλεια του γιου της Πάνου, (φοιτητή Μηχανολόγου-Μηχανικού του Πανεπιστημίου Πατρών και δημοσιογράφου του ειδικού τύπου, σε τροχαίο δυστύχημα), με σκοπό την υποστήριξη και προώθηση δραστηριοτήτων σε θέματα τα οποία προάγουν την οδική ασφάλεια, την κυκλοφοριακή αγωγή, τη μελέτη, έρευνα, ενημέρωση και εκπαίδευση στοχεύοντας κατ' εφοχήν στην πρόληψη και μείωση των τροχαίων ατυχημάτων.

Για το έργο της μέσω του Ινστιτούτου, η κα Μυλωνά έχει τιμηθεί από φορείς στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Σουηδική Κυβέρνηση, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις, Ε.Α.Ε.Ε. στο Μέγαρο Μουσικής, κ.α.)

**ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΕΛΩΝ Δ.Σ. ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ (Σ.Δ.Γ.)
ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
«ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ» 2011**

➔ Στην αίθουσα εκδηλώσεων του 17ου Γυμνασίου Περιστερίου μίλησε για το νόημα της Ημέρας η Πρόεδρος του Σ.Δ.Γ. κ. **Σούλα Παναρέτου**, σε εκδήλωση που είχε θέμα «Εργαζόμενη γυναίκα στο Περιστερί».

Στη βραδυά, που έγινε στις 21 Μαρτίου με πρωτοβουλία της 1ης Δημοτικής Κοινότητας, γυναίκες που εργάστηκαν σε εργοστάσια της περιοχής αφηγήθηκαν τις εμπειρίες τους, μαθήτριά απήγγειλε το Εμβατήριο των Γυναικών, ενώ μέλη της χορωδίας «Μουσική Αργώ» τραγούδησαν υπό τη διεύθυνση του μαέστρου Παντελή Γούσα. Την ευθύνη της διοργάνωσης είχε η φιλόλογος και σύμβουλος της 1ης Δημοτικής Κοινότητας κ. Γιούλα Τσουμπού, που επίσης μίλησε στην εκδήλωση.

➔ Στην εκδήλωση που οργάνωσε ο Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Γυναικών Επαρχίας Μεσολογγίου «Η Θυσία» στις 19 Μαρτίου στην αίθουσα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, μίλησε η Γενική Γραμματέας του Σ.Δ.Γ. κ. **Τέρψη Λαμπρινοπούλου** με θέμα: «Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας. Πορεία και κατακτήσεις του γυναικείου κινήματος».

Ακολούθησαν ελληνικοί χοροί από το χορευτικό τμήμα του Συλλόγου.

➔ Στην εκδήλωση που οργάνωσε ο Δήμος Ελευσίνας στις 25 Μαρτίου 2011 στο κτίριο του Δημαρχείου με θέμα: «Η θέση της γυναίκας στην περίοδο της οικονομικής κρίσης: νέα δεδομένα και προοπτικές» μίλησαν: η Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων, κ. **Μαρία Στρατηγάκη**, η συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης Δήμου Ελευσίνας κ. **Σωσώ Νίκα** και το μέλος του Δ.Σ. του Σ.Δ.Γ. κ. **Κούλα Αναγνωστοπούλου-Κουράκου**, νομικός-οικονομολόγος.

* * *

➔ Στην εκδήλωση που οργάνωσε το Κέντρο Σοσιαλιστικών Μελετών στις 11 Απριλίου, μίλησε η πρόεδρος του Τοπ. Τμήματος Δυτικών Προαστείων Αθηνών του Σ.Δ.Γ. κ. **Ευαγγελία Δαρσινού-Ρουμελιώτου** με θέμα: «Το Γυναικείο Κίνημα Σήμερα».

**Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
Ίσα Δικαιώματα – Ίσες Υποχρεώσεις**

Επίτιμη Πρόεδρος: **Αθήκη Γιωτοπούλου Μαραγκοπούλου**

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: **Σούλα Παναρέτου**,
Φιλόλογος

Α΄ Αντιπρόεδρος: **Έλθα Κολοκυθά**,
Δρ Νομικής

Β΄ Αντιπρόεδρος **Λιλή Κουράκου**,
Νομικός

Γενική Γραμματέας: **Τέρψη Λαμπρινοπούλου**,
Συντ. Τραπεζική Υπάλληλος

Ταμίας: **Δώρα Χιλιαδάκη**,
Συντ. Τραπεζική Υπάλληλος

Ειδική Γραμματέας: **Βάσω Φαρμάκη**
Πτυχιούχος Παντείου Πανεπιστημίου και Νομικής ΑΠΘ

Μέλη: **Κούλα Αναγνωστοπούλου-Κουράκου**,
Νομικός – Οικονομολόγος

Χαρά Καραγιαννοπούλου,
Λέκτορας Διεθνών Σχέσεων Παντείου Πανεπιστημίου

Κούλα Κασιμάτη,
Ομ. Καθηγήτρια Κοινωνιολογίας Παντείου Πανεπιστημίου

Λάουρα Μαράτου-Αλιπράντη,
Κοινωνιολόγος, Διευθύντρια Ερευνών στο ΕΚΚΕ

Καίτη Μποτοπούλου,
Αρχαιολόγος

Θεοδώρα Παπαδοπούλου,
Καθηγήτρια Ε.Μ Πολυτεχνίου

Παναγιώτα Πετρόγλου,
Δικηγόρος

Αφροδίτη Τεπέρογλου,
Κοινωνιολόγος, τ. Διευθύντρια ΕΚΚΕ

Ειρήνη Φερέτη,
Κοινωνιολόγος-Εγκληματολόγος

 ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ - ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Ισότητας των Φύλων

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΜΗΤΡΟΤΗΤΑΣ

Η εφαρμογή του άρθρου 142 του ν. 3655/2008

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Σταματίνα Γιαννακούρου
Επιμέλεια έκθεσης: Ειδική Επιστήμονας Κυριακή Λαμπροπούλου
Μάρτιος 2011

Από το Μάιο του 2008 και μέχρι σήμερα, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει δεχτεί περισσότερες από **130 αναφορές εργαζόμενων μητέρων** σχετικά με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία χορήγησης της ειδικής άδειας - παροχής προστασίας μητρότητας.

Η νομοθεσία (άρθρο 142 του ν. 3655/2008) αναγνωρίζει ειδική άδεια προστασίας μητρότητας διάρκειας έξι μηνών, μετά τη λήξη της άδειας λοχείας και της ισόχρονης προς το μειωμένο ωράριο άδειας, που προβλέπεται από το άρθρο 9 της ΕΓΣΣΕ των ετών 2004-2005. Κατά τη διάρκεια της άδειας, η εργαζόμενη λαμβάνει από τον ΟΑΕΔ μικτό μηνιαίο ποσό ίσο με τον κατώτατο μισθό (ειδική παροχή). Την παροχή αυτή δικαιούται η μητέρα που είναι ασφαλισμένη στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και εργάζεται σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις. Με απόφαση (υπ' αριθμ. 33891/606/08/9-5-08) της Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας καθορίστηκαν οι λεπτομέρειες εφαρμογής της ρύθμισης.

Κατά τη διερεύνηση των αναφορών, ο **Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε** μεγάλο αριθμό προβλημάτων, που ανέκυψαν από:

- Τον έλεγχο των διοικητικών διαδικασιών χορήγησης της εν λόγω παροχής από τον ΟΑΕΔ
- Την εξαίρεση ορισμένων κατηγοριών εργαζόμενων μητέρων από τις δικαιούχους της παροχής, με βάση ερμηνείες της διάταξης από τη διοίκηση και
- Την ύπαρξη νομοθετικών κενών στη σχετική ρύθμιση του ν. 3655/2008.

Αρκετά από τα προβλήματα διοικητικής διαδικασίας αντιμετωπίστηκαν επιτυχώς, μετά και από δύο συναντήσεις εργασίας μεταξύ κλιμακίου του Συνηγόρου του Πολίτη και εκπροσώπων των αρμοδίων υπηρεσιών (Μάρτιος 2009 και Ιούνιος 2010). Επίσης, με υπουργική απόφαση επεκτάθηκε το Σεπτέμβριο του 2009 η ειδική παροχή και στις ασφαλισμένες στο πρώην Ταμείο Ξενοδοχοϋπαλλήλων, σε συνέχεια παρέμβασης του Συνηγόρου του Πολίτη.

Τα υπόλοιπα προβλήματα που εντοπίστηκαν παραμένουν σε εκκρεμότητα γιατί απαιτούν νομοθετικές παρεμβάσεις αλλά και επανεξέταση των θέσεων και των νομικών ερμηνειών που υιοθέτησε η διοίκηση με την έκδοση σχετικών εγκυκλίων. Για το λόγο αυτό, ο Συνήγορος προχώρησε στη σύνταξη ειδικής έκθεσης, την οποία απέστειλε, στις 26.10.2010, στον Πρόεδρο της Βουλής, στο Γραφείο Πρωθυπουργού, καθώς και στους καθ' ύλην αρμόδιους υπουργούς. Κατ' αυτόν τον τρόπο συνέθεσε και κατέγραψε τη συσσωρευμένη εμπειρία του για το θέμα.

Στην Ειδική Έκθεση οι **κυριότερες προτάσεις** του Συνηγόρου του Πολίτη ανακεφαλαιώνονται ως εξής:

- Για την εύρυθμη λειτουργία των κατά τόπον υπηρεσιών του ΟΑΕΔ και για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών, ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει την τροποποίηση της σχετικής υπουργικής απόφασης ώστε να παρέχεται η δυνατότητα υποβολής αιτήσεων για τη λήψη της ειδικής παροχής προστασίας μητρότητας δύο μήνες πριν από την λήξη των προβλεπόμενων αδειών (λοχείας-ισόχρονης του μειωμένου ωραρίου).
- Αναφορικά με τη χορήγηση της ειδικής παροχής στις εργαζόμενες σε επιχειρήσεις προσώπων με τα οποία συνδέονται με βαθμό συγγένειας, ο
- Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι η εξαίρεση από τη χορήγηση της ειδικής παροχής προστασίας μητρότητας των εργαζόμενων μητέρων, που υπάγονται σε κλιμακικές ή επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις εργασίας με ευνοϊκότερες διατάξεις απ' αυτές της ΕΓΣΣΕ 2004-2005 ως προς το θέμα του μειωμένου ωραρίου, πρέπει να επανεξεταστεί. Ο Συνήγορος έχει ήδη προτείνει, με πόρισμά του, την υποβολή σχετικού ερωτήματος από τη Διοίκηση στο αρμόδιο Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, προκειμένου να αναζητηθεί η ορθή ερμηνεία της διάταξης.
- Ο αποκλεισμός των εργαζόμενων μητέρων σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα από τις ρυθμίσεις του άρθρου 142 του ν. 3655/2008 αποτελεί μία εκ πρώτης όψεως μη δικαιολογημένη διαφοροποίηση εργαζομένων με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Ο προβληματισμός αυτός εκτείνεται και στις περιπτώσεις εργαζόμενων μητέρων με συμβάσεις ορισμένου χρόνου στο δημόσιο, τους ΟΤΑ και τα ΝΠΔΔ. Το θέμα θα μπορούσε πιθανώς να αντιμετωπιστεί με αναλογική εφαρμογή του ανωτέρω νόμου.
- Ο Συνήγορος προτείνει την προώθηση νομοθετικής ρύθμισης που θα προβλέπει τον τρόπο ασφάλισης στον κλάδο ασθένειας των ασφαλισμένων στο ΙΚΑ μητέρων, οι οποίες κάνουν χρήση της ειδικής άδειας προστασίας μητρότητας και σήμερα αποκλείονται από τις παροχές του κλάδου αυτού. Παράλληλα, ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει θετικά ότι αντίστοιχο έλλειμμα ως προς την ασφάλιση στον κλάδο ανεργίας, για το διάστημα κατά το οποίο η εργαζόμενη τελεί σε εξάμηνη άδεια προστασίας μητρότητας, ρυθμίστηκε το 2010 από τον ΟΑΕΔ.

ΑΝΩΤΕΡΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΣΧΟΛΗ (1921-1923)

της Μαρίας Μπέλλα*

Κατά την περίοδο 1910-1920, οι κυβερνήσεις του Ε. Βενιζέλου επιδίωξαν τον αστικό εκσυγχρονισμό της χώρας με μια σειρά μεταρρυθμίσεων στους κρατικούς θεσμούς και την κοινωνική οργάνωση. Μια από τις ριζοσπαστικότερες μεταρρυθμίσεις ήταν η εκπαιδευτική, η οποία επιδίωξε την προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος στις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες της χώρας. Καθιέρωσε την εξάχρονη ενιαία και υποχρεωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση, τη δημιουργία δευτέρου σχολικού δικτύου, δηλαδή της τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης (1914), την εισαγωγή της δημοτικής γλώσσας στις τέσσερις πρώτες τάξεις του Δημοτικού σχολείου, την παράλληλη διδασκαλία της με την καθαρεύουσα στις δύο τελευταίες τάξεις και τη συγγραφή πρωτοποριακών διδακτικών βιβλίων σε δημοτική γλώσσα (1917). Επίσης, πήρε μέτρα για τη βελτίωση της εκπαίδευσης της Ελληνίδας με την ίδρυση δημόσιων Αστικών σχολείων και Διδασκαλείων θηλέων (1914), Ελληνικών σχολείων και Γυμνασίων (1917) και τη νομοθετική κατοχύρωση Πρακτικών Σχολών θηλέων (1918). Στη μεταρρυθμιστική προσπάθεια συμμετείχαν ενεργά τα τρία στελέχη του «Εκπαιδευτικού Ομίλου» (εφεξής Ε.Ο.), ο Δημήτρης Γληνός ως Εκπαιδευτικός Σύμβουλος και Γενικός Γραμματέας του υπουργείου Παιδείας, ο Αλέξανδρος Δελμούζος και ο Μανόλης Τριανταφυλλίδης ως Ανώτεροι Επόπτες Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Μετά την εκλογική ήττα των Φιλελευθέρων στις εκλογές του Νοεμβρίου 1920 και την ανακοπή της γλωσσολογικής μεταρρύθμισης της περιόδου 1917-1920, ο Γληνός και ο Δελμούζος, προσπαθώντας να περισώσουν το έργο της μεταρρύθμισης και να κρατήσουν ζωντανή την ιδέα του εκπαιδευτικού δημοτικισμού, πρότειναν στο Βενιζέλο την ίδρυση ενός Ελεύθερου Πανεπιστημίου. Η πρόταση αυτή έμεινε αναπάντητη, ενδεχομένως γιατί η ίδρυση Ελεύθερου Πανεπιστημίου δεν αποτελούσε προτεραιότητα της πολιτικής του Βενιζέλου εκείνη την εποχή.

Μετά την αποτυχία της ίδρυσης Ελεύθερου Πανεπιστημίου, ο Γληνός, σε συνεργασία με τα στελέχη του Ε.Ο. Κ. Σωτηρίου, Μυρ. Κλεάνθους και Χαρ. Θεοδωρίδη, ίδρυσε στις 16 Μαΐου 1921, ένα ιδιωτικό ανώτερο (μεταδευτεροβάθμιο επιπέδου) μορφωτικό ίδρυμα, το «Φροντιστήριο Ανωτέρων Σπουδών» (εφεξής Φροντιστήριο), με σκοπό:

- την ελάχιστη υλοποίηση της ιδέας του Ελεύθερου Πανεπιστημίου, με παρόμοιους στόχους και πρόγραμμα σπουδών.

- την εφαρμογή των ιδεών του εκπαιδευτικού δημοτικισμού στον τομέα της ανώτερης παιδείας.
- τη δημιουργία ενός αντίποδα στον κλασικισμό του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- την ανώτερη φιλοσοφική, ιστορική, κοινωνιολογική και καλλιτεχνική μόρφωση νέων, ανδρών και γυναικών, ώστε «να κατανοούν τη σύγχρονη ζωή και να εργαστούν για την πρόοδο του λαού και για τη δημιουργία ενός νεοελληνικού πολιτισμού».
- την αντιμετώπιση του οικονομικού προβλήματος διανοομένων του δημοτικισμού οι οποίοι απομακρύνθηκαν από τον κρατικό μηχανισμό μετά την κυβερνητική αλλαγή (Δ. Γληνός, Κ. Σωτηρίου, Σωκ. Κουγέας, Κ. Τριανταφυλλόπουλος, Κυρ. Βαρβαρέσος).

Μπορεί να υποστηριχτεί ότι το εγχείρημα του Φροντιστηρίου είναι πιθανόν να μην είχε πραγματοποιηθεί, αν το κόμμα των Φιλελευθέρων δεν έχανε τις εκλογές του Νοεμβρίου 1920.

Το Φροντιστήριο δεν είχε άδεια λειτουργίας, ήταν ελεύθερο και ανεξάρτητο από κάθε κρατική επίδραση. Το εγχείρημά του εγγράφεται στην διεθνή κίνηση νεωτεριστών επιστημόνων να ιδρύουν Ελεύθερα Πανεπιστήμια, αποδεδειγμένα από τον έλεγχο του κράτους και της εκκλησίας. Η ονομασία «φροντιστήριο» ενδεχομένως να υιοθετήθηκε γιατί εκείνη την εποχή για τη λειτουργία των φροντιστηρίων δεν υπήρχε νομικό πλαίσιο αδειοδότησης και ελέγχου από το κράτος. Λίγο αργότερα, δόθηκε προτεραιότητα στη λειτουργία του γυναικείου τμήματος του Φροντιστηρίου, το οποίο ονομάστηκε «Ανώτερα Γυναικεία Σχολή» (εφεξής Α.Γ.Σ.) και είχε σκοπό την ανώτερη μόρφωση των γυναικών ώστε να κατανοούν την οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή της εποχής τους και να συμμετέχουν συνειδητά σε αυτήν.

Το Συμβούλιο της Α.Γ.Σ. (Γληνός, Σωτηρίου, Κλεάνθους, Θεοδωρίδης), θέλοντας να συνδέσει τη λειτουργία της με την προσπάθεια να κρατηθεί ζωντανή η ιδέα του εκπαιδευτικού δημοτικισμού και με το ανερχόμενο τότε φεμινιστικό κίνημα, ανέθεσε την επίβλεψη και προστασία της στον Ε.Ο. και τον «Σύνδεσμο Ελληνίδων υπέρ των δικαιωμάτων της Γυναίκας» (εφεξής Σ.Ε.Δ.Γ.). Μέλη από το Δ.Σ. των δύο σωματείων συγκροτούσαν την Εφορευτική Επιτροπή της Σχολής, η οποία αποφάσιζε για όλα τα ζητήματα που αφορούσαν την οργάνωση και τη λειτουργία της (πρόγραμμα σπουδών, επιλογή διδασκόντων, φοίτηση, διδάκτρα, εξετάσεις). Τον πρώτο χρόνο συμμετείχαν από τον Ε.Ο. η Β. Λέκα, ο Γ. Χαριτάκης, ο Αθ. Βαμβέτσος και από τον

1. Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακό δίπλωμα Ειδίκευσης του Παιδαγωγικού Τμ. Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Σ.Ε.Δ.Γ. η πρόεδρος του Μ. Νεγροπόντη, η αντιπρόεδρος Α. Θεοδωροπούλου και η Α. Παπαδημητρίου.

Τα μέλη του Σ.Ε.Δ.Γ. προσπαθώντας να προωθήσουν το αίτημα για νομοθετική ισότητα με τους άνδρες, ασχολήθηκαν συστηματικά με το ζήτημα της γυναικείας εκπαίδευσης και πρωτοστάτησαν στην ίδρυση σχολών, με πρώτη την Α.Γ.Σ. Θεωρούσαν ότι η μόρφωση ήταν απαραίτητο εφόδιο για την πνευματική και ηθική ανύψωση των γυναικών και τη σωστή άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων τα οποία διεκδικούσαν. Στήριξαν λοιπόν το εγχείρημα της Α.Γ.Σ. με την ενεργό συμμετοχή τους στην Εφορευτική Επιτροπή της, εργάστηκαν με συνέπεια για την οργάνωσή της και παρακολούθησαν τα μαθήματά της. Γνωστοποίησαν την ίδρυση και τη λειτουργία της στις γυναίκες, με μια σειρά ανακοινώσεων που δημοσίευσαν στο περιοδικό *Ελληνίς*, όργανο του «Εθνικού Συμβουλίου των Ελληνίδων Γυναικών». Στις ανακοινώσεις αυτές ανέφεραν: «Το γεγονός [η λειτουργία της Α.Γ.Σ.] είναι εξαιρετικής σημασίας δια τον τόπον μας. Είναι η πρώτη φορά που παρουσιάζεται η ευκαιρία εις την Ελληνίδα να λάβη γενικήν μόρφωσιν αρτίαν, σοβαράν, σύμφωνον με τον προορισμό της ως κοινωνικού παράγοντος, αλλιά προ πάντων και ως μητρός και γυναικός»¹. «Κάθε κόρη, αλλιά και κάθε Κυρία, που ποθούσε ανωτέραν μόρφωσιν, η οποία να της δίδη και το κριτήριον συγχρόνως των κοινωνικών προβλημάτων και κατέφευγεν ως τώρα εις τα ιδιωτικά μαθήματα ενός και μόνου επιστήμονος θα έχη ήδη την ευκαιρίαν μέσα εις τας αιθούσας της Ανωτέρας Γυναικείας Σχολής ν' ακούση τους κορυφαίους των Ελλήνων επιστημόνων εις την φιλοσοφίαν, την τέχνην, τα παιδαγωγικά, την κοινωνιολογίαν, την νομοθεσίαν, ούτω δε να παρασκευάση εαυτήν επιστημονικώς δια μιαν ανωτέραν ζωήν και μιαν συνειδητήν δράσιν»².

Το πρόγραμμα σπουδών της Α.Γ.Σ. ήταν καινοτόμο για την εποχή του και υιοθετούσε πολλά στοιχεία από το πρόγραμμα του Ελεύθερου Πανεπιστημίου το οποίο είχαν εισηγηθεί ο Γληνός και ο Δελημούζος στο Βενιζέλιο. Το ιδανικό του «Γυναικείου ανθρωπισμού», το οποίο ανέπτυξε ο Γληνός στο εναρκτήριο μάθημα της Α.Γ.Σ. στην αίθουσα του «Παρνασσού» (11 Οκτωβρίου 1921), ήταν ο βασικός κατευθυντήριος άξονας του προγράμματος, το οποίο περιελάμβανε μαθήματα Φιλοσοφίας, Ψυχολογίας, Ιστορίας του Πολιτισμού, Τέχνης και Αισθητικής, Λογοτεχνίας και διαλέξεις Κοσμολογίας, Βιολογίας, Υγιεινής, Κοινωνιολογίας, Πολιτικής Οικονομίας και Αστικού Δικαίου. Πρόγραμμα πρωτοπόρο αν ληφθεί υπόψη ότι η Ψυχολογία διδάχτηκε για πρώτη φορά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών το 1926, η Κοινωνιολογία το 1929, η Αγωγή του Πολίτη το 1933, ενώ

την εποχή της λειτουργίας της Α.Γ.Σ. η Πολιτική Οικονομία διδασκόταν μόνο στα Διδασκαλεία αρρένων. Τηρουμένων των αναλογιών θα μπορούσε το πρόγραμμα της Α.Γ.Σ. να συγκριθεί με ένα σύγχρονο κύκλο πολιτισμικών σπουδών. Οι μαθήτριες μυήθηκαν στα νέα ρεύματα κοινωνικής και οικονομικής σκέψης, τη σύγχρονη φιλοσοφία, τη ψυχολογία, τη θεωρία της σχετικότητας, τη θεωρία της εξέλιξης και εκπόνησαν φροντιστηριακές εργασίες σε δημοτική γλώσσα.

Οι διδάσκοντες ήταν μεγάλα ονόματα της ελληνικής διανόησης και της επιστήμης (Δ. Χόνδρος, Σ. Δοντάς, Ζαχ. Παπαντωνίου, Μυρ. Κηλένθους, Δ. Γληνός, Κ. Σωτηρίου, Χρ. Τσουντας, Κ. Τριανταφυλλόπουλος, Κυρ. Βαρβαρέσος, Σωκ. Κουγέας, Γ. Χαριτάκης, Ιω. Μηλιάδης, Απ. Δοξιάδης). Οι περισσότεροι είχαν γαλουχηθεί με τα δυτικοευρωπαϊκά ρεύματα της εποχής, λόγω των σπουδών τους σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Εμφορούνταν από τα ίδια κοινωνικά ιδανικά, ήταν ιδεολογικά φιλελεύθεροι, με σοσιαλιστικές συχνά επιρροές, υπέρμαχοι του εμπνευσμένου από τα δυτικά πρότυπα αστικοδημοκρατικού εκσυγχρονισμού της ελληνικής κοινωνίας και στρατευμένοι στην υπόθεση του εκπαιδευτικού δημοτικισμού που αποτελούσε την ελληνική εκδοχή του Σχολείου Εργασίας. Δεν επιδίωξαν τον εγκυκλοπαιδισμό αλλιά την κατανόηση και τη βαθιά επεξεργασία των γνώσεων, την ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητριών να σκέπτονται και της επιδεξιότητας να χρησιμοποιούν στην καθημερινή τους ζωή όσα μάθαιναν στη Σχολή. Δεν υπήρχαν απουσίες, βαθμολογία, προαγωγικές εξετάσεις, δηλαδή αξιολογικές διαδικασίες του παραδοσιακού σχολείου. Μόνο στο τέλος του διετούς κύκλου σπουδών, όσες από τις μαθήτριες επιθυμούσαν, μπορούσαν να δώσουν εξετάσεις για να λάβουν πτυχίο «ανωτέρας γυναικείας μορφώσεως».

Η Α.Γ.Σ., παρά τον ιδιωτικό της χαρακτήρα, δεν συνιστούσε επιχειρηματική δραστηριότητα με αποκλειστικό σκοπό την απόκτηση κέρδους, αλλιά απέβλεπε στην εφαρμογή νέων παιδαγωγικών απόψεων και μεταρρυθμιστικών προτάσεων στον τομέα της γυναικείας εκπαίδευσης. Λειτουργήσε δύο χρόνια (1921-1923) με επιτυχία, η οποία οφειλόταν στην πρωτοτυπία των διδακτικών αντικειμένων, το υψηλό επίπεδο διδασκαλίας, την συνεργασία διαπρεπών επιστημόνων και διανοούμενων του δημοτικισμού και την καλή οργάνωσή της. Κατάφερε να συγκεντρώσει μεγάλο για την εποχή αριθμό μαθητριών, καθώς τον πρώτο χρόνο (1921-22) φοίτησαν 170 μαθήτριες και τον δεύτερο (1922-23) 146, μεταξύ των οποίων και 15 άνδρες. Οι μαθήτριες (τακτικές φοιτήτριες και ακροάτριες) ήταν αστικής κυρίως προέλευσης και

1. Μιράντα, «Η γυναίκα για τα δικαιώματά της. Σύνδεσμος Ελληνίδων υπέρ των δικαιωμάτων της γυναικός», *Ελληνίς*, τομ. 1^{ος}, έτος Α', αρ. 8, Οκτώβριος 1921, σ. 227.

2. «Γυναικεία κίνησις», *Ελληνίς*, τομ. 1^{ος}, έτος Α', αρ. 4-5, Ιούνιος-Ιούλιος 1921, σ. 133.

υψηλής μόρφωσης, καθώς απαραίτητη προϋπόθεση για την εγγραφή τους στη Σχολή ήταν η κατοχή διπλώματος Αρσακείου ή απολυτηρίου δημοσίου Γυμνασίου. Αρκετές από αυτές συμμετείχαν στο δημοτικιστικό και το φεμινιστικό κίνημα της εποχής και είχαν αναπτύξει σημαντική πνευματική, κοινωνική, και συνδικαλιστική δραστηριότητα (Ρ. Γεωργαντά, Π. Δέλτα, Αθ. Δέλτα, Μ. Δεσύρη (Σβώλου), Σμ. Δημαρά, Ι. Δραγούμη, Αμαρ. Δραγούμη, Μ. Ζάννου, Ρ. Ιμβριώτη, Κ. Κατσογιάννη, Ελ. Κορύλλου (Α. Θρύλος), Ειρ. Κουντούρη, Σ. Λασκαρίδου, Σ. Μαυροειδή (Παπαδάκη), Ζαχ. Ναυπηλιώτου, Ελμ. Παντελάκη, Α. Παπαδημητρίου, Αικ. Πασπάτη, Ελ. Πολιτάκη, Ιω. Σεφεριάδου (Τσάτσου), Ελ. Στεργιοπούλου, Ειρ. Φωτιάδου, Σ. Χαριτάκη, Αμ. Ψάλλη κ.ά).

Οι δαπάνες λειτουργίας της Σχολής καλύπτονταν από τις χορηγίες εύπορων φίλων της (Π. Δέλτα, Μ. Νεγροπόντη, Σ. Χαριτάκη) και τα δίδακτρα των μαθητριών. Η οικονομική της κατάσταση ήταν αρκετά καλή και οι ιδρυτές και οι συνεργάτες της έλαβαν ικανοποιητικές για την εποχή αμοιβές.

«Ψυχή» της Α.Γ.Σ. ήταν ο εμπνευστής της Δ. Γληνός, ο οποίος με τα οργανωτικά προσόντα, την πηλατιά μόρφωση και την οξυδέρκεια που τον χαρακτήριζαν υλοποίησε τους όρους της λειτουργίας της. Ήταν ιδρυτής της, μέλος της Εφορευτικής Επιτροπής, διευθυντής, ταμίας και καθηγητής της. Μέσω της Α.Γ.Σ., επιχείρησε να μορφώσει τον πρώτο πυρήνα των εκλεκτών γυναικών που θα συντελούσαν στην εξυγίανση και αναμόρφωση της ελληνικής κοινωνίας και «θα εμπύχωναν, θα οδηγούσαν και θα ανέπληθαν τις όμοιές τους».

Ο δεύτερος χρόνος λειτουργίας της Α.Γ.Σ. (1922-23) ήταν και ο τελευταίος. Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και τις πολιτικές εξελίξεις που ακολούθησαν, ο Γληνός και οι συνεργάτες του επέστρεψαν στις κρατικές θέσεις που κατείχαν πριν από την κυβερνητική αλλαγή του 1920 και το ενδιαφέρον τους επικεντρώθηκε στην αποκατάσταση και συνέχιση του έργου της μεταρρύθμισης και την κατάρτιση ενήμερων και ικανών δασκάλων που θα εργάζονταν για την αναμόρφωση του ελληνικού σχολείου.

Μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων του δεύτερου χρόνου, το Μάιο του 1923, σταμάτησε η λειτουργία της Σχολής. Ο Γληνός ανέλαβε τη θέση Εκπαιδευτικού Συμβούλου στο υπουργείο Παιδείας (1922) και τη διεύθυνση της Παιδαγωγικής Ακαδημίας (1924), η οποία είχε σκοπό τη δημιουργία εκπαιδευτικών στελεχών που θα στήριζαν το έργο της μεταρρύθμισης.

Η Α.Γ.Σ. συνιστά όψη πρακτικής εφαρμογής του ιδανικού του «Γυναικείου ανθρωπισμού» καθώς παρέχει ένα πρότυπο γυναικείας παιδείας που συμπυκνώνει τους όρους της ουσιαστικής συμμετοχής της γυναίκας στην κοινωνία και την πολιτική.

ΠΗΓΕΣ

Αρχείο Δημήτρη Γληνού - Ίδρυμα Γληνού Αθήνα.
AGSprog, GynAnthrop MZ/293ai, MZ/293aii, 0H/477β, MZ/296γ, MZ/287, MZ/288, MZ/289, MZ/296ε, MH/299.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γάτος, Γ., *Το μέγα πάθος του εκπαιδευτικού δημοτικισμού. 41 γράμματα του Γληνού στο Δελμούζο*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003.

«Γυναικεία κινήσεις», *Ελληνίς*, τομ. 1^{ος}, έτος Α', αρ. 4-5, Ιούνιος-Ιούλιος 1921, σ. 133.

Δέλτα, Π.Σ., *Αλληλογραφία*, Λευκοπαρίδης Ξ. (Επιμ.), Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Αθήνα 1997².

Δημαράς, Α., *Εκπαιδευτικός Όμιλος. Κατάλογος μελών 1910-1927*, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας. Ιδρυτής: Σχολή Μωραΐτη, Αθήνα 1994.

Ζιώγου-Καραστεργίου, Σ., «Η διάσταση του φύλου στην παιδαγωγική θεωρία και εκπαιδευτική πράξη από το 1900 έως το 1930: Λόγος-αντίλογος στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων του Ελευθερίου Βενιζέλου», στο: Τζήκας, Χ. (Επιμ.), *Ζητήματα ιστορίας και ιστοριογραφίας της εκπαίδευσης, Πρακτικά επιστημονικής ημερίδας*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2006, σσ. 143-183.

Μιράντα, «Η γυναίκα για τα δικαιώματα της. Σύνδεσμος Ελληνίδων υπέρ των δικαιωμάτων της γυναικός», *Ελληνίς*, τομ. 1^{ος}, έτος Α', αρ. 8, Οκτώβριος 1921, σσ. 226-230.

Μπουζάκης, Σ., *Εκπαιδευτικές Μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα. Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Γενική και Τεχνικοεπαγγελματική Εκπαίδευση*, τομ. Α', Gutenberg, Αθήνα 2002³.

Τσίλογλου, Λ., *Τα Φροντιστήρια στην Ελλάδα. Η Ιστορία και οι Άνθρωποι*, Κέδρος, Αθήνα 2005.

Ψαρρά, Α., «Φεμινίστριες, σοσιαλίστριες, κομμουνίστριες: Γυναίκες και πολιτική στο Μεσοπόλεμο», στο: Γ.Θ. Μαυρογορδάτος, & Χ.Χ. Χατζιωσήφ (Επιμ.), *Βενιζελισμός και Αστικός εκσυγχρονισμός*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 1992², σσ. 67-82.

Από αριστερά: Κ. Αναγνωστοπούλου-Κουράκου, Θ. Καρζής, Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Τ. Χυτήρης, Σ. Παναρέτου, Θ. Τζάκρη, Ε. Κολλοκυθά, Τ. Λαμπρινοπούλου

ΕΟΡΤΑΣΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ 2011 ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ

Επιμέλεια: Λιλή Κουράκου

Καλωσορίσαμε και φέτος τη νέα χρονιά. Με ευχές, με αισιοδοξία, αλλά και με ρεαλισμό και με πνεύμα επαγρύπνησης. Οι φίλες και οι φίλοι του Συνδέσμου, βρεθήκαμε και πάλι μαζί σε μια εκδήλωση που κάθε χρόνο επιβεβαιώνει την πίστη μας στις αξίες της υπεράσπισης των δικαιωμάτων των γυναικών και της ισότητας, της δημοκρατίας, της ειρήνης.

Το 2011 θα είναι, το ξέρουμε, μια δύσκολη χρονιά για τη χώρα μας. Θα είναι δύσκολη και για τα θέματα που υπερασπιζόμαστε, τη θέση της γυναίκας στην εργασία, την κοινωνία, δύσκολη για τη γυναίκα που σήμερα μάχεται να σταδιοδρομήσει και να εξασφαλίσει την οικονομική της ανεξαρτησία. Και όχι μόνο. Δύσκολη ακόμη και για τα εθνικά μας θέματα, που εξίσου μας ενδιαφέρουν και μας προβληματίζουν.

Τον προβληματισμό μας μπροστά σε όλες αυτές τις δυσκολίες, αλλά και τις θέσεις μας, και ακόμη τον τόνο της αντίδρασής μας σε όλα αυτά έδωσαν με φωτισμένες ομιλίες τους η Πρόεδρος του ΣΔΓ κ. Σούλα Παναρέτου, «Οι προτεραιότητες της δράσης σε συνθήκες κρίσης» και η Επίτιμη Πρόεδρος κ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου «Μπροστά στα προβλήματα της νέας χρονιάς».

*Η εκδήλωση όμως ήταν και φέτος αφιερωμένη στη βράβευση δημοσιογράφων για τη «συνεπή υποστήριξη των θεμάτων ισότητας». Το Βραβείο «Παύλος Παλαιολόγος» για έντυπη δημοσιογραφία, που κάθε χρόνο απονέμεται αυτή τη βραδιά, δόθηκε φέτος στην εκλεκτή δημοσιογράφο κ. Χριστίνα Πάντζου, για τα άρθρα της στο περιοδικό της «Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας» *W/E (Women's enigma)*. Και επειδή μιλάμε για «συνέπεια στην υποστήριξη της ισότητας», σημειώνουμε ότι η κ. Πάντζου βραβεύεται από το ΣΔΓ για δεύτερη φορά (η πρώτη ήταν το 1993) για τον ίδιο λόγο. Στο ενδιαφέρον βιογραφικό της που παραθέτουμε, βλέπουμε ότι η δουλειά της έχει βραβευθεί και από άλλους φορείς για την υποστήριξη των δικαιωμάτων των γυναικών. Η κ. Πάντζου, ευχαριστώντας για το βραβείο, μίλησε για τα εργασιακά προβλήματα των δημοσιογράφων σε καιρό κρίσης και αφιέρωσε το βραβείο στους άνεργους συναδέλφους της.*

Το Βραβείο «Αύρα Θεοδωροπούλου» για δημοσιογράφους των ηλεκτρονικών μέσων δεν απονομήθηκε φέτος, γιατί πουθενά στον ηλεκτρονικό τύπο δεν εντοπίσαμε «συνεπή» υποστήριξη των θεμάτων ισότητας.

Η εκδήλωση φέτος έγινε στο Ξενοδοχείο «King George» στις 31 Ιανουαρίου. Την εκδήλωση τίμησαν, εκτός των άλλων, ο Υφυπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού κ. Τηλέμαχος Χυτήρης, ο οποίος απένεψε και το Βραβείο στην κ. Πάντζου, καθώς και η Υφυπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Δημόσιας Διοίκησης κ. Θεοδώρα Τζάκρη. Και οι δύο Υπουργοί απηύθυναν χαρветισμό.

Σε ένα απολαυστικό μουσικό διάλειμμα είχαμε την τύχη να ακούσουμε την κ. Ιφιγένεια Σπηλιωτοπούλου (φλάουτο) την κ. Βικτωρία Κυριακίδη (φλάουτο) και τον κ. Θωδωρή Λυκουρόπουλο (βιολί) σε έργα Beethoven, Telemann, Haydn και J.S.Bach.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με την κοπή της πίτας. Το φλουρί φέτος κέρδισε η φίλη κ. Λίλιαν Ζέλλου, Πρόεδρος της Σοροπτιμιστικής Ένωσης Γυναικών.

Παραθέτουμε αποσπάσματα των ομιλιών που με εξαιρετικό ενδιαφέρον ακούσαμε στη διάρκεια της βραδιάς.

Σούλα Παναρέτου Πρόεδρος του ΣΔΓ

«Οι προτεραιότητες της δράσης μας για την ισότητα των φύλων σε συνθήκες κρίσης»

Η κ. Παναρέτου ευχήθηκε σε όλους κι όλες καλή και δημιουργική χρονιά και τους καλωσόρισε στην εκδήλωση για το νέο χρόνο.

Αναφερόμενη στο πρόγραμμα δράσης για το 2011, επεσήμανε ότι οι προτεραιότητες αυτές καθορίζονται από την οικονομική –και όχι μόνο- κρίση που βιώνουμε ως κοινωνία και μας αναγκάζουν να προσαρμόζουμε την τακτική μας και τις προτεραιότητές μας. Πέρα λοιπόν από τη σταθερή επιδίωξη της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και της άρσης των ανισοτήτων λόγω φύλου, οι φεμινιστικές οργανώσεις, προσπαθώντας πάντοτε να προτείνουμε λύσεις και να συγκεντρώσουμε κοινωνικές δυνάμεις γύρω από τις λύσεις αυτές, ζητούμε την πλήρη αξιοποίηση του δυναμικού των γυναικών στην αναπτυξιακή διαδικασία, και καθορίζουμε ως εξής τις προτεραιότητές τους:

1-Υπερασπιζόμαστε τα **κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα** των πολιτών και ιδίως των γυναικών. Δίνουμε έμφαση στα κοινωνικά δικαιώματα γιατί είναι αυτά που πλήττονται κυρίως στις συνθήκες της κρίσης, που από χρηματοπιστωτική και τραπεζική έγινε κρίση της πραγματικής οικονομίας και της απασχόλησης. Γιατί, όπως τονίζεται στο κοινό ψήφισμα του ΙΜΔΑ και της AFEM (Ιούνιος 2010) «Τα κοινωνικά δικαιώματα είναι θεμελιώδη δικαιώματα σε όλη την Ευρώπη, βάσει των Συνθηκών της Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη, της νομολογίας των δύο ευρωπαϊκών δικαστηρίων και των αποφάσεων της μοναδικής στον κόσμο «Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης». Δεν αποδεχόμαστε το δόγμα των αγορών, ότι η δημοσιονομική πειθαρχία πρέπει να περάσει πάνω από το σώμα των κοινωνικών και οικονομικών δικαιωμάτων. Άλλωστε η οικονομική συσσώρευση, το οικονομικό αποτέλεσμα δεν μπορεί να αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά οφείλει να αναδιανέμεται για σκοπούς κοινωνικής αλληλεγγύης και ενίσχυσης των ευάλωτων οικονομικά κοινωνικών ομάδων και κατηγοριών. Κρίνουμε την πολιτική από πλευράς προώθησης της δημοκρατίας, της ανάπτυξης, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας στην πράξη. Μόνο στο πλαίσιο μιας τέτοιας πολιτικής μπορεί να αντιμετωπισθούν τα ζητήματα της ισότητας των φύλων. Πολιτική η οποία πρωτίστως αναφέρεται στην πολιτεία, την ευθύνη της οποίας έχουν αναδείξει διεθνή κείμενα κύρους, όπως το Σύμφωνο για τα Κοινωνικά, Οικονομικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα και το Σύμφωνο για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα του 1966. Δεν μπορούμε να πάμε πίσω από αυτά, διότι θα είναι μια πολιτισμική οπισθοδρόμηση, που θα συμπαράσχει και ό,τι οικοδομήσαμε στον τομέα της ισότητας.

2-Η κρίση συνοδεύεται κατά κανόνα από έναν κοινωνικό συντηρητισμό. Δεν είναι τυχαίο, που κερδίζει έδαφος διεθνώς ο λεγόμενος **πολιτιστικός σχετικισμός** (cultural relativism) η τήρηση δηλ. των παραδόσεων και των εθιμικών πρακτικών,

ακόμη και αν είναι βλαπτικές της σωματικής ακεραιότητας, της ζωής και της αξιοπρέπειας των γυναικών και κοριτσιών. Ακόμα και αν είναι ριζικά αντίθετες στα καθολικώς αναγνωρισμένα ανθρώπινα δικαιώματα. Και αν νομίζουμε ότι το θέμα αυτό αφορά άλλα γεωγραφικά διαμερίσματα πλην της Ευρώπης, κάνουμε λάθος. Τα μεταναστευτικά ρεύματα έφεραν μαζί τους και τις αναχρονιστικές παραδόσεις που επιβιώνουν χάριν της πατριαρχίας και της επιδίωξης του κοινωνικού ελέγχου των γυναικών. Είδαμε τις εντάσεις που δημιουργήθηκαν στη Γαλλία με τη μπούργκα και το νικάμπ. Μάλιστα το ΙΜΔΑ έκανε παρέμβαση στην πολιτική ηγεσία της Γαλλίας το καλοκαίρι που πέρασε, όταν συζητιόταν το νομοσχέδιο για την απαγόρευση της μπούργκας, τονίζοντας ότι η διατήρηση της είναι πράξη εχθρική στα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών. Στο κλίμα αυτό διάφορες αναχρονιστικές αντιλήψεις που τα τελευταία χρόνια τελούν σε ανυποληψία στη χώρα μας ενδέχεται να διεκδικήσουν να έχουν το πάνω χέρι.

3-Ως προς τις πολιτικές για την ισότητα: Η κρίση «δικαιολογεί» τις **περικοπές των κοινωνικών δαπανών** όχι μόνο από το κράτος, αλλά και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Το πρόβλημα ήδη άρχισε να εμφανίζεται με το κλείσιμο παιδικών σταθμών, που είναι πλέον αρμοδιότητα της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης. Αλλά και με το πρόγραμμα «βοήθεια στο σπίτι», που επιτέλους εντάχθηκε στο ΕΣΠΑ, μαζί με τις Μονάδες Κοινωνικής Μέριμνας για το 2011. Είδαμε να βάλονται και τα ΚΑΠΗ, ένας επιτυχημένος θεσμός. Να κατηγορούνται για σπατάλης και να συν αριθμούνται στους υπαίτιους της κρίσης! Το έρωτημα είναι, αν η «Καλλικράτεια» εποχή της ΤΑ θα μπορέσει να βοηθήσει αποτελεσματικά στο στόχο της εναρμόνισης των οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων των εργαζόμενων γονιών. Για να γίνει αυτό πρέπει να επεκταθούν και να αναβαθμιστούν πολιτικές και προγράμματα που έχουν αποδειχθεί κρίσιμης σημασίας για την εναρμόνιση.

4-Πολλές οργανώσεις είχαμε συνυπογράψει προς διάφορα υπουργεία αιτήματα για άρση ανισοτήτων στο εργασιακό, ασφαλιστικό, φορολογικό. Τονίζαμε εκεί, μεταξύ άλλων, ότι θα έπρεπε να υπάρξει ένα πακέτο διευθετήσεων, μέτρων για την εναρμόνιση οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων, μαζί με την εξίσωση των ορίων συνταξιοδότησης. Αυτά παραμένουν ως αιτήματα. Ιδιαίτερα αφορούν την ίση αμοιβή για ίσες αξίας εργασία, τις γονικές άδειες στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, όπου παρατηρούνται πολλές και μεγάλες ανισότητες., προκειμένου να θεραπευτούν. Σημειώνουμε, ότι τα αιτήματα των οργανώσεων, όπως τα συνυπογράψαμε, έχουν δοθεί στη ΓΓΙΦ, προκειμένου να αξιοποιηθούν από τις νομοπαρασκευαστικές επιτροπές.

5-Το άλλο θέμα που πρέπει να μας απασχολήσει είναι το κοινωνικό κλίμα υπέρ της ισότητας. Αυτό καλλιιεργείται κυρίως μέσα από το σύστημα παιδείας, αλλά και τα ΜΜΕ. Είναι πάγιο και σταθερό το αίτημα της εκπαίδευσης στο πνεύμα της ισότητας των φύλων, καθώς και του μαθήματος σεξουαλικής αγωγής στα σχολεία. Τούτο δεν σημαίνει απλά μια πρόσθεση κάποιων διδακτικών ωρών, αλλά προσαρμογή των περιεχομένων των βιβλίων στις απαιτήσεις της ισότητας των φύλων, της ίσης μεταχείρισης και των ίσων ευκαιριών. Ως

προς τα **ΜΜΕ**, επισημαίνουμε εδώ την ευθύνη των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών μέσων, που οφείλουν ως εκ της αποστολής τους να διαπνέονται από την αρχή της ισότητας των φύλων, αλληλά και να την διαχέουν. Δεν θα ήταν καθόλου υπερβολή να ζητήσουμε να υπάρξουν στην ύλη της δημόσιας τηλεόρασης τα θέματα της ισότητας μέσω τακτικών ειδικών εκπομπών. Δεν είναι δυνατόν η ΕΡΤ να οχυρώνεται πίσω από αυτό που λέγεται, ότι «η ισότητα των φύλων δεν πουλάει».

6-Το τελευταίο διάστημα είδαμε ότι στο θέμα των ποσοστώσεων στα **δημοτικά ψηφοδέλτια** είχαμε πρόβλημα. Ο «Καλλικράτης» (άρθρο 18, παρ.3) ορίζει ότι ο αριθμός των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων, συμβούλων δημοτικής κοινότητας και συμβούλων τοπικής κοινότητας από κάθε φύλο ανέρχεται στο 1/3 τουλάχιστον του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου ή του συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας. Απαιτείται εδώ νομοθετική πρωτοβουλία για την επαναφορά της διάταξης του νόμου 2910/2001, άρθρο 75, παρ.1 και 2, σύμφωνα με την οποία «ο αριθμός των υποψηφίων συμβούλων από κάθε φύλο πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό ίσο τουλάχιστον με το 1/3 του συνολικού αριθμού των υποψηφίων κάθε συνδυασμού». Για τη φανερά αυτή οπισθοδρόμηση, υπογράψαμε οι οργανώσεις διαμαρτυρία και στη βάση αυτής υπήρξαν παρεμβάσεις στη Βουλή, (Βουλευτές: Κουβέλης, Τσουμάνη, Αυγερινούπουλου, Ράπτη). Στη ΓΓΠΦ το θέμα απασχολεί την Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για την Ουσιαστική Ισότητα και θα υπάρξουν οι προτάσεις για άρση αυτής της κατάστασης η και άλλων ακόμη κενών ή ασαφειών. Πχ. ο ν.3636/2008 (άρθρο 3) για την εκλογή βουλευτών ορίζει ότι στους συνδυασμούς των κομμάτων ο αριθμός των υποψηφίων από κάθε φύλο πρέπει να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 1/3 του συνολικού αριθμού των υποψηφίων **στο σύνολο της επικράτειας**. Εμείς ζητούμε να ορίζεται ανά **εκλογική περιφέρεια**.

7-**Η βία λόγω φύλου**. Ορισμένες πλευρές της επιμένουν αν δεν έχουν επιδεινωθεί παρά τους νόμους και τα μέτρα. Ιδιαίτερα θέλω να σταθώ στη διακίνηση και εμπορία των γυναικών για λόγους σεξουαλικής εκμετάλλευσης, που αφορά στο 80% περίπου της συνολικής παράνομης διακίνησης. Γιατί είναι τα μέτρα αναποτελεσματικά; Διότι τα όρια μεταξύ εμπορίας και πορνείας είναι πλέον δυσδιάκριτα και τα κράτη δεν παρεμβαίνουν στην πορνεία, για να περιορίσουν τη ζήτηση, αντίθετα με την πολιτική που έχουν συμβάλλουν στην άνοδο της.. Καλά θα κάνουμε, λοιπόν, να εγείρουμε τα ζητήματα αυτά ενόψει και του γεγονότος ότι λειτουργούν νομοπαρασκευαστικές επιτροπές στο Υπουργείο, μία εκ των οποίων είναι για τη βία λόγω φύλου.

8-Σοβαρά προβλήματα έχουν δημιουργηθεί με τα **κέντρα**

εξωσωματικής γονιμοποίησης. Υπολογίζονται γύρω στα εκατό στη χώρα και από αυτά μόνο το 30% έχουν άδεια λειτουργίας. Ο νόμος 3089/2002 «Ιατρική υποβοήθηση στην ανθρώπινη αναπαραγωγή» και ο νόμος 3305/2005 «Για την εφαρμογή των μεθόδων της ιατρικώς υποβοηθούμενης αναπαραγωγής» δεν έχουν πλήρως ενεργοποιηθεί. Ο νόμος του 2005 προβλέπει τη λειτουργία Ανεξάρτητης Αρχής με ευρείες αρμοδιότητες, αποφασιστικές, εποπτικές, γνωμοδοτικές, ελεγκτικές, η οποία υπολειπόμενη λόγω έλλειψης προσωπικού και υποδομών. Η ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή έχει μεγάλη σημασία, στο βαθμό που το ποσοστό των υπογόνιμων ζευγαριών είναι γύρω στο 15% και η υπογονιμότητα οδηγεί στην υπογεννητικότητα. Εγγράφουμε, λοιπόν, και το θέμα αυτό στην ατζέντα μας.

9-Όλοι οι **θεσμοί και οι μηχανισμοί ελέγχου** για την ισότητα πρέπει να ξαναϊδωθούν και αξιολογηθούν σε συνθήκες κρίσης, προκειμένου να μπορούν να ανταποκρίνονται στα καθήκοντα του ρόλου τους. Η Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Βουλής θα όφειλε να εξετάζει και τα νομοσχέδια από πλευράς ισότητας. Το ΣΕΠΕ πρέπει κατάλληλα να στελεχωθεί και να ενισχυθεί για να παίξει το ρόλο του.

10-Σχετικά με τη νέα αρχιτεκτονική που εισάγει ο «Καλλικράτης»: Με το άρθρο 186,6 προβλέπεται η συγκρότηση **Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας** υπό τον Περιφερειάρχη, στην οποία από φεμινιστικής σκοπιάς θα μετέχει εκπρόσωπος της ΓΓΠΦ και γυναικείας οργάνωσης της περιοχής. Άρα θα μπορούν να παρακολουθούν τις αναπτυξιακές πολιτικές και να εισηγούνται μέτρα και πολιτικές για την ουσιαστική ισότητα. Σε δημοτικό επίπεδο δεν προβλέπεται κάτι ανάλογο, ωστόσο μπορεί να αξιοποιηθεί η νέα δυνατότητα που εισάγει το άρθρο 76 για δημιουργία **Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης**, με συμβουλευτικές αρμοδιότητες. Αυτή αποτελείται από εκπροσώπους της τοπικής κοινωνίας. Εμείς μπορούμε να συναριθμηθούμε με τους εκπροσώπους «άλλων οργανώσεων και φορέων της κοινωνίας των πολιτών». Η Επιτροπή μπορεί συν τοις άλλοις να γνωμοδοτεί σχετικά με τα αναπτυξιακά έργα και τα προγράμματα δράσης του Δήμου. Εμείς πρέπει να μεριμνούμε για τους δημοτικούς σταθμούς, τη βοήθεια στο σπίτι και άλλα προγράμματα κοινωνικής πολιτικής του Δήμου.

11- Κρίσιμος είναι ο **ρόλος των φεμινιστικών-γυναικείων οργανώσεων**, που οι συνθήκες επιβάλλουν την αναβάθμισή τους. Χρειάζεται ενίσχυση των δεσμών συνεργασίας, συντονισμού της δράσης ανάμεσα στις φεμινιστικές και γυναικείες οργανώσεις. Πολλή εθελοντική δουλειά. Άλλωστε είμαστε και στο Ευρωπαϊκό Έτος Εθελοντισμού φέτος!

Ο αγώνας συνεχίζεται!

Αλήκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

Επίτιμη Πρόεδρος

Μπροστά στα προβλήματα της νέας χρονιάς

Στη συνέχεια το λόγο έλαβε η επίτιμη Πρόεδρος του Συνδέσμου μας Καθηγήτρια Αλήκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου. Η κ. Μαραγκοπούλου ευχήθηκε σε όλους καλή χρονιά. Ευχήθηκε να είναι μια καλή χρονιά και για την πατρίδα μας. Προσφωνώντας τους παριστάμενους Υφυπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού κ. Χυτήρη και την Υφυπουργό Εσωτερικών κα. Τζάκρη, εξέφρασε την χαρά της για το ζωνρό ενδιαφέρον που εξεδήλωσαν για τα θέματα ισότητας, και την ελπίδα της να διορθωθούν πολλά με την καλή συνεργασία.

Ακολουθώντας ανέπτυξε την άποψη ότι η πολύ δύσκολη φετινή χρονιά θα μπορούσε να αποτελέσει μια απαρχή ανόρθωσης της οικονομικής μας κατάστασης και στήριξης της εθνικής μας κυριαρχίας που προσβάλλεται σοβαρά από τους αρπακτικούς μας γείτονες.

Η ανάπτυξη της άποψης αυτής περιλαμβάνεται στο σχετικό ψήφισμα το οποίο παρατίθεται παρακάτω και το οποίο εγκρίθηκε με ζωνρά και παρατεταμένα χειροκροτήματα από όλες και όλους τους παρισταμένους.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Οι Ελληνίδες δεν διεκδικήσαμε τα πολιτικά δικαιώματα μόνο επειδή το απαιτεί η ισότητα και η δικαιοσύνη, αλλά και για την ουσιαστική άσκηση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών μας ως πολιτών. Γι' αυτό θεωρούμε δικαίωμα και καθήκον μας, αυτή την κατ' εξοχήν κρίσιμη στιγμή για τη χώρα μας, να λάβουμε θέση για να συμβάλουμε στη διέξοδο από τη σοβαρή διπλή κρίση την οποία αντιμετωπίζει η Ελλάδα, εθνική και οικονομική.

Συγκεκριμένα, μας ανησυχεί πολύ η τουρκική ιμπεριαλιστική και σαφώς κατακτητική κατά της χώρας μας πολιτική που από πολλά ήδη χρόνια εφαρμόζει η Τουρκία, εντεινόμενη, μάλιστα, συνεχώς λόγω και της ανεκτικότητας και υποχωρητικότητάς μας. Οι «γκρίζες ζώνες», οι συστηματικές και ουσιαστικά επιθετικές παραβιάσεις του FIR μας από τα πολυαριθμότερα τουρκικά αεροπλάνα που εκτός από τεράστιο οικονομικό κόστος καταπονούν αφάνταστα τους πολύ λιγότερους αεροπόρους μας που αγωνίζονται αδιάλειπτα για την απόκρουσή τους, η παραβίαση των θαλάσσιων χώρων μας από πολεμικά σκάφη τους, η ιταμή και απαράδεκτη στάση τους στη θράκη – μέχρι και πανηγυρισμού στην Κομοτηνή της εποτείου της εισβολής του τουρκικού στρατού στην Κύπρο από τον Πρωθυπουργό Ερντογάν συνοδευόμενο και από 8 Τούρκους υπουργούς (!) είναι μερικές από τις απαράδεκτες σοβαρές παραβιάσεις κυριαρχικών δικαιωμάτων μας. Κίνητρο της όλης αυτής στάσης είναι η νεοοθωμανική ιμπεριαλιστική και κατακτητική πολιτική την οποία δεν δίστασε να εκθέσει ρητά ο Υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας κ. Νταβούτογλου στο διαβόητο βιβλίο του «Το στρατηγικό βάθος» (αντίστοιχο του χιτλερικού *Mein Kampf*).

Τα τελευταία χρόνια ωστόσο η Τουρκία άρχισε να χρησιμο-

ποιεί λόγια αγάπης και φιλίας, συνοδευόμενα όμως με αύξηση προσβολών των κυριαρχικών δικαιωμάτων μας και ιδίως με έρευνες για κοιτάσματα πετρελαίου γύρω από τα νησιά μας ακόμη και να παζαρεύει τα κοιτάσματα πετρελαίου και αερίων μας του Αιγαίου που όπως φαίνεται είναι πλούσια με αλλοδαπές μεγάλες Εταιρίες ! Τα κοιτάσματα αυτά είναι ικανά να μας ξελασπώσουν όχι μόνο από την τωρινή οξεία οικονομική κρίση, αλλά μόνιμα από τη μίζερη οικονομική μας κατάσταση και τα βαρεία δημόσια χρέη μας.

Πώς αντιδρούμε από πολλά ήδη χρόνια σ' αυτές τις τουρκικές προσβολές; Με υποχωρήσεις, υποστήριξη της εισόδου της Τουρκίας στην ΕΕ και μη χρήση των νόμιμων, ειρηνικών μέσων που προσφέρει το Διεθνές Δίκαιο !

Ειδικά δεν κάνουμε χρήση της άσκησης του δικαιώματος Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ) που η Σύμβαση Θαλάσσιου Δικαίου του 1982 θέτει στη διάθεση των χωρών του κόσμου και που Ελλάδα και Τουρκία έχουμε κυρώσει. Η Κύπρος το 2009 (?) μας πρότεινε να κηρύξουμε συγχρόνως μ' αυτήν την προστασία των γειτονικών ΑΟΖ μας. Και αρνηθήκαμε. Η Κύπρος το έπραξε, με την άμεση και ρητή έγκριση της ΕΕ, και προχωρεί τώρα στην οριοθέτηση των σχετικών δικαιωμάτων της με γειτνιαζουσες με τα σχετικά κοιτάσματα χώρες του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου. Εμείς αφήσαμε τα δικά μας απροστάτευτα και αδρανούμε πλήρως ...

Ήδη με την εσφαλμένη και ασυνεπή πολιτική μας με την Αλβανία που από μας ζήτησε συνεργασία, κάμαμε τους ξένους με το Ιόνιο Τούρκους αφέντες σ' αυτό πέλαγος (σε δύο ναυτικές βάσεις, Αυλώνα και Δυρράχιο) και τώρα αντί να κηρύξουμε και εκεί την ΑΟΖ μας σε σχέση με την Αλβανία – διότι και στο Ιόνιο υπάρχουν τέτοια κοιτάσματα – αφήνουμε την Αλβανία να προσφύγει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης για τη χάρση της υφαλοκρηπίδας μας στο Ιόνιο ! Και όλοι οι νομικοί γνωρίζουμε ότι κάθε δίκη είναι ένα λαχείο, πολύ περισσότερο, μάλιστα, όταν χρησιμοποιούνται πολιτικά κριτήρια, όπως σ' αυτές τις δίκες.

Κατόπιν των ανωτέρω

Ζητάμε

την χωρίς καμιά αναβολή κήρυξη της ΑΟΖ της χώρας μας και στα δύο ως άνω πελάγη (Αιγαίο και Ιόνιο) και στη συνέχεια οριοθέτηση της ΑΟΖ μας με άλλες χώρες και διαπραγμάτευση της εκμετάλλευσης του υποθαλάσσιου πλούτου μας με άλλες χώρες και ειδικές εταιρίες πετρελαίου και αερίου, εξόρυξης και εμπορίας του.

Είναι απαράδεκτο να επιτρέψουμε στην Τουρκία να ασκήσει την ιμπεριαλιστική και αρπακτική πολιτική της σε βάρος της εθνικής κυριαρχίας μας και της μοναδικής ευκαιρίας μόνιμης οικονομικής μας ανάκαμψης από την εκμετάλλευση από μας του υποθαλάσσιου πλούτου μας σε υδρογονάνθρακες. Σε λίγο η Τουρκία θα δημιουργήσει τετελεσμένες για μας καταστάσεις προς αποτροπή των οποίων μόνο σε πόλεμο – υπό διαρκώς δυσμενέστερες συνθήκες για μας – θα υποχρεωθούμε να καταφύγουμε ή στην ανοχή των καταστροφικών συνεπειών από εθνική και οικονομική άποψη.

Η εφαρμογή της ειρηνικής οδού της ΑΟΖ που ορίζει το Διεθνές Δίκαιο είναι ασυχώρητο να μην εφαρμοσθεί το ταχύτερο.

Αθήνα, 31 Ιανουαρίου 2011

Τηλέμαχος Χυτήρης

Υφυπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού

Ο κ. Χυτήρης επέδωσε το Βραβείο «Παύλος Παλαιολόγος» στην κ. Χριστίνα Πάντζου. Στη σύντομη ομιλία του, ευχήθηκε σε όλες και όλους καλή χρονιά και επιτυχία στο έργο του Συνδέσμου. Απαντώντας στην προτροπή της Προέδρου κ. Παναρέτου για άνοιγμα των κρατικών ραδιοτηλεοπτικών μέσων στα θέματα ισότητας μέσω τακτικών εκπομπών, ο κ. Χυτήρης επεσήμανε: «Οφείλω να πω ότι αυτό το οποίο είπε και πολύ καλά το είπε η κ. Παναρέτου στην ομιλία της ότι η δημόσια τηλεόραση πρέπει να προσφέρει βήμα στις γυναικείες οργανώσεις, στο Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της γυναίκας, στην ισότητα των φύλων και τα λοιπά. Πρέπει να σας πω κ. Παναρέτου ότι αυτό χωρίς καμία αμφιβολία θα γίνει, οι πόρτες της ΕΡΤ και μάλιστα οι θρόνοι της ΕΡΤ, του ραδιοφώνου κλπ είναι ανοιχτές.»

Από δεξιά Ιφ. Σπηλιωτοπούλου, Θ. Λυκουρόπουλος, Β. Κυριακίδη

Θεοδώρα Τζάκρη

Υφυπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Η κ. Θεοδώρα Τζάκρη μίλησε για την ανάγκη προώθησης ουσιαστικής ισότητας των δύο φύλων αναλύοντας τους στρατηγικούς στόχους του κυβερνητικού προγράμματος:

Οι στόχοι αυτοί είναι:

Πρώτον: η προάσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών μέσα από την προάσπιση της ισότητας των φύλων.

Δεύτερον: η πρόληψη και καταπολέμηση των φαινομένων της βίας κατά των γυναικών.

Τρίτον: η προώθηση της οικονομικής αυτοτέλειας και της απασχόλησης των γυναικών, και από εκεί και πέρα η ανάδειξη της ουσιαστικής ισότητας των φύλων.

Χριστίνα Πάντζου

Δημοσιογράφος

Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω πολύ για αυτό το βραβείο. Χαίρομαι πολύ που συναντιόμαστε ξανά μετά από 18 χρόνια. Αν και στην πραγματικότητα δεν ακολουθήσαμε παράλληλες αλλά συγκλίνουσες πορείες και συναντιόμασταν νοερά και συχνά στις μάχες για το αυτονόητο, στην αγωνία για το καθημερινό, στην προσδοκία για μια κοινωνία της ισότητας: ισότητα του φύλου και ισότητα των πολιτών, γιατί αυτά τα δύο δεν μπορεί παρά να είναι αδιάρρηκτα συνδεδεμένα. Είναι τιμή που αυτό το βραβείο έρχεται από την πρώτη φε-

μινιστική οργάνωση της Ελλάδας, μια οργάνωση που στα 91 χρόνια της ύπαρξής της έχει καταφέρει να παραμείνει νεανική, ζωηρή, δυναμική, αποφασιστική, ακάματη και αμετάπειστη όταν πρόκειται για την διασφάλιση των δικαιωμάτων των γυναικών, μια οργάνωση που στην πραγματικότητα άρθρωσε και συγκρότησε το γυναικείο κίνημα στη χώρα μας και που έχει αφήσει ανεξίτηλη τη σφραγίδα της σε νομοθετήματα, συνταγματικές μεταρρυθμίσεις, παρεμβάσεις σε κάθε τομέα της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής

ζωής, προωθώντας όχι μόνο θεσμικές αλλαγές αλλά και πρωτοβουλίες για την αλληλαγία της νοοτροπίας. Μια οργάνωση που επιπλέον, μέσα από το περιοδικό "Ο Αγώνας της Γυναίκας" αποτελεί πόλο αναφοράς για όσα συντελούνται κι όσα παραλείπονται στον τομέα των δικαιωμάτων των γυναικών.

Δεν θα ήθελα να καταχραστώ αυτού του βήματος, αλλά νιώθω υποχρέωση να αναγνωρίσω δημόσια ότι είμαι τυχερή. Είμαι τυχερή γιατί έχω ένα βήμα για να υπηρετήσω

την δημοσιογραφική έρευνα ενώ εκατοντάδες συναδέλφισσες και συνάδελφοί μου είναι σήμερα άνεργοι: εκτός αγοράς εργασίας, στο δρόμο. Κάποιοι με μια μακρά πορεία σε αυτό το δύσκολο χώρο, έμπειροι, ευαίσθητοι, ταλαντούχοι, κι άλλοι που δεν πρόλαβαν να ξεδιπλώσουν το ταλέντο τους, που τους έκλεισαν τις πόρτες πριν καν προλάβουν να φτιάξουν το στίγμα της διαδρομής τους. Επαγγελματίες που βρέθηκαν εκτός όχι γιατί είναι "λίγοι" ή μέτριοι ή ακατάλληλοι ή βολεμένοι ούτε λόγω απλώς της κρίσης, αλλά γιατί οι πολιτικές που υπαγορεύτηκαν και υιοθετήθηκαν μας έφεραν έναν νέο εργασιακό Μεσαίωνα. Και είναι καιρίο το ζήτημα των πολιτικών που υιοθετούνται εν μέσω κρίσης, όπως επισήμανε και η πρόεδρος του Συνδέσμου, Σούλα Παναρέτου, γιατί σε αυτόν τον νέο μεσαίωνα είναι βαρύ το φορτίο των γυναικών: αν θέλαμε σήμερα να κάνουμε ένα σύντομο πορτρέτο των ανέργων στην Ελλάδα, αυτό θα μπορούσε να συμπυκνωθεί σε δύο λέξεις: γυναίκα και νέα.

Και επιπλέον νιώθω διπλά τυχερή γιατί αυτό το βήμα μου δόθηκε στο W/E (Women's Enigma) της Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας, ένα νεαρό έντυπο ενός μόλις έτους, που θέλησε να κάνει τη διαφορά τόσο στην αισθητική όσο και στο περιεχόμενό του, και να ανοίξει τις σελίδες του σε έρευνες, να συναντήσει την πραγματικότητα των γυναικών του κόσμου, να τομήσει να φιλοξενήσει εικονοκλαστικές απόψεις, να προβάλλει νέα πρόσωπα αλλά και γυναίκες που έχουν κάτι να μας πουν και κυρίως κάτι για να τροφοδοτήσουν τη σκέψη μας για την έμφυλη πραγματικότητά μας, να επαναφέρει ξανά στο προσκήνιο την τόσο έντεχνα και σκόπιμα παραξη-

γημένη και απαξιωμένη λέξη "φεμινισμός".

Επιτρέψτε μου να αφιερώσω αυτό το βραβείο σε όλες και όλους τους άνεργους συναδέλφους, με την ευχή σύντομα να βρεθούν ξανά στις επάλξεις υπηρετώντας την αλήθεια, πάντα απέναντι στην εξουσία κι όχι σαν δεκανίκι της. Χωρίς ποτέ να χαρίζονται ούτε να απεμπολούν τις απόψεις τους και

τις μάχες για να γίνονται αρεστοί. Αξίες όλης τους που ο Σύνδεσμος όλα αυτά τα χρόνια έχει υπηρετήσει.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Χριστίνα Πάντζου

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΝΤΖΟΥ

mail: pantzou@enet.gr

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Ο Υφυπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού κ. Τηλέμαχος Χυτήρης απονέμει το βραβείο "ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ" στη δημοσιογράφο Χριστίνα Πάντζου

Σπούδασε Οικονομικά και δούλεψε για κάποιο διάστημα ως οικονομολόγος προτού ριχτεί στην περιπέτεια της δημοσιογραφίας. Ξεκίνησε από την Ελληνική Ραδιοφωνία όπου επί πολλά χρόνια είχε εκπομπές για την κοινωνική πραγματικότητα των λαών του κόσμου και για τις διεθνείς εξελίξεις, συνεργαζόμενη συγχρόνως με πολλά περιοδικά, ανάμεσά τους τη Γυναίκα, το Πάνθεον, το ΕΝΑ, τις Εικόνες, κλπ. Δούλεψε στο τμήμα διεθνών ειδήσεων της εφημερίδας ΕΘΝΟΣ και στο περιοδικό MARIE CLAIRE όπου διετέλεσε επί διετία αρχισυντάκtriά του. Από το 2004 είναι συντάκtris στο διεθνές τμήμα της Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας και στα περιοδικά της "Ε" και "W/E".

Έχει λάβει μέρος σε πολλές δημοσιογραφικές αποστολές, από την Ν. Αφρική του απαρτχάιντ έως την πολιορκημένη Γάζα ή τη Βενεζουέλα του Τσάβες. Και έχει πάρει δεκάδες συνεντεύξεις από πολιτικούς ηγέτες, Νομπελίστες, διεθνείς προσωπικότητες της τέχνης και του πολιτισμού και εκπροσώπους της παγκόσμιας κοινωνίας των πολιτών με επίκεντρο της θεματολογίας της την διεθνή πραγματικότητα αλλά και τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα κοινωνικά προβλήματα, την ισότητα και τις επιπτώσεις των πολιτικών στη ζωή των καθημερινών ανθρώπων.

Για την αρθρογραφία της σχετικά με την γυναικεία προβληματική τιμήθηκε το 1993 με το βραβείο "Χρυσή Πένα" του *Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας*. Τον Δεκέμβριο του 2010, το άρθρο της "Το μετέωρο βήμα του μικρού Χασάν" -ένα ρεπορτάζ στο "Ε" για τους ανήλικους ασυνόδευτους πρόσφυγες στην Αθήνα- τιμήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με το δημοσιογραφικό βραβείο *Υπέρ της Διαφορετικότητας-Κατά των Διακρίσεων* για την Ελλάδα.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ
ΙΣΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ – ΙΣΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΣΤΑ 90 ΧΡΟΝΙΑ ΑΓΩΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ
ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ
1920-2010

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΛΙΚΗ ΓΩΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

Αθήνα 17 Δεκεμβρίου 2010

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ
ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

*Τα 90 χρόνια του και η
Αλίκη Γωτοπούλου-Μαραγκοπούλου*

**ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ
ΙΣΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ - ΙΣΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ**

ΟΙ ΔΕΚΑ ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΤΟΥ ΣΔΓ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

ΑΓΡΑ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ιδρύτρια του ΣΔΓ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ 1922-1958

Μαρία Νεγρεπόντη
1920-1922

Μαρίτσα Θανοπούλου
1958-1961

Αίγλη Ψάλτη
1962-1969

Αγγελική Μηνιάτη
1969-1973

Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου
1974-1977, 1978-1982, 1983-2004

Κοραλία Κροκοδείλου
1977-1978

Μαρία Ηλιού
1982-1983

Ξανθή Πετρινιώτη
2004-2007

Σούλα Παναρέτου
2007- σήμερα

ΕΠΕΤΕΙΟΣ 90 ΧΡΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

ΤΙΜΗ ΣΤΗΝ ΑΛΙΚΗ ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

Επιμέλεια: Λιλή Κουράκου

Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (ΣΔΓ) συμπλήρωσε το 2010 ενενήντα χρόνια ύπαρξης και δράσης. Είναι μια σημαντική επέτειος, αν αναλογιστεί κανείς ότι στη διάρκεια των 90 αυτών χρόνων ο ΣΔΓ βρέθηκε πάντα στην πρωτοπορία των αγώνων για την ισότητα των φύλων: Η διεκδίκηση και, μετά από πολυετείς αγώνες, η κατάκτηση πολιτικών δικαιωμάτων από τις γυναίκες, η αναθεώρηση του Οικογενειακού Δικαίου, η είσοδος των γυναικών σε όλα τα επαγγέλματα, η συνταγματική κατοχύρωση της ουσιαστικής ισότητας, είναι ορισμένοι μόνο από τους σταθμούς αυτής της πορείας.

Θελήσαμε να εορτάσουμε την επέτειο αυτή και να βρεθούμε μαζί με ανθρώπους που αγωνίζονται ή που υποστηρίζουν την ισότητα των φύλων, για να ξαναφέρουμε στη μνήμη τους σημαντικούς σταθμούς αυτής της πορείας μας και τις μεγάλες πρωταγωνίστριες: από την πρωτοπόρο Αύρα Θεοδωροπούλου, τις φωτισμένες Ελληνίδες που την ακολούθησαν στο τιμόνι του Συνδέσμου, μέχρι την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, σήμερα Επίτιμη Πρόεδρος του Συνδέσμου.

Οργανώσαμε έτσι μια εκδήλωση με διπλό σκοπό. Να εορτάσουμε τα 90 χρόνια του ΣΔΓ, και να τιμήσουμε την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου. Η διπλή αυτή εκδήλωση έγινε στις 17 Δεκεμβρίου 2010 στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών. Στην πράξη η εκδήλωση αυτή ήταν μια γιορτή για την ισότητα, τη δημοκρατία, τη δικαιοσύνη, τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μια πλειάδα διακεκρμένων ομιλητών πήραν το λόγο για να εξάρουν τη σημασία αυτών των αρχών, ειδικά στη δύσκολη συγκυρία της εποχής μας, και τη συμβολή του Συνδέσμου στη διάδοση των αρχών της ισότητας και την εφαρμογή τους στην πράξη.

Στην εκδήλωση παρουσιάστηκε τιμητικός τόμος με τίτλο «Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας: τα 90 χρόνια του και η Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου» με τις θέσεις του ΣΔΓ στα καυτά γυναικεία προβλήματα της εποχής μας όπως τις έχει παρουσιάσει η Αλίκη σε ομιλίες και γραπτά της κείμενα. Ο τόμος αυτός, που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένας Πανδέκτης αρχών για την ισότητα των φύλων. Παρουσιάζει επίσης το χρονικό των βραβείων γυναικών με σημαντική κοινωνική δράση, που έχουν τιμηθεί με το «Βραβείο Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου» το οποίο απονέμεται κάθε χρόνο από το 1997 την Ημέρα της Γυναίκας (8 Μαρτίου).

Στην κατάμεστη αίθουσα εκδηλώσεων του ΕΙΕ η Πρόεδρος του ΣΔΓ **κ. Σούλα Παναρέτου** ανέβηκε πρώτη στη βήμα για να καλωσορίσει το κοινό και να συντονίσει το πρώτο μέρος της εκδήλωσης με χαιρετισμούς από εκπροσώπους διαφόρων φορέων.

Πρώτη απηύθυνε χαιρετισμό η **κ. Rosy Weiss**, Πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών (ΔΕΓ, International Alliance of women, IAW), για να εξάρει τη συμβολή του ΣΔΓ και ειδικά της Αλίκης, επί χρόνια Προέδρου της ΔΕΓ, στους αγώνες των γυναικών σε διεθνές επίπεδο και τις φωτισμένες πρωτοβουλίες και παρεμβάσεις της. Την ακολούθησαν στο βήμα η **κ. Μαρία Στρατηγάκη**, Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων, η **κ. Αγγαία Ρομπόκου-Καραγιάννη**, Αν. Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου, ως εκπρόσωπος των Γυναικείων Οργανώσεων, η **κ. Χαρίτα Μάντολης**, που μίλησε εκ μέρους των αγωνιστριών της Κύπρου, η **κ. Λίλιαν Χρυσοχοϊδου-Αργυροπούλου**, Αντιπρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), και η **κ. Σοφία Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου** εκπροσωπώντας την Ένωση Γυναικών Νότιας Ευρώπης (AFEM), στην οποία ο ΣΔΓ επίσης δραστήρια μετέχει.

Το δεύτερο μέρος της εκδήλωσης, συντόνισε ο Ομ. Καθηγητής, τ. Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών **κ. Μιχάλης Σταθόπουλος**, και μετά από μικρή εισαγωγή του πήραν το λόγο: η Πρόεδρος του ΣΔΓ **κ. Σούλα Παναρέτου** που έκανε μια ιστορική αναδρομή στα 90 χρόνια δράσης του ΣΔΓ και στην προσφορά της Αλίκης στα τελευταία 40 από αυτά, η Ακαδημαϊκός, τ. Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων **κ. Άννα Ψαρούδα Μπενάκη**, με αποτίμηση του έργου και της σημασίας των παρεμβάσεων της Αλίκης στα θεσμικά θέματα και ειδικότερα στη συνταγματική κατοχύρωση της ισότητας, ο Ομ. Καθηγητής **κ. Γιώργιος Κασμάτης** για τα ανθρώπινα δικαιώματα και ειδικότερα τα δικαιώματα των γυναικών και τους κινδύνους που αυτά διατρέχουν στην εποχή μας. Ακολούθησε, η Ομ. Καθηγήτρια του Παντείου Πανεπιστημίου **κ. Κούλα Κασμάτη**, η οποία και είχε την ιδέα της δημιουργίας αλληλά και την επιμέλεια -μαζί με την Αντιπρόεδρο **Λιλή Κουράκου-** του τιμητικού τόμου «Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας: Τα 90 χρόνια του και η Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου», παρουσίασε τον τόμο αυτό και τον επέδωσε στην τιμωμένη. Τέλος το λόγο πήρε η **κ. Αλίκη Γιωτοπούλου Μαραγκοπούλου** για την αντιφώνηση, που με ένα πύρινο λόγο μας έθεσε προ των ευθυνών μας για την προώθηση της ισότητας στο μέλλον και την προστασία της από κινδύνους που ήδη διαφαίνονται.

Την ομιλία της **κ. Σούλας Παναρέτου** συνόδευσε προβολή διαφανειών με τις ιστορικές μορφές των γυναικών που ηγήθηκαν του ΣΔΓ στα 90 χρόνια του. Στην αρχή του Α' μέρους ακούστηκε το «Εμβρατήριο των Γυναικών» της Ethel Smyth (1911) σε ερμηνεία της διακεκρμένης υψιφώνου **κ. Τζένης Δριβάλα** που συνόδευσε στο πιάνο **κ. Φίλιππος Μοδινός** από CD που εξέδωσε ειδικά για την επέτειό του, ο ΣΔΓ. Την παρουσίαση του Υμνου και του CD έκανε το μέλος του Δ.Σ. **κ. Λάουρα Μαράτου-Αθιπράντη**.

Την όλη ευθύνη για τη διοργάνωση της τιμητικής εκδήλωσης είχε η Γεν. Γραμματέας του ΣΔΓ **κ. Τέρψη Λαμπρινοπούλου**.

Ο τιμητικός τόμος «ΣΔΓ: τα 90 χρόνια του και η Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου», καθώς και η κασέτα με το «Εμβρατήριο των Γυναικών» διανεμήθηκαν σε όλους όσοι παραβρέθηκαν στην εκδήλωση.

Με υπερηφάνεια δημοσιεύουμε στο παρόν επετειακό τεύχος του «ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ» εκτενή αποσπάσματα από τις ομιλίες, με την πεποίθηση ότι αποτελούν όχι μόνο μια καταγραφή της ιστορίας του ΣΔΓ και του γυναικείου κινήματος στη χώρα μας, μα και μια συμβολή στον αγώνα για όσα πολλά χρειάζεται ακόμα να γίνουν για την επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας.

Από αριστερά Λίλιαν Αργυροπούλου-Χρυσοχαΐδου, Σοφία Σπηλιωτοπούλου, Rosy Weiss, Σούλα Παναρέτου, Μαρία Στρατηγάκη, Αγγλαΐα Ρομπόκου

ΜΕΡΟΣ Ι: ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Σούλα Παναρέτου Πρόεδρος ΣΔΓ

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι, αγαπητές φίλες και αγαπητοί φίλοι, συναγωνίστριες και συναγωνιστές στον καλό αγώνα για τα δικαιώματα του ανθρώπου και την ισότητα που είναι θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα. Σας ευχαριστώ από καρδιάς που ήρθατε σήμερα παρά τις αντιξοότητες, καιρικές, κοινωνικές, περισσότερο οι δεύτερες. Είναι σημαντική η σημερινή βραδιά για μας, και είμαστε ευτυχείς που την περνάμε με πρόσωπα που εκτιμάμε και μας εκτιμούν, με πρόσωπα που συνεργαστήκαμε και αγωνιστήκαμε μαζί και θα αγωνιστούμε και στο μέλλον.

Πραγματικά ζούμε εξαιρετικά επώδυνες καταστάσεις και χρειαζόμαστε μια νέα έμπνευση. Χρειαζόμαστε μια νέα αγωνιστική ώθηση τις εποχές αυτές της αβεβαιότητας. Πρέπει να πιστούμε από κάποια ισχυρά θετικά παραδείγματα, από κάποια αγκωνάρια, και νομίζω ότι ο Σύνδεσμος είναι ένα τέτοιο υπόδειγμα αγώνα. Από την πρώτη αρχή εξέπεμψε αγωνιστικό μήνυμα. Και όπου υπάρχει αγώνας εκεί υπάρχει και αισιοδοξία.

Είμαστε χαρούμενες που μαζί μας είναι απόψε η Αλήκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου. Από τα 90 χρόνια του Συνδέσμου εκάλυψε τα 60, με την ενεργή παρουσία της στα πράγματα του Συνδέσμου ως μέλος του Δ.Σ., Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος, τώρα Επίτιμη Πρόεδρος. Και πράγματι έλαβε εκείνες τις πρωτοβουλίες που βελτίωσαν τη θέση της Ελληνίδας. Και ενώ εμείς αισθανόμαστε ότι είναι δικός μας άνθρωπος, συγχρόνως ανήκει στο Πανελλήνιο, ανήκει σε κάθε Ελληνίδα. Και επιτρέψτε μου να πω ότι ανήκει ο αγώνας της σε όλες τις γυναίκες του κόσμου. Γιατί όποια σε εθνι-

κό έδαφος εργάζεται με αποτελεσματικό τρόπο, εργάζεται για την εξύψωση των γυναικών σε όλο τον κόσμο. Πολύ περισσότερο που η Αλήκη ήταν και στο τιμόνι της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών επί 7 χρόνια. Μιας οργάνωσης πολύ σημαντικής. Και έχουμε τη χαρά σήμερα να καλωσορίσουμε μαζί μας την κ. Rosy Weiss, μέχρι προχθές Πρόεδρο της οργάνωσης. Από το τελευταίο Συνέδριο που έγινε στη Νότια Αφρική στο τέλος του Νοέμβρη, δεν είναι πια Πρόεδρος αλλά είναι ενεργότατο στέλεχος αυτής της πολύ σημαντικής οργάνωσης, η οποία έκλεισε το 2004 τα 100 χρόνια της, και που ιδρύθηκε στον απόηχο εκείνου του εκπληκτικού κινήματος που ζητούσε ψήφο για τις γυναίκες.

Και έχουμε επίσης τη χαρά να καλωσορίσουμε σήμερα την κ. Χαρίτα Μάντολης από την Κύπρο, εμβληματική προσωπικότητα του αγώνα, και ιδιαίτερα του αγώνα για τη διακρίβωση της τύχης των αγνοουμένων. Στο βιβλίο που θα πάρετε φεύγοντας υπάρχουν αρκετά από τη βράβευση της κ. Μάντολης και της κ. Τίνας Λοϊζίδου μερικά χρόνια πριν, με το «Βραβείο Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς Αλήκη Γιωτοπούλου Μαραγκοπούλου».

Rosy Weiss

Επίτιμη Πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών (ΔΕΓ)

Στο 29^ο Συνέδριο της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών (ΔΕΓ) στην Αθήνα τον Οκτώβριο του 1992 με θέμα «Δημοκρατία της Ισότητας: Η πρόκληση της 10ετίας του 90», η Αλήκη Μαραγκοπούλου, τότε 10^η Πρόεδρος της ΔΕΓ, έκανε μια από τις συναρπαστικές ομιλίες της, για τις οποίες ήταν και είναι διάσημη. Η ομιλία αυτή, που απευθυνότανε στην ΔΕΓ είχε τίτλο «1902 προς 1992, ενενήντα χρόνια αγώνα για ισότητα των φύλων».

Σήμερα, έχω την τιμή και την ευχαρίστηση να αποτίσω φόρο τιμής στον Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (ΣΔΓ) της Ελλάδος, μια από τις σπουδαιότερες οργανώσεις μέλη της ΔΕΓ, με τις δικές σου λέξεις, αγαπητή Αθήνη, αλλή σε άλλο πλαίσιο: « ΣΔΓ, 1920-2010, ενενήντα χρόνια αγώνα για ισότητα των φύλων».

Ενενήντα χρόνια: Στο Βερολίνο, το 1904, όταν ξεκινούσε η «Διεθνής Ένωση Γυναικών για την Ψήφο», κάποιοι εξέφρασαν αμφιβολίες για τη βιωσιμότητά της, με το σκεπτικό ότι «η φωνή της ήταν πολύ δυνατή, τα μαλλιά της πολύ κόκκινα, ήταν γεννημένη πρόωρα και δεν είχε πιθανότητες να επιζήσει».

Αλλά οι σουφραζέτες επέζησαν και γιγαντώθηκαν. Όπως και ο Σύνδεσμός σας.

Ο Σύνδεσμος ιδρύθηκε το 1920, και αμέσως αποφάσισε να γίνει μέλος της ΔΕΓ, πράγμα που επίσημα πραγματοποιήθηκε τη χρονιά του 8^{ου} Συνεδρίου της που έγινε στη Γενεύη το 1920 – το πρώτο συνέδριό μας μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Η πολιτική μας ήταν ξεκάθαρη από την πρώτη αρχή: ισότητα σε όλους τους τομείς της ζωής, που θα άρχιζε αμέσως με την απόκτηση πολιτικών δικαιωμάτων, και κυρίως του δικαιώματος της ψήφου ως πρωταρχικού στόχου. Η σημασία που δόθηκε σε αυτή την ευρύτερη προοπτική δραστηριοτήτων (στην οποία και εσύ Αθήνη αναφέρθηκες στην ομιλία σου το 1992) υπογραμμίστηκε το 1926, με την αλλαγή ονόματος, όταν η «Διεθνής Ένωση Γυναικών για την Ψήφο» μετονομάστηκε σε «Διεθνή Ένωση Γυναικών για Ψήφο και Ισότητα Πολιτικών Δικαιωμάτων».

Ως πραγματική φεμινιστική οργάνωση, ο Σύνδεσμος, από την αρχή, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην απόλαυση ίσων πολιτικών δικαιωμάτων, στο νόμο και στην πράξη. Η υποστήριξη συστημάτων ποσόστωσης ήταν μια από τις στρατηγικές του καθώς θυμάμαι, και μια άλλη ήταν η μόρφωση των γυναικών. Ο Σύνδεσμος ήταν στην πρωτοπορία της εκστρατείας για ελεύθερη και νόμιμη έκτρωση, για αναθεώρηση του Οικογενειακού Δικαίου, για ίση μεταχείριση των παιδιών αδιακρίτως αν γεννήθηκαν εντός ή εκτός γάμου. Κατά τις σπάνιες επισκέψεις μου στην Αθήνα και στα γραφεία σας εξετίμησα το Κέντρο Τεκμηρίωσης και Μελετών σας καθώς και τις δωρεάν συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες για γυναίκες και τη βοήθεια σε περιπτώσεις βίας. Εκτιμώ κάθε τεύχος του περιοδικού σας «Ο Αγώνας της Γυναίκας» το οποίο έχετε την ευγένεια να μου στέλνετε, επιτρέποντας έτσι και στους εκτός Ελλάδος να παρακολουθούν τις δραστηριότητές σας από κοντά.

Σύμφωνα με τις σημειώσεις μου, η ιδρύτριά σας Αύρα Θε-

οδωροπούλου υπηρέτησε από το 1923 ως το 1929 ως Ειδική Γραμματέας της Διεθνούς Ένωσης και συνέχισε ως μέλος του Δ.Σ. μέχρι το 1935. Το 1958 προήδρευσε στο 18^ο Συνέδριο της ΔΕΓ, το πρώτο που έγινε στην Αθήνα με τίτλο «Χθές – Αύριο – Σήμερα». Με το θέμα αυτό το Συνέδριο έψαχνε να βρει μια απάντηση στο ερώτημα γιατί, ενώ οι γυναίκες είχαν ψήφο σε σχεδόν όλες τις χώρες του κόσμου, είναι τόσο λίγες στη δημόσια ζωή και τόσο λίγες στα κοινοβούλια, να μελετήσει τα εμπόδια που οφείλονταν σε προκατάληψη και έθιμα και να συζητήσει τρόπους να τα παραμερίσει.

34 χρόνια αργότερα, στο δεύτερο Συνέδριο της ΔΕΓ που έγινε στην Αθήνα το 1992, το κύριο θέμα ήταν «Η Δημοκρατία της Ισότητας». Η Αθήνα, αφιερωμένη στη θεά Αθηνά, ήταν πράγματι το σωστό μέρος για να συζητήσουμε μια καινούρια (και εν τούτοις παλιά) αντίληψη για τη Δημοκρατία, μια δημοκρατία – και παραθέτω από την ομιλία της Αθήνης - «η οποία θεωρεί καθήκον της να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα που θα επιτρέπουν σε όλους να απολαμβάνουν πραγματική ισότητα και πραγματική ελευθερία». Και όλοι διερωτηθήκαμε: θα ήταν αυτός ο τρόπος που θα εξασφάλιζε στις γυναίκες την άσκηση και απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θε-

Η κ. Α. Μαραγκοπούλου συγκαίρει την υψίφωνο Τζένη Δριβάλλα

μελιωδών ελευθεριών; Η απάντηση δόθηκε το 1993 στη Βιέννη, στη Διάσκεψη των Η.Ε. για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. «Τα Δικαιώματα των Γυναικών είναι Ανθρώπινα Δικαιώματα». Έφερε όμως αυτό στην πραγματικότητα τις αναγκαίες αλλαγές; Στο μεταξύ έγιναν οι διαπραγματεύσεις για τη CEDAW, η οποία και κυρώθηκε – όχι χωρίς επιφυλάξεις- από σχεδόν όλες τις χώρες του κόσμου. Η 10ετία των Γυναικών 1975-1985 των Η.Ε. πέρασε, το Πρόγραμμα Δράσης του Μεξικού, το Πρόγραμμα Δράσης της Κοπεγχάγης, οι Στρατηγικές για το μέλλον του Ναϊρόμπι και το Πρόγραμμα Δράσης του Πεκίνου έγιναν αντικείμενο διαπραγματεύσεων και υιοθετήθηκαν, και να μην ξεχνάμε όλα εκείνα τα συμφωνημένα συμπεράσματα της Επιτροπής για την Κατάσταση των Γυναικών, συν τις συμφωνίες από το Ρίο, την Κοπεγχάγη, το Ναϊρόμπι, τη Ρώμη και την Κωνσταντινούπολη, συν πιο πρόσφατα τη σημαντική απόφαση 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Η.Ε. Με λύπη μου προσθέτω σε αυτή τη λίστα τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας. Η ερώτηση της ΔΕΓ παραμένει η ίδια: ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΛΩΝ ΑΥΤΩΝ;

Αλλά ως ξαναγυρίσω στο 1992 και ξανά και για άλλη μια φορά να αποτίσω φόρο τιμής στην καθαρή αντίληψη της Αθήνης Μαραγκοπούλου για το τι είναι αναγκαίο να γίνει για την προώθηση της ισότητας και της ενδυνάμωσης των γυναι-

κών. Ήδη από το 1992, σε μια από τις λαμπρές παρεμβάσεις της στην Επιτροπή για την Κατάσταση των Γυναικών, που τότε συνεδρίαζε στη Βιέννη, η Αλήικη έκανε τρεις προτάσεις.

- Την ίδρυση από τα Η.Ε. ενός ειδικού ταμείου, παρόμοιου με εκείνο για τα θύματα βασανιστηρίων, για να διευκολυνθεί η δημιουργία καταφυγίων για γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας – ένα αίτημα που ικανοποίησε ο Γενικός Γραμματέας Ban Ki-moon με τη δημιουργία του Ταμείου για την Υποστήριξη Δράσεων για την Εξάλειψη της Βίας εναντίον των Γυναικών, του μόνου μηχανισμού για τη συγκέντρωση χορηγιών που υποστηρίζει τοπικές, εθνικές και περιφερειακές προσπάθειες για να σταματήσει η βία εναντίον γυναικών και κοριτσιών.
- Την παρουσία μη κυβερνητικών οργανώσεων σε ίση βάση με κυβερνητικές αντιπροσωπείες στην 4^η διεθνή Διάσκεψη Γυναικών, στο Πεκίνο το 1995 – η οργάνωση της διάσκεψης πήρε διαφορετική κατεύθυνση, όλοι το ξέρουμε αυτό καθώς είναι μέρος της κοινής ιστορίας μας.
- Το πιο σημαντικό : τη δημιουργία διεθνούς οργάνου, παρόμοιου με αυτά που ήδη υπάρχουν στη σφαίρα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, - συνθήκης ή πρωτοκόλλου στην CEDAW – που να δίνει δικαίωμα προσφυγής για διακρίσεις που παραβιάζουν τα προβλεπόμενα στη CEDAW. Το προαιρετικό πρωτόκολλο στη CEDAW τέθηκε σε εφαρμογή στις 22 Δεκεμβρίου 2000. Με την πρόταση αυτή, η Αλήικη Μαραγκοπούλου ήταν η πρώτη που πρότεινε τέτοιο δικαίωμα προσφυγής.

Ο αγώνας συνεχίζεται.

Ενώ η Αλήικη, στην ομιλία της το 1992, ανέπτυξε τις πιο σημαντικές αποφάσεις της Διάσκεψης της Γενεύης του 1920, ας μου επιτραπεί να σας αναφέρω τις πιο σημαντικές αποφάσεις του ζωντανού Συνεδρίου μας που έγινε τον περασμένο μήνα στη Νότια Αφρική.

Αυτές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

- Την εναρμόνιση των κανονισμών υγείας με νόμιμες πολιτικές και κανονισμούς που προκύπτουν από διεθνή συνέδρια και αποφάσεις, και όχι αυτών που βασίζονται σε παραδόσεις και έθιμα.
- Οι εργασίες που στοχεύουν στην πλήρη εφαρμογή της Απόφασης 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας να περιληφθούν στο πρόγραμμα εργασίας του UN Women, περιλαμβανομένης της πίεσης προς τις κυβερνήσεις να δημιουργήσουν Εθνικά Προγράμματα Δράσης.
- Το σεβασμό από τις φιλοξενούσες χώρες των κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων των προσφύγων που φεύγουν από ένοπλες συγκρούσεις, και ιδιαίτερα γυναικών που είναι θύματα πολλαπλών διακρίσεων.
- Την υποστήριξη γυναικείων οργανώσεων για την ονομαζόμενη «ανακούφιση γυναικών» στη διαδικασία συμφιλίωσης στον πόλεμο Ασίας-Ειρηνικού.
- Την υποστήριξη των συνεχιζόμενων συνομιλιών για την ειρήνη μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστινιακής Αρχής με σκοπό να τεθεί ένα τέλος στα βάσανα της περιοχής

- Έκκληση για σεβασμό και ενδυνάμωση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτισμικών δικαιωμάτων σε εποχή οικονομικής κρίσης.

Επιτρέψτε μου να κλείσω αυτή την προσπάθεια να τιμήσω την πρωτοποριακή δουλειά σας στον τομέα της ισότητας των φύλων και ενδυνάμωσης των γυναικών, παραθέτοντας ένα απόσπασμα από την προεδρική ομιλία της Αλήικης στο Συνέδριο της ΔΕΓ το 1996: «Έχω εργασθεί με πάθος σε σκοπούς που θεώρησα ενδιαφέροντες, δίκαιους και χρήσιμους για την κοινωνία. Από τους τρεις αυτούς σκοπούς στους οποίους αφιέρωσα τη ζωή μου – την εγκληματολογία, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των γυναικών – ο πιο κοντινός στην καρδιά μου είναι ο τελευταίος». Αγαπητή Αλήικη, εκτός από την εγκληματολογία την οποία για προφανείς λόγους αντικατέστησα με την ειρήνη, πήρα αυτή σου τη ρήση σαν πιστεύω για τα χρόνια μου ως Πρόεδρος της ΔΕΓ. Και ειδικρινά ελπίζω να υπήρξα ικανή να ανταποκριθώ στα δικά σου πρότυπα.

Μαρία Στρατηγάκη

Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων

Με διπλή συγκίνηση χαιρετώ τη σημερινή εκδήλωση/επέτειο των 90 χρόνων του Συνδέσμου, και τιμής για την Αλήικη Γιωτοπούλου Μαραγκοπούλου.

Συγκίνηση γιατί ως φεμινίστρια είχα την τιμή να γίνω και εγώ μέλος του ΔΣ του Συνδέσμου το 1999 μετά την απώλεια της αγαπημένης μας Ρένας Λάμψα και να συνεργασθώ από αυτή τη θέση με την Αλήικη Μαραγκοπούλου που ήταν η αδιαισθητή Πρόεδρος μας.

Συγκίνηση γιατί σήμερα ως Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων έχω τη τιμή να εκφράσω την ευγνωμοσύνη της Πολιτείας στη συνεισφορά του Συνδέσμου και της Αλήικης Μαραγκοπούλου στην προώθηση των πολιτικών ισότητας των φύλων με κεντρικό σημείο την καθιέρωση της ισότητας των φύλων στο Σύνταγμα και τους νόμους της χώρας, στην αναμόρφωση του οικογενειακού δικαίου και στην θεσμοθέτηση των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών στο Ελληνικό Σύνταγμα.

Για μένα, προσωπικά, ο Σύνδεσμος ήταν ένα σχολείο.

Για την ελληνική κοινωνία ο Σύνδεσμος είναι αστείρευτη πηγή δράσης και πρότυπο γυναικείας οργάνωσης προσηλωμένης στα ιδανικά της γυναικείας χειραφέτησης, της ισοπολιτείας, των πολιτικών δικαιωμάτων των γυναικών, της ουσιαστικής ισότητας των φύλων.

Ο Σύνδεσμος βρίσκεται στο μεταίχμιο της σύνδεσης ανάμεσα στον φεμινισμό και το σύστημα του κράτους και στη θέση αυτή οφείλει τη μοναδικότητα του στο χώρο των γυναικείων οργανώσεων.

Σήμερα τιμάμε την Αλήικη Μαραγκοπούλου, μια γυναίκα πρότυπο δυναμικότητας άρα και αποτελεσματικότητας, ήθους άρα και σεβασμού, ανεξαρτησίας, άρα και δικαιοσύνης.

Η Αλήικη Μαραγκοπούλου είναι πρότυπο γιατί ενώ ήταν μια πολύ πετυχημένη γυναίκα σε ένα ανδροκρατικό χώρο,

αυτό της εγκληματολογίας, έγινε η υπερασπίστρια των δικαιωμάτων όλων των γυναικών αλλά και κινητήρια δύναμη στην μακρινή πορεία των αγώνων για την άρση των διακρίσεων λόγω φύλου. Αν θέλω να χρησιμοποιήσω κάποιες λέξεις που εκφράζουν την προσωπικότητα της Αλίκης, αυτές είναι η επιμονή, η συνέπεια, η διάρκεια, η τεκμηρίωση, και η επιχειρηματολογία.

Αλίκη, η γενιά των φεμινιστριών που βρεθήκαμε στην μεταπολίτευση στις επάλξεις του γυναικείου κινήματος σου οφείλουμε την εξασφάλιση του αυτονόητου, της νομικής ισότητας, βάση για την διεκδίκηση όλων των δικαιωμάτων μας. Σε ευχαριστούμε

Αγλαΐα Ρομπόκου-Καραγιάννη

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου Εκπρόσωπος Γυναικείων Οργανώσεων

Αποτελεί ιδιαίτερη τιμή και χαρά για μένα το ότι, στην επετειακή αυτή εκδήλωση των 90 χρόνων του Σ.Δ.Γ. μου ανατέθηκε να απευθύνω χαιρετισμό ως εκπρόσωπος των γυναικείων οργανώσεων.

Θα αναφερθώ έστω και ακροθιγώς στην τεράστια συμβολή και πρωτοπορία του Σ.Δ.Γ. στον αγώνα της γυναίκας για ίσα δικαιώματα, αλλά και στην καθηγήτριά μου στο Πάντειο Πανεπιστήμιο κ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, την πρώτη γυναίκα πρύτανη ελληνικού Πανεπιστημίου, που με τη δυναμική παρουσία της, την άρτια επιστημοσύνη της και την μαχητικότητά της, υπήρξε για όλες εμάς τις νεώτερες και μέσα στον ακαδημαϊκό χώρο, το πρότυπο, το παράδειγμα, η έμπνευση για να προχωρήσουμε μπροστά και να αξιοποιήσουμε τις γνώσεις και τις ικανότητές μας ως ίσες προς ίσους με τους άνδρες συναδέλφους μας.

Δεν θεωρώ τυχαία την ευτυχή συγκυρία επετειακών εορτασμών και άλλων ιστορικών γυναικείων σωματείων, όπως ήταν το 2008 η συμπλήρωση των 100 χρόνων του Εθνικού Συμβουλίου Ελληνίδων (ΕΣΕ) της πρώτης γυναικείας συνομοσπονδίας που ιδρύθηκε στην Ελλάδα, ενώ το 2011 συμπληρώνονται επίσης 100 χρόνια από την λειτουργία ενός άλλου ιστορικού σωματείου, του Λυκείου των Ελληνίδων που ίδρυσε η ελληνίδα φεμινίστρια Καλλιρόη Σιγανού-Παρρέν. Παρά τις διαφορετικές ενίοτε προσεγγίσεις στα θέματα της γυναικείας παρουσίας στους διάφορους τομείς του κοινωνικού γίγνεσθαι, κύριο χαρακτηριστικό γνώρισμα ήταν, η μεταξύ τους συνεργασία, η ανταλλαγή απόψεων και η αγωνιστικότητα προκειμένου να επιτευχθεί ο τελικός στόχος που ήταν η ανύψωση της γυναίκας στη θέση που της αξίζει. Αυτή η συνεργασία συνεχίζεται μέχρι σήμερα με όλες τις γυναικείες οργανώσεις και είμαι βέβαιη ότι θα συνεχιστεί και στο μέλλον γιατί όλες το θέλουμε.

Ο Σ.Δ.Γ. είναι το πρώτο αποκλειστικά φεμινιστικό, σωματείο που ιδρύεται στην Ελλάδα το 1920.

Τα σωματεία που ιδρύθηκαν στο τέλος του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αι. αποτελούν τον προθάλαμο του φεμινισμού. Ασχολήθηκαν με θέματα κοινωνικής αλληλεγγύης,

εκπαίδευσης και πολιτισμού και προετοίμασαν τη χειραφέτηση των Ελληνίδων.

Με την ίδρυση του Σ.Δ.Γ. αρχίζει η κυρίως ιστορία του γυναικείου κινήματος στην Ελλάδα. Οι φωτισμένες γυναίκες που ίδρυσαν το Σύνδεσμο αγωνίστηκαν να αφυπνίσουν τις συνειδήσεις των Ελληνίδων για τις ικανότητες που διέθεταν, πέραν των ρόλων που τους είχε τάξει η κοινωνία της καλής συζύγου και μητέρας.

Με το Ψήφισμα που εξέδωσε στην πρώτη Γενική Συνέλευσή του ο Σύνδεσμος ζητεί από την πολιτική ηγεσία, για την ελληνίδα ίσα δικαιώματα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά με τον άνδρα. Ζητεί πρωτίτως το δικαίωμα να εκλέγει και να εκλέγεται στα αντιπροσωπευτικά σώματα. Και όλα αυτά σε μια εποχή που κάτι τέτοιο εθεωρείτο αδιανόητο, «σκανδαλώδες».

Ο Σύνδεσμος συνεργάζεται με τα άλλα γυναικεία σωματεία και κυρίως με το Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων.

Η γυναικεία ψήφος κατακτήθηκε στη χώρα μας βαθμιαία και χρειάστηκε μεγάλο θάρρος επιμονή και συνεχείς αγώνες με πρωτοπόρο πάντα το Σ.Δ.Γ., μέχρι την ψήφιση του Ν.2159/52, με τον οποίο δόθηκαν επιτέλους τα πολυπόθητα ίσα πολιτικά δικαιώματα στις Ελληνίδες. Σε διεθνές επίπεδο, είχε προηγηθεί η Π.Δ.Δ.Α που για πρώτη φορά μιλάει για απαγόρευση κάθε μορφής διάκρισης λόγω φύλου, φυλής, πολιτικών φρονημάτων κ.λ.π.

Σήμερα ο Σύνδεσμος πρωτοπορεί και αγωνίζεται για την επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας, για να γίνουν πλέον πράξη ζωής οι κανόνες που έχουν θεσμοθετηθεί. Και πρέπει να ειπωθεί ότι αυτό δεν είναι καθόλου εύκολο. Είναι δύσκολη η αλλαγή νοοτροπίας. Παράλληλα να είμαστε όλες σε συνεχή εγρήγορση προκειμένου να αποτρέψουμε κάθε προσπάθεια οπισθοδρόμησης.

Σε όλους αυτούς τους αγώνες, ιθύνων νούς, τουλάχιστον τα τελευταία 50 χρόνια, ήταν και είναι η Α. Μαραγκοπούλου, που αναλαμβάνει την προεδρία του Σ.Δ.Γ. το 1974. Η Α. Μαραγκοπούλου είναι η αναμφισβήτητη φυσιογνωμία που επηρεάζει και διαμορφώνει καταλυτικά την πορεία του γυναικείου κινήματος στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς. Είναι η γυναίκα που συνδυάζει τη γνώση με την πράξη και την μαχητικότητα. Είναι η επιστήμονας, η πετυχημένη δικηγόρος, η εγκληματολόγος, η καθηγήτρια Πανεπιστημίου, η Πρύτανης, αλλά και η συνειδητή μαχητική φεμινίστρια που πιστεύει βαθιά ότι η γυναίκα δεν είναι το δεύτερο φύλο. Ένας άνθρωπος ανωτάτου ηθικού, πνευματικού και αγωνιστικού διαιτητήματος, που αγωνίστηκε και αγωνίζεται μέχρι σήμερα για τα δικαιώματα της γυναίκας, αλλά και για τα ανθρώπινα δικαιώματα γενικότερα. Οι αγώνες της για να εισαχθεί στο σύνταγμα του 1975 η ισότητα των φύλων, οι αγώνες για την τροποποίηση του οικογενειακού δικαίου, για την εισαγωγή των θετικών μέτρων υπέρ των γυναικών στο αναθεωρημένο Σύνταγμα του 2001 κ.α. υπήρξαν πράγματι συνεχείς και ανυποχώρητοι. Καταλυτική υπήρξε επίσης και η παρέμβασή της στην αναθεώρηση του Συντάγματος το 1986 που τροποποίησε τις διατάξεις για τον Π.τ.Δ. όπου και επισήμανε ότι

η διάταξη του άρθρου 31 που προέβλεπε ότι «Π.τ.Δ. δύναται να εκληγεί ο από πενταετίας τουλάχιστον και εκ πατρός την καταγωγήν έλληνη πολίτης» πρέπει να αναθεωρηθεί προκειμένου αυτό το εκ πατρός να μετατραπεί σε « από πατέρα ή από μητέρα ελληνικής καταγωγής...».

Και οι γυναικείες οργανώσεις 10 χρόνια αργότερα το 1996 την πρότειναν υποψήφια για το αξίωμα της Προέδρου της Δημοκρατίας.

Όμως η Α. Μαραγκοπούλου δεν επαναπαύεται στα τόσα συνταγματικά και νομοθετικά επιτεύγματα. Με τους πύρινους λόγους της, στην Ελλάδα και στα διεθνή φόρα, την αρθρογραφία, τα συγγράμματα, τις συνεντεύξεις, προσπάθησε να καταρρίψει όλα τα οχυρά, τις προκαταλήψεις, τις νοοτροπίες, τους θεσμούς, που εμπόδιζαν τις γυναίκες να αξιοποιήσουν τις ικανότητές τους.

Ολοκληρώνοντας τον χαιρετισμό αυτό, θα ήθελα να συγχαρώ την πρόεδρο κ. Παναρέτου και τα μέλη του Σ.Δ.Γ. για την μεγάλη και συνεχή προσφορά τους στο γυναικείο κίνημα, να τους ευχηθώ καλή συνέχεια στο έργο τους, να τους υποσχεθώ ότι οι γυναικείες οργανώσεις θα πορεύονται μαζί τους. Επίσης να συγχαρώ και να ευχαριστήσω θερμά την Α. Μαραγκοπούλου για την ακάματη συνεισφορά της στο γυναικείο κίνημα, και όχι μόνο, και να της ευχηθώ να είναι πάντα γερή και δυνατή και να συνεχίσει την πολυσιχιδή και πρωτοποριακή δραστηριότητά της, η οποία, πάνω απ' όλα διδάσκει ήθος και πίστη στην αξία του ανθρώπου και αφήνει πολύτιμες υποθήκες για τις μελλοντικές γενιές.

Χαρίτα Μάντολης

Κυρία Αγωνίστρια

Ευχαριστώ το Σ.Δ.Γ. γι' αυτό το ωραίο έργο που κάναμε σήμερα για την τιμή της κ. Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου. Είμαι πολύ συγκινημένη γιατί ο Σύνδεσμος αυτός και η κ. Αλίκη Μαραγκοπούλου στάθηκε δίπλα στην μάνα, στη γυναίκα, στην κόρη του αγνοούμενου κατά την Τούρκικη εισβολή στην Κύπρο. Γι' αυτά όλα ευχαριστώ την κ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου που στάθηκε δίπλα μας και μας έδωσε τη δύναμη και το κουράγιο για να συνεχίσουμε αυτόν τον αγώνα.

Κατάγομαι από την Κερύνεια. Η τούρκικη εισβολή έγινε κοντά στο σπίτι μου. Ήρθαν οι Τούρκοι, μας άρπαξαν από τα σπίτια μας, πενήντα ανθρώπους, μας έβαλαν κάτω από τα λεμονόδενδρα, και άρχισαν να πυροβολούν. Εγώ κρατούσα σφιχτά στην αγκαλιά μου την κόρη μου δύο χρονών, και ο σύζυγός μου το γιό μας που ήταν βρέφος. Άρχισαν να πυροβολούν, οι γυναίκες πέσαμε κάτω, εγώ έσφιγγα την κόρη

μου σφιχτά στην αγκαλιά, και σε κάποια στιγμή άρχισαν να μας χτυπούν, να μας κλωτσούν. Τις γυναίκες προσπάθησαν να μας απομακρύνουν. Εγώ όμως έψαχνα να βρω τον άνδρα μου και το μωρό. Τον είδα να είναι κάτω, και το μωρό στο σβέρκο του να τρέχουν αίματα. Και να κουνάει το κεφαλάκι του. Και φώναζα, αφήστε με να πάρω το γιό μου, το μωρό μου. Οι Τούρκοι μας πέταξαν το παιδί μακριά.

Τρία παιδάκια πληγωμένα μας πέταξαν. Κάναν και βιασμό εκεί μπροστά μας. Όμως τα παιδιά τα πήραμε πληγωμένα και οι Τούρκοι μας έδωξαν μακριά. Και εμείς πιστεύαμε ότι ο σύζυγός μου έκανε το νεκρό εκεί μαζί με δώδεκα άνδρες. Όμως το 2006, με την παρέμβαση του αείμνηστου Δημήτρη Ανδρέου, δημοσιογράφου της Κύπρου, πήγα μαζί εκεί και τους έδειξα το σημείο εκείνο. 34 χρόνια να ψάχνω να μάθω τι έχει γίνει ο άνδρας μου. Και εκεί κάναν μια εκταφή οι Τούρκοι. Βρήκαν τα 12 λείψανα. Όμως οι Τούρκοι δεν σεβάστηκαν ούτε τους νεκρούς. Και έτσι έπρεπε να ηγαίνω εκεί, με τα χέρια μου να ψάχνω με τα νύχια μου να σκάβω για να βρω κάποια λείψανα κοκαλάκια από τον άνδρα μου. Τελικά έγινε η ταυτοποίηση με το DNA. Κάποια λείψανα τα έχω θάψει εκεί στο συνοικισμό που μένω στον Αγ. Αθανάσιο στη Λεμεσό, και τα περισσότερα, τους 12 ανθρώπους, τα έχουμε θάψει στον Τύμβο της Μακεδονίτισσας.

Θέλω να σας πω αγαπημένες μου φίλες εγώ είμαι κόρη της Ελλάδος. Σήμερα ήρθε η κόρη στη Μάνα. Η Ελλάδα πιστεύω είναι στην Κύπρο, είμαστε Έλληνες αδελφια. Σας αγαπάμε και θέλουμε τη βοήθειά σας.

Όπως γνωρίζετε οι αγνοούμενοι μας ήταν 1619. Δεν πρέπει να ξεχνούμε και τους 83 Ελλαδίτες αδελφούς μας, που αυτές οι γυναίκες οι μάνες περιμένουν τα παιδιά τους. Ο κατάλογος μικραίνει, εμείς ζητούμε να μάθουμε και τι έχουν γίνει αυτοί τους οποίους πήραν ζωντανούς στα χέρια τους οι Τούρκοι, και δεν τους άφησαν ελεύθερους. Σας παρακαλούμε, να βοηθήσετε, να στείλετε παντού ότι ζητούμε στην Κύπρο να γίνει απελευθέρωση της Κύπρου. Όχι επανένωση. Θέλουμε απελευθέρωση της Κύπρου. Θέλουμε την Ελλάδα μας δίπλα μας, γιατί αν χαθεί η Κύπρος, θα χαθεί και η Ελλάδα, το Αιγαίο, όλα αυτά τα νησιά. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Λίλιαν Χρυσοχοΐδου-Αργυροπούλου

Αντιπρόεδρος Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)

Είναι πολύ μεγάλη τιμή να βρίσκομαι εδώ ως εκπρόσωπος της ΕΕΔΑ για να απευθύνω χαιρετισμό στην εκδήλωση

Στο βήμα η Χαρίτα Μάντολης

τιμής για την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου. Χαιρετισμός είναι μια πολύ φτωχή λέξη. Εγώ θα έλεγα πανηγυρισμός, ενθουσιασμός. Είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα.

Η ΕΕΔΑ πρώτα απ' όλα της οφείλει αυτή καθεαυτή την ύπαρξη της. Συνεργάστηκε για την σύνταξη του συστατικού Νόμου της Επιτροπής (Ν 2667/98) και από εκεί και ύστερα αγωνίστηκε έτσι όπως μόνο εκείνη μπορεί και ξέρει για να λειτουργήσει ως θεσμός, είτε με την επιλογή του κατάλληλου επιστημονικού προσωπικού είτε με την επιμονή της για απόκτηση χώρου στέγασης της Επιτροπής για να πάψουμε να περιφερόμαστε άλλοτε στα γραφεία του ΙΜΔΑ και άλλοτε στα γραφεία του ΕΣΠ ή στο ΥΠΕΞ. Και ακόμη το 2003 η προσθήκη με δική της πρωτοβουλία και ενέργειες στις ήδη αρχικά συμμετέχουσες ΜΚΟ ως μέλη στην ΕΕΔΑ, δηλαδή του ΙΜΔΑ, της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, του ΕΣΠ και της Διεθνούς Αμνηστίας, δύο ακόμη ΜΚΟ, της ΠΡΟΣΠΕΡ-οργάνωση των Ρομ Ελλάδος και του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας.

Όλες αυτές οι πρακτικές ενέργειες, όσο και να φαίνονται τυπικές, έχουν πολύ ουσιαστικό περιεχόμενο και προσέδωσαν μεγάλη σημασία και βαρύτητα στις εργασίες της Επιτροπής γιατί από εκεί και ύστερα υπό την προεδρία της Αλίκης Μαραγκοπούλου άρχισε η ΕΕΔΑ να παράγει το πολύ σοβαρό και γεμάτο περιεχόμενο έργο της.

Από την αρχή κιόλας της λειτουργίας της η ΕΕΔΑ ανάμεσα στα άλλα δικαιώματα που προσπάθησε να υποστηρίξει ξεχώρισε τα δικαιώματα της γυναίκας. Γιατί ακόμη και σήμερα στον υπέροχο προηγμένο αιώνα μας, οι προκαταλήψεις, οι συνήθειες, πραγματικές και νομικές, ακόμη ζουν και βασιλεύουν. Στο θέμα αυτό όπως και σε πολλά άλλα θέματα δικαιωμάτων, τίθεται πάντα το ερώτημα αν η κοινωνία διαπλάθει τον νόμο ή ο νόμος διαπλάθει την κοινωνία, δηλαδή το αιώνιο ερώτημα αν η κότα έκανε το αυγό ή το αυγό την κότα. Πιστεύω ότι, η Αλίκη Μαραγκοπούλου αυτό που μας έδωσε να μάθουμε από την συνεργασία μαζί της είναι ότι η κοινωνία δίνει τα ερεθίσματα και την αναγκαία ώθηση για να μπορέσει η νομοθεσία να βάλει τα σωστά πλαίσια τα οποία θα αναδείξουν και στην συνέχεια θα θεσμοθετήσουν τις διατάξεις εκείνες που απαιτούνται για την προστασία των δικαιωμάτων.

Στον αρχικό κατάλογο που ετοίμασε η ΕΕΔΑ με τα θέματα που θα έπρεπε να την απασχολήσουν στην πρώτη θητεία της ήταν τα θέματα ισότητας των δυο φύλων και η πρώτη ευκαιρία ενασχόλησης της ήταν το νομοσχέδιο για την μετανάστευση και παραμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια τον Μάιο 2002, όπου προέβαλε και τόνισε το θέμα της λειτουργίας κέντρων διασκέδασης όπου απασχολούνται γυναίκες-καλλιτέχνες με σαφή σκοπό την σεξουαλική τους εκμετάλλευση. Στην συνέχεια η Αλίκη Μαραγκοπούλου εισηγήθηκε κρίσεις για το σχέδιο νόμου για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, πορνογραφίας ανηλικών και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής προτείνοντας ουσιαστικές τροποποιήσεις σχετικών

διατάξεων του Ποινικού Κώδικα αλλά επίσης προτείνοντας ένα νέο άρθρο που δεν θα περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 19 του Ποινικού Κώδικα που θα ποινικοποιεί την διακίνηση και εμπορία ανθρώπων χωρίς όμως εξειδίκευση του σκοπού της εκμετάλλευσης, ακριβώς όπως ορίζει το σχετικό πρωτόκολλο του ΟΗΕ.

Και πάλι το 2002 με εισηγήτρια την Αλίκη Μαραγκοπούλου η ΕΕΔΑ σχολίασε την ορθή εφαρμογή του άρθρου 116 παράγραφος 2 του Συντάγματος που εξαφάνισε τις αποκλίσεις από τη ισότητα των φύλων που προηγούμενη διατύπωση της ίδιας διάταξης επέτρεπε υπό όρους. Έτσι απέκλεισε τις ποσοτώσεις κατά των γυναικών αν και το Υπουργείο Δημ. Τάξης και το Πυρ. Σώμα εισηγούνταν διατάξεις που δημιουργούν δυσμενέστερη μεταχείριση των γυναικών, αντίθετη με το Σύνταγμα και την Ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Ένα μεγάλο θέμα που ανέκυψε ήταν, μετά από καταγγελία του Συμβουλίου της Ευρώπης ότι «στην Ελλάδα παντρεύονται κορίτσια 10 και 11 χρονών». Αυτές ήταν περιπτώσεις μουσουλμανικών γάμων που με αντιπρόσωπο τελούνταν από τον μουφτή σύμφωνα με τον μουσουλμανικό νόμο «σαρία» και θεωρούντο νόμιμοι από την Ελληνική Πολιτεία, κατά παράβαση των ελληνικών συνταγματικών διατάξεων και της ΕΣΔΑ. Σε αυτό το θέμα η ΕΕΔΑ πήρε έντονη θέση, καταδίκασε την πρακτική αυτή ως αντίθετη προς το σύνταγμα, την δημόσια τάξη και τις διεθνείς συνθήκες που προστατεύουν δικαιώματα ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και επεσήμανε την αρχή της υπεροχής των δικαιωμάτων του ανθρώπου επί των παραδόσεων, εθιμικών και πολιτισμικών πρακτικών και θρησκευτικού εξτρεμισμού.

Το άλλο μεγάλο θέμα που μελέτησε και σχολίασε η ΕΕΔΑ ήταν το θέμα της αντιμετώπισης της ενδοοικογενειακής βίας. Η μελέτη και η διατύπωση των παρατηρήσεων ήταν πολύ λεπτομερής και ενδελεχής και πιστεύω ότι όλες οι συστάσεις και προτάσεις της ΕΕΔΑ γι' αυτό το κεφαλαίοδες θέμα για τα δικαιώματα της γυναίκας αποτελεί ένα σταθμό για τους θεσμούς που διέπουν τέτοια θέματα.

Δεν είναι δυνατόν ούτε πρέπει να αναπτύξω εδώ με λεπτομέρειες όλα τα θέματα τα οποία εισηγήθηκε η Αλίκη Μαραγκοπούλου γιατί είναι στελεχίωτα. Υπάρχει η απόφαση για τη συμφιλίωση οικογενειακού και επαγγελματικού βίου, οι παρατηρήσεις σχετικά με το σχέδιο νόμου «Εφαρμογή ίσων μεταχειρίσεων ανδρών και γυναικών σε ότι αφορά στη πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση, στους όρους και τις συνθήκες εργασίας» και άλλα πολλά.

Εκείνο που είναι όμως πιο σημαντικό από τα συγκεκριμένα θέματα είναι ο αέρας που φύσηξε στην ΕΕΔΑ, η έμπνευση και η ώθηση που χαρακτηρίζει την Αλίκη Μαραγκοπούλου σε όλες τις δραστηριότητες της. Σας διαβεβαιώ εκ πείρας, ότι είναι πολύ δύσκολο να αναλαμβάνεις από εκεί που σταμάτησε εκείνη. Το σημερινό προεδρείο της ΕΕΔΑ όμως είχε την τύχη να μαθητεύσει κοντά της και να μάθει πολλά από εκείνη και έτσι να μπορεί να συνεχίσει την προσπάθεια για την αντιμετώπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ση-

μερινή ζωή της Ελλάδος ως ανάγκη και όχι ως πολυτέλεια.

Χαιρετισμός Σοφίας Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου εκ μέρους της Ένωσης Γυναικών Νότιας Ευρώπης (AFEM)

Α΄. Η συμβολή της Αθήνας στη συνταγματική κατοχύρωση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων

Όταν, το 1994, η Αθήνα κήρυξε τον πόλεμο κατά του άρθρου 116 παρ. 2 του Συντάγματος, που επέτρεπε αποκλίσεις από την ισότητα των φύλων, η κατάργηση της διάταξης αυτής έμοιαζε χίμαιρα. Όμως, η κινητοποίηση που προκάλεσε το σάλπισμα της Αθήνας και τα αποτελέσματά της ξεπέρασαν κάθε προσδοκία.

Το 2001, η χίμαιρα έγινε πραγματικότητα. Η διάταξη απαλείφθηκε από το Σύνταγμα και αντικαταστάθηκε με νέα διάταξη, την οποία είχε διατυπώσει η Αθήνα και χάρις σ' αυτήν την είχαν υπογράψει είκοσι δύο ΜΚΟ. Η νέα διάταξη *δεν επιτρέπει απλώς, αλλά επιβάλλει* τη λήψη κατάλληλων και αποτελεσματικών θετικών μέτρων, ιδίως υπέρ των γυναικών, προς εξάλειψη των ανισοτήτων που διατηρούνται στην πράξη εις βάρος τους.

Αποκλείει δε την κατάργηση ή οποιονδήποτε περιορισμό των θετικών μέτρων. Τουναντίον, είναι **επιταγή** του Συντάγματος και της Διεθνούς Σύμβασης για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW), τα θετικά μέτρα **να ενισχύονται** – επιταγή που καθίσταται εντονότερη σε εποχές, όπως η σημερινή, που τα θεμελιώδη δικαιώματα των γυναικών πλήττονται βαριά σε όλους τους τομείς.

Και κάτι επίσης πολύ σημαντικό: το πρώτο πράγμα που ορίζει η νέα διάταξη είναι ότι **η λήψη θετικών μέτρων δεν αποτελεί διάκριση, αλλά μέσο για την προώθηση ουσιαστικής ισότητας των φύλων**, πράγμα που η Αθήνα, επικαλούμενη τη CEDAW, διακήρυσσε επί χρόνια.

Έτσι, ο κανόνας της ισότητας των φύλων (άρθρο 4 παρ 2 Συντάγματος), έγινε **απαρέγκλιτος**. Ας μη ξεχνάμε όμως,

ότι κι αυτός ο κανόνας περιλήφθηκε στο Σύνταγμα, το 1975, χάρις στον αγώνα των έξι τότε Συνεργαζόμενων Γυναικείων Σωματείων, με πρωτοβουλία του ΣΔΓ, με επικεφαλής την Αθήνα, και του Εθνικού Συμβουλίου Ελληνίδων, με επικεφαλής την αείμνηστη Καίτη Στασινοπούλου.

Τα Συνεργαζόμενα Σωματεία είχαν επίσης ζητήσει και πετύχει, το 1975, τη συνταγματική κατοχύρωση και των κοινωνικών δικαιωμάτων για προστασία της οικογένειας, της μητρότητας, της παιδικής ηλικίας και του γήρατος, καθώς και της ισότητας αμοιβών ανδρών και γυναικών για εργασία ίσης αξίας.¹ Είχαν δε εκφράσει σφοδρές αντιρρήσεις κατά της διάταξης που επέτρεπε αποκλίσεις, καταγγέλλοντας ότι αυτή θα καθιστούσε την αρχή της ισότητας των φύλων αρχή ανισότητας².

Οι ανησυχίες αυτές αποδείχτηκαν βάσιμες. Η διάταξη για τις αποκλίσεις έγινε αφορμή για τη συρρίκνωση της ισότητας, εις βάρος των γυναικών. Γιαυτό, η Αθήνα ξεκίνησε, το 1994, εκστρατεία με διπλό στόχο: την εξάλειψη από το Σύνταγμα της δυνατότητας αποκλίσεων και τη ρητή συνταγματική κατοχύρωση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων – της ισότητας στην πράξη.³

Αφού η Αθήνα δημιούργησε το κατάλληλο κλίμα, με ομιλίες και δημοσιεύματα, σε νομικά περιοδικά και στον Αγώνα της Γυναίκας, η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΟλΣτΕ 1933/1998) δέχτηκε ότι ο συνταγματικός κανόνας της ισότητας των φύλων απαιτεί ουσιαστική ισότητα, προοιωνίζοντας έτσι τη συνταγματική μεταβολή⁴.

Ειδικότερα για το ζήτημα αυτό θα μας μιλήσει η κα Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη που προώθησε στη Βουλή την πρόταση αναθεώρησης της διάταξης.

Ο αγώνας όμως δεν τελείωσε. Ο «**κοινωνικός παραγκωνισμός**» των γυναικών, που διαπίστωσε η Ολομέλεια του ΣτΕ συνεχίζεται, και σε πολλές περιπτώσεις εντείνεται. Γιαυτό και η Αθήνα συνεχίζει να μας εμπνέει και να μας οδηγεί, ώστε **να επαγρυπνούμε και να αγωνιζόμαστε** για την απαρέγκλιτη και αποτελεσματική εφαρμογή των συνταγμα-

1. Υπόμνημα 18.1.1975, που υπέγραψαν (κατά σειρά): το ΕΣΕ, το Λύκειο των Ελληνίδων, ο ΣΔΓ, ο Σύνδεσμος Ελληνίδων Επιστημόνων, η ΧΕΝ Ελλάδος και η Ομοσπονδία Γυναικείων Σωματείων και Λεσκών. Προσυπέγραφε η Ομοσπονδία Επαγγελματιών και Επιχειρηματιών Γυναικών. Βλ. Βουλή των Ελλήνων, Ε΄ Αναθεωρητική, Περίοδος Α΄ Προεδρευόμενης Δημοκρατίας, Σύνοδος Α΄, Πρακτικά των Συνεδριάσεων των Υποεπιτροπών της επί του Συντάγματος 1975 Κοινοβουλευτικής Επιτροπής, Ιούλιος 1975, σ. 397 και 577, Πρακτικά Συνεδριάσεων της Ολομέλειας της Βουλής, σ. 368-369.

2. Πρακτικά Ολομέλειας Βουλής, ό.π., σ. 1044-1045.

3. Βλ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, στο περιοδικό του ΣΔΓ «Αγώνας της Γυναίκας», 1994, τεύχος 49-50, την ίδια, «Η εξέλιξη της έννοιας της ισότητας στη σύγχρονη δημοκρατία», στο ΙΜΔΑ, *Ισότητα και Ανάπτυξη: η 50ετής συμβολή του ΟΗΕ στην εξελικτική τους πορεία*, Α. Ν. Σάκκουλας, 1998, σ. 57 (98-112).

4. Βλ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, «Η ιστορική στροφή, του Συμβουλίου Επικρατείας προς την πραγματική ισότητα. Σχόλιο στις ΟλΣτΕ 1933/98 και 1917-1929/98», *ΤοΣ* 1998, σ. 773 επ., Α. *Yotopoulos-Marangopoulos, Affirmative Action: Towards Effective Gender Equality*, Sakkoulas/Bruylant 1998, Α. *Yotopoulos-Marangopoulos, Les mesures positives: pour une égalité effective des sexes*, Sakkoulas/ Bruylant 1998, Α. *Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου*, «Ο Βασίλης Μποτόπουλος και η ουσιαστικοποίηση της ισότητας των φύλων», στο Ένωση Δικαστικών Λειτουργών ΣτΕ, *Μνήμη Βασίλη Μποτόπουλου*, Α. Ν. Σάκκουλας, 2003, σ. 107 επ. Βλ. και Σ. *Koukoulis-Spiliotopoulos*, «Greece: From Formal to Substantive Gender Equality: the Leading Role of Jurisprudence and the Contribution of Women's NGOs», στον *Τιμ. Τόμο Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου*, Νομική Βιβλιοθήκη/Bruylant, 2003, σ. 659 επ., Σ. *Κουκούλη-Σπηλιωτοπούλου*, «Συνταγματική κατοχύρωση της ισότητας των φύλων και κοινωνικών δικαιωμάτων: η θεμελιώδης συμβολή των γυναικείων σωματείων», στο *Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων*, 100 Χρόνια, 2008, σ. 131 επ.: <http://www.ncgw.org/gr/Ekdoseis/ekd-Epetteios.htm>.

τικών και διεθνών επιταγών και την αποτροπή οποιασδήποτε επιστροφής.

Β'. Η συμβολή της Αθήνας στην κατοχύρωση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και των κοινωνικών δικαιωμάτων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι αγώνες για την ουσιαστική ισότητα των φύλων και τα ανθρώπινα δικαιώματα γενικότερα, τομείς όπου η Αθήνα έχει διεθνές κύρος και διεθνείς επιτυχίες, συνεχίστηκαν σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), χάρις στη συνεργασία της Αθήνας με τη μεγάλη Γαλλίδα αγωνίστρια Micheline Galabert, ιδρύτρια και πρώτη Πρόεδρος της AFEM, που πέθανε κυριολεκτικά επί των επάλξεων, εδώ και δύο χρόνια.

Χάρις στην Αθήνα, ο ΣΔΓ είναι από τα πρώτα και πιο δραστήρια μέλη της AFEM, ομοσπονδίας γυναικείων ΜΚΟ των χωρών της νότιας Ευρώπης. Η Αθήνα στήριξε ουσιαστικά και δυναμικά, ως Πρόεδρος του ΣΔΓ και του Ιδρύματος Μαραγκοπούλου, τους αγώνες και τη μεγάλη, πανευρωπαϊκή, κινητοποίηση των οργανώσεων, στην οποία πρωτοστάτησε η AFEM, με στόχο την ειδική κατοχύρωση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, καθώς και διαφόρων κοινωνικών και άλλων δικαιωμάτων στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, στο Σχέδιο Ευρωπαϊκού Συντάγματος και τελικά στη Συνθήκη της Λισαβόνας. Έτσι, σήμερα **η ουσιαστική ισότητα των φύλων** είναι ειδικά κατοχυρωμένη ως **θεμελιώδες δικαίωμα** στον Χάρτη κι έχει ενταχθεί ως **θεμελιώδης αξία** της ΕΕ στη νέα Συνθήκη ΕΕ, ενώ εξακολουθεί ν'αποτελεί **οριζόντιο στόχο** της ΕΕ.⁵

Και στους αγώνες για την τροποποίηση και βελτίωση της Οδηγίας για την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών στην απασχόληση (76/207/ΕΟΚ), καθώς και σε πολλούς άλλους τομείς της ΕΕ, η AFEM στηρίχθηκε ουσιαστικά και δυναμικά από την Αθήνα και, χάρις σ'αυτήν, από τον ΣΔΓ και το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου⁶. Η Αθήνα πρότεινε διεκδικήσεις, συνέτασσε και ήλεγχε κείμενα, κάνοντας κρίσιμες τροποποιήσεις και προσθήκες, και εμπύχωνε όλες και όλους. Και είχαμε παντού απτά αποτελέσματα.

Ο αγώνας όμως συνεχίζεται. Και στο πλαίσιο της ΕΕ πρέπει να επαγρυπνούμε και να αγωνιζόμαστε, και η Αθήνα το ξέρει αυτό καλύτερα από όλες και όλους μας.

Πρόσφατη κινητοποίηση, σε τούτη την κρίσιμη για τη χώρα

μας, αλλά και για ολόκληρη την Ευρώπη, στιγμή: το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου και η AFEM προωθούν **Ψήφισμα** με τίτλο **«Ενδυναμώνουμε τα κοινωνικά δικαιώματα για να βγούμε από την οικονομική κρίση»** (βλ. το πλήρες κείμενό του στη σ.... αυτού του τεύχους). Το Ψήφισμα αυτό, στο οποίο συνέβαλλε σημαντικά η Αθήνα, εκδόθηκε ενόψει της **ενίσχυσης της οικονομικής διακυβέρνησης και της οικονομικής πειθαρχίας**, που επιβάλλει η Ευρωπαϊκή Ένωση στα κράτη μέλη, προωθώντας και τροποποίηση άρθρου της Συνθήκης ΕΕ.

Οικονομική πολιτική, με αυστηρά δημοσιονομικά μέτρα και κυρώσεις, **χωρίς όμως κοινωνική διάσταση**, **προσβάλλει θεμελιώδεις αξίες του ευρωπαϊκού πολιτισμού, κληνίζει τα θεμέλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οδηγεί σε κοινωνικά και οικονομικά αδιέξοδα και συμφορές ευρύτατης κλίμακας**.

Το Ψήφισμά μας υπενθυμίζει ότι **τα θεμελιώδη δικαιώματα**, που περιλαμβάνουν και κοινωνικά δικαιώματα, αποτελούν **θεμέλιο λίθο της ΕΕ**, και τονίζει ότι, για να είναι αποτελεσματική, **κάθε πολιτική που στοχεύει σε έξοδο από την κρίση πρέπει να σχεδιάζεται και να εφαρμόζεται υπό το φως των θεμελιωδών αξιών, δικαιωμάτων και στόχων της ΕΕ**. Αλλιώς, η ουσιώδης μείωση των αμοιβών και συντάξεων, η ανεργία, η ένταση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και οι κοινωνικές αναταραχές, που θ'ακολουθήσουν, κινδυνεύουν ν'ανακόψουν ακόμη περισσότερο την οικονομική ανάπτυξη και να οδηγήσουν ταχύτερα σε **ύφεση** και **εξαθλίωση**, κι έτσι να θέσουν σε **κίνδυνο τους δημοκρατικούς θεσμούς**.

Ζητούμε **κάθε μέτρο οικονομικής διακυβέρνησης να περιέχει και κοινωνικές ρήτρες**, υποχρεωτικές για τα κράτη μέλη, των οποίων την εφαρμογή θα στηρίζει η ΕΕ. Πάνω από είκοσι ελληνικές και πολλές άλλες εθνικές και ευρωπαϊκές ΜΚΟ έχουν υπογράψει το Ψήφισμα και ο αριθμός τους διαρκώς αυξάνεται⁷.

Καλούμε όλες και όλους να στηρίξουν το Ψήφισμα, που καταλήγει ως εξής:

«As μη ξεχνάμε ότι κάθε πολιτική της Ένωσης αφορά ανθρώπους και ότι η Ένωση διακηρύσσει ότι τοποθετεί τον άνθρωπο στην καρδιά της δράσης της».

«As μη στερήσουμε τους νέους και τις νέες μας από το μέλλον τους».

5. Σχετικά βλ. AFEM, *L'égalité entre les femmes et les hommes, un droit fondamental, et la Charte des droits fondamentaux de l'UE*, A. Sakkoulas/Bruylant, 2001, και *Conclusions de la Conférence européenne «Droits sociaux, un levier pour l'égalité: propositions pour la Constitution européenne»*, organisée par la Ligue Hellénique pour les Droits des Femmes, avec la collaboration de l'Alliance Internationale des Femmes, l'Association Européenne des Femmes Juristes (EWLA) et l'AFEM, dans le cadre de la Présidence hellénique, Athènes, 2.4.2003, που υποστηρίχτηκαν από περισσότερες από 200 διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές ΜΚΟ, γυναικείες και μικτές: www.afem-europa.org, καθώς και S. Koukoulis-Spiliotopoulos, «La garantie constitutionnelle des droits fondamentaux dans l'Union et leur avenir: exemples et interrogations par rapport à la Charte», *Annuaire International des Droits de l'Homme*, A. N. Sakkoulas/ Bruylant, vol. II, 2007, σ. 181 εν., B. Favreau, «La Charte des droits fondamentaux de l'UE: Pourquoi? Comment?» in B. Favreau (dir.), *La Charte des droits fondamentaux de l'UE après le traité de Lisbonne*, Bruylant 2010, σ. 3 εν. (σ. 20 για τη συμβολή της AFEM), S. Koukoulis-Spiliotopoulos, «Les droits sociaux: droits proclamés ou droits invocables? Un appel à la vigilance», στον ίδιο τόμο, σ. 265 εν.

6. Σχετικά με την Οδηγία 76/207 βλ. S. Koukoulis – Spiliotopoulos, *From Formal to Substantive Gender Equality: the Proposed Amendments of Directive 76/207. Comments and Suggestions*. MFHR, Sakkoulas/Bruylant, 2001 (πρόλογος Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου).

7. Βλ. την ιστοσελίδα της AFEM: www.afem-europa.org.

Από αριστερά Κούλια Κασμάτη, Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη, Σούλα Παναρέτου, Μιχάλης Σταθόπουλος, Γιώργος Κασμάτης

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΟΜΙΛΙΕΣ

Μιχάλης Σταθόπουλος

Ομ. Καθηγητής και τ. Πρύτανης Πανεπιστημίου Αθηνών Συντονιστής

Επιτρέψτε μου να αρχίσω εκφράζοντας τα συγχαρητήριά μου στο Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας για την επέτειό του των 90 χρόνων και για όλη την προσφορά στον αγώνα για τα δικαιώματα της γυναίκας, και να τον συγχαρώ επίσης που στη σημερινή επετειακή εκδήλωση θέλησε να τιμήσει την πρωταγωνίστρια του αγώνα που επί τόσες δεκαετίες προσφέρει ο Σύνδεσμος, την Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Ευχαριστώ επίσης το Σύνδεσμο που μου έδωσε την ευκαιρία να μετάσχω και εγώ σ' αυτή την εκδήλωση και στην επάξια αυτή τιμή που γίνεται για την Αλίκη. Η βασική συμβολή της Αλίκης είναι ο αέρας, η λάμψη, η ακτινοβολία, που με όλη τη στάση της, το ήθος της, την τόλημη της εκπέμπει και το μεταδίδει στους άλλους. Χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν έχουν σημασία και τα επί μέρους.

Θα αναφερθώ σε δύο επί μέρους θέματα από τα πολλή της πολύπλευρης προσφοράς της Αλίκης. Το ένα είναι ο αγώνας που έδωσε η Αλίκη για το άρθρο 116 του Συντάγματος, και μάλιστα πριν από την τροποποίηση του Συντάγματος του 2001, και πέτυχε με τις μελέτες της, με τον αγώνα και με τις δημόσιες παρεμβάσεις της τη μεταστροφή της νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τελικά αυτό καθιερώθηκε στο Σύνταγμα το οποίο λέει ότι δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη των θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας., δηλαδή της πραγματικής ισότητας, όχι μόνο της ισότητας ενώπιον του νόμου της γυναίκας με τον άνδρα.

Το δεύτερο περιστατικό αφορά τη μεταρρύθμιση του οικογενειακού δικαίου, την πρώτη μεγάλη μεταρρύθμιση του 1982 με το νόμο 1829 του 83 με την οποία εισή-

χθη στην Ελλάδα η ισονομία των φύλων. Αντικαταστάθηκε το παλιό σύστημα το αρχηγικό, το πατριαρχικό, με τη συνεργασία και των δύο συζύγων, του άνδρα και της γυναίκας, στο Οικογενειακό Δίκαιο. Έχει νόημα να αναφέρω το περιστατικό αυτό γιατί το γνωρίζω εκ των έσω και δεν έχει καταγραφεί σε πρακτικά. Είχαμε τότε στην Επιτροπή πίεση χρόνου μεγάλη από το Σύνταγμα. Έπρεπε να έχει τελειώσει μέχρι 31.12.1982 η όλη διαδικασία, και έτσι αφιερώσαμε όλες τις προσπάθειες και το χρόνο μας στην ουσία. Δεν έχουν καταγραφεί τα πρακτικά, γιατί αυτά θα απαιτούσαν και άλλο κόπο και χρόνο. Η μεταρρύθμιση αυτή ήταν η σπουδαιότερη μεταρρύθμιση του Αστικού Κώδικα από τότε που τέθηκε σε ισχύ το 1946. Μια μεταρρύθμιση η οποία πράγματι ήταν πρωτοποριακή, όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά και διεθνώς. Προχώρησε αρκετά πιο πέρα από άλλες νομοθεσίες που είχαν πριν εισαγάγει την ισονομία. Στις θέσεις που τελικά έγιναν δεκτές και αποτέλεσαν το νόμο του 1829 του 1983 νομίζω ότι είναι σημαντικότερη η συμβολή της Αλίκης. Θυμόμαστε όλοι την τόλημη αλλά και τη σύνεση και πειστικότητα με την οποία υποστήριζε τις θέσεις της, και έτσι τελικά ο νόμος αυτός ήταν πραγματικά πρωτοποριακός. Σε ένα σημείο δεν δεχθήκαμε τις εισηγήσεις της Αλίκης Μαραγκοπούλου. Αυτό το σημείο είναι το επώνυμο των τέκνων. Και πρέπει να πω ότι η χειρότερη ρύθμιση του νόμου αυτού, η προβληματική και από συνταγματική άποψη, ίσως είναι αυτή η ρύθμιση. Δίστασε η πλειοψηφία της Επιτροπής διότι η δίκαιη συνταγματική άποψη ήταν το διπλό επώνυμο, και του πατέρα και της μάνας, βέβαια στην επόμενη γενιά να ίσχυε το πρώτο, για να μην πάμε και σε πολλαπλά επώνυμα. Ήταν ένα σύστημα που το είχε επεξεργαστεί ο Κωνσταντίνος Δεσποτόπουλος. Δεν το ακολούθησαμε, αλλά η εισήγηση της Αλίκης ήτανε πράγματι και σ' αυτό το σημείο σωστή.

Σούλα Παναρέτου Πρόεδρος ΣΔΓ

Ολόκληρη η 90χρονη δράση του Συνδέσμου είναι ένα παράδειγμα ασταμάτητου αγώνα για την διαμόρφωση των πολιτικών για το φύλο. Εμείς στο Σύνδεσμο έχουμε απομοιώσει το μάθημα, ότι χωρίς αυτοοργάνωση και αγώνα καμία κοινωνική τάξη, ομάδα, κατηγορία, πολύ δε περισσότερο το φύλο, δεν μπορεί να κατακτήσει την κοινωνική ισότητα. Τίποτε δεν χαρίζεται, τα πάντα κατακτιούνται. Και αυτός ο αγώνας δεν είναι μιας ημέρας, δεν είναι συγκυριακός. Είναι διαρκής, παρόλο που μπορεί να αλλάζει μορφές, τακτικές, προτεραιότητες, ιεραρχήσεις. Ο στρατηγικός ορίζοντας παραμένει: ισότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

Ο Σύνδεσμος ιδρύθηκε στις 16 Ιανουαρίου 1920 με την ονομασία «Σύνδεσμος των Ελληνίδων υπέρ των Δικαιωμάτων της Γυναίκας», με πρωτοβουλία της μεγάλης Ελληνίδας, της Αύρας Θεοδωροπούλου και ομάδας εκλεκτών Ελληνίδων της εποχής. Το αγωνιστικό προφίλ του Συνδέσμου φάνηκε ήδη από το πρώτο, ιστορικό πλέον, ψήφισμα που ενέκρινε η ιδρυτική συνέλευση και που εστάλη στην Κυβέρνηση και στη Βουλή.

Σκοποί του Συνδέσμου ορίστηκαν: η τυπική και ουσιαστική απόκτηση από τις γυναίκες ίσων πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων με τον άνδρα και η συνειδίηση των καθηκόντων που απορρέουν από αυτήν. Επίσης, η μόρφωση των γυναικών γενική, πολιτική, επαγγελματική και κοινωνική.

Βασική του αρχή: ίσα δικαιώματα-ίσες υποχρεώσεις.

Ο Σύνδεσμος ευτύχησε ως προς τις γυναίκες -προσωπικότητες που προσέληκε εξ αρχής. Μακάρι να μπορούσαμε να αναφερθούμε εκτενώς στο εκλεκτό δυναμικό του. Πρώτη Πρόεδρος χρημάτισε η Μαρία Νεγροπόντη (1920-22), μητέρα της λογοτέχνιδος Ελένης Ουράνη (Αλκίς Θρύλος). Από το 1922 έως το 1958, επί 36 χρόνια, πρόεδρος ήταν η Αύρα Θεοδωροπούλου, γυναίκα πολύ καλλιεργημένη, καθηγήτρια του πιάνου και της ιστορίας της μουσικής, σύζυγος του ποιητή και λογοτέχνη Σπύρου Θεοδωρόπουλου, του Άγι θέρου, και από το 1958 έως το 1963 επίτιμη πρόεδρος. Από το 1958 έως το 1961 πρόεδρος ήταν η Μαρίτσα Θανοπούλου, τραπεζικός και νομικός. Από το 1962 έως το 1969 ήταν η Αίγλη Ψάλη, με εξαιρετικές σπουδές στο Παρίσι και το Βερολίνο, με εντυπωσιακή γλωσσομάθεια, αλλά αποκλεισμένη ως γυναίκα από τη διπλωματική καριέρα, από το 1969-1973 η Αγγελική Μηνιάτη, νομικός και δικηγόρος, από το 1974 έως το 1977 η Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, το 1977-78 η Κωνσταντινουπολίτισσα Κοραλία Κροκοδείλου, καθηγήτρια στο Αμερικανικό Κολλέγιο Θηλέων, από το 1978-82 η Αλίκη, το 1983 για λίγο η Μαρία Ηλιοπού, καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και από το 1983 πάλη η Αλίκη μέχρι το 2004. Από το 2004-2007 η Ξανθή Πετρινώτη, καθηγήτρια στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Από το 2007 την τιμή της προεδρίας του ΣΔΓ έχει η ομιλούσα.

Αξίζει να υπογραμμίσουμε, ότι η Αλίκη, με την ενεργητική παρουσία της ως μέλος του ΔΣ, ως αντιπρόεδρος, Πρόε-

δρος και επίτιμη σήμερα, καλύπτει τα 2/3 του χρόνου ζωής και δράσης του Συνδέσμου. Μέσα από το Σύνδεσμο πήρε όλες εκείνες τις πρωτοβουλίες, που προώθησαν την ισότητα των Ελληνίδων και που την κατέστησαν σημείο αναφοράς. Είμαστε περήφανες και τυχερές που την έχουμε ανάμεσα μας, γνωρίζοντας πολύ καλά ότι η επίδραση του έργου της αφορά την κάθε Ελληνίδα, την κάθε γυναίκα, όπου γης. Γιατί όποια εργάζεται για την ισότητα των φύλων στη χώρα της, εργάζεται συγχρόνως για την εξύψωση της θέσης της γυναίκας σε όλο τον κόσμο.

Στα πρώτα του βήματα ο Σύνδεσμος είχε εξέχοντες άνδρες μέλη, όπως οι Δημήτριος Γληνός, Χρυσός Ευελπίδης, Αριστοτέλης Κουτσουμάρης, Ιωάννης Λαμπίρης, Σωτήρης Σαλιώτης, Αλέξανδρος Σβώλος, Κωνσταντίνος Τριανταφυλλόπουλος, Χαράλαμπος Φραγκίστας κ.ά.

Ο Σύνδεσμος είναι επί της ουσίας ανεξάρτητος από κόμματα, όμως τα μέλη του μπορούν ως άτομα να έχουν διαφορετικά πολιτικά πιστεύω και να ανήκουν σε κόμματα.

Το 1920 ο Σύνδεσμος έγινε μέλος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών (International Alliance of Women), όπως μετονομάστηκε το 1949 η Διεθνής Ένωση για τη Γυναίκα Ψήφο – Ίσα Δικαιώματα, Ίσες Υποχρεώσεις (International Woman Suffrage Alliance), που ιδρύθηκε το 1904 στο Βερολίνο. Η δεκάτη Πρόεδρος της Ένωσης ήταν η Αλίκη, από το 1989 έως το 1996.

Ως βασικές προγραμματικές αρχές και δράσεις του Συνδέσμου υιοθετήθηκαν τα εξής:

Ίσα πολιτικά δικαιώματα στο νόμο και την πράξη. Ίση πρόσβαση των γυναικών σε όλα τα δημόσια λειτουργήματα, θέσεις και επαγγέλματα. Ίσες δυνατότητες προαγωγής και σταδιοδρομίας. Ίση αμοιβή για ίση εργασία. Ισότητα στα συνταξιοδοτικά και στην κοινωνική ασφάλιση γενικά. Ισότητα των συζύγων στις μεταξύ τους σχέσεις. Ίσα δικαιώματα και ίσες υποχρεώσεις των γονιών σχετικά με τα παιδιά και το νοικοκυριό. Αντικατάσταση της πατρικής εξουσίας από τη γονική μέριμνα. Πλήρης προστασία του παιδιού εκτός γάμου. Απαγόρευση της σωματεμπορίας γυναικών και παιδιών. Καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου. Μόρφωση και επαγγελματική ειδίκευση των γυναικών, αναλόγως των κλίσεων και προσόντων τους. Προώθηση άξιων γυναικών στα κέντρα λήψης των αποφάσεων. Υιοθέτηση μέτρων που να ελαφρύνουν την εργαζόμενη γυναίκα από τα διπλά και τριπλά βάρη, που στέκονται εμπόδια στην ανάπτυξη της. Επαρκές δίκτυο βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών. Αναγνώριση των σεξουαλικών και αναπαραγωγικών δικαιωμάτων των γυναικών. Νομιμοποίηση των αμβλώσεων. Οικογενειακός προγραμματισμός. Απόκρουση και καταπολέμηση του θρησκευτικού και πολιτικού φονταμενταλισμού, ως εχθρού της ισότητας των φύλων. Διεθνής φεμινιστική αλληλεγγύη. Διεθνής συνεργασία. Και βεβαίως, δράση για την εισαγωγή άρθρων για την ισότητα στο Σύνταγμα του 1975 (άρθρο 4, παρ.2, άρθρο 116, παρ.1 και άρθρο 116 παρ.2, όπως το τελευταίο διαμορφώθηκε στην αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001).

Για την επίτευξη αυτών των προγραμματικών στόχων,

χρησιμοποιήθηκαν όλα τα πρόσφορα μέσα: ψηφίσματα, υπομνήματα, παραστάσεις στους αρμόδιους φορείς εξουσίας, δημόσιες συγκεντρώσεις, διαφωτισμός της κοινής γνώμης, με ομιλίες, άρθρα, ιδίως μέσω του περιοδικού «Ο Αγώνας της Γυναίκας», πλήθος σεμιναρίων, τα σεμινάρια φεμινιστικού προβληματισμού, δημόσιες συζητήσεις, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές, φεμινιστική βιβλιοθήκη (ήδη από το 1921), εκθέσεις (έκθεση βιβλίων γυναικών συγγραφέων 1901-1975, έκθεση για την Ελληνίδα αγρότισσα), συντονισμός της δράσης με άλλα φεμινιστικά-γυναικεία σωματεία, τα λεγόμενα Συνεργαζόμενα Γυναικεία Σωματεία και συνέδρια. Δύο μεγάλα συνέδρια της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών έγιναν στην Αθήνα, το 1958 και 1992, τα οποία ακολούθησαν διεθνή σεμινάρια. Και τέλος τα βραβεία προς δημοσιογράφους και γυναίκες με μεγάλη κοινωνική προφορά.

Ίσα πολιτικά δικαιώματα:

Με το πρώτο του ψήφισμα ο Σύνδεσμος έθεσε το αίτημα των ίσων πολιτικών δικαιωμάτων, του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, η ικανοποίηση του οποίου ήρθε μόλις το 1952 (νόμος 2159/52), μετά από επίμονο, σκληρό, μακροχρόνιο αγώνα. Αξίζει να δούμε πως εξελίχθηκε το πράγμα: Το 1925 μπήκε στο νόμο περί Δήμων αι Κοινοτήτων διάταξη, η οποία εξουσιοδοτούσε την Κυβέρνηση να δώσει ψήφο στις γυναίκες που έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 30 και γνωρίζουν ανάγνωση και γραφή. Πέρασαν από τότε πέντε χρόνια ώσπου να εκδοθεί το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα (5 Φεβρουαρίου του 1930). Από το 1949 επετράπη στις γυναίκες να εκλέγουν από τα 21 και να εκλέγονται από τα 25, αλλά μόνο στις δημοτικές εκλογές.

Στην παραχώρηση ίσων πολιτικών δικαιωμάτων στις Ελληνίδες το 1952 έπαιξε ρόλο η Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τα ίσα πολιτικά δικαιώματα και την ίση πρόσβαση των γυναικών σε όλα τα δημόσια λειτουργήματα, την οποία κύρωσε και η Ελλάδα, μετά από μεγάλο αγώνα του Συνδέσμου. Ας σημειωθεί ότι ο Σύνδεσμος οργάνωσε πανηγυρικό εορτασμό στο θέατρο «Κεντρικό» στις 24/6/1952, στον οποίο παρέστη ο πρωθυπουργός Νικόλαος Πλαστήρας, ο αντιπρόεδρος Σοφοκλής Βενιζέλος και ο τ. Πρωθυπουργός Παναγιώτης Κανελλόπουλος. Στις επαναληπτικές εκλογές του Γενάρη του 1953, που έγιναν στη Θεσσαλονίκη, έθεσαν υποψηφιότητα για πρώτη φορά δύο γυναίκες η Βιργινία Ζάννα, γραμματέας και αντιπρόεδρος του Συνδέσμου από το 1945-1957, κόρη του Στέφανου και της Πηνελόπης Δέλτα, και η Ελένη Σκούρα, και εξελέγη η Ελένη Σκούρα ως πρώτη ελληνίδα βουλευτής.

Η δεύτερη φάση αυτού του αγώνα, που αφορά στην ίση εκπροσώπηση των φύλων στα κέντρα των πολιτικών αποφάσεων, άρχισε συστηματικά από το 1988-89, με την ίδρυση της Συντονιστικής Επιτροπής Γυναικείων Οργανώσεων και Γυναικείων Τμημάτων των Κομμάτων για το 35 % τουλάχιστον στα κέντρα των αποφάσεων. Έγινε σκληρός αγώνας έως ότου να εισαχθεί ποσόστωση του ενός τρίτου τουλάχιστον στα ψηφοδέλτια των δημοτικών και νομαρχιακών

εκλογών με το νόμο 2910/2001, που ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά το 2002. Και νέος αγώνας έως ότου ισχύσει ποσόστωση του ενός τρίτου τουλάχιστον στα ψηφοδέλτια των εθνικών εκλογών με το νόμο 3636/2008, που ενεργοποιήθηκε στις τελευταίες εκλογές. Είχαν προηγηθεί οι αποφάσεις του ΣτΕ του Μαΐου του 1998, δυνάμει των οποίων ποσοτώσεις που προωθούν την ισότητα –ποσοτώσεις κατώφλι – δεν είναι αντισυνταγματικές. Μόνο οι περιοριστικές ποσοτώσεις – ποσοτώσεις ταβάνι – απάδουν προς την αρχή της ισότητας. Έτσι έληξε η επιστημονική διαμάχη για τη συνταγματικότητα των θετικών μέτρων, πίσω από την οποία οχυρώνονταν οι πολιτικοί. Στο οριστικό κλείσιμο του θέματος συνέβαλε η νέα διατύπωση του άρθρου 116, παρ.2 του Συντάγματος, το οποίο επιβάλλει τα θετικά μέτρα, μεταξύ των οποίων οι ποσοτώσεις, προκειμένου να ουσιαστικοποιηθεί η ισότητα και άνοιξε το δρόμο και στη νομοθετική ρύθμιση. Για την τροποποίηση αυτή είχε την πρωτοβουλία ο Σύνδεσμος και συνεργάστηκε με τις άλλες οργανώσεις.

Όσον αφορά τα επαγγέλματα, στα οποία οι γυναίκες δεν είχαν πρόσβαση, παρά τα προσόντα τους, ύστερα από το βασικό νόμο 3192/54, που επέτρεψε τον διορισμό σε όλες τις θέσεις, πήλην εκκλησιαστικών αξιωμάτων και των κύριων στρατιωτικών υπηρεσιών, άρχισαν οι γυναίκες να γίνονται συμβολαιογράφοι, δικαστές, να να διορίζονται στο κλημείο του κράτους, στην αρχαιολογική υπηρεσία, στη διπλωματική υπηρεσία κλπ. Μέλη του Συνδέσμου, η Αθήνη, μαζί με άλλες γυναίκες νομικούς των Συνεργαζόμενων Γυναικείων Σωματείων, βοήθησαν στην σύνταξη των εσωτερικών νόμων προκειμένου γρήγορα να ψηφισθούν από τη Βουλή και να μη χαθεί άλλος χρόνος.

Εκπαίδευση:

Πέραν των αγώνων για πλήρη ισότητα στην εκπαίδευση, σε μικτά σχολεία, ο Σύνδεσμος φρόντισε και ο ίδιος για την εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση των γυναικών. Το 1925 ίδρυσε την πρώτη «Εσπερινή Εμπορική Σχολή Θηλέων», που λειτούργησε 40 χρόνια. Μετά το Β Παγκόσμιο Πόλεμο ίδρυσε Κέντρα Επιμόρφωσης αναλφάβητων ενήλικων γυναικών στο Αιγάλεω και την Κυψέλη. Ο Σύνδεσμος εξέδωσε βιβλίο, που έγραψε ο δάσκαλος Π.Λαζαρίδης, με τίτλο «Πώς να μάθουμε γράμματα σε όσους δεν ξέρουν». Το 1929 ίδρυσε την Παπαστράτσιο επαγγελματική Σχολή Παιχνιδιών και Διακοσμητικής, την πρώτη στο είδος της στην Ελλάδα. Ενίσχυσε το Κυριακό Σχολείο Εργατριών, που είχε ιδρύσει η Αύρα Θεοδωροπούλου το 1911.

Δράση για τα ευρύτερα ζητήματα:

Ο Σύνδεσμος διακρινόταν πάντα για την πατριωτική του στάση. Τίποτε που αφορούσε τη χώρα δεν του ήταν ξένο. Ζούσε στον παλμό της εποχής. Το 1922 ίδρυσε την Εθνική Στέγη, ορφανοτροφείο για τα προσφυγόπουλα της Μικρασιατικής καταστροφής. Το 1923 πρωτοστάτησε στην ίδρυση της «Μικρής Αντάντ των Γυναικών» στην οποία μετείχαν αντιπροσωπείες των Βαλκανικών χωρών, της Πολωνίας και της Τσεχοσλοβακίας για την προώθηση της ειρήνης, της συνεργασίας και της ισοπολιτείας των γυναικών. Το 1935

οργάνωσε τις πρώτες κατασκηνώσεις για τις εργαζόμενες γυναίκες. Το 1976 εγκατέστησε με χρηματοδότηση της Αγροτικής Τράπεζας αυτόματα πλυντήρια ρούχων σε αγροτικές περιφέρειες του Έβρου, της Ηπείρου και της Μακεδονίας.

Ο «Αγώνας της Γυναίκας», το περιοδικό του Συνδέσμου

Άρχισε να εκδίδεται το 1923. Διεκόπη η έκδοσή του στις δύο δικτατορίες. Η δικτατορία Μεταξά διέλυσε το Σύνδεσμο, στη δε δικτατορία των συνταγματαρχών ο Σύνδεσμος ανέστειλε την έκδοσή του, μη επιτρέποντας τη λογοκρισία. Τη διεύθυνση του μόλις ιδρύθηκε είχε η Ελένη Νεγροπόντη-Ουράνη, η θρυλική Αλίκη Θυρίλος. Το περιοδικό είναι σε ψηφιακή μορφή χάρις σε ένα πρόγραμμα του Πάντειου Πανεπιστημίου και μπορείτε να το βρείτε στο www.genderpanteion.gr ή μέσω της ιστοσελίδας του Συνδέσμου www.leaguelawwomenrights.gr

Νομικό Συμβουλευτικό Τμήμα.

Από το 1980 λειτουργεί το Νομικό Συμβουλευτικό, που παρέχει νομική, ψυχολογική στήριξη σε γυναίκες που υφίστανται βία στο οικογενειακό τους περιβάλλον. Την ευθύνη έχει η αντιπρόεδρος του Συνδέσμου κ. Έλια Κολλοκυθά, Δρ. Νομικής, και συνεργάζεται με την κ. Ειρήνη Φερέτη, εγκληματολόγο-κοινωνιολόγο.

Βραβεία:

- Το βραβείο «Παύλος Παλαιολόγος» θεσπίστηκε το 1979 και απονέμεται κάθε χρόνο στην /στον δημοσιογράφο που κατά τη διάρκεια της προηγούμενης χρονιάς πρόβαλε με σωστό και συστηματικό τρόπο τα ζητήματα της ισότητας των φύλων στα έντυπα μέσα ενημέρωσης.
- Το βραβείο «Αύρα Θεοδωροπούλου» θεσπίστηκε το 1997 και απονέμεται στην /στον δημοσιογράφο, που κατά τη διάρκεια της προηγούμενης χρονιάς πρόβαλε με σωστό και συστηματικό τρόπο τα ζητήματα της ισότητας των φύλων στα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης.

Τα βραβεία αυτά σε δημοσιογράφους έχουν ως σκοπό την ευαισθητοποίηση των λειτουργιών των μέσων ενημέρωσης στα γυναικεία θέματα και την σωστή προβολή των ζητημάτων ισότητας. Κανείς περισσότερο από τα ΜΜΕ δεν μπορεί να επιτύχει τη διάδοση του μηνύματος της ισότητας των φύλων. Δεκάδες δημοσιογράφοι έχουν μέχρι τώρα βραβευθεί και αρκετές-οί έκαναν και κάνουν ότι μπορούν για την κάλυψη των σχετικών ζητημάτων μέσα σε ένα κλίμα όπου διακινείται η άποψη ότι «η ισότητα και ο τρίτος κόσμος δεν πουλιέει».

- Το «Βραβείο Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου», αρχής γενομένης το 1997, απονέμεται κάθε χρόνο στις 8 Μαρτίου σε μία γυναικεία προσωπικότητα, που με την ανιδιοτελή της προσφορά στο κοινωνικό σύνολο αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση. Είναι ένα βραβείο ενθάρρυνσης των γυναικών να δρουν στην κοινωνία, να αναπτύσσουν τις δυνατότητες και τα ταλέντα τους.

Κέντρο Τεκμηρίωσης και

Μελετών Γυναικείων Προβλημάτων [ΚΕ.ΤΕ.ΜΕ.]:

Από το 1982 το ΚΕ.ΤΕ.ΜΕ. συλλέγει, ταξινομεί και επεξεργάζεται το πρωτογενές υλικό (ειδήσεις, εκδόσεις, στατιστικές σειρές, νόμους, δικαστικές αποφάσεις) που αναφέρονται στις γυναίκες. Προσφεύγουν σε αυτό φοιτητές-τριες, ερευνητές-τριες, επιστήμονες.

Ως προς το επίπεδο της ισότητας :

Έχουν ρυθμιστεί αρκετά ζητήματα με νόμο από αυτά που ο Σύνδεσμος ζητούσε:

Και αν αρχίσουμε από το θεμελιώδη νόμο, το Σύνταγμα, στα πρωτοπόρα άρθρα του 1975 για την ισότητα ανδρών και γυναικών και την ισότητα των αμοιβών, θα αναγνωρίσετε την παρέμβαση του Συνδέσμου και των Συνεργαζόμενων Σωματείων. Όπως και στο άρθρο 116,παρ.2,

όπως προαναφέραμε.

Αλλά και στην προετοιμασία της μεταρρύθμισης του οικογενειακού δικαίου του '83 έλαβε μέρος ο Σύνδεσμος με τα στελέχη του. Η Αλίκη μετείχε και στην Επιτροπή Γαζή, και στην Επιτροπή Μιχαηλίδου -Νουάρου και στην Επιτροπή Μάνεση. Η συμμετοχή των γυναικών-στελεχών των γυναικείων οργανώσεων οδήγησε στο εκπληκτικό αποτέλεσμα της προοδευτικής μεταρρύθμισης του Οικογενειακού Δικαίου, που άλλαξε τη θέση της Ελληνίδας στην οικογένεια.

Ένα μεγάλο θέμα που απασχόλησε διαχρονικά το Σύνδεσμο ήταν η βία λόγω φύλου, σε όλες τις μορφές της: ενδοοικογενειακή, παράνομη διακίνηση γυναικών για λόγους σεξουαλικής εκμετάλλευσης, σεξουαλική παρενόχληση στους χώρους εργασίας, πορνεία. Για την ενδοοικογενειακή βία έδωσε τις προτάσεις του στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή του ΥΠΕΣΔΔΑ, έκαμε εν συνεχεία τις παρατηρήσεις του στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης και εν συνεχεία μετά την ψήφιση του νόμου 3500/2006 μετείχε σε πολλές δημόσιες συζητήσεις στην προσπάθεια ενημέρωσης της κοινής γνώμης.

Για την παράνομη διακίνηση των γυναικών για λόγους εμπορίας, η διημερίδα που οργάνωσε στο Πάντειο το 1996

για την εκμετάλλευση των αλλοδαπών γυναικών δημιούργησε αίσθηση και άνοιξε το δρόμο στη διερεύνηση του φαινομένου και από άλλες οργανώσεις και φορείς. Από την ίδρυσή του ασχολήθηκε με την καταπολέμηση της πορνείας, που συνιστά παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και αποτελεί μορφή βίας λόγω φύλου. Η αγοραπωλησία του σώματος και των οργάνων του είναι αγαθό εκτός συναλλαγής (extra commercium). Ο Σύνδεσμος διαφωνεί ότι η πορνεία είναι «ελεύθερη επιλογή» των γυναικών. Βλέπει θετικά την ποινικοποίηση των υπηρεσιών πορνείας, που εισήγαγε με νόμο η Σουηδική πολιτική πριν δέκα χρόνια, σε μια ιστορική καμπή. Τουλάχιστον ζητεί να ισχύει η ποινικοποίηση του πελάτη για ζητούμενες υπηρεσίες πορνείας από γυναίκες-θύματα του trafficking. Όσον αφορά στην σεξουαλική παρενόχληση στους χώρους εργασίας, πραγματοποίησε κατ' αρχάς το 1988-91 σχετική έρευνα, και το 2007-08 διετές πρόγραμμα, στα πλαίσια του οποίου διοργανώθηκε και διεθνές συνέδριο.

Σοβαρή είναι η ενασχόληση του Συνδέσμου και με την ευρωπαϊκή πολιτική. Να αναφέρω ένα παράδειγμα: το ευρωπαϊκό συνέδριο που διοργάνωσε στο πλαίσιο της Ελληνικής Προεδρίας σε συνεργασία με τη Διεθνή Ένωση Γυναικών, την Ένωση Γυναικών Νοτίου Ευρώπης [AFEM] και την Ευρωπαϊκή Ένωση Γυναικών Νομικών (EWLA) στις 2/4/2003, με θέμα: Τα Κοινωνικά Δικαιώματα: μοχλός για την ισότητα: Προτάσεις για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα (τεύχος 75 του Αγώνα της Γυναίκας). Τα πορίσματα του συνεδρίου υιοθετήθηκαν από περίπου 200 ΜΚΟ διεθνείς, ευρωπαϊκές, εθνικές, γυναικείες και μικτές, που έδωσαν τη μάχη και κατά τη διάρκεια των εργασιών της ειδικής συνέλευσης και μέχρι τη λήξη της Διακυβερνητικής. Ορισμένες θέσεις μας ενσωματώθηκαν στο Σχέδιο, όπως και στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Αξίζει να υπογραμμισθεί, ότι χάρις στον αγώνα αυτόν, στον οποίο πρωτοστάτησε η κ. Σοφία Σπηλιωτοπούλου, η ισότητα των φύλων συμπεριλήφθηκε στις θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης, στο άρθρο 2 του σχεδίου.

Αξίζει επίσης να αναφέρουμε τις πρωτοβουλίες και τη δράση του Συνδέσμου για τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Λόμπυ Γυναικών, που είναι σήμερα ομπρέλλα 2.500 οργανώσεων και άνω στην Ευρώπη.

Παραρτήματα: Παραρτήματα του Συνδέσμου υπάρχουν στη Θεσσαλονίκη, Πειραιά, Αράχωβα, Λάρισα, Φάρσαλα, Βόρεια και Δυτικά Προάστια της Αθήνας.

Συμμετοχή σε οργανώσεις: Ο Σύνδεσμος, εκτός της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών, είναι ακόμη μέλος της Ένωσης Γυναικών Νοτίου Ευρώπης, του Ευρωπαϊκού Λόμπυ Γυναικών, της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, της Εθνικής Επιτροπής για την Ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών του ΥΠΕΣΔΔΑ, της Παγκόσμιας Πορείας κατά της Παιδικής Εργασίας. Είναι συνδεδεμένος με το Τμήμα Πληροφόρησης του ΟΗΕ [DPI-NGO]-Νέα Υόρκη.

Σήμερα εξακολουθεί να αγωνίζεται για την πραγματοποίηση της ουσιαστικής ισότητας, την εξάλειψη των ανισοτήτων, κάτι πολύ βαθύτερο και συνθετότερο από την τυπική ισότητα, που είναι αναγκαίος αλλά μη επαρκής όρος. Ο

αγώνας αυτός είναι πολύπλευρος. Υπάρχουν άμεσες, αλλή και έμμεσες διακρίσεις, που χρειάζεται να αποκαλύπτονται, γιατί δεν είναι εύκολα κοινωνικά αναγνωρίσιμες. Παράδειγμα η βία εις βάρος των γυναικών, που μόλις τελευταία άρχισε να αναγνωρίζεται ως έκφραση κοινωνικής παθολογίας, ως πληγή και ποινικό αδίκημα. Ο όρος ενδοοικογενειακή βία πολιτογραφήθηκε το 1985, στη Διάσκεψη του ΟΗΕ στο Ναϊρόμπι.

Ευτυχώς σε αυτόν τον αγώνα οι οργανώσεις δεν είναι μόνες τους. Για την ισότητα ασχολούνται οι διεθνείς οργανισμοί, με επικεφαλής τον ΟΗΕ, που τελευταία έλαβε οργανωτικά-πολιτικά μέτρα για την αποτελεσματικότερη δράση του στο θέμα, ιδρύοντας τη δομή «ΟΗΕ Γυναίκες» και ορίζοντας την πρώην πρόεδρο της Χιλής Μισέλ Μπασσελέτ επικεφαλής. Ας θυμηθούμε ότι η ισότητα των φύλων είναι ένας από τους οκτώ αναπτυξιακούς στόχους της Χιλιετίας, ενώ διαπερνά και όλους τους υπόλοιπους. Αυτό σημαίνει ότι η επίτευξη της ισότητας συνδέεται στενά με τη δημοκρατία, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή. Είναι το κλειδί της κοινωνικής προόδου. Και δεν μπορούσε να είναι διαφορετικά, αφού ο σεξισμός είναι ο μαζικότερος ρατσισμός. Αφού οι διακρίσεις και ανισότητες λόγω φύλου συνιστούν τη μαζικότερη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον κόσμο.

Όσες, όσοι, λοιπόν, εργαζόμαστε για την εξάλειψη της ανισότητας του φύλου να έχουμε την πεποίθηση ότι εργαζόμαστε για το βάθεμα της δημοκρατίας, τον εκπολιτισμό της πολιτικής, τον εξανθρωπισμό της κοινωνίας.

Κλείνοντας θα ήθελα να αποτίσω φόρο τιμής σε όσες – και όσους – καταθέτοντας χρόνο, διάθεση, πάθος, γνώσεις, ψυχή στήριξαν το Σύνδεσμο για να μπορεί να αγωνίζεται για τα δικαιώματα των γυναικών. Σε όσες προσήλθαν για να βοηθήσουν, δίνοντας μάθημα εθελοντικής προσφοράς. Και ακόμα, κάτι τελευταίο, όχι όμως σε σημασία. Έδωσαν και υλική βοήθεια. Η Αγγελική Μηνιάτη, η Τασία Ηλιοπούλου-Γιατρά, η Αλίκη Γιωτοπούλου -Μαραγκοπούλου, οι μεγάλες δωρήτριες του Συνδέσμου, μας εξασφάλισαν με ακίνδυνη περιουσία, που μας επιτρέπει σήμερα να έχουμε ιδιόκτητα γραφεία και να δρούμε. Η λέξη ευχαριστούμε είναι λίγη για να εκφράσει το μεγαλείο της προσφοράς σε μια εποχή, όπου κυριαρχεί ο ατομισμός και η διασπάθιση του δημόσιου χρήματος, σε πείσμα της ωραίας παράδοσης των εθνικών ευεργετών. Θέλω επίσης να ευχαριστήσω όσες και όσους συνεργάστηκαν μαζί μας, με τη μια ή άλλη μορφή στην υποθήκη της ισότητας, ο αγώνας για την οποία συνεχίζεται!

Άννα Ψαρούδα Μπενάκη

Ακαδημαϊκός, τ. Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων

Εορτασμός των 90 χρόνων του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας δε νοείται χωρίς ταυτόχρονη απόδοση τιμής στην Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου. Η αγαπημένη μας Αλίκη σφράγισε τα τελευταία τριάντα χρόνια όχι μόνο τον Σύνδεσμο αλλά και τους αγώνες για την καταξίω-

ση των γυναικών στην Ελλάδα.

Δεν παραγνωρίζω το έργο των άλλων γυναικείων οργανώσεων ούτε την προσφορά και των μεμονωμένων γυναικών, που διακρίθηκαν για τη στράτευση τους σε αυτό το σκοπό. Επιτρέψτε μου όμως να προτάξω στην αξιολόγηση τον Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και την Αλήκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, αφού αυτούς τιμούμε σήμερα. Τους τιμούμε γιατί σε όλους τους αγώνες τους κατόρθωσαν να διατηρήσουν μια θαυμαστή ισορροπία και ένα υψηλό ποιοτικό επίπεδο. Ισορροπία ανάμεσα σε αντικρουόμενες πολιτικές τάσεις, που εκ των πραγμάτων σκόπιμα ή και ανεπίγνωστα έτειναν να καθυποτάξουν τα γυναικεία θέματα στους ιδεολογικούς προσανατολισμούς τους, ισορροπία ανάμεσα σε κοινωνικούς φορείς που επίσης έτειναν να εντάξουν στο δικό τους πνεύμα τους γυναικείους αγώνες, ισορροπία ανάμεσα σε προσωπικές φιλοδοξίες που και αυτές έπαιξαν και παίζουν το δικό τους, κατά κανόνα θετικό, αλλά και μονόπλευρο, ρόλο.

Αυτή η απαραίτητη για τους αγώνες μας ισορροπία έτεινε να χαθεί, όταν από τη μεταπολίτευση και εφεξής έγινε αισθητό, ότι οι γυναίκες είναι μια εξαιρετικά υπολογίσιμη πολιτική μάζα (ο όρος μάζα που χρησιμοποιώ έχει το νόημα της), πράγμα που σε παλαιότερες εποχές δεν συνέβαινε. Γι' αυτό τότε η στράτευση στα γυναικεία θέματα ήταν περιορισμένη ανάμεσα σε μάλλον λιγοστές φωτισμένες γυναίκες. Όταν όμως έγινε αντιληπτό, ποιο πολιτικό βάρος μπορούσαν οι γυναίκες να ρίξουν στην πολιτική πλάσιγγα, τότε άρχισε κατά κάποιο τρόπο και ο προσηλυτισμός τους προς πολιτικές κατευθύνσεις, με κίνδυνο να απολεσθεί η γνησιότητα στην διεκδίκηση της ισότητας.

Δεν ήταν όμως μόνο η ισορροπία η κύρια αρετή του Συνδέσμου, αλλά και η ποιότητα της παρουσίας του. Είχε πάντα θέσεις γραπτές (όχι έπεια πτερόντα) και επιστημονικά θεμελιωμένες, προτάσεις μελετημένες μέχρι και στις λεπτομέρειες, εμπειρικά δεδομένα αδιαμφισβήτητα, και κυρίως διάθεση διαλόγου, που είναι άλλωστε πρωταρχική προϋπόθεση για οποιαδήποτε συνεννόηση.

Την ισορροπία και την ποιότητα δεν αμφισβήτησε ότι τις ενέπνεε η ίδια η Αλήκη Μαραγκοπούλου, η Πρόεδρος του ΣΔΓ σχεδόν αδιάλειπτα από το 1974. Η επιστημονική της συγκρότηση, η δικηγορική πείρα της, η εκπαιδευτική δράση της στο χώρο της Ανώτατης Παιδείας δεν μπορούσαν παρά να έχουν αντίκρουση και στη δραστηριότητα της ίδιας και του Συνδέσμου για τα γυναικεία θέματα. Όλες αυτές οι συνδυασμένες αρετές και εμπειρίες της Αλήκης, είχαν ως αποτέλεσμα, σε κρίσιμες για τις γυναίκες εποχές, οι διεκδικήσεις τους να προβληθούν από τον Σύνδεσμο ως -αυτό που είναι άλλωστε στην πραγματικότητα- απαίτηση σεβασμού ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ο Σύνδεσμος δεν αξίωσε ούτε αξιώνει και τώρα τίποτε περισσότερο για τις γυναίκες από τον σεβασμό των ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων που τους ανήκουν, όπως ανήκουν σε όλους τους πολίτες, από τις διεθνείς συμβάσεις και το Σύνταγμα.

Έτσι η ουσιαστική προμετωπίδα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προφύλαξε τον Σύνδεσμο αλλά και τις γυναικείες

διεκδικήσεις από εξαλλοσύνες και φεμινιστικές κορώνες, οι οποίες όποτε σποραδικά εμφανίστηκαν μόνο ζημιά προκάλεσαν.

Για να τεκμηριώσω τα παραπάνω θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ σε μια πτυχή της δραστηριότητας του Συνδέσμου που ιδιαίτερα με συγκινεί ως πολιτικό, που υπηρέτησε σχεδόν τριάντα χρόνια τον Κοινοβουλευτισμό και έζησε ως επί το πλείστον πρωταγωνιστικά όλες τις συνταγματικές αναθεωρήσεις.

Ο Σύνδεσμος, λοιπόν, και πίσω ή και μπροστά από αυτόν η Αλήκη Μαραγκοπούλου, ήταν σταθερά προσανατολισμένος προς το Κοινοβούλιο. Πεποίθηση και των δύο ήταν, ότι όλα τα αιτήματα μόνο με τον θεσμοθετημένο δημοκρατικό τρόπο της κοινοβουλευτικής διαδικασίας ώφειλαν και μπορούσαν τελικά να ικανοποιηθούν. Γι' αυτό και υπήρχαν πάντα οι τεκμηριωμένες, και μάλιστα συχνά και με τη μορφή νομοσχεδίου, προτάσεις προς τη Βουλή, κείμενα δηλ. που δεν επέτρεπαν πλατυσμούς, υπεκφυγές και απαράδεκτες υπερβολές.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η πρώτη κίνηση του Συνδέσμου, μόλις συνεστήθη, ήταν «Ψήφισμα υπέρ των δικαιωμάτων της Ελληνίδος προς την Βουλήν του 1920 και την Κυβέρνησιν» καθώς επίσης «την Διεθνή Ένωση της γυναικείας ψήφου και τους αδελφούς συνδέσμους της αλληλοδοχής». Δεν είναι άλλωστε άσχετη με την κίνηση του Συνδέσμου η μνημειώδης αγόρευση του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Βουλή του 1920, όπου μεταξύ άλλων, αφού διαπίστωσε ότι «τους νόμους, τους οποίους ημείς εκάμομεν, τους εκάμομεν δυστυχώς προς το συμφέρον του ανδρικού γένους και εν υποτιμήσει του γυναικείου φύλου» κατέληξε στη σκέψη ότι «η εξομώσις της γυναικός, η ισότης της γυναικός επί του εδάφους του αστικού δικαίου είναι ώριμος καρπός, τον οποίον δικαιούται η γυναίκα να δρέψη».

Ακολούθησε το 1926 το πρώτο Σχέδιο Νόμου προστασίας των «εξωγάμων» που συνέταξε ο Σύνδεσμος, για να ακολουθήσει κατόπιν η συνεργασία του ΣΔΓ με το Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων επί Σχεδίου Νόμου «περί καταστάσεως των εξωγάμων τέκνων», το οποίο έδωσε για πρώτη φορά υπόσταση στα παιδιά εκτός γάμου. Ειδικά όμως σε σχέση με το νέο Οικογενειακό Δίκαιο ο Σύνδεσμος έπαιξε αποφασιστικό ρόλο, διότι η Αλήκη Μαραγκοπούλου ως μέλος της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής, που συνέταξε τον σχετικό Κώδικα, εξέφρασε με τρόπο συγκροτημένο και αρκούντως μαχητικό τις θέσεις υπέρ της ίσης μεταχείρισης στις οικογενειακές σχέσεις, οι οποίες άλλαξαν ριζικά το σύστημα του Α.Κ.

Θα μου επιτρέψετε ωστόσο, αφήνοντας κατά μέρος τις παρεμβάσεις του ΣΔΓ για την κύρωση διεθνών συμβάσεων, πρωτοκόλλων, οδηγιών και άλλων διεθνών κειμένων, να δώσω μεγαλύτερη έμφαση στη συνταγματική κατοχύρω-

ση της ισότητας, όπου ο Σύνδεσμος -στην ουσία δηλαδή η Αλήικη Μαραγκοπούλου- έπαιξε καταλυτικό ρόλο τόσο στο Σύνταγμα του 1975, όσο και κυρίως στην Αναθεώρηση του 2001.

Στο σημείο αυτό παίχθηκε ένα περίεργο παιχνίδι που θύμιζε το παιχνίδι της γάτας με το ποντίκι. Υποτίθεται ότι με τη μνεία και των Ελληνίδων ως ίσων με τους Έλληνες στο άρθρο 4 του Συντάγματος καθιερώθηκε η πλήρης ισότητα ανδρών και γυναικών στο Σύνταγμα του 1975. Όμως άνοιξε μια κερκόπορτα στις μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 116 παρ. 2) που επέτρεπε «αποκλίσεις από την αρχή της ισότητας για σοβαρούς λόγους, στις περιπτώσεις που ορίζει ειδικά ο νόμος». Υποτίθεται ότι με τη διάταξη παρεσχέθη η δυνατότητα αποκλίσεων υπέρ των γυναικών, για να ξεπεραστούν οι χρόνιες ανισότητες εις βάρος τους, δεν άργησε όμως να συμβεί ακριβώς το αντίθετο : Η διάταξη ερμηνεύθηκε ως διάταξη που επιτρέπει αποκλίσεις και εις βάρος των γυναικών, για να διαιωνισθεί έτσι μεταξύ άλλων το απαράδεκτο σύστημα περιοριστικών ποσοστώσεων στην είσοδο γυναικών σε ορισμένα επαγγέλματα.

Η αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 έδωσε, λοιπόν, τη δυνατότητα να αρχίσει ένας συντονισμένος αγώνας για την αλληλαγία του άρθρου 116 παρ.2, ώστε να καταστεί σαφές πλέον, ότι ως αποκλίσεις από την ισότητα νοούνται μόνο τα θετικά μέτρα υπέρ των γυναικών και για περιορισμένο χρονικό ορίζοντα όσο διαρκούν οι ανισότητες. Στο σημείο αυτό ο ΣΔΓ, αλλά και οι άλλες γυναικείες οργανώσεις, κυρίως όμως προσωπικά η Αλήικη, έπαιξαν καταλυτικό ρόλο.

Είμαι η Βουλευτής που πήρε τότε την πρωτοβουλία και προώθησε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Αναθεώρησης και εν συνεχεία στην Ολομέλεια της Αναθεωρητικής Βουλής του 2001 τη νέα διάταξη του άρθρου 116 παρ.2, δηλ. τη ρητή διευκρίνιση ότι «δεν αποτελεί διάκριση λόγω φύλου η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών». Είχαμε τότε σύμμαχο τη νεώτερη θετική νομολογία του Συμβουλίου Επικρατείας, τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη των διακρίσεων, όμοιες πρόσφατες συνταγματικές διατάξεις της Αυστρίας και της Πορτογαλίας και κυρίως τον ακοίμητο φρουρό της ισότητας, την Αλήικη Μαραγκοπούλου. Δεν θα ξεχάσω τη συνεχή εγρήγορση της να με τροφοδοτεί με αλληλεπλήθη σχέδια, ανάλογα με τις αντιρρήσεις που ακούγονταν στις Κοινοβουλευτικές συζητήσεις, τις οποίες και τις μετέφερα, σε αυτήν, καθώς και τις παρεμβάσεις της προς όλη τα κόμματα.

Είναι μια ευτυχής στιγμή, ότι την σχετική τροπολογία συνηψέγραψαν αμέσως όλες οι γυναίκες βουλευτές και αρκετοί άνδρες και ότι στην Ολομέλεια η νέα διάταξη του άρθρου 116 παρ.2 ψηφίσθηκε από 299 βουλευτές στους 300.

Γιατί τα λέω όλα αυτά: Πρώτον για να τεκμηριώσω με στοιχεία από την προσωπική μου εμπειρία την συμβολή της Αλήικης Μαραγκοπούλου και σε αυτόν τον σημαντικό αγώνα. Κυρίως όμως και για τον εξής λόγο: ότι έγινε δεκτό όπως ακούσαμε, από τον προτείναντα αρχηγό της Ν.Δ. και τον Πρωθυπουργό η επόμενη Βουλή να είναι Αναθεωρητική.

As έχουν λοιπόν «γνώσιν οι φύλακες», δηλ. οι βουλευτί-νες που θα είναι τότε στη Βουλή, μήπως και ...διαπιστωθεί ξαφνικά ότι δέθεν η ισότητα ανδρών και γυναικών επετεύ-χθη πλήρως και άρα η διάταξη του άρθρου 116 παρ. 2 δεν χρειάζεται πια!!!

Τέλος θέλω να δηλώσω πόσο ευτυχής είμαι που πρότασή μου στο Ίδρυμα της Βουλής για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία οδήγησε στο να τιμηθεί η Αλήικη και από την Βουλή των Ελλήνων με ανάλογο βραβείο κατά την περ-σινή Ημέρα της Γυναίκας.

Δεν θα ήθελα κατά την τελετή αυτή να κλείσω, χωρίς να αναφερθώ πολύ σύντομα στην Αλήικη Μαραγκοπούλου και με την ιδιότητα μου ως ομότεχνη με αυτήν στον κλάδο των Ποινικών Επιστημών. Εδώ βέβαια η Αλήικη τιμάται για τους αγώνες της για την ισότητα, ενώ για την ακαδημαϊκή της δράση έχει τιμηθεί με πολλούς τρόπους επάξια και μάλιστα και με ογκωδέστατο δίτομο τιμητικό τόμο.

Πρέπει όμως να τονισθεί και εδώ ότι η Αλήικη Μαραγκοπούλου καλλιέργησε με συνέπεια στην Ελλάδα την Εγκληματολογία ως αυτοτελή κλάδο των Ποινικών Επιστημών, την εισήγαγε ως μάθημα στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και την edίδαξε με μεγάλη επιτυχία, μετέφερε μάλιστα την θρη-σκευτική προσήλωση της στο σεβασμό των ανθρωπίνων δι-καιωμάτων και στον δύσκολο χώρο της εκτέλεσης των ποι-νών (δηλ. στη φυλακή). Οι φοιτητές και μαθητές της, σήμε-ρα ολοκληρωμένοι επιστήμονες, είναι η καλύτερη εγγύηση για το ακαδημαϊκό έργο της.

Αγαπητή Αλήικη,

Θέλωμε να ευχηθούμε από την καρδιά μας να συνε-χίσεις τη φωτεινή παρουσία σου διεθνώς και στην Ελλάδα, να στηρίζεις ως επίτιμη Πρόεδρος του ΣΔΓ τον Σύνδεσμο και όλες τις γυναίκες στους αγώνες τους, που ποτέ δεν τελειώ-νουν, και να μεταδίδεις συνεχώς την αμετακίνητη προσή-λωσή σου στα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα δικαιώματα αυτά σήμερα παραβιάζονται σε διεθνή κλίμακα και οι γυναίκες, που ιστορικά έχουν δοκιμασθεί σε αυτόν τον τομέα, δεν θα μπορούσαν παρά να πρωτοστατήσουν σε ευαισθησία και δυναμισμό για την προάσπισή τους.

Γεώργιος Κασσιμάτης

Ομ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών,

Πρόεδρος Ινστιτούτου Συνταγματικών Ερευνών

Είναι ιδιαίτερη τιμή να βρεθώ σε αυτή τη διπλή εορτα-στική βραδιά, και προς τιμήν του Συνδέσμου και προς τιμήν της Αλήικης Μαραγκοπούλου. Η μεγάλη Αλήικη Μαραγκοπούλου μου έχει κάνει την τιμή να συνεργαστούμε πάρα πολλές φορές, και εδώ και στην Κύπρο, αλλά κυρίως και στο πλαίσιο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπως επίσης και στο πλαίσιο των αγώνων της για τη λήψη των θετικών μέτρων για την ισότητα των φύλων.

Ότι και να πω για το Σύνδεσμο, ή ότι και να πω για την Αλήικη Μαραγκοπούλου θα συρρίκνωνα ασφαλώς το τε-

ράστιο έργο της. Οι δύο μεγάλοι αστερισμοί δράσης στην Ελλάδα, οι δύο μεγάλοι αγώνες, ο ένας για τα δικαιώματα της γυναίκας και ο άλλος για τα δικαιώματα του ανθρώπου, αναδεικνύουν στην ύπατη θέση την Αλήκη Μαραγκοπούλου για την ιστορία της Ελλάδας. Δεν νομίζω ότι υποβαθμίζω με αυτό που λέω το τεράστιο έργο του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, γιατί ακριβώς είναι ένας τεράστιος ωκεανός πάνω από τον οποίο βγαίνει η μορφή Αλήκη Μαραγκοπούλου. Είχα τη μεγάλη τιμή να συνεργαστώ μαζί της από τα πρώτα βήματα του Ιδρύματος, του οποίου είναι η ίδια δημιουργός, από την εποχή μετά τον αείμνηστο Γεώργιο Μαραγκόπουλο, το μεγάλο αγωνιστή και δημοκράτη, Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, που τίμησε πραγματικά τον όρκο του, τίμησε τη δημοκρατία όταν πολλοί άλλοι συνάδελφοί του τότε, σε χαλεπούς καιρούς, την πρόδωσαν.

Τότε λοιπόν η Αλήκη Μαραγκοπούλου μου έκανε την τιμή να με καλέσει να κάνουμε τα πρώτα βήματα του Ιδρύματος για τα δικαιώματα του ανθρώπου μετά τη δικτατορία. Ήταν μια πολύ σημαντική εμπειρία για μένα, αλλά και μεγάλη τιμή όπως την αισθάνομαι σήμερα.

Κάθε έλλειμμα δημοκρατίας είναι πάντοτε έλλειμμα ισότητας. Και όταν λέμε ισότητας, εννοούμε και ισότητας των φύλων. Χωρίς αυτή την ισότητα, δεν υπάρχει δημοκρατία, δεν υπάρχει κοινωνικό κράτος. Ισότητα και ελευθερία είναι οι δύο αρχές της δημοκρατίας μας, που ύπουλα παρουσιάζονται πολλές φορές ως αντίπαλες αρχές. Δεν είναι αντίπαλες. Είναι οι δύο όψεις της ίδιας αξίας, της αξίας του ανθρώπου. Όταν υπάρχει ισότητα με την έννοια της κοινωνικής δικαιοσύνης και της ισότητας δικαίου, τότε υπάρχει και ελευθερία. Οι αρχαίοι Έλληνες, είχαν την πολιτική ελευθερία για να ελέγχει και την οικονομική ελευθερία, η οποία σήμερα μέσα από τη θεοποίηση της αγοράς μας καταδυναστεύει και ζούμε σήμερα τις χειρότερες στιγμές του ανθρώπινου πολιτισμού.

Πιστεύω λοιπόν ότι το έργο του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας είναι πολύ ευρύτερο από τα στενά όρια των δικαιωμάτων της γυναίκας. Τα δικαιώματα της γυναίκας σημαίνουν δημοκρατία, σημαίνουν ισότητα, σημαίνουν κοινωνική δικαιοσύνη, σημαίνουν ελευθερία. Πολιτική ελευθερία. Και μόνο με αυτή την ανάπτυξη, με αυτούς τους αγώνες, θα μπορέσουμε να πάμε μπροστά, θα μπορέσουμε να έχουμε δημοκρατία και θα μπορέσουμε να έχουμε πολιτισμό, ο οποίος αποδομείται συνεχώς.

Η αρχή του κοινωνικού κράτους εδώ και περίπου δύο, τρεις δεκαετίες αποδομείται συστηματικά. Σήμερα έφτασε πλέον στο ναδίρ της αποδόμησης από τον πολιτισμένο κόσμο. Και δεν είναι μόνο αυτό. Είναι ότι πρόσφατα συνδέθηκε αυτή η αποδόμηση και με την αποδόμηση της εθνικής κυριαρχίας των μικρών λαών. Και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε. Έχουν βουβαθεί όλοι και δεν το λένε με το όνομά του. Το λέμε Μνημόνιο, όταν υπάρχει η Σύμβαση Δανειοδότησης της Ελλάδας. Και η Σύμβαση Δανειοδότησης δίνει χειροπόδαρη την Ελλάδα. Θα το πω ξεκάθαρα, γιατί εδώ βρίσκομαι σε ένα αγωνιστικό χώρο, πρώτης ποιότητας και

μεγάλου ύψους. Η Δανειακή Σύμβαση περιέχει τον όρο παραίτησης της Ελλάδας από όλες τις ενστάσεις εθνικής κυριαρχίας. Το λέω με το όνομά του, διότι κανείς από τους τριακοσίους, κανείς από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, κανείς από τα κόμματα δεν το έχει αναφέρει ποτέ.

Η Ευρώπη δυστυχώς, στην ιστορία της, από το Μεσαίωνα και εδώ, δεν έκανε ότι έπρεπε να κάνει για την ισότητα των φύλων. Πιστεύω ότι αν μελετήσουμε την πορεία θα τη δούμε να καρκινοβατεί, και αυτό είναι ένα στίγμα του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Δεν βοήθησαν δυστυχώς και οι χριστιανικές εκκλησίες. Ξέχασαν το φθέγμα το χριστιανικό «ουκ έστιν άρρεν ή θήλυ». Και ολόκληρη η εξουσία της εκκλησίας είναι ανδροκρατική, και ολόκληρο το πνεύμα επιρροής της κοινωνίας είναι ανδροκρατικό.

Ο αγώνας λοιπόν είναι μεγάλος μέσα στην Ευρώπη, μη βαυκαλιζόμαστε ότι η Ευρώπη που σεμνύνεται για τον πολιτισμό της, για τα δικαιώματα του ανθρώπου, για τα δικαιώματα του παιδιού, για τα δικαιώματα της γυναίκας, για τη δημοκρατία, ότι δεν ενέχει και κινδύνους. Μην ξεχνάμε ότι την προηγούμενη φορά καταλύθηκε η ανθρώπινη αξία και ποδοπατήθηκε η ανθρώπινη προσωπικότητα μέσα από την Ευρώπη. Μεσοπόλεμος, ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος. Τώρα, με τα δείγματα που έχουμε τελευταία, φοβούμαι ότι ξεκινάει πάλι η κατάργηση των δικαιωμάτων, μεταξύ των οποίων και το κοινωνικό κράτος.

Θα έρθω τώρα σ' αυτό το ιστορικό στο οποίο έπαιξε πρωταγωνιστικό ρόλο και ο Σύνδεσμός σας αλλά βέβαια η κ. Μαραγκοπούλου. Η κ. Μαραγκοπούλου ήταν η διαρκής, η ακαταμάχητη αγωνίστρια, για όλα τα δικαιώματα. Γιατί αυτό είναι το μεγαλείο της Μαραγκοπούλου, αγωνιζότανε όχι μόνο για τη γυναίκα, αλλά για όλα τα δικαιώματα του ανθρώπου και σε όλες τις πτυχές τους. Και ήταν και το φόβητρο των πολιτικών, μπορώ να σας το βεβαιώσω. Και αυτό ήταν ένα μεγάλο ατού να πετυχαίνει αυτά που ήθελε. Ήταν πραγματικά φόβητρο. Τι θα πει η Μαραγκοπούλου λέγανε πολλοί Υπουργοί. Δεν θα μπορούμε να σταθούμε από τη Μαραγκοπούλου. Η συμβολή της λοιπόν είναι τεράστια. Ο πρώτος μεγάλος σταθμός για την ισότητα είναι όπως ξέρουμε όλοι το 1952, όταν καθιερώθηκε πλέον το δικαίωμα ψήφου της γυναίκας, και ακολούθησε ο νόμος που έδινε το δικαίωμα να διορίζονται οι γυναίκες σε όλες τις υπηρεσίες. Μέχρι σήμερα μένει το στίγμα του πολιτισμού μας, που έμεινε στίγμα δυστυχώς του Συμβουλίου Επικρατείας, η υπόθεση Αγνής Ρουσσουπούλου. Πέτυχε στις εξετάσεις για να γίνει δικαστής του Συμβουλίου Επικρατείας και δεν διορίστηκε γιατί ο ρόλος αυτός δεν ταίριαζε στη γυναίκα. Ακολούθησε μετά το μεγάλο πρόβλημα της πρακτικής που αποτέλεσε ένα βασικό ζήτημα αγώνων για σας και για την κ. Μαραγκοπούλου. Το ζήτημα των θετικών μέτρων. Έρχεται μετά ο μεγάλος σταθμός, το Σύνταγμα του 1975. Το κυβερνητικό σχέδιο του Συντάγματος του 1975 δεν περιείχε την ισότητα. Εμπήκε με πρώτη τροπολογία του Γιώργου Α. Μαγκάκη την οποία υπέγραψαν και 10 ή 12 ακόμη βουλευτές, η οποία έλεγε ότι «αι γυναίκες έχουν τα αυτά προς τους άνδρες δικαιώματα και τας αυτάρ υποχρεώσεις».

Τίποτα άλλο. Αυτή η τροπολογία ήρθε στο άρθρο 3, μετά μπήκε στο άρθρο 4 της ισότητας, και ακολούθησε αμέσως η τροπολογία Συνοδινού και άλλων βουλευτών της τότε Βουλής, η οποία έλεγε ότι «οι Έλληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα». Και αυτή έμεινε. Υπεβλήθη όμως αμέσως μετά μία τροπολογία από άνδρες της Ν. Δημοκρατίας, ήτανε ο Παπαρρηγόπουλος, ο Αποστολάτος και καμιά δεκαπενταριά ακόμη άνδρες, οι οποίοι προσέθεταν από κάτω ότι «αποκλείσεις επιτρέπονται μόνον εις τας ειδικάς προβλεπομένας υπό του νόμου περιπτώσεις». Αυτό μπήκε μετά και πήγε στο άρθρο 116. Έτσι μπήκε αυτή η επονείδιστη διάταξη, διότι πραγματικά ήταν μια επονείδιστη διάταξη. Αφού το Σύνταγμα καθιέρωνε την ισότητα των φύλων, αυτή την ανέτρεπε στην πραγματικότητα. Παρουσιάστηκε σαν να είναι και υπέρ του ενός φύλου και υπέρ του άλλου. Αυτό ήταν απλώς πρόσχημα. Από κάτω ήτανε ο δόλος. Από κάτω υπήρχε η γνώση, και είναι χαρακτηριστικό ότι την τροπολογία αυτή την υπέβαλαν μόνο άνδρες. Και έτσι έχουμε αυτή την ιστορία των διατάξεων με τη λήψη θετικών μέτρων. Κάναμε πάρα πολλές συζητήσεις τότε με την Αθήνα. Έζησα όλο τον αγώνα αυτών των μέτρων, και ξέρω ακριβώς και τη μεγάλη συμβολή της στην υπόθεση στο Συμβούλιο Επικρατείας. Η νομολογία του Συμβουλίου Επικρατείας με τον αείμνηστο Πρόεδρο Μποτόπουλο, ήτανε πράγματι καθοριστική, ήτανε η χαριστική βολή εναντίον οποιασδήποτε αντίρρησης πολιτικής στη Βουλή. Έτσι δέθηκε η υπόθεση και πέρασαν τα μέτρα. Η διατύπωση βασάνισε πολύ. Υπήρχαν οι γνωστές αντιρρήσεις, και εγώ αρχικά ήμουν υπέρ μιας διατύπωσης απλής, νομίζω όμως ότι αυτό που μπήκε τελικά ήτανε επίδραση κυρίως της αντίδρασης ότι τα θετικά μέτρα αποτελούν διάκριση εις βάρος των ανδρών, και επομένως είναι εναντίον της αρχής της ισότητας. Και γι' αυτό μπήκε έτσι η ανεπτυγμένη διάταξη η οποία έλεγε ότι δεν αποτελούν διάκριση τα μέτρα αυτά.

Το έργο του Συνδέσμου, το έργο όλων μας είναι ακόμη πολύ μακρύ. Τα μέτρα θα τα χρειαστούμε πολλή χρόνια ακόμη, μακάρι να είναι λίγα, ακόμη και σήμερα, και πρέπει να έχουμε ανοιχτά τα μάτια μας σε κάθε αναθεώρηση, διότι εξακολουθούν να υπάρχουν οι αντιρρήσεις. Τον τελευταίο καιρό σε μικρά μέρη, και το έζησα αυτό στα Κύθηρα, οι υποψήφιοι ήταν αναγκασμένοι να μην έχουν την επιλογή τη δική τους ως προς τα μέλη του συνδυασμού τους. Και άκουγε κανείς μουρμούρες για την ποσόστωση. Ήτανε άδικοι, γιατί αυτό οφείλεται ακριβώς στο ότι ακόμη δεν κατάφερε η κοινωνία να καταστήσει πλήρως ενεργές τις γυναίκες στην πολιτική. Επομένως εκεί είναι ο αγώνας μας, και όπως σήμερα οι γυναίκες έχουν την πλειοψηφία σε πολλές επιστήμες στα πανεπιστήμια, θα πρέπει πολύ σύντομα όχι απλώς να είναι ισάξιες αλλά να υπερτερούν και των ανδρών στην πολιτική ζωή.

Ο αγώνας λοιπόν της ένωσής σας είναι πολύ μεγάλος, πολύ δύσκολος, γιατί πρέπει να υπάρξουν επεμβάσεις διαρθρωτικές όχι μόνο στα χαρτιά του νόμου, αλλά διαρθρωτικές στην κοινωνία, οι οποίες είναι ριζωμένες και καθαρά

ανδροκρατικές, γι' αυτό θα πρέπει συνεχώς ο αγώνας να είναι μαχητικός, ακαταμάχητος, όπως ο αγώνας της Αθήνας Μαραγκοπούλου.

Κούλα Κασιμάτη

**Ομ. Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου,
μέλος Δ.Σ. του ΣΔΓ**

Παρουσίαση και επίδοση τιμητικού τόμου

**«Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας.
Τα 90 χρόνια λειτουργίας του και η
Αθήνα Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου»**

Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (ΣΔΓ) γιορτάζει φέτος τα 90 χρόνια λειτουργίας του. Είναι μια σημαντική επέτειος, γιατί η μακροχρόνια παρουσία του στον αγώνα για τα δικαιώματα της γυναίκας και την ισότητα των φύλων αντανακλά σ' ένα πολύμορφο, πολυεπίπεδο και πολυσύνθετο έργο προκειμένου οι στόχοι που έχει θέσει να υλοποιηθούν.

Το Δ.Σ. του ΣΔΓ έχει και άλλες φορές οργανώσει επετειακές εκδηλώσεις για τα 60, τα 70 και τα 75 χρόνια λειτουργίας του. Τη φετινή όμως χρονιά αποφάσισε η επετειακή αυτή εκδήλωση να συνοδευτεί από την έκδοση ενός τόμου με διττό σκοπό:

(α) να τιμήσει την για πολλά χρόνια πρόεδρο, που όταν αποχώρησε έγινε επίτιμη πρόεδρος, και ψυχή του Συνδέσμου, την Αθήνα Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου. Να αποτίσει τον οφειλόμενο σεβασμό, την τιμή και την

αγάπη προς αυτή, γιατί η Αθήνα «με λόγο και έργο, με σκέψη και δράση, προώθησε την ισότητα των φύλων όσο λίγες γυναίκες στον τόπο μας»

(β) να δώσει το στίγμα του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και για την ισότητα των φύλων, και να επικεντρωθεί στη δραστηριότητα που καθιερώθηκε με εισήγηση της Αθήνας από το 1997, δηλαδή στο «Βραβείο Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς» σε γυναικείες προσωπικότητες που με τις πρωτοβουλίες και το έργο τους ωφέλησαν την κοινωνία με μια προσφορά ανιδιοτελή σε διάφορους τομείς. Το βραβείο αυτό από το 2003 με απόφαση του Δ.Σ. του Συνδέσμου ονοματίστηκε «Βραβείο Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς Αθήνα Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου» και απονέμεται κάθε χρόνο στις 8 του Μάρτη κατά την Ημέρα της Γυναίκας.

Στη δράση του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας την μακρά περίοδο των 90 χρόνων αναφέρεται στην εκτενή εισαγωγή της η Πρόεδρος Σούλα Παναρέτου, η οποία δίνει χαρακτηριστικά στοιχεία της οργάνωσής του και της δράσης του. Η ουσιαστική ανεξαρτησία του Συνδέσμου από κόμματα και Κυβέρνηση του έδωσε τη δυνατότητα σωστής παρουσίας του στην Ελληνική Κοινωνία, και ευελιξία και ικανότητα προσαρμογής στις εκάστοτε συνθήκες ώστε να δρα αποτελεσματικά. Από την αρχή προσανατολίστηκε προς το Διεθνές Γυναικείο Κίνημα και επικοινωνήσε με

τα νέα ιδεολογικά ρεύματα. Έτσι επετράπη η ανταλλαγή εμπειριών και η αξιοποίηση των πολιτικών διακηρύξεων και της νομολογίας για τα προβλήματα που αντιμετώπιζε το γυναικείο ζήτημα. Αξιοποίησε τη CEDAW, τη Διεθνή Σύμβαση του ΟΗΕ για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης σε βάρος των γυναικών και ανέδειξε το θέμα των πολιτικών δικαιωμάτων για τις γυναίκες.

Αν τα πρώτα χρόνια το ζητούμενο ήταν η νομική κατοχύρωση της ισότητας και τα πολιτικά δικαιώματα της γυναίκας, με την πάροδο του χρόνου άλλαξε και συνεχώς αλλάζει «ο χάρτης» των διεκδικήσεων. Θέματα όπως είναι η ίση συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα των πολιτικών αποφάσεων, η καταπολέμηση της βίας λόγω φύλου, η καταπολέμηση της διακίνησης γυναικών (και παιδιών) για λόγους εμπορίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης, απασχολούν το Σύνδεσμο και είναι έντονη η παρέμβασή του στα κέντρα λήψης των σχετικών αποφάσεων.

Θα μπορούσαμε χωρίς υπερβολή να ισχυριστούμε ότι ο Σύνδεσμος βρίσκεται πίσω από κάθε μεγάλη τομή και μεταρρύθμιση που προάγει την ισότητα των φύλων και διαχέει με τα μέσα που έχει στη διάθεσή του – κυρίως το περιοδικό του «Ο Αγώνας της Γυναίκας», αλλά και με συνέδρια, σεμινάρια και άλλες εκδηλώσεις - τα μηνύματα στην κοινωνία για την ισότητα και τα δικαιώματα της Γυναίκας.

Η παρουσία της Αθήνης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου στο Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας είναι καταλυτική. Το 1947 είναι μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου και λίγο αργότερα αντιπρόεδρος. Από το 1974 και για 30 χρόνια μέχρι το τέλος του 2003 είναι Πρόεδρός του, από το 2004 Επίτιμη Πρόεδρος. Άφησε ανεξίτηλη τη σφραγίδα της στη ζωή και τη δράση του Συνδέσμου. Γράφει η Σούλα Παναρέτου: «Η Αθήνη εξέφρασε με τον πιο δημιουργικό τρόπο την ιδεολογία του και την κουλτούρα του, διεύρυνε τα όριά του και καλλιέργησε τις καλύτερες παραδόσεις του».

Θα αναφερθώ στις θέσεις που εξέφρασε η Αθήνη σε διάφορα θέματα, όπως ψήγματα παρουσιάζονται σ' αυτή την έκδοση. Η έκδοση ακολουθεί τη λογική του διπλού στόχου που έθεσε φέτος ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας. Έτσι:

Το πρώτο μέρος της έκδοσης αφιερώνεται σε γενικά και ειδικά θέματα που αντιμετώπισε η Αθήνη σε διάφορα κείμενά της, κυρίως στον «Αγώνα της Γυναίκας», αλλά και αλλού. Έχει μεγάλη συγγραφική δράση για θέματα ισότητας και δικαιωμάτων των γυναικών. Βιβλία, άρθρα, ενημερωτικά σημειώματα και νομικές παρεμβάσεις της καλύπτουν μια μεγάλη γκάμα θεμάτων και προσεγγίσεων. Μια επιλογή θεμάτων πραγματοποιήσαμε για τις ανάγκες της έκδοσης αυτής.

Γενικά θέματα.

Οι θέσεις που διετύπωσε η Αθήνη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου σε γενικά θέματα ισότητας των φύλων και δικαιωμάτων των γυναικών απηχούν όχι μόνο τις σύγχρονες απόψεις για το φεμινιστικό κίνημα αλλά και τις δικές της αντιλήψεις, δηλαδή πως θα πρέπει να είναι η γυναίκα στη σύγχρονη πολύπλοκη κοινωνία.

Η σημασία και τα μηνύματα της Ημέρας της Γυναίκας που γιορτάζεται στις 8 του Μάρτη σε μια διαδρομή που ξεκινά ήδη από το 1857 είναι η αφετηρία της προβληματικής της. Συνεχίζει να υπενθυμίζει με πολλή κείμενά της τους αγώνες που έγιναν για μια πραγματική ισότητα ώστε να αλλάξουν οι νόμοι και οι διεθνείς συμβάσεις. Σε μια εποχή όπου η παγκόσμια κρίση είναι σε εξέλιξη εντοπίζει τους τομείς που πλήττονται τα δικαιώματα του ανθρώπου και τα δικαιώματα της γυναίκας. Προσπαθεί να αποτυπώσει την κατάσταση

των γυναικών στην Ελλάδα και τον υπόλοιπο κόσμο και να αναδείξει τις προόδους που έγιναν, αλλά και τις καθυστερήσεις που σημειώνονται στη χώρας μας συγκριτικά με ορισμένες άλλες χώρες του κόσμου. Πιο συγκεκριμένα, αναγνωρίζει τα πρώτα βήματα ισότητας, τους αγώνες που έγιναν για θετικά μέτρα υπέρ των γυναικών, όπως η συμμετοχή τους στην κεντρική πολιτική σκηνή και την τοπική αυτοδιοίκηση, η συμμετοχή τους στα Συμβούλια Δημοσίων Υπηρεσιών, αλλά τονίζει ταυτόχρονα τις ισχύουσες ανισότητες στις αμοιβές, στον αναλφαριθμητισμό, στην οικογενειακή βία - για να αναφέρουμε λίγες από τις πολλές - και εκφράζει το φόβο της ότι οι ανισότητες επιμένουν και τα δικαιώματα των γυναικών είναι υπό συνεχή διακύβευση.

Ειδικά θέματα

Τα ειδικά θέματα που αφορούν τις γυναίκες απασχολούν την Αλήκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου συνεχώς. Έτσι γίνεται πιο συγκεκριμένη και σε πολλά από αυτά οι παρεμβάσεις της ήταν καίριες και αποτελεσματικές.

Οι επιλογές των ειδικών θεμάτων αναφέρονται:

(α) Στον φεμινισμό

Σε ένα άρθρο της για το φεμινισμό και τις σύγχρονες τάσεις που έχει πάρει το γυναικείο κίνημα υιοθετεί τον ορισμό, ότι δηλ. «είναι κοινωνικό κίνημα για την κατάργηση των διακρίσεων σε βάρος των γυναικών που τις υποβιβάζουν σε δεύτερο φύλο, υποτακτικό και υπηρετικό του "πρώτου" φύλου», και αποκρούει τις θεωρίες που έχουν διατυπωθεί για τη βιολογική και βιοψυχική κατωτερότητα της γυναίκας, ενώ αναδεικνύει άλλες που αποδίδουν την φαινομενική γυναικεία κατωτερότητα στην αγωγή και τις συνθήκες ζωής. Μετά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο μια νέα αντίληψη γέννησε και τα κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα, και οι καταπιεσμένες κοινωνικές ομάδες απαιτούσαν ίση μεταχείριση, ενώ τα τελευταία χρόνια το αίτημα είναι για ουσιαστικοποίηση των ίσων πολιτικών δικαιωμάτων που τυπικά έχουν αναγνωρισθεί. Αποκρούει ακραίες θέσεις που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού φεμινισμού της δεύτερης φάσης, όπως για παράδειγμα τις θέσεις της Greer, και αναδεικνύει τη σύγχυση που έχει δημιουργηθεί με τις αντιφατικές αυτές θέσεις. Η ίδια πιστεύει σε μια κοινωνία αληθινά ελεύθερη, και δίκαιη για όλους χωρίς διακρίσεις φύλου ή άλλες, όπου θα υπάρχει ισότιμη και συντροφική συνεργασία σε όλους τους τομείς. Σ' αυτόν τον φεμινισμό πιστεύει η Αλήκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου.

(β) Στα δικαιώματα

Στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων της γυναίκας οι θέσεις της Αλήκης είναι ξεκάθαρες: έχει γίνει σημαντική πρόοδος, όχι τυπική αλλά ουσιαστική, ωστόσο χρειάζεται εγρήγορση γιατί συχνά ροκανίζονται όσα κατακτήθηκαν με πολλούς αγώνες.

Για τα πολιτικά δικαιώματα των γυναικών γίνεται αναδρομή στα τελευταία 50 χρόνια επισημαίνοντας την παρέμβαση του Συνδέσμου με το ψήφισμα που εξέδωσε για την ισότητα σε όλους τους τομείς της ζωής. Σημαντικός σταθμός για την ισότητα είναι η ψήφιση από την Ελληνική Βουλή του 1952 του νόμου που παραχώρησε το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλεγείν στη Ελληνίδα. Και είχαμε στην Ελληνική Βουλή την πρώτη βουλευτίνα. Με το Σύνταγμα του 1975 καθιερώθηκε η ισότητα ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, ενώ με το Σύνταγμα του 2001 η ισότητα έγινε πλέον ουσιαστική.

Αναφορικά με τα αστικά δικαιώματα και συγκεκριμένα με το επώνυμο των συζύγων μετά το γάμο και τις παραλλαγές που εισχώρησαν τελευταία, παραλλαγές που αλλοιώνουν τα δικαιώματα των γυναικών, η επιχειρηματολογία της Αλήκης είναι πειστική και απηχεί τις ιδέες της ισότητας.

(γ) Στην Ενδοοικογενειακή βία

Είναι ένα θέμα που απασχολεί το Σύνδεσμο και στο εφαρμοσμένο επίπεδο, με ουσιαστική βοήθεια στις κακοποιημένες γυναίκες, και η αρθρογραφία επικεντρώνεται στις τροποποιήσεις των διατάξεων του ποινικού κώδικα και της ποινικής δικονομίας με στόχο όμως αυτές να εφαρμόζονται στην πράξη και όχι απλώς να μένουν στα χαρτιά.

(δ) Στο Πρωτόκολλο της CEDAW

Το νέο πρωτόκολλο της CEDAW όπου οι γυναίκες αποκτούν δικαίωμα προσφυγής για να δικάζονται οι υποθέσεις των παραβιάσεων της ισότητας των φύλων με τον ίδιο τρόπο που δικάζονται οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο ομόνυμο δικαστήριο στο Συμβούλιο της Ευρώπης, αξιολογείται ως μια σημαντική κατάκτηση γιατί έτσι θα σχηματιστεί διεθνής εμπειρία για τα δικαιώματα των γυναικών στην ουσιαστική ισότητα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η προσθήκη του Πρωτοκόλλου αυτού ήταν ιδέα και πρόταση της Αλήκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου.

(ε) Σε πληθυσμιακά θέματα

Τα προβλήματα που σχετίζονται με την γεννητικότητα, σε συνάρτηση με την οικονομική και κοινωνική θέση της γυναίκας, αναπτύσσονται στην οπτική του πληθυσμιακού και οικογενειακού προγραμματισμού και της υπογεννητικότητας που οφείλεται σε βιολογικές και φυσιολογικές αιτίες. Ο οικογενειακός προγραμματισμός, ακόμη και σε ορισμένες περιπτώσεις η άμβλωση, εξυπηρετούν το πραγματικό συμφέρον της κοινωνίας γιατί δημιουργούν πετυχημένες οικογένειες.

(στ) Στο Συνταξιοδοτικό

Η Αλήκη διατυπώνει τις απόψεις της για τα συνταξιοδοτικά προβλήματα που δημιουργούν οι τελευταίες ρυθμίσεις του συνταξιοδοτικού επισημαίνοντας την ανισότητα μεταχειρίσεων ανδρών και γυναικών που τελικά κινείται στη σφαίρα της παρονομίας.

Αυτή είναι εντελώς επιγραμματικά, μια επιλογή θεμάτων γενικών και ειδικών με τα οποία έχει καταπιαστεί η Αλήκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου κυρίως τα τελευταία χρόνια. Με το εκτόπισμα που διαθέτει και τον δυναμισμό και την επιμονή που την διακρίνει συνέβαλε σημαντικά στην επίτευξη πτυχών ισότητας των γυναικών και αναγνώρισης των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων τους.

Β΄ Μέρος

Το δεύτερο μέρος του βιβλίου αναφέρεται στα «Βραβεία Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς Αλήκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου». Τα βραβεία αυτά απονέμει ο Σύνδεσμος από το 1997 σε γυναικείες προσωπικότητες που με ανιδιοτελή προσφορά με το έργο τους ωφέλησαν την κοινωνία. Ανέπτυξαν αξιοπρόσεκτες πρωτοβουλίες σε πολλούς τομείς όπως στην υγεία, την παιδεία, την κοινωνική πρόνοια, τη δικαιοσύνη, τον πολιτισμό, σε δράσεις όπως ο οδηγισμός, σε εμβληματικές προσωπικότητες που εκπράζουν ολόκληρες εποχές όπως Μικρασιάτισσα, Ερυθροσταυρίτισσα κ.ά.

Το πρώτο βραβείο απονεμήθηκε το 1997 στην **Κοράλη**

Κροκοδείλου για την πολυετή προσφορά της στις σχολικές αίθουσες και την πολυτίμη συνδρομή της στην εκπαίδευση χιλιάδων παιδιών. Ως Εκπαιδευτικός στο Αμερικάνικο Κολλέγιο Θηλέων μετέδωσε όχι μόνο γνώσεις αλλά διαμόρφωσε ολοκληρωμένες προσωπικότητες με συναίσθηση ευθυνών και υποχρεώσεων, με κοινωνικές ευαίσθησες και δημοκρατική συνείδηση.

Το βραβείο το 1998 απονεμήθηκε στις **Κύπριες αγωνίστριες Τιτίνα Λοϊζίδου και Χαρίτα Μάντολης** στα πρόσωπα των οποίων τιμήθηκαν οι αγώνες των Κυπρίων γυναικών. Η αγωνιστική τους προσφορά επικεντρώθηκε α) στην επιστροφή των Κυπρίων στα κατεχόμενα ως ανθρωπινό δικαίωμα να ζουν στον τόπο καταγωγής τους και β) στον εντοπισμό των αγνοουμένων που ως πανανθρώπινο δικαίωμα βάνουσα παραβιάζεται.

Το 1999 το βραβείο δόθηκε στη **Δόμνα Σαμίου και τη Φιλιώ Χαϊδεμένου** στα πρόσωπα των οποίων ο Σύνδεσμος τίμησε τους αγώνες και τις θυσίες των γυναικών της Μικράς Ασίας από την οποία προέρχονται. Η Δόμνα Σαμίου έθεσε σκοπό της ζωής της να αναδείξει την Ελληνική Παραδοσιακή Μουσική και είναι μεγάλη η προσφορά της στην πολιτιστική ζωή του τόπου μας. Η Φιλιώ Χαϊδεμένου με τη μαχητικότητα της στάθηκε στα πόδια της, ανέπτυξε μεγάλη κοινωνική δραστηριότητα και ίδρυσε το Λαογραφικό Μουσείο της Μικράς Ασίας με σπουδαία κειμήλια.

Το επόμενο έτος, το 2000, το βραβείο απονεμήθηκε στις **Εθελόντριες Αδελφές του ΕΕΣ** για την εθνοφιλή δράση τους στη γραμμή των πρόσωπα κατά τον πόλεμο του 1940-41. Πρόσφεραν με ηρωισμό και αυτοθυσία ύψιστη υπηρεσία στην κοινωνία βοηθώντας και με δική τους θυσία τα άτομα που είχαν ανάγκη.

Το 2001 βραβεύτηκαν οι **Κατασκηνώσεις Υπηρεσίας του Κλάδου Μεγάλων Οδηγών του Σώματος Ελληνίδων Οδηγών** για τα 50 χρόνια δράσης σε ακριτικά χωριά και σε σεισμόπληκτες περιοχές. Ο Οδηγισμός προσφέρει στους νέους ουσιαστικές αξίες προσφοράς και συνείδησης ευθύνης ως μελών της κοινωνίας.

Το 2002 βραβεύτηκαν οι **«Φίλοι του Αχιλλοπούλειου Γενικού Νομαρχιακού Νοσοκομείου Βόλου» και «οι Φίλοι του ΠΙΚΠΑ Βούλας-Πεντέλης»** για την αρωγή τους στον τομέα της Υγείας, στη συμπαράστασή τους προς τους ασθενείς, τη στήριξη καρκινοπαθών και νεφροπαθών κυρίως και τη μέριμνα για τα παιδιά που με στέρηση σωματική και νοητική έχουν ανάγκη οικογενειακής θαλπωρής και ζεστασιάς.

Το Βραβείο Γυναικείας Κοινωνικής Προσφοράς το 2003 απονεμήθηκε στη **Φραγκίσκη Ψαχαροπούλου-Καρόρη** για τη συμβολή της στη διατήρηση της καλλιτεχνικής παράδοσης και της Μουσικής Κληρονομιάς στα Νησιά. Από πολλά μετερίζια, όπως από τη Διάπληση των Παίδων, από τις εκπομπές της στην ΕΡΤ και από το Σύνδεσμο «Οι Φίλοι του Ελληνικού Νησιού και της Θάλασσας» πρόσφερε πολλά στην ελληνική κοινωνία.

Το 2004 το βραβείο δόθηκε στην **Κατερίνα Μάτσα** για τη βοήθεια που παρέχει μέσω της μονάδας απεξάρτησης

«18 και άνω» στα εξαρτώμενα από ουσίες άτομα, προκειμένου να επανενταχθούν στην κοινωνία δίνοντας το παρόν σε επιστημονικά, κοινωνικά και ηθικά ζητήματα.

Δύο γυναίκες η **Σεμίραμις Μαυροπούλου και η Βιβή Παπαδημητρίου** είναι οι αποδέκτες του βραβείου του 2005 για την προσφορά τους στον τομέα της Κοινωνικής Αλληλεγγύης και της προστασίας του παιδιού. Στα παιδικά χωριά SOS και στο Κέντρο Μέριμνας Οικογένειας και Παιδιού, αποκρυσταλλώνεται η δράση τους και η κοινωνική προσφορά τους.

Το 2006 το βραβείο δόθηκε στη **Χρυσούλα-Γιαταγάνα** για τον αγώνα της για τον εξανθρωπισμό των φυλακών, τη διαφύλαξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την εξυγίανση της δικαιοσύνης όταν δέχτηκε πολλές ποινικές και πειθαρχικές διώξεις τις οποίες αντιμετώπισε με θάρρος και αποφασιστικότητα.

Η **Χάρη Μηρσίμνη** πήρε το βραβείο το 2007 για τον αγώνα που έδωσε για την προστασία των δικαιωμάτων των προσφύγων και την εξασφάλιση ανθρωπίνων συνθηκών διαβίωσής τους. Με το Σωματείο των προσφύγων υπηρέτησε εκείνους που ζητούσαν άσυλο στη χώρα μας και συνεργάστηκε αρμονικά με τις Υπηρεσίες.

Με την Εταιρεία Κοινωνικής Υποστήριξης Ανηλίκων και Εφήβων η «Στέγη» η **Μαρία Κυδωνιέως-Φωστιέρη** αγωνίστηκε για την κοινωνική επανένταξη παιδιών που βρίσκονται σε κίνδυνο και γι' αυτό της απονεμήθηκε το βραβείο το 2008. Εργάστηκε με έμβλημά της «κανένα παιδί στο δρόμο, κανένα παιδί στη φυλακή».

Το 2009 το βραβείο δόθηκε στο **Σωματείο Φίλων του Γενικού Ογκολογικού Νοσοκομείου Κηφισιάς «Άγιοι Ανάργυροι»** για την υλική και ηθική βοήθεια προς τους νοσηλευόμενους καλύπτοντας κενά του προνοιακού συστήματος ή του Νοσοκομείου.

Τέλος το 2010 η **Μαρία Θεοδωρίδου** βραβεύτηκε με το Σωματείο Διεθνών Σχέσεων και Πολιτιστικών Ανταλλαγών Καλύμνου Αθήνας για την προώθηση της ελληνικής γλώσσας στους Έλληνες της Διασποράς, στους φιλέλληνες, στους φοιτητές και επιστήμονες. Είναι σημαντική η συμβολή της στην καλλιέργεια και διάδοση της ελληνικής γλώσσας, του πολιτισμού μας και των αξιών και παραδόσεων της χώρας μας.

Στο βιβλίο ο αναγνώστης θα βρει λεπτομέρειες για τη δράση αυτών των γυναικών όπως οι ίδιες αφηγούνται αλλά και όπως αξιολογούν το έργο τους πανεπιστημιακό και άλλοι ειδικοί.

Με το βιβλίο αυτό βλέπουμε τη δράση του Συνδέσμου και το έργο ενός κόσμου γυναικών προσφοράς και αγάπης για τον συνάνθρωπο που καλύπτει ένα ευρύ φάσμα κοινωνικών φορέων. Βλέπουμε όμως και τη σημαντική παρουσία μιας εμβληματικής προσωπικότητας, της Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, που ήταν και η ψυχή του Συνδέσμου. Πέρα από όλα αυτά θέλω να πιστεύω ότι το βιβλίο αυτό θα είναι χρήσιμο σε όσους ασχολούνται με τα γυναικεία θέματα και τις γυναικείες σπουδές.

Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκαπούλου

Επ. Πρόεδρος ΣΔΓ, Ομ. Καθηγήτρια και
τ. Πρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου

Αντιφώνηση

Ομολογώ ότι άκουσα τόσους επαίνους που έχω αρχίσει να ανησυχώ μήπως και η αγάπη σας σας κάνει να με βλέπετε με μεγεθυντικό φακό. Εγώ δεν θεωρώ τον εαυτό μου ότι έκανα τίποτα το ιδιαίτερα επαινετέο. Θεωρώ ότι η περισσότερη δράση μου οφείλτε στο DNA μου, και κατά δεύτερο λόγο στο οικογενειακό μου περιβάλλον. Προ παντός στον πατέρα μου Παναγιώτη Γιωτόπουλο, ο οποίος μας έδωσε από πολύ μικρά παιδιά το δικαίωμα να έχουμε άποψη, να αντιλέγουμε στις απόψεις του και άλλων μεγάλων στην ηλικία ατόμων και να αγωνιζόμαστε για να τις επιβάλλουμε στο περιβάλλον και μέσα στην οικογένεια ακόμα. Και συγχρόνως μας δίδαξε τη συνεχή εγρήγορση για τα διατρέχοντα γύρω μας κυρίως σε βάρος των πιο αδύνατων. Αλλά και η μητέρα μας πάντα μας ευχόταν να γίνουμε άνθρωποι χρήσιμοι στην κοινωνία και όχι να κατακτήσουμε μεγάλα αξιώματα.

Ευχαριστώ πάρα πολύ όσες φίλες και όσους φίλους μίλησαν. Καθ' ένας είχε και αυτός τη δική του συμβολή και στους διάφορους τομείς που έδρασα. Όσο για τον Σύνδεσμο, τον αγάπησα πάρα πολύ από τότε που γνώρισα τη μεγάλη μορφή της Αύρας Θεοδωροπούλου. Της αποτίω φόρο τιμής σήμερα, θεωρώ ότι ήταν ο άνθρωπος που με επηρέασε περισσότερο σε ό,τι αφορά τη στάση μου στα φεμινιστικά θέματα, αν και, από 11 ετών, επειδή φοιτούσα σε μικτό σχολείο, έκανα τον αγώνα μου μη αποδεχόμενη κανενός είδους υπεροχή των αγοριών. Η μητέρα μου με αποκαλούσε έκτοτε «σουφραζέτα». Εγώ ομολογώ ότι επειδή ήξερα ότι οι σουφραζέτες είναι μαχητικές φεμινίστριες μου άρεσε που με έλεγε έτσι. Δεν ήξερα όμως ακριβώς τι έκαναν, ότι τις φυλακίζανε, ότι κάνανε φοβερούς αγώνες την εποχή τους, και ότι βοηθήσανε ύστερα, όταν έγινε ο 1^{ος} Παγκόσμιος Πόλεμος να κερδηθεί ο πόλεμος αυτός με την πολύτιμη συμβολή τους. Ειδικότερα οι Αγγλίδες σουφραζέτες αναλαμβάνανε όλες ανεξαιρέτως τις δράσεις που είχαν πριν οι άντρες, όλα τα επαγγέλματα, από την παραγωγή των πολεμικών όπλων μέχρι την κατασκευή αλλά και οδήγηση αεροπλάνων, από την προστασία των παιδιών που έμειναν ορφανά ή στους δρόμους, με θεσμούς καινούριους που με δική τους πρωτοβουλία ίδρυσαν και με την συλλογή χρημάτων και παροχή εργασίας. Η δράση τους κατέληξε τον κόσμο. Η πολιτεία αναγνώρισε ότι αν δεν υπήρχε η δράση αυτών των γυναικών, οι περισσότερες των οποίων ήταν σουφραζέτες — οι περιφρονημένες και φυλακισμένες, που τραγουδούσαν μέσα στη φυλακή αυτό το εμβληματικό που ακούσατε απόψε από τη μεγάλη τραγουδίστρια Δριβάλα — δεν θα είχε κερδηθεί ο πόλεμος. Γι' αυτό και η Αγγλία έδωσε ψήφο στις γυναίκες όχι μετά το 2^ο Παγκόσμιο Πόλεμο, όπως οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες (δηλαδή, μετά τη Σύμβαση του 1952 του ΟΗΕ) αλλά μετά τον 1^ο Παγκόσμιο

Πόλεμο. Το 1919 πήρανε ψήφο οι γυναίκες στην Αγγλία, και αργότερα στήθηκαν και οι ανδριάντες των γυναικών αρχηγών του φεμινιστικού κινήματος έξω από το Κοινοβούλιο. Στην Αμερική δε οι ανδριάντες των αμερικανίδων πρωταγωνιστριών του φεμινιστικού κινήματος βρίσκονται εντός του Κοινοβουλίου, αλλά και όλων των γυναικών σε διεθνές επίπεδο. Διότι Αμερικανίδες ίδρυσαν τη Διεθνή Ένωση Γυναικών, με απόφαση του 1902, και το 1904 ψηφίστηκε και το Καταστατικό της στο Βερολίνο. Σ' αυτή τη Διεθνή οργάνωση ανήκει και ο ΣΔΓ. Τα αγάλματα των αμερικανίδων ιδρυτριών αυτής της οργάνωσης είναι μέσα στο Καπιτώλιο και σήμερα.

Τώρα θα επικεντρώσω την ομιλία μου σε ένα σημείο. Άκουσα ότι υπάρχει και η ιδέα, μήπως επειδή επιτύχαμε πλέον την ισότητα την ουσιαστική, υπάρξει κάποιος που θα πει ότι πρέπει να καταργηθεί τώρα η διάταξη του Συντάγματος η οποία εισάγει την ουσιαστική ισότητα με θετικά μέτρα (ποσοτώσεις θετικές, που επιβάλλουν συμμετοχή των γυναικών με **τουλάχιστον** κάποιο σοβαρό ποσοστό) για την προώθηση των γυναικών. Τα θετικά μέτρα προβλέφθηκαν αλλά η ουσιαστική ισότητα δεν πραγματοποιήθηκε ακόμα. Εγώ, εν αντιθέσει με μια τέτοια σκέψη, έχω την αντίθετη πεποίθηση, ότι ζούμε μια εποχή κινδύνων για τα δικαιώματα της γυναίκας. Στην Ελλάδα ζούμε μια εποχή όχι ευνοϊκή. Και σε διεθνές επίπεδο εξαπολύεται μια ατμόσφαιρα επικίνδυνη, ακόμη και για απώλεια και των κατακτηθέντων. Θα σας το εξηγήσω αναλυτικότερα.

Στην Ελλάδα ειδικά έχουν γίνει μερικοί νόμοι εις εφαρμογή της διάταξης του Συντάγματος που εισήγαγε τα θετικά μέτρα για επίτευξη ουσιαστικής ισότητας (νέο άρθρο 116,2). Π.χ., ο πρώτος προέβλεπε, να μετέχουν κατά 1/3 τουλάχιστον οι γυναίκες στα υπηρεσιακά συμβούλια των δημοσίων υπηρεσιών, των υπουργείων, των ΔΕΚΟ κλπ. ψηφίστηκε, αλλά δεν έχει εφαρμοστεί μέχρι σήμερα ούτε μία φορά, ούτε σε ένα Υπουργείο. Κατακτήσαμε το δικαίωμα να έχουμε οι γυναίκες το 1/3 στα ψηφοδέλτια των περιφερειακών εκλογών. Πήραμε αργότερα το δικαίωμα να έχουμε το 1/3 στα ψηφοδέλτια των βουλευτικών εκλογών. Τονίζω ότι πρόκειται για θέσεις στα ψηφοδέλτια και όχι για θέσεις στα δημοτικά συμβούλια ή βουλευτικές έδρες. Ο σταυρός προτίμησης επιτρέπει την εκλογή και πολύ λιγότερων από το 1/3 γυναικών, όπως και πράγματι συμβαίνει. Και φυσικό είναι να συμβαίνει αν δεν συνηθίσουν οι Έλληνες ψηφοφόροι να ψηφίζουν περισσότερες Ελληνίδες και αν η επιλογή των υποψηφίων γυναικών δεν είναι περισσότερο εκλεκτική. Ωστόσο, παρά την απέχουσα από το 1/3 (33%) πραγματική εκπροσώπηση των γυναικών (στη Βουλή, π.χ. το 1/3 θα ήταν 100 γυναίκες και έχουμε μόνο 53), έγινε αναδιτύπωση του νόμου, ώστε να μας ροκανίσουν και αυτό το 1/3 στα ψηφοδέλτια, και για τις περιφερειακές και για τις βουλευτικές εκλογές. Τώρα δεν ζητάει να είναι το 1/3 του αριθμού των υποψηφίων, αλλά **το 1/3 των εκλεγσόμενων**, να μπαίνουν δηλαδή γυναίκες υποψήφιας σε κάθε περιφέρεια των εκλεγόμενων, που είναι κατά κανόνα πολύ λιγότεροι από τους υποψήφιους. Σημειώστε ότι μπορεί και

να μην εκλεγεί και καμία. Διότι ο νόμος μας δεν είναι όπως είναι ο Γαλλικός νόμος, όπου στις εκλογές στα ψηφοδέλτια μπαίνουν ένας άνδρας μια γυναίκα, ένας άνδρας μια γυναίκα, **και δεν υπάρχει σταυρός προτιμήσεως**, αλλά αναλόγως των ψήφων που παίρνει το κάθε κόμμα εκλέγονται ισάριθμοι άνδρες και γυναίκες από το κάθε κόμμα. Επαναλαμβάνω, εδώ μπορεί να μην ψηφίσει κάποιος ούτε μία γυναίκα, ο σταυρός προτιμήσεως του ψηφοφόρου να πάει μόνο σε άνδρες. Έτσι είναι ο νόμος, και εν τούτοις, προσπαθούν και να το ψαλιδίσουν το δικαίωμά μας με την αλλαγή της διατύπωσης. Και τον ψαλιδίζουν, όπως τον διατύπωσαν. Το ίδιο έκαμαν τώρα και για τις βουλευτικές εκλογές, με αναδιατύπωση του αρχικού νόμου για αντισυνταγματικό ροκάνισμα του αριθμού των υποψηφίων γυναικών.

Στο Οικογενειακό Δίκαιο είχαμε εισαγάγει πολύ καλές θέσεις. Το Οικογενειακό Δίκαιό μας ήταν ένα από τα προοδευτικότερα της Ευρώπης, μη σας πω του κόσμου. Το ήμώνα να το πω, και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι έγιναν δεκτές ως μέλη της Συντακτικής Επιτροπής του οι γυναίκες αντιπρόσωποι περισσότερων γυναικείων οργανώσεων, και

συνεπώς μπορέσαμε και σχηματίσαμε με τις συνεννοήσεις μας ομάδα πίεσης σοβαρή. Έτσι αποκτήσαμε ένα δικαίο πολύ προοδευτικό όπως είπαμε. Και από αυτό μας ψαλιδίζουν τώρα δικαιώματα. Διότι αυτή τη στιγμή μας τροποποιούν τη διάταξη να κρατάμε εφ' όρου ζωής το επώνυμό μας. Ένα δικαίωμα το οποίο είναι αυτονόητα αναγκαίο στη σημερινή ζωή, όπου η γυναίκα έχει επαγγελματική δραστηριότητα και δεν μπορεί με τη χαμαιλεοντική εμφάνισή της να αποκτήσει μια φίρμα (αλλαγή επωνύμου με κάθε αλλαγή οικογενειακής κατάστασης). Αλλά ούτε και η ασφάλεια των συναλλαγών εξυπηρετείται. Ο άνδρας δεν αλλάζει ποτέ, ακριβώς για την ασφάλεια των συναλλαγών, αλλά και για να αποκτήσει μια φίρμα ως εργαζόμενος άνθρωπος. Η γυναίκα το έχει κατακτήσει και αυτή το δικαίωμα στο Οικογενειακό μας Δίκαιο και της το κόβουν πάλι. Εξ άλλου το διαρκές καθ' όλο το βίο επώνυμο ανδρών και γυναικών ανταποκρίνεται στην ενιαία ψυχολογική και βιολογική προσωπικότητα του ανθρώπου, όπως τονίζει ο καθηγητής κ. Κ. Δεσποτόπουλος από πολλά χρόνια.

Εγώ προσωπικά βλέπω ένα πνεύμα αρκετά οπισθοδρομικό, που αν δεν υπήρχε και η νέα διάταξη του 116,2 του Συντάγματος τα πράγματα θα ήταν πολύ χειρότερα. Την πρόταση για αναθεώρηση αυτού του άρθρου την έκαμε στην Βουλή η κ. Ψαρούδα Μπενάκη. Η κ. Μπενάκη συνέταξε την πρόταση στην Βουλή το 1998 (με αυτήν ζητούσαμε

να περιληφθεί στις αναθεωρητέες διατάξεις αυτό το άρθρο του Συντάγματος) και έβαλε και την πρώτη υπογραφή. Και από κεί άρχισαν να υπογράφουν όλοι. Πρώτα οι γυναίκες βέβαια βουλευτίνες και μετά και οι άνδρες από όλα τα κόμματα σιγά σιγά. Αν δεν είχε περιληφθεί στις αναθεωρητέες διατάξεις τότε, δεν θα κάναμε τίποτε. Σημειωτέον ότι το Συμβούλιο της Επικρατείας δέχθηκε τις εισηγήσεις που είχα κάμει με μελέτη μου που στείλαμε σ' αυτό, οι οποίες βασικά υιοθετήθηκαν από τον μεγάλο Πρόεδρο, τον Βασίλη Μποτόπουλο. Έτσι άλλαξε κατά 180 μοίρες η νομολογία του ΣτΕ, σε μεγάλη ολομέλεια στην οποία δικάστηκαν 29 υποθέσεις με θέματα ισότητας και βγήκε μία σειρά ιστορικών αποφάσεων οι οποίες απέτρεψαν μεγάλη βοήθεια για να επηρεαστούν οι βουλευτές στη συνέχεια.

Και από διεθνή άποψη επίσης είμαι εξαιρετικά ανήσυχη. Και μάλιστα όχι μόνο για τα δικαιώματα της γυναίκας,

κυρίως όμως γι' αυτά. Σημειωτέον ότι όταν λέμε δικαιώματα της γυναίκας και ανθρώπινα δικαιώματα δεν μιλάμε για δύο διαφορετικά πράγματα. Ακριβώς τα ίδια είναι τα θεμελιώδη δικαιώματα του άνδρα και τα δικαιώματα της γυναίκας, είναι ανθρώπινα δικαιώματά τους. Μόνο που για να παραμερίσουμε το πνεύμα της προκατάληψης που υπήρχε εις βάρος

των γυναικών, υποχρεωθήκαμε να εισαγάγουμε και μερικές ειδικές διατάξεις (εθνικού ή διεθνούς δικαίου) για τις γυναίκες, για να επιτύχουμε να εξαλείψουμε αυτόν τον παραμερισμό της που εμπόδιζε την ίση απόλαυση ιδίων ανθρωπίνων δικαιωμάτων και από το γυναικείο φύλο. Σε ένα σημείο μόνο διαφέρουν, στις διατάξεις για την μητρότητα.

Σας είπα ότι ανησυχώ πολύ σε διεθνές επίπεδο για την ισότητα των φύλων. Αυτή τη στιγμή δεν είμαστε σε καλό σημείο. Είχε προχωρήσει πολύ καλά το θέμα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μετά το σοφότερο κείμενο του περασμένου αιώνα, την Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ιδίως αφού εκδόθηκε και μια σειρά Συμβάσεων, οι οποίες είναι πολύ πιο δεσμευτικές από τη Διακήρυξη. Από κάθε άρθρο αυτής της Διακήρυξης βγήκανε περισσότερες ή λιγότερες συμβάσεις, οι οποίες προστάτευαν δεσμευτικότερα και λεπτομερέστερα το κάθε δικαίωμα της Διακήρυξης. Όλη η πρόοδος από την εφαρμογή τους εξαρτήθηκε. Τελικά οικοδομήθηκε ένα οικοδόμημα το οποίο αποτελεί το ευγενέστερο έργο των λαών της Γης. Δηλαδή ένα σύστημα αρχών και κανόνων δικαιωμάτων του ανθρώπου, σεβασμού της αξίας του κάθε ανθρώπινου όντος, χωρίς καμία διάκριση. Για πρώτη φορά η αρχή «χωρίς καμία διάκριση» εισάγεται. Σε προηγούμενες διακηρύξεις, τη γαλλική, την αμερικανική κλπ. αποκλείονταν οι γυναίκες και αρκετές άλλες μικρότερες

κατηγορίες, ή συμμετείχαν με συρρικνωμένα δικαιώματα και με άλλα ποσοστά κλπ. Τώρα ρητώς αποκλείεται οιαδήποτε διάκριση, και δίνεται και δικαίωμα στους ιδιώτες να γίνονται φορείς διεθνών δικαιωμάτων και να μπορούν έτσι τα άτομα να καταγγέλλουν τις ίδιες τις χώρες – τη δική τους αλλά και τις ξένες χώρες εάν τους καταπατούν ανθρώπινα δικαιώματα. Πρωτοφανές και απίστευτο. Η αρχή αυτή εισήχθη και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η οποία όπως λέει στο προοίμιό της «κατ' έμπνευση της Παγκόσμιας Διακήρυξης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» θέτει αυτούς τους κανόνες και ιδρύει το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Και τώρα, ενώ προχωρούσαμε ωραία και καλά και είχαμε υπερβεί και τις 100 συμβάσεις προστασίας, εδώ άρχισε πλέον να ανησυχεί και να αντιδρά ο μεγάλος πλούτος του κόσμου. Η ανάπτυξη είχε αρχίσει να παίρνει μορφή εχθρότητας εκ μέρους των πλουσίων, οι οποίοι γινότανε διαρκώς λιγότεροι αλλά πλουσιότεροι, με άλλα λόγια συγκεντρωνόταν ο πλούτος του κόσμου στα χέρια όσο πάει και λιγότερων ανθρώπων, ενώ οι φτωχοί γινόταν πολύ περισσότεροι, διαρκώς περισσότεροι. Αυτή η κατάσταση φάνηκε σαφώς ως ένας εχθρικός ανταγωνισμός στη Διάσκεψη του Ρίο για την προστασία του περιβάλλοντος το 1992. Έκαναν το λάθος στον ΟΗΕ να δεχθούν τους εκπροσώπους των μεγάλων επιχειρήσεων, του μεγάλου κεφαλαίου, στη Διάσκεψη, ενώ ο κανονισμός του ΟΗΕ δίνει δικαίωμα συμμετοχής στα κράτη και στις μη κυβερνητικές οργανώσεις που έχουν συμβουλευτική ιδιότητα με τον ΟΗΕ. Το τι έγινε στο Ρίο δεν μπορείτε να φανταστείτε. Τελικά επινοήθηκε ο όρος «αειφόρος ανάπτυξη (sustainable development)» δηλαδή να μην μπορεί κανείς να εκμεταλλεύεται μία πλουτοπαραγωγική πηγή μέχρι σημείου που να εξαντλεί τις πλουτοπαραγωγικές της ιδιότητες για τις επόμενες γενεές. Η εκμετάλλευση πρέπει να είναι τέτοια, η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να είναι τέτοια, που να μη βλάπτει το περιβάλλον πέραν του σημείου που η πλουτοπαραγωγική πηγή θα μπορέσει να επιζήσει και για μελλοντικές γενεές.

Η διεθνής ανησυχία είχε αυξηθεί και το 1993 έγινε η Παγκόσμια Διάσκεψη της Βιέννης, συμπληρωματική και επεξηγηματική της Οικουμενικής Διακήρυξης. Η Διακήρυξη που βγήκε από αυτή τη Διάσκεψη διασαφήνισε πολλά πράγματα. Μεταξύ αυτών τρία, τα οποία εγώ θεωρώ τα σοβαρότερα απ' όλα. Το ένα είναι ότι πρέπει να ιδρυθεί το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, το οποίο οι ισχυροί της γης καταπολέμωσαν με μέσα θανάσιμα, με μέσα ανήκουστα. Το δεύτερο είναι ότι η ισότητα των φύλων πρέπει να γίνει ουσιαστική, και, τρίτο, ότι πρέπει να υποχωρήσουν όλα τα παραδοσιακά έθιμα και όλες οι παραδοσιακές πρακτικές οι οποίες είναι σε σύγκρουση με τα δικαιώματα του ανθρώπου τα διεθνώς αναγνωρισμένα. Αυτό ήταν τρομερά σπουδαίο. Σαν γενική αρχή αναγνωρίστηκε στο Κεφάλαιο Ι, παρ. 5 και στο Κεφάλαιο ΙΙ, και η ίδια Διακήρυξη της Βιέννης μεταφέρει την ίδια αρχή ρητά στις γυναίκες, και ορίζει ρητώς ότι αυτές οι παραδόσεις και πρακτικές είναι που καθιερώνουν την ανισότητα, που κρατάνε τη γυναίκα σε δεύτερης

κατηγορίας άνθρωπο. Αυτές πρέπει να παραμεριστούν και να υπερισχύσουν σε όλα τα θέματα οι διατάξεις της Οικουμενικής Διακήρυξης και του όλου συστήματος ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Διακήρυξη, συμβάσεις, νόμοι κλπ.). Διότι η πρόοδος όλη προς τον εξανθρωπισμό της ανθρωπίνης κοινωνίας, τον πραγματικό εξανθρωπισμό, συνίσταται στην κατάργηση και το ξεπέραςμα διαφόρων πρακτικών καταργητικών, προσβλητικών, της αξίας του ανθρώπου και των δικαιωμάτων του. Πριν πολλά χρόνια, οι Ευρωπαίοι οι ίδιοι, ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός, διέπραττε σημεία και τέρατα, χειρότερα και από τους μωαμεθανούς και από όλα αυτά που γίνονται σήμερα σε μερικές περιοχές του πλανήτη, σε μερικές χώρες, και φρίτουμε. Όχι μόνο δια λιθοβολισμού θανατική εκτέλεση, αλλά δια βασανιστηρίων, την ποικιλία και κακία των οποίων δεν μπορεί να φανταστεί άνθρωπος αν δεν τα μελετήσει. Αυτά είχαν μάλιστα εισαχθεί με τους διαφόρους Ποινικούς Κώδικες της Ευρώπης. Εμείς οι χριστιανοί ευρωπαίοι είχαμε ακόμη και την Ιερά Εξέταση. Απορούμε για τις σχέσεις Σουνιτών και Σιιτών, και ξεννάμε ότι όλη η Ευρώπη αιματοκυλίστηκε με τους θρησκευτικούς πολέμους. Και έκαναν τις σταυροφορίες με τη δικαιολογία να απελευθερώσουν δήθεν τους Αγίους Τόπους και καταληστέψανε τον κόσμο, με πρώτη την Κωνσταντινούπολη.

Τα όσα κακά κάναμε εμείς και όλα τα απάνθρωπα έθιμα τα οποία ίσχυαν στον τότε δυτικό πολιτισμό παραμερίστηκαν όταν καταργήθηκαν οι αντίστοιχες αξίες και όταν παραμερίστηκαν και οι αντίστοιχες παραδόσεις και πρακτικές. Τώρα το ίδιο πρέπει να γίνει και για τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου όπου ισχύουν τέτοιου είδους αξίες και έθιμα και πρακτικές.

As δούμε λοιπόν συγκεκριμένα μερικά από αυτά που συμβαίνουν σήμερα.

Δυστυχώς καταργήθηκε η ένδοξη Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που το 2006 αντικαταστάθηκε από ένα νέο σώμα στο σύστημα του ΟΗΕ, το οποίο λέγεται Συμβούλιο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Γι' αυτή την αντικατάσταση αντέδρασε το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου σε βαθμό που δεν φαντάζεστε. Δυστυχώς λίγοι είμαστε τότε οι αντιδρώντες. Αποτέλεσμα είναι – μεταξύ άλλων – ότι στις 2 Οκτωβρίου του 2009 εξεδόθη απόφαση αυτού του νέου Συμβουλίου η οποία ορίζει τα εξής: Πρέπει να επανεξεταστεί η σχέση μεταξύ παραδόσεων και πρακτικών (traditions and practices) αφ' ενός και αρχών και κανόνων δικαιωμάτων του ανθρώπου αφ' ετέρου. Δηλαδή να ξανασκεφθούμε αν είναι σωστό να κυριαρχούν οι διεθνώς αναγνωρισμένοι κανόνες δικαιωμάτων του ανθρώπου των αντίθετων με αυτούς παραδοσιακών εθίμων –όπως ορίζει η Διακήρυξη της Βιέννης του 1993– ή αν πρέπει να γίνονται αιωνίως σεβαστές οι εθιμικές παραδόσεις και πρακτικές κάθε λαού ό,τι κι αν είναι αυτές. Το τελευταίο θα σήμαινε σταμάτημα της πρόοδου και μάλιστα κυρίως σε βάρος των γυναικών, δηλαδή διατήρηση των σήμερα ισχυουσών σε βάρος τους εθιμικών παραδόσεων και πρακτικών στον κόσμο που καταρρακώνουν τις γυναίκες στις περιοχές εκείνες που δεν προχώρησαν όσο η Ευρώπη και μην ξεννάμε την επί αιώνες αποικι-

οκρατία που κράτησε δεμένους πίσω τους περισσότερους από αυτούς τους λαούς.

Αυτή η κατάσταση που δημιουργήθηκε με την απόφαση της 2/10/09 του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει φέρει σε ανησυχία το Ίδρυμά μας το οποίο δεν εδίστασε να στείλει έγγραφο πολύ επικριτικό, με επιχειρηματολογία στηριζόμενη στα δικαιώματα του ανθρώπου, τη διεθνή ιστορία και την κοινωνιολογία. Τις θέσεις της έστειλε και στο ίδιο το Συμβούλιο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στη Γενεύη. Προς τιμήν της υπηρεσίας αυτού του Συμβουλίου, εκτιμήθηκε τόσο το κείμενό μας ώστε απεστάλη από αυτό στη Γενική Συνέλευση των Η.Ε. ως έγγραφο του ΟΗΕ, με το λογότυπο του ΟΗΕ επάνω, και τη διασαφήνιση «Εισήγηση του Ίδρυματος Μαργακοπούλου».

Αυτές τις μέρες γίνεται η Γενική Συνέλευση που θα συζητήσει και αυτό το θέμα. Τι θα γίνει δεν ξέρω, η Τρίτη Επιτροπή πάντως που εξετάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα, έβαλε μία παραγραφούλα η οποία συμφωνεί, λίγο κεκαλυμμένα, αλλά συμφωνεί ουσιαστικά με τις δικές μας παρατηρήσεις.

Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε σε μεγάλο κίνδυνο, διότι δυστυχώς ευνοϊκά είχαν τοποθετηθεί για τη νέα αυτή θέση το Συμβούλιο της Επικρατείας της Γαλλίας και η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στείλαμε και σ' αυτούς την άποψή μας. Στη Γαλλία στείλαμε ανοιχτή επιστολή προς όλους τους βουλευτές για να ψηφίσουν το νόμο του Σαρκοζύ, ο οποίος απέκλειε αυτού του είδους την επιβίωση αυτών των εθίμων, λαβαίνοντας αφορμή και προτείνοντας νόμο για την απαγόρευση της μπουργκα. Η μπουργκα ερρίφθη ως μπαλόνι δοκιμής για να δουν οι υποστηρικτές της νέας αυτής στάσης την αντίδραση σε μια πρώτη περίπτωση, η οποία είναι αντίθετη με τα δικαιώματα της γυναίκας, του ανθρώπου βέβαια, να δούνε αν η μπουργκα θα μπορέσει να αναγνωριστεί, να ριζώσει, να γίνεται ανεκτή και στην Ευρώπη. Γιατί οι εμπνευστές αυτών των αλλαγών εις βάρος των γυναικών δεν αρκούνται καν να διατηρούν αυτούς τους θεσμούς και πρακτικές στις χώρες τους, επιδιώκουν να τους μεταφυτεύσουν και στην Ευρώπη. Αυτή τη στιγμή κυκλοφορούν στο Παρίσι μπουργκες, που δεν κυκλοφορούσαν πριν παρ' όλο που πολυάριθμοι μουσουλμάνοι ιδίως Μαροκινοί, Τυνήσιοι κλπ. κατοικούσαν εκεί. Και είδαμε μπουργκα και στην πηλατεία του Αγ. Παύλου της Αθήνας; Πρόκειται για μία προσπάθεια εξάπλωσης αυτών των αρχών, όχι απλώς διατήρησής τους στις χώρες που ήδη υπάρχουν, αλλά διεξόδους και στις χώρες που ξεπέρασαν την υποτακτική θέση της γυναίκας και ιδίως στην Ευρώπη.

Λόγω αυτών των ξεπερασμένων παραδόσεων και πρακτικών εξακολουθούν να ισχύουν η χειρουργική εκτομή μέρους σοβαρού των γεννητικών οργάνων της γυναίκας, ώστε να νεκρώνεται η σεξουαλική ηδονή γι' αυτήν. Ωστόσο παρά τις αντιδράσεις, άρχισαν να ιδρύονται και κλινικές σήμερα στο Παρίσι για να την εκτελούν. Να δούμε αν θα τις δούμε και εδώ. Δεν έχει κατανοηθεί ότι προσβάλλεται η γενετήσια ελευθερία και η ισότητα χωρίς διακρίσεις. Επίσης εννοούν να διατηρήσουν όλες τις απάνθρω-

πες ποινές, το λιθοβολισμό της μοιχαλίδας – που τον είχε καταδικάσει ήδη προ 2000 ετών ο Χριστός – και για άλλες πράξεις.

Το πνεύμα του σεβασμού των αντίθετων με τα δικαιώματα του ανθρώπου παραδόσεων οδηγεί και σε διατήρηση ποινών απαράδεκτων σε βάρος και των ανδρών. Τέτοια είναι η ποινή του νέου που ελήστεψε κάποιον και του πήρε το ρολόι, (του κόβουν το δεξί χέρι και το αριστερό πόδι σύμφωνα με το νόμο ορισμένων χωρών των μεγάλων πετρελαιάδων) κ.ο.κ. Αυτά όλα προσπαθεί να τα διατηρήσει και διαδώσει ή τουλάχιστον καταστήσει ανεκτά ο νεοοθωμαν

ισμός, που μεθοδικά και πολυπληερα δουλεύει για την επικράτησή του. Μεθοδικά, όλες οι χώρες που έχουν προοδεύσει πρέπει να ανεχθούν αυτές τις αρχές και πρακτικές οι οποίες μεταφυτεύονται σήμερα σκοπίμως βάσει ευρύτερου προγραμματισμού.

Γενικό συμπέρασμα: αυτή τη στιγμή, αφ' ενός μεν από την ελληνική πολιτική, αφ' ετέρου από τη διεθνή, δεν πάμε καθόλου καλά όσον αφορά τα δικαιώματα της γυναίκας.

Θέλετε να είμαι ευχαριστημένη; Αν έχω τόσες επιφυλάξεις για την εξέλιξη στην Ελλάδα, η οποία κάθε άλλο παρά μας δίνει την εικόνα ότι φτάσαμε την ουσιαστική ισότητα, (είμαστε στο ροκάνισμα των όσων επιτύχαμε) τώρα είμαστε και προ του κινδύνου μεταβολών οπισθοδρομήσεων σε βαθμό που να αποτελούν ρήγματα στο λαμπρό οικοδόμημα κανόνων και αρχών που κτίσθηκε με κόπους, μόχθους και αγώνες όλων των λαών του κόσμου και προστατεύει παγκοσμίως την ανθρώπινη αξία χωρίς καμία διάκριση.

Κλείνω ευχόμενη στο Σύνδεσμο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας να συνεχίσει πάντα τον αγώνα του νικηφόρα και προοδευτικά και με γνώμονα την πραγματοποίηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και των ελευθεριών για όλους τους ανθρώπους χωρίς διάκριση. Και κάνω έκκληση, ιδίως σε αυτούς που δεν είσατε μέσα σ' αυτούς τους αγώνες, ιδίως στους νέους, και προ παντός στα νέα κορίτσια: μην επαναπαύεστε, επειδή βρήκατε όλα τα επαγγέλματα ανοιχτά. Εμείς όταν βγαίναμε από το Πανεπιστήμιο τα βρήκαμε όλα κλειστά. Ωστόσο σήμερα είμαστε σε εποχή μεγάλης κρίσης. Η φτώχεια έχει κυριεύσει κυρίως τις γυναίκες. Μην βαυκαλιζέστε ότι τα φτάσαμε όσα έπρεπε. Υπάρχουν σαφώς κίνδυνοι οπισθοδρόμησης. Ζητούμε συνεργάτες, νέους και προ παντός νέες. Σας περιμένουμε και ευχόμαστε στο Σύνδεσμο να συνεχίσει πάντα πρωτοποριακά επιτυχημένα και μαχητικά τον αγώνα του φρουρώντας όσα κερδίσαμε και προχωρώντας και σε άλλα. Και σε συνεργασία με όλες τις γυναίκες του κόσμου και βοηθώντας όπου υπάρχει ανάγκη για να βελτιώσουν τη θέση τους.

Ευχαριστώ εγκάρδια όλους σας, για την τιμή που μου κάματε απόψε και προπαντός τις αγαπητές οργανώτριες της αποψινής βραδιάς, με επικεφαλής τη Σούλα Παναρέτου, την Κούλα Κασιμάτη και την Λιλή Κουράκου, και τους ομιλητές άντρες και γυναίκες.

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

της Ιφιγένειας Κατσαρίδου

Προέδρου της Επιτροπής Ισότητας
του Συμβουλίου της Ευρώπης

Το Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣτΕ) στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών διαδραματίζει ζωτικό και πρωτοπόρο ρόλο. Στο πλαίσιο αυτό καθορίζει πρότυπα, αρχές και στρατηγικές ισότητας που στοχεύουν στην επίτευξη των ίσων δικαιωμάτων και ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών σε ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο. Έτσι από το 1988 η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών αναγνωρίζεται ως αναφαίρετο δικαίωμα του ανθρώπου και το 1997 ως θεμελιώδες κριτήριο της δημοκρατίας.

Η δραστηριότητα αυτή πραγματοποιείται από την εξειδικευμένη **Επιτροπή για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών (CDEG)**. Η Επιτροπή αυτή αποτελεί το διακυβερνητικό όργανο που είναι υπεύθυνο για την ενεργοποίηση και τη διεξαγωγή των δράσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης στον τομέα της ισότητας και υπάρχει για να προωθεί τα θέματα της ισότητας μεταξύ των 800 εκατομμυρίων γυναικών και ανδρών της διευρυμένης Ευρώπης. Πιο συγκεκριμένα η CDEG λογοδοτεί απευθείας στην Επιτροπή Υπουργών των 47 κρατών μελών του ΣτΕ, από την οποία λαμβάνει οδηγίες και στην οποία απευθύνει εκθέσεις και προτάσεις. Τα μέλη της διορίζονται από τις κυβερνήσεις των κρατών. Σήμερα η χώρα μας προεδρεύει της Επιτροπής με την εκπρόσωπο της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων.

Η CDEG κάθε τέσσερα (4) χρόνια προετοιμάζει υπουργικές διασκέψεις για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών κατά τις οποίες υιοθετούνται από τους Υπουργούς Ισότητας Συστάσεις και Προγράμματα Δράσης του ΣτΕ για τα επόμενα χρόνια. Για την υλοποίηση των Προγραμμάτων αυτών αναπτύσσει δραστηριότητες σε στενή συνεργασία με τα άλλα όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης, με Κυβερνήσεις, με διεθνείς οργανισμούς, καθώς με ΜΚΟ και με επαγγελματικούς φορείς. Η δράση της είναι ουσιαστική και ευρέως αναγνωρισμένη γεγονός που φαίνεται και από την υιοθέτηση των Συστάσεων της από την Επιτροπή Υπουργών του ΣτΕ. Συνοπτικά, αξίζει να αναφέρουμε τις παρακάτω Συστάσεις:

- Σύσταση (1998) 18 σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών
- Σύσταση (2002) 5 σχετικά με την προστασία των γυναικών κατά της βίας
- Σύσταση (2003) 3 για την ισόρροπη συμμετοχή γυναι-

κών και ανδρών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και τη δημόσια τάξη

- Σύσταση (2007) 17 σχετικά με τα πρότυπα και τους μηχανισμούς της ισότητας
- Σύσταση (2007) 13 σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών στην εκπαίδευση
- Σύσταση (2008) 1 σχετικά με την ενσωμάτωση των διαφορών μεταξύ των φύλων στις πολιτικές για την υγεία
- Σύσταση (2010) 10 σχετικά με το ρόλο των γυναικών και των ανδρών στην πρόληψη και επίλυση των ένοπλων συγκρούσεων και στην εγκαθίδρυση της ειρήνης.

Το καινοτόμο έργο και η σταθερή και αδιάκοπη προσπάθεια της CDEG συνετέλεσαν στο να ενταχθεί στην πολιτική ατζέντα των κυβερνήσεων το ζήτημα της βίας κατά των γυναικών, να υιοθετηθεί Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων καθώς και να συνταχθεί μια ειδική Σύμβαση για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας. Εξάλλου η προώθηση της αξιοπρέπειας και της ακεραιότητας των ατόμων αποτελεί κύριο στόχο της συγκεκριμένης Επιτροπής που αποδεικνύεται από αντίστοιχες πρωτοβουλίες, όπως είναι η εκστρατεία για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της ενδοοικογενειακής βίας, και η εκστρατεία κατά της εμπορίας ανθρώπων.¹

Επιπλέον, η CDEG ειδικά για την προώθηση της διάστασης του φύλου (gender mainstreaming)² σε όλους τους τομείς που αφορούν τις γυναίκες, όπως εκπαίδευση, εργασία, μετανάστευση, φτώχεια, κ.ά., έχει δημιουργήσει Άτυπο Δίκτυο Εμπειρογνομών που συνεδριάζει ετησίως και προτείνει στρατηγικές, μεθόδους και καλές πρακτικές, τις οποίες λαμβάνει υπόψη της στη διεξαγωγή των εργασιών της.

Σήμερα καλείται να κάνει ένα σημαντικό βήμα που είναι η επίτευξη της *de facto* ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Για να γίνει αυτό στηρίζεται στα ακόλουθα:

- στις ήδη σταθερές βάσεις που έχει δημιουργήσει όλα αυτά τα χρόνια και που επιτρέπουν τη διερεύνηση νέων δρόμων
- στη Δήλωση «Να γίνει η ισότητα πραγματικότητα» που υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών Ισότητας τον

Συνεχίζεται στη σελ. 70

1. Σημαντικό Συνέδριο για το trafficking πραγματοποιήθηκε από το ΣτΕ στη χώρα μας το 2001.

2. Λόγω της σημασίας της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές, το ΣτΕ πραγματοποίησε συναφές Συνέδριο Υψηλού Επιπέδου στην Αθήνα το 1999.

35^ο ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ Boksburg Νοτίου Αφρικής - 23-27 Νοεμβρίου 2010

Μετά από 100 χρόνια η Διεθνής Ένωση Γυναικών (ΔΕΓ), (International Alliance of Women) (IAW) «επέστρεψε» στη Νότιο Αφρική¹ για να πραγματοποιήσει με επιτυχία το 35^ο Παγκόσμιο Συνεδριό της κοντά στο Γιοχάνεσμπουργκ. Η επιλογή του χρόνου διεξαγωγής του Συνεδρίου δεν ήταν τυχαία. Η Rosy Weiss (η οποία έκλεισε με την εκεί παρουσία της τη θητεία της) τόνισε πως ήδη στις 15 Οκτωβρίου 2010 η Αφρικανική Ένωση όρισε την δεκαετία 2010-2020 ως «Δεκαετία Αφρικανικών Γυναικών», υπενθύμισε πως η 24^η Νοεμβρίου ήταν η 5^η επέτειος της εφαρμογής του Πρωτοκόλλου για τα Δικαιώματα των Γυναικών στην Αφρική και τόνισε τη σημασία της καμπάνιας ενάντια στη «βία κατά των γυναικών» η οποία ξεκίνησε δύο μέρες μετά την έναρξη του Συνεδρίου.

Θέμα του Συνεδρίου ήταν: **«Ισότητα τώρα ... δουλεύοντας μαζί για να κτίσουμε έναν πιθανή ασφαλή για όλους / όλες».**

Δεύτερο θέμα: **«Αποτρέποντας τη βία κατά των γυναικών».**

Στο Συνέδριο συζητήθηκαν και λεπτομερώς σχολιάστηκαν πολλά ζητήματα. Προς οικονομία χώρου αλλά και με στόχο την παρουσίαση της παλέτας των θεμάτων που απασχόλησαν τις συμμετέχουσες, παραθέτουμε εδώ τις καταληκτικές θέσεις που διατυπώθηκαν και αφορούν τα ακόλουθα:

- Ζητήματα Υγείας των γυναικών. Συμφωνήθηκε πως θεσμοί και μηχανισμοί πρέπει να προσαρμοστούν στην εξάλειψη των παραδόσεων και των εθίμων που έχουν καταστροφικές συνέπειες για την υγεία των γυναικών. Χώρες, στις οποίες ισχύει ο άγραφος νόμος των παραδόσεων και των εθίμων, θα πρέπει να εναρμονίσουν το νομικό τους σύστημα με το Διεθνές Δίκαιο και τις Διεθνείς Συμβάσεις και αποφάσεις, ώστε να πάψουν να λειτουργούν εις βάρος των γυναικών.
- Resolution 1325 (για ισότιμη συμμετοχή στην επίλυση συγκρούσεων και τις διαδικασίες προώθησης της ειρήνης) και ο θεσμός «UN WOMEN» του ΟΗΕ. Εκφράστηκε ικανοποίηση για την δημιουργία του θεσμού UN WOMEN στον ΟΗΕ και συμφωνήθηκε η άσκηση πίεσης για πλήρη εφαρμογή της Οδηγίας 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ μέσω σύνταξης Εθνικών Σχεδίων Δράσης.
- Επισημάνθηκε η απουσία εκπροσώπων γυναικών από την περιοχή της Ασίας – Ειρηνικού (Asia Pacific region) στο θεσμό UN WOMEN
- Εκφράστηκε ικανοποίηση για την επιλογή της Adriana Ortega Ortiz ως εμπειρογνώμονα στο HRC
- Γυναίκες πρόσφυγες. Συμφωνήθηκε η προώθηση του σεβασμού των δικαιωμάτων των προσφύγων γυναικών που συχνά υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις.
- Καταδικάστηκαν όλες οι μορφές βίας κατά των Γυναικών
- Συμφωνήθηκαν υποστηρικτικές δράσεις για το τέλος της ταλαιπωρίας των γυναικών και των παιδιών στη Μέση Ανατολή, λόγω των εχθροπραξιών μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστίνης.
- Συμφωνήθηκε η συνεργασία με τις οργανώσεις που έχουν ως έργο τους την επανένταξη και υποστήριξη των γυναικών (κυρίως από την Κορέα) που μετά το τέλος του πολέμου στις χώρες της Ασίας – Ειρηνικού (1937-1945) μίλησαν για τις εμπειρίες τους και έγιναν γνωστές ως **“comfort women”**.
- Διατυπώθηκε (για μια ακόμη φορά) η διαπίστωση πως η οικονομική κρίση έχει αρνητικές επιπτώσεις κυρίως στις γυναίκες.

Σημαντικό είναι επίσης να αναφερθεί πως στη διάρκεια του Συνεδρίου αποχώρησε η Rosy Weiss (τέλος θητείας) και εκλέχτηκε η Lyda Verstegen νέα πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών. Επίσης εκλέχτηκε ως μέλος του Δ.Σ. της ΔΕΓ η κα Ιωάννα Μαγγανάρα, η οποία είναι μέλος του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας.

Lyda Verstegen

Νέα Πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών, 2010-2013

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Τώρα:

Πρόεδρος της Επιτροπής εφέσεων για το προσωπικό του Υπουργείου Κοινωνικών Υποθέσεων

Στο πρόσφατο παρελθόν:

Πρόεδρος της Ολλανδικής Οργάνωσης Vrouwenbelangen, μέλος της από το 1960 και αρχισυντάκτρια του Περιοδικού της

Νομικές σπουδές, δίπλωμα Master's, 1959

Εργάστηκε ως υπάλληλος του Κοινοβουλίου

Διευθύντρια του Institute for Administrative Sciences

Εκλεγμένο μέλος της Περιφερειακής Συνέλευσης της Νότιας Ολλανδίας για 10 χρόνια

Έχει ζήσει ως σύζυγος διπλωμάτη στη Βαρσοβία, Βέρνη, Μεξικό, Σαν Φρανσίσκο.

Άρθρα σε φεμινιστικά περιοδικά και περιοδικά δημόσιας διοίκησης.

Μέλος ή Πρόεδρος Δ.Σ. της Ένωσης Γονέων του Γαλλικού Λυκείου σε ξένες χώρες.

Γλώσσες: Ολλανδικά, Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, λίγα Πολωνικά και Ιταλικά.

1. Η Carrie Chapman Catt, η πρώτη πρόεδρος της IAW έφτασε το Cape Town τον Αύγουστο του 1911.

Ν Ο Μ Ι Κ Α

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας

από την Έλλια Κολοκυθά

Το Συμβούλιο της Ευρώπης, με την κατάρτιση της Σύμβασης για την καταπολέμηση της βίας, με ιδιαίτερη αναφορά στην ενδοοικογενειακή βία, προχωρεί στην υλοποίηση των σκοπών του, «την προαγωγή της δημοκρατίας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου». Όπως επισημαίνεται και στη Διακήρυξη της Συνόδου των Υπουργών της Μαδρίτης του 2009, η Ισότητα των φύλων παραμένει μια πρόκληση για όλα τα Κράτη – Μέλη.

Η βία είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο – αποτέλεσμα της ανισότητας των φύλων – με δραματικές συνέπειες για τις γυναίκες και τα παιδιά. Η Σύμβαση προβλέπει τρόπους αντιμετώπισής του.

Καταδικάζει όλες τις μορφές βίας. Η βία, δηλώνεται στο Προοίμιο, είναι μια εκδήλωση των ιστορικά άνισων σχέσεων ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες, οδήγησε στην κυριαρχία των γυναικών και σε διακρίσεις σε βάρος τους. Στο Προοίμιο αναφέρονται, ανάμεσα σε άλλα, μεγάλες διεθνείς συμβάσεις, όπως η Σύμβαση για τα δικαιώματα του ανθρώπου, η Σύμβαση για την εξάλειψη των διακρίσεων του ΟΗΕ, Συστάσεις του Συμβουλίου Υπουργών, όπως η REC 2002/5 για την προστασία των γυναικών κατά της βίας, ο συνεχής αυξανόμενος αριθμός αποφάσεων σχετικών με τη βία κατά των γυναικών του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το Καταστατικό του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (Ρώμη 2002), οι βασικές αρχές του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Η βία κατά γυναικών βασίζεται σε μηχανισμούς του κοινωνικού φύλου και τις στερεί από τη δυνατότητα της ολοκληρωμένης χειραφέτησης. Αναγνωρίζεται ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια είναι εκτεθειμένα περισσότερο στο κίνδυνο της βίας του κοινωνικού φύλου, συνεχίζει το Προοίμιο.

Η ενδοοικογενειακή βία πλήττει τις γυναίκες με τρόπο υπερβολικό σε σχέση με τους άνδρες, χωρίς να αποκλείεται να βρεθεί και ο άνδρας σε θέση θύματος, όπως επισημαίνεται, αναγνωρίζοντας ότι τα παιδιά είναι θύματα της βίας στην οικογένεια, συχνά σαν μάρτυρες. Με την προσ-

δοκία της δημιουργίας μιας Ευρώπης χωρίς βία για τις γυναίκες και τις οικογένειες, στα Κράτη – Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προτείνεται μια Σύμβαση αντιμετώπισης της βίας που δέχονται οι γυναίκες και τα αδύνατα κοινωνικά πρόσωπα έξω ή μέσα στην οικογένεια.

Τα παιδιά αποτελούν αντικείμενο ιδιαίτερης προστασίας όταν δεν τους παρέχεται και γίνονται μάρτυρες πράξεων τραυματικών εμπειριών. Η αναφορά σε άνδρες είναι σωστή και δημοκρατική σε ένα νομοθέτημα που αφορά τις πολλές μορφές σύγχρονης συμβίωσης. Στο άρθρο 16 προβλέπονται κατάλληλα προγράμματα πρόληψης και επέμβασης. Η βία – ενδοοικογενειακή – οικιακή – συνοικούντων προσώπων μπορεί να υπάρξει και από την πλευρά των γυναικών.

Η Σύμβαση περιέχει 9 κεφάλαια (81 άρθρα) και ένα παράρτημα σχετικό με την Επιτροπή Ειδικών Ελέγχων. Η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να επισκέπτεται τις χώρες που επικύρωσαν τη Σύμβαση.

Ο τρόπος που αντιμετωπίζει το κοινωνικό πρόβλημα της βίας η Σύμβαση είναι εκείνος που βρίσκουμε στα κείμενα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Από το 1970, η πρώτη Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης,¹ επιφορτισμένη να προωθήσει την ισότητα των φύλων, προώθησε διάφορες δράσεις με σκοπό να προστατεύσει τις γυναίκες από τη βία, μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα, Συνέδρια, συναυτήσεις, σεμινάρια, πολιτικές που πρέπει να ακολουθηθούν και Διακηρύξεις (Διακήρυξη της Ρώμης το 1993 για τις πιο κατάλληλες πολιτικές προστασίας των γυναικών κατά της βίας).

Κεφάλαιο Ι, Άρθρο 1 Σκοποί – Ορισμοί, Ισότητα χωρίς διακρίσεις, γενικές υποχρεώσεις

Προβλέπεται, όπως και από τον Ισπανικό νόμο, η πλήρης προστασία κατά της φυλετικής βίας. Από τις Ευρωπαϊκές χώρες, μόνο η Ισπανία αντιμετώπισε με πρωτοποριακό προοδευτικό τρόπο τη βία. Είχε 2.000.000 γυναίκες

1. *La Protection des femmes contre de la violence*. Conseil d' Europe, F. 67075 Strasbourg, Cedex, France, 2004

2. Marc Fernandez & Jean – Christophe Rampal, *Violences conjugales. Le cas de l' Espagne*, le livre de la condition des femmes, Paris, 2006

θύματα βίας, αφορμή για την ψήφιση του νόμου που πάντα αναφέρεται σαν νόμος πρότυπο για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι μελετητές να σημειωθεί στην Ισπανία γράφουν ακόμη για ελάχιστες αισιόδοξες διαφορές.² Κάθε χώρα έχει τις δικές τις ιδιαίτερες συνθήκες, τις δικές της αιτίες βίας, τους δικούς της αριθμούς γι αυτό ο νόμος μιας χώρας δεν μπορεί να «κουμπώσει» με μian άλλη. Ο μεγάλος αριθμός δολοφονιών από συζύγους και συντρόφους στην Ισπανία οφείλεται ίσως, σύμφωνα με αναλυτές του φαινομένου, στα τριάντα χρόνια της δικτατορίας του Φράνκο και στη μεγάλη επίδραση της καθολικής εκκλησίας. Δεν είναι τόσο απλό το θέμα της βίας με τόσο μεγάλο αριθμό θανάτων γυναικών.

Οι αιτίες αυτής της βίας και των μεγάλων προβλημάτων που δημιουργεί στις κοινωνίες είναι πολλές και δύσκολες, αφορούν ερευνητές πολλών ειδικοτήτων. Τη βία στις ευρωπαϊκές χώρες τη δέχονται οι γυναίκες από συζύγους και συντρόφους στον κλειστό χώρο της οικογένειας της όποιας μορφής συνοίκησης, έχει τα δικά της χαρακτηριστικά στις χώρες του Νότου και στις χώρες του Βορρά.³ Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την επικύρωση από τα Μέλη της Ένωσης θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις κάλυψης των ελλειμμάτων των κρατών στην προστασία των αδύνατων ομάδων του πληθυσμού. Αυτός είναι κι ο σκοπός της, όπως απαγγέλλεται στο άρθρο 1.

Σύμφωνα με την φεμινιστική προσέγγιση του θέματος η βία των ανδρών πηγάζει από ένα σύστημα αξιών που κρατά τη γυναίκα σε θέση υποταγής, εξήγηση που για τη Maryse Jaspard, που μελετά τη βία που δέχονται από συζύγους και συντρόφους οι γυναίκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν είναι σύμφωνη με τις αρχές των δημοκρατικών κοινωνιών κι αυτό, πιστεύει, φαίνεται να ισχύει για τις χώρες του Νότου, εκεί που βρίσκονται οι λιγότερο ευνοημένες ομάδες του πληθυσμού, κρίνεται, σύμφωνα με τη φιλοσοφική οπτική των Ευρωπαίων και των ΜΚΟ, ότι είναι φυσικό να συμβαίνει.

Όμως, πάντα σύμφωνα με την Maryse Jaspard, η κοινή γνώμη και των φτωχών και των πλουσίων χωρών δεν έχει αφομοιώσει τις αρχές των διεθνών συμβάσεων, τις εμποτισμένες με τις αρχές των αγγλοσαξωνικών χωρών που δίνουν στη γυναίκα δυνατότητα χειραφέτησης, αυτονομίας, ελευθερίας στις αποφάσεις ζωής όπως είναι η μητρότητα, μένουν στις νοοτροπίες που έχουν τις ρίζες τους στις από αιώνες σχέσεις ανάμεσα στον άνδρα και τη γυναίκα. «Η βία εναντίον των γυναικών, που συμπεριλαμβάνει την απαγόρευση της ελεύθερης μητρότητας, έχει τις ρίζες της στην άνιση σχέση εξουσίας ανάμεσα στον άνδρα και στη γυναίκα που υπάρχει ακόμα και που είναι αιτία δημιουργίας μη πραγματικής ισότητας μέσα τους».⁴ Ανάγκη τονίζεται να περιχαρακωθεί το φαινόμενο στις ευρωπαϊκές χώρες και να μελετηθεί στις πραγματικές του διαστάσεις. Από το 1995

στην πλατφόρμα δράσης του Πεκίνου καλούνται τα Κράτη να προωθήσουν την έρευνα, να οργανώσουν τη συλλογή στοιχείων για τη βία που δέχονται οι γυναίκες, τις μορφές και τις αιτίες της, τη βαρύτητα των συνεπειών της και τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπισή της. Συχνά στις Ευρωπαϊκές χώρες οι μόνες διαθέσιμες στατιστικές είναι εκείνες της αστυνομίας, της δικαιοσύνης, των ιατρικών υπηρεσιών που καταφύγανε οι γυναίκες θύματα, ακόμη και αν πρόκειται για χώρες που ανήκουν σε συστήματα ηθικών αξιών με πολλές ομοιότητες.

Οι έρευνες είναι συχνά πρόχειρες και αναξιόπιστες. Οι άλλες ομοιότητες πρέπει να αντιμετωπίζονται με επιφύλαξη.⁵ Αυτές οι ελλείψεις σοβαρών μελετών των αιτιών της βίας έχει σκοπό να καλύψει η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Σύμβαση προβλέπει, ταξινομεί, προτείνει, θα 'λεγα πως κάνει γνωστή τη βία με το πιο σωστό τρόπο. Η βία έγινε γνωστή τις τελευταίες δεκαετίες, όμως δραματοποιείται, γίνεται αντικείμενο δραματικών αφηγήσεων από τα ΜΜΕ. Επιλογές τραγικών περιστατικών που συχνά δυσκολεύουν την αντιμετώπισή της, δεν βοηθούν στην αντιμετώπιση της καθημερινής δυστυχίας των γυναικών. Με την είσοδο της τρίτης χιλιετίας θα 'λεγε κανείς, καταλήγει η Maryse Jaspard στη μελέτη της για τη βία στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι για τις γυναίκες την ελευθερία στον ιδιωτικό και δημόσιο χώρο τη συνοδεύει η βία. Όλα είναι άγρια στις σχέσεις των δύο φύλων, τα αισθήματα παγώσανε κι' όλα τα πνίγει, τα πηλακώνει η βία, με τις άπειρες μορφές της, ταξινομημένες και αταξινόμητες.

Οι χώρες της Ευρώπης διαθέτουν νόμους που αντιμετωπίζουν τη βία που δέχονται οι γυναίκες σε ποσοστό υψηλό από τους άνδρες συζύγους, σε γάμο ή τέως. Μέχρι το 2006, στις 79 χώρες που δεν διέθεταν νόμο για την προστασία των γυναικών από τη βία, περιλαμβάνονταν και η Ελλάδα. Ανάμεσα στις νομοθεσίες που μελέτησε η Επιτροπή Εργασίας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας περιλαμβάνονται και η Ισπανία. Βρίσκουμε πολλές διατάξεις της στη Σύμβαση πρότυπο αντιμετώπισης της βίας λόγω φύλου. Η βία στις νομοθεσίες που ισχύουν στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όταν ορίζεται, όπως στον Κυπριακό Νόμο, αναφέρεται με το γνωστό ορισμό της Διακήρυξης του ΟΗΕ. Στον Ελληνικό Νόμο 3500/2006 ως βία ενδοοικογενειακή ορίζεται η τέλεση μιας σειράς αξιόποινων πράξεων, όπως η ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη, προβλέπεται η πράξη βίας σε βάρος εγκύων, η ενδοοικογενειακή παράνομη βία, ο βιασμός εντός του γάμου κοινωνικοποιείται το ίδιο κι η ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας με ταπεινωτικά λόγια ή έργα. Ο θεσμός της οικογένειας διευρύνεται και προστατεύονται οι νέες, σύγχρονες μορφές της, προβλέπεται η ποινική διαμεσολήβηση καθώς και προγράμματα με συμβουλευτικό και θεραπευτικό χαρακτήρα. Ο νόμος για την ενδοοικογενειακή βία μπορεί να

3. Maryse Jaspard, *Différence méthodologique et polémiques, Le livre noir de la condition des femmes*. Editions Paris, 2006

4. Διακήρυξη επί της Πολιτικής για τη βία εναντίον των γυναικών σε μια Ευρώπη Δημοκρατική, άρθρο 13, Ρώμη 1993

5. Maryse Jaspard, *Différence méthodologique et polémiques, Le livre noir de la condition des femmes*, ο.π. σελ. 250 και επ.

θεωρηθεί ότι αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στην αντιμετώπιση της, εννοιολογεί τη βία, διευρύνει την έννοια της Οικογένειας, αναγνωρίζει την κοινωνική πραγματικότητα και παρέχει δυνατότητες στα θύματα ανάμεσα σε άλλες καινοτομίες.⁶ Ο νόμος, επισημαίνουμε, κάλυψε ένα σημαντικό νομοθετικό στη χώρα μας, προστατεύοντας θεμελιώδη δικαιώματα του Ανθρώπου (Νίνα Αγγελιοπούλου)⁷. Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, όταν επικυρωθεί από τη χώρα μας, θα δώσει τη δυνατότητα της βελτίωσης της λειτουργίας του, θα καλύψει την έλλειψη των αναγκών ή των ελάχιστων δομών που καθιστούν τη λειτουργία του ελληνική και συχνά αδύνατη. Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης, ορίζοντας τη βία σαν βία φυλετική, δίνει τη δυνατότητα στην προστασία των θυμάτων – γυναικών κυρίως από τις οδυνηρές συνέπειες της κάθε μορφής που μπορεί να πάρει η βία κατά των γυναικών.

Η βία, σύμφωνα με τη Σύμβαση (άρθρο 3, Ορισμοί) νοείται σαν μια παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και μια μορφή διάκρισης απέναντι των γυναικών, αναφέρεται σε όλες τις πράξεις βίας που οφείλονται στο φύλο και που έχουν σα συνέπεια ή μπορεί να έχουν βλάβη ή πόνο σωματικό, σεξουαλικό, ψυχολογικό, οικονομικές συνέπειες, περιλαμβανομένης και της απειλής παρομοίων πράξεων, με εξαναγκασμό ή αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας στο ιδιωτικό ή δημόσιο βίο.

Στο ίδιο άρθρο ορίζεται η έννοια της «ενδοοικογενειακής - οικιακής βίας» - όλες οι πράξεις σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής, οικονομικής που συμβαίνουν στην οικογένεια, στο χώρο κατοικίας ανάμεσα σε παλιούς ή νέους συντρόφους, ανεξάρτητα αν συγκατοικούν ή όχι. Ο όρος "genre" – gender – κοινωνικό φύλο – θα λέγαμε σημαίνει, φίλους, συμπεριφορές, δραστηριότητες και αναθέσεις σε μια δοσμένη κοινωνία που θεωρείται προσαρμοσμένη – κατάλληλη – appropriée – σε άνδρες και γυναίκες.

Ο όρος «θύμα» του ίδιου άρθρου είναι οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο που μπορεί να δεχθεί μια μορφή βίας από όσες περιγράφονται στο άρθρο 3.

Όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη και το περιορισμό της βίας σ' όλες τις μορφές της προβλέπονται από τη Σύμβαση. Τα Κράτη – Μέλη θα λάβουν μέτρα νομοθετικά και οποιαδήποτε άλλα χρειαστεί για να δοθεί η δυνατότητα στις γυναίκες να ζήσουν προφυλαγμένες από τη βία στην ιδιωτική και στη δημόσια ζωή (άρθρο 4).

Προβλέπονται υποχρεώσεις του Κράτους που δεσμεύεται να λάβει τα κατάλληλα μέτρα που θα εξασφαλίζουν την τιμωρία κρατικών ή όχι λειτουργών που διέπραξαν πράξεις βίας εναντίον γυναικών (άρθρο 5). Τα συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύονται να εφαρμόσουν πολιτικές κοινωνικού φύλου που θα προωθούν την ισότητα ανάμεσα σε άνδρες

και γυναίκες και την αυτονομία των γυναικών.

Κεφάλαιο II

Άρθρο 7. Αφορά το μεγάλο θέμα των εθνικών πολιτικών, αποτελεσματικών, ολοκληρωμένων και συντονισμένων που θα περιλαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη και την καταπολέμηση κάθε μορφής βίας που προβλέπεται από τη Σύμβαση. Τα δικαιώματα του θύματος τοποθετούνται στο κέντρο των μέτρων που θα ληφθούν (άρθρο 7.2).

Οι οικονομικοί και ανθρωπίνος πόροι αναφέρεται στη Σύμβαση (άρθρο 8), ότι θα εξασφαλισθούν από τα Κράτη – Μέλη. Το άρθρο γεννά βέβαια ερωτήματα και ανησυχίες να σημειωθεί για τη δυνατότητα λειτουργίας του στις παρούσες συνθήκες οικονομικής κρίσης των Κρατών-Μελών.

Ιδιαίτερα σημαντική η υποχρέωση που αναλαμβάνουν τα Κράτη-Μέλη για τη συλλογή στατιστικών δεδομένων και στοιχείων σχετικά με τη βία - αντικείμενο της Σύμβασης. Χωρίς αυτά τα στοιχεία η αντιμετώπιση της βίας μέσα κι έξω από την οικογένεια στην οποιαδήποτε μορφή της δεν είναι δυνατή. Στατιστικές και στοιχεία σχετικά με τη βία πρέπει να τεθούν στη διάθεση του κοινού (άρθρο 11.4), διαφορετικά το κοινό μένει με αόριστες τρομοκρατικές εικόνες, γυναίκες και παιδιά, δίνονται και αριθμοί, περιγράφονται και τραγικά συμβάντα, μια δημοσιογραφία που εξυπηρετεί τις ανάγκες της κυκλοφορίας και της τηλεθέασης, κυρίως, συντηρεί το φόβο, εξαγριώνει και δεν διευκολύνει την πρόληψη και βέβαια δεν εκπαιδεύει ούτε βοηθά στην εξέλιξη της ισότητας ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες, προϋπόθεση του περιορισμού της βίας και τη «Μηδενική Ανοχή της» (zero tolerance) όπως δηλώνεται στην εκστρατεία κατά του φαινομένου.

Κεφάλαιο III Άρθρα 12-17 Πρόληψη

(Περίληψη). Περιλαμβάνονται όλα τα μέτρα που αφορούν τις Γενικές υποχρεώσεις των Κρατών Μελών – μέτρα που αφορούν την αλλαγή της συμπεριφοράς γυναικών και ανδρών με σκοπό να αλληλάξουν οι περίφημες «νοοτροπίες» που τόσο συχνά αναφέρονται με τρόπο αόριστο σε ότι αφορά το «γυναικείο πρόβλημα».

Η Σύμβαση αναφέρει (άρθρο 12) ότι πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για «να εξαλειφθούν, (να εκριζωθούν) οι προκαταλήψεις, τα έθιμα, οι παραδόσεις και όποιες άλλες πρακτικές που βασίζονται στην ιδέα της κατωτερότητας της γυναίκας και στο στερεότυπο του ρόλου των γυναικών και των ανδρών».

Τα συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύονται, στο ίδιο άρθρο

6. Φωτεινή Μηλιώνη, *Το νομικό πλαίσιο για την ενδοοικογενειακή βία*, σε Βία στην Οικογένεια. Τεκμηριωμένη Πρακτική και Τεκμήρια από την Πρακτική. Εκδόσεις ΚΨΜ, 2009

7. Νίνα Αγγελιοπούλου – *Ενδοοικογενειακή Βία: Ενδοοικογενειακή υπόθεση. Μια Κριτική Προσέγγιση*, ο.π.

8. Οργανικός Νόμος 28.12.2004 για τη λήψη μέτρων πλήρους προστασίας κατά της Βίας λόγω Φύλου

9. 1^η Συνεδρίαση Επιτροπής για την Ενδοοικογενειακή βία (18.3.2005) της Γενικής Γραμματείας Ισότητας – Ιάκωβος Φαρσεδάκης

12, να προωθήσουν καμπάνιες και προγράμματα ευαισθητοποίησης, σε συνεργασία με οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, με Μ.Κ.Ο, ιδιαίτερα με γυναικείες οργανώσεις.

Μέτρα επίσης προβλέπονται, νομοθετικά και άλλα όπως ειδικά προγράμματα για την βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων και την αποφυγή βίας μεταξύ των συντρόφων (άρθ.15 & 16). Τα Μ.Μ.Ε καλούνται επίσης να συμβάλλουν στην πρόληψη της βίας και στην ενδυνάμωση του σεβασμού της αξιοπρέπειάς τους. (άρθρ. 17).

Κεφάλαιο IV (άρθρα 18-28)

Αφορά τις υποχρεώσεις στήριξης των θυμάτων βίας. Προβλέπονται υπηρεσίες ενημέρωσης και στήριξης γεωγραφικά κατανομημένες. Η αυτονομία και η οικονομική στήριξη των θυμάτων περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις των Κρατών – Μελών. Τηλεφωνικές γραμμές διαθέσιμες όλο το 24ωρο, καταφύγια στήριξη στα θύματα σεξουαλικής βίας, προστασία των παιδιών που ήταν παρόντα σε πράξεις κατά θυμάτων βίας. Τα παιδιά μάρτυρες προστατεύονται ιδιαίτερα. Στο επόμενο κεφάλαιο προβλέπεται, με νομοθετικά και άλλα μέτρα, η προστασία της επιμέλειας και της επικοινωνίας των παιδιών.

Στο ίδιο Κεφάλαιο (άρθρα 33-36) προβλέπεται η λήψη νομοθετικών και άλλων αναγκαίων μέτρων, εάν ασκήθηκε βία ή απειλές. (Βία ψυχολογική) με σκοπό τη βλάβη της ψυχικής ισορροπίας προσώπου. Προβλέπεται επίσης η ποινικοποίηση της σεξουαλικής παρενόχλησης, οι πράξεις σωματικής, σεξουαλικής βίας, ο βιασμός. Το άρθρο 38 αναφέρεται στην κλειτοριδοεκτομή – τον ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων των γυναικών, η πρακτική εκτός από την Αφρική εφαρμόζεται και σε χώρες ευρωπαϊκές, σε κορίτσια μεταναστών, που παίρνουν τα έθιμα μαζί τους γι' αυτό κι' η Σύμβαση αναφέρεται (άρθ.12) σε προκαταλήψεις, παραδόσεις, έθιμα και πρακτικές που βασίζονται στην κατωτερότητα της γυναίκας.

Όσο αφορά την άμβλωση (άρθρ.39) η γυναίκα έχει δικαίωμα ν' αποφασίσει για τη διακοπή της εγκυμοσύνης της και για μια χειρουργική επέμβαση που θα τερμάτιζε την αναπαραγωγική της ικανότητα. Η συμμετοχή ή η απόπειρα συμμετοχής σε πράξεις βίας όλων των μορφών χαρακτηρίζεται ποινικό αδίκημα από τα Κράτη με ειδικά νομοθετικά μέτρα και τιμωρείται. Ποινή πρέπει να προβλέπεται και για πράξεις βίας (άρθρο 42), καλυμμένες από κουλτούρα, έθιμα θρησκευτικά, παραδόσεις ή υποτιθέμενη τιμή. Αυτό καλύπτει (άρθρ.42) τις περιπτώσεις όπου το θύμα θα είχε παραβιάσει κανόνες ή έθιμα πολιτιστικά, θρησκευτικά κοινωνικά ή παραδοσιακά σχετικά με μια ενδεικνυόμενη συμπεριφορά.-

Στο άρθρο 46 προβλέπονται νομοθετικά μέτρα σε περίπτωση όπου οι συνθήκες τελέσεως είναι επιβαρυντικές για την επιβολή της ποινής λόγω της ιδιαίτερης αδυναμίας των θυμάτων (παιδιά, τέως σύζυγοι ή σύντροφοι, πράξη βίας από ομάδα προσώπων). Η τιμωρία είναι βαρύτερη εάν

ο δράστης έχει ήδη καταδικαστεί για παρόμοια πράξη –

Στο Κεφάλαιο VIII προβλέπεται η διεθνής συνεργασία με μέτρα που θα τη διευκολύνουν, όπως διμερείς ή πολυμερείς συμβάσεις μεταξύ των Κρατών με τρίτα Κράτη με σκοπό να διευκολύνουν την προστασία των θυμάτων, όπως προβλέπεται από τις Γενικές Υποχρεώσεις που ανέλαβαν (άρθ.18). Εναλλακτικές λύσεις επίλυσης των διαφορών, διαμεσολάβηση ή συμφιλίωση χωρίς τη συμφωνία της γυναίκας για πράξεις βίας που προβλέπει η Σύμβαση πρέπει ν' αποκλεισθούν με νομοθετικά μέτρα. Με νομοθετικά μέτρα θα εξασφαλίζεται, η εκτέλεση – δικαστικών – αποφάσεων που παρέχουν προστασία στις γυναίκες (άρθ.53).

Από τις υπόλοιπες διατάξεις της Σύμβασης ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι διατάξεις του κεφαλαίου IX (Μηχανισμός παρακολούθησης), όπου αναφέρεται η σύνθεση και ο τρόπος λειτουργίας της Επιτροπής Ειδικών (GREVIO). (άρθρ.66). Ο τρόπος επιλογής τους (ένα πρόσωπο μόνο για κάθε κράτος μέλος).

Τα άρθρα 67, 68 προβλέπουν τη σύνθεση και τη διαδικασία λειτουργίας του GREVIO, (Επιτροπή από αντιπροσώπους των κρατών μελών), το οποίο συντάσσει εισήγηση σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας της Σύμβασης. Η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων καλεί τα Κοινοβούλια των Κρατών - Μελών που επικύρωσαν τη Σύμβαση εις τα οποία αποστέλλονται οι εισηγήσεις. Η Κοινοβουλευτική Σύνοδος του Συμβουλίου της Ευρώπης καλείται να συντάσσει απολογισμό σε τακτά διαστήματα για την εφαρμογή της Σύμβασης.

Η Σύμβαση καθορίζει (άρθρο 79 – Κεφαλαίο XII) ποιες διατάξεις μπορεί να γίνουν αντικείμενο επιφυλάξεων. Οι σχετικές με την σεξουαλική παρενόχληση, με την ψυχολογική, την ελαφρά βία με μικρές συνέπειες.

Μετά από την συνοπτική παρουσίαση αυτής της πολύ σημαντικής για τις γυναίκες Σύμβασης να σημειωθεί ότι για να καλυφθούν οι γυναίκες θύματα βίας θα πρέπει, όχι μόνο να επικυρωθεί, αλλά και να υπάρξουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της, για να μη μείνει η προβλεπόμενη προστασία των γυναικών εξαγγελία «επί χάρτου», όπως σε πολλές χώρες που διαθέτουν νομοθετικό πλαίσιο που καταδικάζει τις πράξεις βίας κατά των γυναικών, αλλά η βία δεν παύει να υφίσταται.

Δεν φτάνει η επικύρωση μιας Σύμβασης με πρωτοποριακά μέτρα προστασίας των γυναικών κατά της βίας για να βελτιωθεί η θέση τους και να προχωρήσει η ισότητα ανάμεσα σε κείνες και τους άνδρες. Χρειάζεται πολιτική βούληση με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την εφαρμογή της. Οι συνθήκες είναι δύσκολες για την καθημερινή ζωή ανδρών και γυναικών. Η καταπολέμηση της βίας προϋποθέτει, ανάμεσα σε άλλα, όπως προβλέπει η Σύμβαση, συμπαράσταση στις γυναίκες για να αποκτήσουν αυτονομία, κι' άλλα μέτρα πολλά που σε εποχές δύσκολες για τις οικονομίες των χωρών γίνονται ακόμα πιο δύσκολα.

Οι εθνικές νομοθεσίες οι σχετικές με τη βία κατά των γυναικών μπορεί να βελτιωθούν, όπου υπάρχουν και

υπάρχουν, στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα όρια του δυνατού, οι δαπάνες για την αντιμετώπισή της μπορεί να κριθούν απαραίτητες, αλλά και κάτι τέτοιο να συμβεί πρέπει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες δομές, γιατί όπως τονίζεται πάντα ένα νομοθετικό κείμενο δε φτάνει. Υπάρχουν οι περίφημες νοοτροπίες που τόσο συχνά τις επικαλούνται όλοι όσοι πλησιάζουν τα προβλήματα ζωής των γυναικών.

Επιμένουμε να τονίζεται ότι χρειάζονται νομοθετικό πλαίσιο κατάλληλο και δομές για να καταπολεμηθεί το φαινόμενο της βίας σ' όλες τις χώρες και στη δική μας. Η Σύμβαση μπορεί να δώσει αφορμή σε βελτίωση της νομοθεσίας για την βία και των πολιτικών που ασκούνται για να μειωθεί, να γίνει μηδενική στην ανοχή της. Απαραίτητη είναι όμως η συμμετοχή των γυναικών. Η Σύμβαση δεν αφορά ένα πλήθος βασανιζομένων και καταπιεσμένων ανθρώπων υπάρξεων που δέχονται παθητικά, βία από το άλλο μισό της γης, «λόγω φύλου», αφορά και τη δική τους υπόσταση και αξιοπρέπεια, κι' αν δεν αλλάξει η σχέση που έχουν εκείνες με τον εαυτό τους, με κείνες τις ίδιες, τότε όλες οι μεταρρυθμίσεις κι' η δημιουργία των δομών που προβλέπονται δεν θα 'χουν αποτέλεσμα για τις γυναίκες και τα παιδιά τους και για τους άνδρες τελικά που βρίσκονται από αιώνες στο μηχανισμό της βίας. Τώρα είναι στη μεγάλη κρίση της ανεργίας και της φτώχειας, ίσως πιο δύσκολο και για κείνους να περάσουν από την άνιση σχέση που γεννά βία, στη σωστή ισότιμη και δημοκρατική κοινή συντροφική διαβίωση.

Οι καιροί είναι δύσκολοι για την ισότητα. Όμως υπάρχουν πολλές προβλήψεις από τη νομοθεσία, υπάρχουν τα εθνικά δίκαια, οι διεθνείς συμβάσεις, προγράμματα για τη βία, δράσεις των Μ.ΚΟ. – όλα προσαρμοσμένα στις ανάγκες της κάθε χώρας.

Ο Ισπανικός νόμος για τον οποίο τόση συζήτηση γίνεται από το 2004 που ψηφίστηκε⁸, έχει ιστορία που περιέχει κυβερνητικές δράσεις, ανεξάρτητα από τις πολιτικές των κομμάτων, επιτροπές ειδικών, έρευνες και στατιστικές από το Ινστιτούτο της Γυναίκας. Στη Βουλή ψηφίστηκε ομόφωνα – όλες οι κυβερνητικές παρατάξεις ήταν σύμφωνες για την αναγκαιότητα του νόμου για τη λήψη μέτρων πλήρους προστασίας κατά της βίας λόγω φύλου.

Εκείνο που είναι απόλυτα αναγκαίο για την κάθε νομοθεσία και για τη χώρα μας είναι η σοβαρή μελέτη των φαινομένων, ο αριθμός θανάτων και κακοποίησης, οι σωστοί αριθμοί των θυμάτων, η πρόληψη που δεν περνά βέβαια από τη δημοσιοποίηση της δυστυχίας των γυναικών και των παιδιών αλλά και από άλλους δρόμους.

Η Σύμβαση περιέχει όλα τα αναγκαία μέτρα πρόληψης και ποινικοποίησης της βίας που δέχονται οι γυναίκες, οι Εθνικές νομοθεσίες μπορεί να συμπληρωθούν ή να τροποποιηθούν. Υπάρχουν ήδη νόμοι εκτός από τον Ισπανικό όπως ο Κυπριακός ή ο Αυστριακός με προοδευτικές διατάξεις. Ο Ελληνικός Νόμος 3500/2006 που φροντίσαμε

να γίνει γνωστός στις γυναίκες που καταφύγανε στο Νομικό Συμβουλευτικό του Συνδέσμου και που είδαμε ότι ακόμη και αν δεν κατέφυγαν στα δικαστήρια, κάποιες αποφάσισαν να χωρίσουν, τις βοήθησε να αντιμετωπίσουν με ψυχραιμία και αξιοπρέπεια τη ζωή τους.

Υπάρχουν πάντα περιθώρια με γνώση της έκτασης και της μορφής της βίας στη χώρα μας να συμπληρωθεί ή να τροποποιηθεί με διατάξεις που τις προβλέπει η Σύμβαση όπως τις είχε προτείνει και η Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης με τη Σύσταση REC 2002/5 για την προστασία των γυναικών κατά της βίας.

Προϋπόθεση για τη σωστή λειτουργία της Σύμβασης όταν μετά την κύρωσή της αποκτήσει ισχύ νόμου στη Χώρα μας είναι η ύπαρξη υποστηρικτικών υπηρεσιών. Χωρίς τις αναγκαίες δομές⁹ που θα στηρίξουν μια σοβαρή πολιτική πρόληψης δεν θα 'χουμε κανένα αποτέλεσμα. Η επίλυση προβλημάτων κοινωνικών και άλλων που δημιουργούν την εγκληματικότητα δεν μπορεί να είναι μόνο αντικείμενο καταστολής κι αν στη χώρα δεν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα όπως τα προβλέπει η Σύμβαση και μείνει η τιμωρία των ενόχων, θα μείνουμε με την νομοθετική ρύθμιση και ένα μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα άλυτο. Η «βία λόγω φύλου» θα παραμείνει, μ' όλες τις δυσάρεστες, τραγικές κάποτε συνέπειες για τις γυναίκες και τα παιδιά και τους άνδρες συζύγους, συντρόφους, πατέρες αφού η «βία λόγω φύλου» αφορά κι εκείνους.

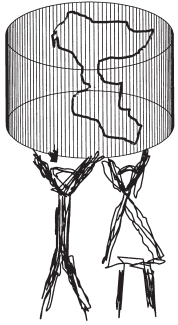
Οι πολιτικές για την εξάλειψη της βίας για την «Μηδενική Ανοχή» της, η εφαρμογή, η μεταφορά όσων δεν προβλέπονται από τις προοδευτικές διατάξεις, όπως εκείνες της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης, πρέπει να περάσουν στις προτεραιότητες των Κρατών, χρειάζεται πολιτική βούληση και βέβαια διάθεση οικονομικών πόρων.

Δυσκολίες πολλές, σε οικονομική κρίση βρίσκονται οι χώρες της Ευρώπης μαζί με τη δική μας, διατάξεις όπως αυτή του άρθρου 8 δεν είναι εύκολες στην εφαρμογή τους. Όμως η βία είναι ένα μεγάλο πρόβλημα που φέρνει δυστυχία στις γυναίκες στα παιδιά τους, εμποδίζει την επικοινωνία, καταργεί τη συντροφικότητα. Όλα θα 'ναι πιο δύσκολα στη μεγάλη κρίση που περνούν οι χώρες κι η δική μας μαζί.

Συμπαράσταση, αλληλεγγύη από γυναίκα σε γυναίκα πρώτα. Οι χώρες του νότου, όπως αναφέρονται στις στατιστικές, δεν είναι απλά φτωχές, εκεί οι άνθρωποι ζούνε μαζί με τους άλλους τη φτώχεια, τη δυστυχία, τον πόνο.

Η Σύμβαση για την προστασία των γυναικών από τη βία που δέχονται αφορά τις γυναίκες, όλες τις γυναίκες των χωρών που θα την κάνουν δίκαιο της χώρας τους. Από την πλευρά του ο Σύνδεσμος θα την κάνει γνωστή στις γυναίκες που δέχονται βία και ζητούν νομική συμπαράσταση. Η γνώση από την πλευρά των γυναικών των δικαιωμάτων τους είναι πάντα, από την ίδρυσή του, στους σκοπούς του Συνδέσμου.

ΔΙΕΘΝΗ

Η 55η Σύνοδος της Επιτροπής του ΟΗΕ για το Καθεστώς των Γυναικών

της Χαράς Καραγιαννοπούλου

Μεταξύ 22 Φεβρουαρίου και 4 Μαρτίου 2011 πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη η 55^η Σύνοδος της Επιτροπής του ΟΗΕ για το Καθεστώς των Γυναικών. Σ' αυτή συμμετείχαν κράτη μέλη, μόνιμοι παρατηρητές, επιτροπές των Ηνωμένων Εθνών, διακυβερνητικές οργανώσεις και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Κεντρικό θέμα της φετινής Συνόδου ήταν η πρόσβαση και η συμμετοχή των γυναικών και των κοριτσιών στην εκπαίδευση, την επιστήμη και την τεχνολογία καθώς και η προώθηση της ίσης πρόσβασης των γυναικών στην πλήρη απασχόληση και την αξιοπρεπή εργασία.

Κράτη Μέλη

Στη 55^η Σύνοδο συμμετείχαν 110 κράτη μέλη, οι εισηγήσεις των οποίων οδήγησαν στη διεξαγωγή των ακόλουθων συμπερασμάτων (Agreed Conclusions):

- 1) Η πρόσβαση στην παιδεία δεν είναι επαρκής. Τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν θα πρέπει να στοχεύουν στην βελτίωση των συνθηκών, τη μετεκπαίδευση των δασκάλων και την αναμόρφωση του αναλυτικού σχολικού προγράμματος
- 2) Τα στερεότυπα λόγω φύλου είναι η αιτία της έμφυλης κατανομής της εργασίας. Για την επίτευξη της αποδόμησης των **έμφυλων στερεότυπων** πρέπει να αναθεωρηθούν τα εκπαιδευτικά εργαλεία (βιβλία κλπ.), να ευαισθητοποιηθούν οι δάσκαλοι και να προβληθούν οι μοντέρνοι ρόλοι των αγοριών και των κοριτσιών στην εργασία (π.χ κορίτσια μηχανικοί, αγόρια νηπιαγωγοί).
- 3) Η εκπαίδευση δεν είναι αρκετή ώστε τα κορίτσια να έχουν πρόσβαση σε αξιοπρεπή εργασία. Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την καλύτερη ενημέρωση των κοριτσιών όσον αφορά την αγορά εργασίας, να υπάρξει μετεκπαίδευση και δημιουργία κοινωνικού δικτύου προστασίας.
- 4) Η επιστήμη και η τεχνολογία δεν είναι προσαρμοσμένη στις ιδιαίτερες ανάγκες των ανδρών και των γυναικών. Δεν λαμβάνει δηλαδή υπόψη της **το φύλο**. Πρέπει λοιπόν να αποτελέσει προτεραιότητα η ενδυνάμωση των γυναικών ώστε να συμβάλουν και αυτές στην επιστήμη και την τεχνολογία.
- 5) Είναι απαραίτητη η ενθάρρυνση των γυναικών ώστε να

μπορούν να έχουν πρόσβαση στην τεχνολογία και την κοινωνία της πληροφορίας. Για να επιτευχθεί αυτό είναι αναγκαία η εκπαίδευση και η ενημέρωσή τους σχετικά με την αγορά εργασίας και τις επιχειρηματικές δυνατότητες που υπάρχουν στο χώρο της τεχνολογίας και της κοινωνίας της πληροφορίας.

Κι ενώ κανείς θα περίμενε πως η χρήση του όρου «φύλου» στο κείμενο των κοινών συμπερασμάτων είναι αυτονόητη, πληροφορούμαστε από τη σύντομη έκθεση της Lynda Versteegen (νέα πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών -International Alliance of Women) πως το Γκρουπ των Αφρικανικών Κρατών (African Group) (άγνωστο ποιες χώρες) και το Βατικανό (που διατηρεί θέση μόνιμου παρατηρητή) προκάλεσαν εντονότατη (πολύωρη) συζήτηση γύρω από τη χρήση του όρου «φύλο», ισχυριζόμενα πως ο όρος πρέπει να καταργηθεί και να αντικατασταθεί από τους όρους «γυναίκες και άνδρες» ή «παιδιά» και «οικογένεια»! Στόχος της πρότασης ήταν η αναβίωση της άποψης πως η φύση υπαγορεύει στους ανθρώπους τους έμφυλους ρόλους τους. Εύλογα λοιπόν διατυπώνει η Versteegen το ερώτημα: «Πίσω στην προ-Πεκίνο εποχή;!»¹

Εθνική Αντιπροσωπία

Η Ελλάδα ως κράτος μέλος του ΟΗΕ συμμετείχε στην 55^η Σύνοδο. Η Γενική Γραμματέας Ισότητας των Φύλων, κ. Μαρία Στρατηγάκη στην ομιλία της² στην Ολομέλεια της Συνόδου στην οποία συμμετείχε ως επικεφαλής της ελληνικής αντιπροσωπείας (24 Φεβρουαρίου 2011) επισήμανε «την έμφυλη διάσταση των τεχνολογιών, όπως εκφράζεται στον τομέα του πολιτικού ακτιβισμού, μια εξέλιξη στις τεχνολογίες επικοινωνίας και πληροφόρησης την οποία οι αναλύσεις από το Πεκίνο μέχρι σήμερα, δεν θα μπορούσαν να έχουν προβλέψει». Τόνισε επίσης «το ρόλο του World Wide Web (google, e-mail, facebook, youtube, myspace, twitter, mobile phones) στους αγώνες για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα των λαών της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής, όπως επίσης και το ρόλο των νέων γυναικών στους αγώνες για τη δημοκρατία, τη συμμετοχή και τα δικαιώματά τους». Η Ελληνική αντιπροσωπία εκτός των άλλων αναφέρθηκε και στους κινδύνους οπισθο-

1. Linda Versteegen, President IAW, Impressions from the CSW in New York 2011, text at: <http://www.womenalliance.org/>

2. Το κείμενο της ομιλίας της Γενικής Γραμματέως Ισότητας στην ολομέλεια της 55^{ης} Συνόδου βρίσκεται στο: <http://www.isotita.gr/var/uploads/GEN.GRAMMATEAS/Maria%20Stratigaki%20speech%20CSW%2055th%20final%20MS%20I-translated.pdf>

δρόμησης σε ό,τι αφορά τα ζητήματα ισότητας που καιροφυλακτούν παρά το γεγονός πως σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη εποχή, η τεχνολογία συμβάλλει στην δικτύωση και επικοινωνία σε παγκόσμιο επίπεδο.

Μη κυβερνητικές Οργανώσεις

Εκτός από τα κράτη μέλη, στην 55^η Σύνοδο συμμετείχαν και μη κυβερνητικές οργανώσεις που ο αριθμός των μελών τους έφτασε τα 800. Οι ΜΚΟ συμφώνησαν στη σύνταξη ενός κειμένου που περιείχε τα συμπεράσματα των εισηγήσεων (agreed conclusions) και τις προτάσεις (recommendations) τους³. Έτσι:

- Οι ΜΚΟ προτείνουν να δοθεί έμφαση στην αρχική εκπαίδευση (early learning) και στο ρόλο των γονιών. Δεδομένου του γεγονότος πως οι γονείς είναι οι πρώτοι δάσκαλοι των παιδιών, η κοινωνία θα πρέπει να τους στηρίξει σ' αυτό το έργο. Είναι λοιπόν απαραίτητο να ληφθεί υπόψη η οικονομική διάσταση της εκπαίδευσης (schooling) και τονίστηκε πως η αρχική εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν, ενώ παράλληλα πρέπει να υπάρξουν κίνητρα για τις οικογένειες ώστε να στέλνουν και τα κορίτσια στο σχολείο. Τα σχολικά εγχειρίδια, ακόμη και στην περίπτωση που αφορούν την επιστήμη και την τεχνολογία, θα πρέπει να προβάλλουν θετική εικόνα (positive images) κοριτσιών και γυναικών. Οι δάσκαλοι θα πρέπει να ευαισθητοποιηθούν ώστε να αναγνωρίζουν τα έμφυλα στερεότυπα που επικρατούν στην διδακτική διαδικασία των μαθημάτων θετικής κατεύθυνσης και κυρίως των μαθηματικών.
- Οι ΜΚΟ συμφωνούν και προτείνουν την επανεξέταση των βιομηχανικών προϊόντων υπό το πρίσμα της καταλληλότητάς τους για χρήση από κορίτσια και γυναίκες. Πολλές βιομηχανίες, κυρίως αυτοκινήτων, θα πρέπει να επανεξετάσουν την καταλληλότητα των ζωνών ασφαλείας, οι οποίες κατασκευάζονται για άνδρες. Επίσης οι φαρμακοβιομηχανίες θα πρέπει να έχουν υπόψη τους πως πολλὰ φάρμακα που κυκλοφορούν έχουν δοκιμαστεί μόνο σε αρσενικά ζώα με αποτέλεσμα να μην έχει καταγραφεί η αποτελεσματικότητά τους ή οι παρενέργειες που τυχόν έχουν σε γυναίκες. Επισημάνθηκε επίσης η ανάγκη ύπαρξης νέων τύπων εκπαίδευσης για την απόκτηση δεξιοτήτων από γυναίκες που επιθυμούν να μπουν στο χώρο των επιχειρήσεων, να αποκτήσουν μια αξιοπρεπή εργασία ή να ανεληχθούν σε αρχηγικές θέσεις (θέσεις ευθύνης).
- Οι ΜΚΟ εξέφρασαν την επιφυλακτικότητά τους όσον αφορά την διασφάλιση της πρόσβασης στην τεχνολογία γυναικών και κοριτσιών που ζουν σε αγροτικές και απομονωμένες περιοχές.

- Οι ΜΚΟ επεσήμαναν την χρησιμότητα της τεχνολογίας (ΜΜΕ, βιντεοπαιχνίδια κλπ.) για την αφύπνιση σε ό,τι αφορά τις διακρίσεις και τη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών.
- Οι ΜΚΟ δεσμεύτηκαν να συνεργαστούν με την UN WOMEN

UN Women

Η 55^η Σύνοδος της Επιτροπής του ΟΗΕ συνέπεσε με την επίσημη έναρξη λειτουργίας του νέου φορέα των Ηνωμένων Εθνών για την ισότητα των φύλων UN WOMEN και τον ορισμό της πρώην Προέδρου της Χιλής Michelle Bachelet ως πρώτης Αναπληρώτριας Γενικής Γραμματέας και Εκτελεστικής Διευθύντριας αυτού. Στην εντυπωσιακή και συγκινητική τελετή (24 Φεβρουαρίου 2011) συμμετείχε ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ Μπαν κι Μουν, και εξέχουσες γυναικείες προσωπικότητες από όλο τον κόσμο, τα κράτη μέλη, του ΟΗΕ και τα γυναικεία κινήματα που αγωνίστηκαν επί σειρά ετών για την συγκρότηση του UN WOMEN. Το κεντρικό μήνυμα της UN WOMEN είναι η ενότητα των γυναικών στον πλανήτη και εκφράζεται με το σύνθημα και το τραγούδι της εκδήλωσης «**Είμαστε Μία Γυναίκα**» (**We are One Woman**)

Το UN WOMEN έθεσε πέντε θεματικές προτεραιότητες στις δράσεις του⁴:

- 1) **Την ενδυνάμωση της γυναικείας φωνής και συμμετοχής.**
Το UN WOMEN θέτει ως στόχο του την αύξηση της γυναικείας συμμετοχής σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής καθώς και την ανάδειξη του οφέλους που αυτή θα επιφέρει στο κοινωνικό σύνολο.
- 2) **Την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών,** φτιάχνοντας μηχανισμούς που θα βοηθήσουν τα κράτη να διαμορφώσουν και να ψηφίσουν νόμους αλλά και να φτιάξουν υποστηρικτικούς μηχανισμούς για την προστασία των γυναικών και των κοριτσιών.
- 3) **Την ενδυνάμωση της συμμετοχής των γυναικών στις ειρηνευτικές διαδικασίες** και την συμπερίληψή της οπτικής του φύλου στην ανζέντα της στρατηγικής και ασφάλειας.
- 4) **Την οικονομική ασφάλεια των γυναικών** συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης της πρόσβασής τους στην παραγωγή και την κοινωνική προστασία.
- 5) Την επιτυχή **συμπερίληψη της ισότητας φύλου στις εθνικές και τοπικές πολιτικές** τόσο στο επίπεδο της διαμόρφωσής τους όσο και στο επίπεδο του προϋπολογισμού για την υλοποίησή τους.

3. NGO Committee on the Status of Women, Oral Statement to be delivered to General Discussion the 55th Session of the Commission on the Status of Women, 24th February 2011, Text at: <http://www.ngocsw.org/blog/wp-content/uploads/2011/02/NGOCSWNY-Oral-Statment-CSW-55.pdf>

4. Βλ. *Speech delivered by Under-Secretary-General and UN Women Executive Director Michelle Bachelet on the occasion of the opening of the 55th Session of the Commission on the Status of Women.* Text at: <http://www.unwomen.org/2011/02/commission-on-the-status-of-women-55th-session-introductory-statement/>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ

Γράφει η Κούλα Αναγνωστοπούλου-Κουράκου

Εξίσωση των φύλων στις ασφαλιστικές εισφορές

Με πρόσφατη απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου (Μάρτιος 2011) καταργήθηκε μια ανισότητα που ισχύει στην ασφαλιστική αγορά αρκετές δεκαετίες μεταξύ των δύο φύλων. Συγκεκριμένα τα ασφάλιστρα των νοσοκομειακών και συνταξιοδοτικών συμβολαίων είναι σήμερα υψηλότερα για τις γυναίκες από ότι για τους άνδρες.

Το σκεπτικό γι' αυτή την ανισότητα είναι στα μεν συνταξιοδοτικά συμβόλαια ότι οι γυναίκες ζουν περισσότερο, στα δε νοσοκομειακά επειδή θεωρούνται υψηλότερου κινδύνου πελάτες λόγω τοκετού κλπ (ειδικά στις ηλικίες 30-40 ετών).

Οι μειώσεις που αναμένονται υπολογίζονται της τάξεως του 5-10%.

Αντίθετα, επιβαρύνσεις θα προκύψουν για τις γυναίκες οδηγούς αυτοκινήτων που σήμερα πληρώνουν ασφάλιστρα μειωμένα κατά 5-10% από ό,τι οι άνδρες με το σκεπτικό ότι οδηγούν με μεγαλύτερη ασφάλεια. Η διάκριση αυτή θα πάψει να ισχύει.

Η απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου δίνει περιθώριο στις χώρες-μέλη της Ε.Ε. να εναρμονισθούν το αργότερα έως την 21^η Δεκεμβρίου 2012..

Ενίσχυση της γυναικείας συμμετοχής στα Διοικητικά Συμβούλια των επιχειρήσεων

Η Ευρωπαϊκή Επίτροπος Δικαιοσύνης κα Βίβιαν Ρέντινγκ ζήτησε από τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις εθελοντικές πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της γυναικείας συμμετοχής στα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων. Εάν το επόμενο δωδεκάμηνο δεν υπάρξουν ικανοποιητικά αποτελέσματα η κα Βίβιαν Ρέντινγκ θα εξετάσει την επιβολή ποσοστώσεων τουλάχιστον στο 30% των μελών των Δ.Σ. μέχρι το 2015 και στο 40% μέχρι το 2020.

Ειδικότερα στη Μεγάλη Βρετανία συστήθηκε επιτροπή η οποία θα εξετάσει τις αιτίες της υποεκπροσώπησης των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια των επιχειρήσεων, οι οποίες έλαβαν προθεσμία δύο ετών για να αυξήσουν τον αριθμό των γυναικών ειδήλως θα τους επιβληθούν αναγκαστικές ποσοστώσεις τουλάχιστον στο 25% των μελών του Δ.Σ. Προς την ίδια κατεύθυνση κινείται και πρόσφατη

νομοθετική ρύθμιση στην Ιταλία η οποία προτείνει υποχρεωτική συμμετοχή των γυναικών κατά τουλάχιστον 30% στα διοικητικά συμβούλια των κρατικών και των εισηγμένων στο Χρηματιστήριο επιχειρήσεων, ειδήλως τα Δ.Σ. θα θεωρούνται παράνομα.

Σχετικές είναι και οι αποφάσεις που λήφθηκαν στην ετήσια σύνοδο του Παγκοσμίου Οικονομικού Φόρουμ που έγινε τον Ιανουάριο στο Νταβός της Ελβετίας. Διαπιστώθηκε ότι εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής η γυναικεία εκπροσώπηση παρά την αύξηση του ποσοστού των γυναικών που φέτος αγγίζει το 20% των συμμετεχόντων έναντι 16% το περασμένο έτος.

Η παρατηρηθείσα μικρή αύξηση της γυναικείας συμμετοχής οφείλεται στη νέα πολιτική που εφαρμόσθηκε για την προσέλκυση γυναικείων στελεχών: Οι 100 στρατηγικοί εταίροι του Φόρουμ (τράπεζες, εταιρείες κλπ) που καταβάλλουν ετησίως 500.000 δολάρια για να ανήκουν στο Φόρουμ, μπορούν να καταλάβουν μια ακόμη θέση εκπροσώπου φέτος, υπό τον όρο ότι θα στείλουν γυναίκα.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις κοινωνιολόγων, το ελάχιστο ποσοστό που απαιτείται για την πραγματική ενσωμάτωση της γυναικείας οπτικής στις συζητήσεις του Φόρουμ είναι το 30%.

Γυναίκες Managers το αντίδοτο στην οικονομική κρίση

Έρευνα η οποία έγινε από τον καθηγητή του CERAM Business School Research, Michel Ferrary, δείχνει ότι επιχειρήσεις με υψηλό ποσοστό γυναικών σε θέσεις management αντιστέκονται καλύτερα στην οικονομική κρίση. Χρησιμοποιώντας δεδομένα από εταιρείες του δείκτη CAC40, ο καθηγητής δείχνει ότι όσο περισσότερες γυναίκες έχει μια εταιρεία σε θέσεις management τόσο λιγότερο έπεσαν οι τιμές των μετοχών της. Το αντίθετο συνέβη στις εταιρείες που είχαν λίγες γυναίκες σε θέσεις management. Στην ανάλυση των δεδομένων τονίζεται ότι οι γυναίκες σε υψηλές θέσεις διοικητικής ευθύνης αποφεύγουν να αναλάβουν υπερβολικό ρίσκο και συγκεντρώνονται στις μακροχρόνιες προοπτικές των επιχειρήσεων. Η μεγαλύτερη αναλογία γυναικών Managers εξισορροπεί τον επιχειρηματικό κίνδυνο.

Η κατάσταση των μόνων μητέρων στην Ευρώπη: Δημόσια Ακρόαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Βρυξέλλες, 31 Ιανουαρίου 2011

Η Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων / Committee on Women's Rights and Gender Equality/FEMM του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ΕΚ) διοργάνωσε τη Δευτέρα, 31 Ιανουαρίου, 2011 σε αίθουσα του ΕΚ στις Βρυξέλλες «Δημόσια Ακρόαση» με θέμα: «The situation of single mothers/ Η κατάσταση των μόνων μητέρων στην Ευρώπη».

Στη Δημόσια ακρόαση που την παρακολούθησαν πολλοί-ές ευρωβουλευτές, επιστήμονες και κοινό, είχαν προσκληθεί να μιλήσουν η Καθ. R. Trifiletti (Ιταλία) και η Λ. Μαράτου- Αλιπράντη, Δρ Κοινωνιολογίας και ερευνήτρια στο ΕΚΚΕ (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών), μέλος του Δ.Σ του Συνδέσμου. Επίσης συμμετείχαν εκπρόσωποι από την Κοινωνία των Πολιτών: οι κ.κ. Anne-Claire de Liedekerke, πρόεδρος της διεθνούς οργάνωσης MMMEurope (Make Mothers Matter) και Peggy Liebisch, πρόεδρος της οργάνωσης VAMV, Γερμανία.

Στην αρχή μίλησαν για τα προβλήματα των μόνων μητέρων στην Ευρώπη η πρόεδρος της FEMM, ευρωβουλευτής κ. Eva-Britt Sverdrup (Σλοβακία) και η Ευρωβουλευτής κ. Barbara Matera (Ιταλία), οι οποίες αναφέρθηκαν στα προβλήματα και στην αναγκαιότητα προώθησης μέτρων για τις μόνες μητέρες σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

Στη συνέχεια, στο Α΄ μέρος που περιλάμβανε τις επισημονικές εισηγήσεις η κ. Λάουρα Μαράτου-Αλιπράντη ανέπτυξε το θέμα : «*Τα νέα οικογενειακά πρότυπα και οι προκλήσεις που συναντούν οι μόνες μητέρες*». Επεσήμανε τις αλλαγές που παρατηρούνται στα οικογενειακά πρότυπα και στις συμπεριφορές, όπως αυτές αποτυπώνονται στα δημογραφικά δεδομένα. Οι αλλαγές που παρατηρούνται ανέφερε ότι αφορούν: α) τη μείωση του αριθμού των γάμων (της γαμνηλότητας) β) την επικράτηση νέων μορφών οικογένειας, γ) την πτώση της γεννητικότητας (τη μείωση των γεννήσεων και του αριθμού των παιδιών ανά οικογένεια) και την απόκτηση παιδιών σε μεγαλύτερη ηλικία δ) την αύξηση των διαζυγίων καθώς και ε) την σημαντική αύξηση των γεννήσεων που γίνονται χωρίς να έχει προηγηθεί γάμος. Οι μεταβολές αυτές συνέβαλαν εξάλλου στην επικράτηση νέων μορφών οικογένειας, όπως μονογονεϊκές οικογένειες, ζευγάρια που συμβιώνουν χωρίς γάμο, μοναχικά άτομα κλπ. Ανέφερε ακόμη ότι οι μόνες μητέρες, είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στα ζητήματα κοινωνικής φροντίδας και κοινωνικών παροχών αφού αντιμετωπίζουν ισχυρές πιέσεις σε δυο επίπεδα: α) στις οικογενειακές ευθύνες και β) στην εργασιακή ζωή. Η έλλειψη ωστόσο συστηματικών ερευνών δεν μας επιτρέπει να έχουμε σαφή εικόνα για τα προβλήματά τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Καθ. R. Trifiletti αναφέρθηκε στα χαρακτηριστικά και

στα προβλήματα των μόνων γονέων στην Ευρώπη που στην συντριπτική τους πλειοψηφία είναι μητέρες (90%) με εξαρτημένα (ανήλικα έως 18 χρόνων) παιδιά-ά. Οι περισσότερες μόνες μητέρες, όπως είπε, ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία των 30-39 χρόνων, ενώ τα νοικοκυριά με μόνο γονέα και παιδιά (0-16 χρόνων) εμφανίζουν πολύ υψηλό δείκτη φτώχειας εφόσον βρίσκονται συνήθως στις χαμηλότερες εισοδηματικές κλίμακες σε σχέση με τα νοικοκυριά με δυο γονείς.

Σύμφωνα με πρόσφατα δεδομένα οι μονογονεϊκές οικογένειες αποτελούν το 13% του συνόλου των οικογενειών με ανήλικα παιδιά στην Ευρώπη. Το υψηλότερο ποσοστό συναντάται στο Ηνωμένο Βασίλειο (24%), και ακολουθούν το Βέλγιο (18%), η Εσθονία (17%) η Δανία και η Γερμανία (με 16% στην καθεμία), ενώ στην Ελλάδα. και στην Πορτογαλία συναντάται το χαμηλότερο ποσοστό (5%).

Οι εκπρόσωποι από τις ΜΚΟ, στο δεύτερο μέρος, αναφέρθηκαν σε καλές πρακτικές και προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί από τις οργανώσεις τους για την ομάδα των μόνων μητέρων με στόχο τη στήριξη αυτών.

Συμπερασματικά τονίστηκε ότι «ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός ευρωπαϊκού συστήματος στήριξης των μόνων μητέρων» όπου να προβλέπονται εξειδικευμένες παροχές και υπηρεσίες, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες τους, αποτελεί άμεση προτεραιότητα.

Η Επιτροπή FEMM του ΕΚ με βάση τις εισηγήσεις και τα δεδομένα που παρουσιάστηκαν κατά τη δημόσια ακρόαση, θα συντάξει ολοκληρωμένη Έκθεση και θα την προωθήσει στην Ολομέλεια του ΕΚ για συζήτηση και έκδοση σχετικού σχεδίου νομοθετικής πρότασης (ψήφισμα) πράγμα που στη συνέχεια θα αποτελέσει τη βάση για την υιοθέτηση κοινών μέτρων πολιτικής από όλες τις χώρες-μέλη της ΕΕ.

Επέκταση της διάρκειας της άδειας Μητρότητας στις χώρες της ΕΕ-27

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο/ΕΚ την Τετάρτη (20.10.10) προχώρησε στην ψήφιση ενός εξαιρετικής σημασίας σχεδίου νομοθετικής πρότασης (ψήφισμα) που θέτει κανόνες για τα ελάχιστα όρια σε επίπεδο ΕΕ σχετικά με τις άδειες μητρότητας και πατρότητας. Συγκεκριμένα, αποφασίστηκε η επέκταση της άδειας μητρότητας στις χώρες της ΕΕ-27 από **δεκατέσσερις σε είκοσι εβδομάδες με πλήρεις αποδοχές** (Τροπολογίες 20, 40 και 64). Το ψήφισμα με εισηγήτρια την Edite Estrela (Σοσιαλιστές, Πορτογαλία) υιοθετήθηκε με 390 ψήφους υπέρ, 192 κατά και 59 αποχές.

Ακόμη προβλέπεται ότι θα πρέπει να υπάρχει ευελιξία για τις χώρες στις οποίες ισχύουν ήδη άδειες για οικογενειακού λόγου. Έτσι, όταν προβλέπεται σε κάποια χώρα ήδη άδεια, οι τελευταίες τέσσερις εβδομάδες μπορούν να θεωρηθούν ως άδεια μητρότητας, με αποδοχές τουλάχιστον 75%.

- **Άδεια πατρότητας**

Στο ίδιο ψήφισμα υιοθετήθηκε από την πλειοψηφία των ευρωβουλευτών για τους πατέρες, το δικαίωμα σε **άδεια πατρότητας δύο εβδομάδων με πλήρεις αποδοχές**, κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας (Τροπολογία 50).

Το εξαιρετικής σημασίας σχέδιο νομοθετικής πρότασης θέτει κανόνες για τα ελάχιστα όρια σε επίπεδο ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν να εισάγουν ή να διατηρήσουν τους κανόνες που ισχύουν ήδη στην χώρα τους εφόσον είναι πιο ευνοϊκοί σε σχέση με αυτούς που προβλέπονται από την παρούσα Οδηγία.

- **Δικαιώματα εργαζομένων γυναικών εγκύων**

Με το ίδιο ψήφισμα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ) υιοθέτησε επίσης τροπολογίες για την απαγόρευση της δυνατότητας απόλυσης των εγκύων εργαζομένων γυναικών από την αρχή της εγκυμοσύνης τους και έως έξι μήνες μετά τη λήξη της άδειας μητρότητας (Τροπολογία 52). Προβλέπεται, ότι πρέπει να δίνεται το δικαίωμα στις γυναίκες να επιστρέφουν μετά το πέρας της άδειας μητρότητας στις θέσεις εργασίας τους ή σε "ισότιμες θέσεις", δηλαδή σε θέσεις με ίδιες αποδοχές, στην ίδια επαγγελματική κατηγορία και με τα ίδια καθήκοντα. Ακόμη, οι εργαζόμενες έγκυες δε θα πρέπει να υποχρεώνονται να δουλεύουν σε νυκτερινές βάρδιες ή να πραγματοποιούν υπερωρίες κατά τη διάρκεια των τελευταίων δέκα εβδομάδων πριν τον τοκετό, κατά τη διάρκεια του υπολοίπου της εγκυμοσύνης τους σε περιπτώσεις ασθένειας της εγκύου ή του αγέννητου παιδιού, καθώς και κατά τη διάρκεια ολόκληρης της περιόδου θηλασμού.

Πηγή: <http://www.europarl.europa.eu/members/expert/searchForm.do>

- **Αναγκαιότητα υιοθέτησης μιας Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών**

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο/ ΕΚ στις 5 Απριλίου του 2011 υιοθέτησε την Έκθεση της Ευρωβουλευτού Eva-Britt Svensson (Προέδρου της Επιτροπής FEMM) για ένα νέο και ενιαίο πλαίσιο πολιτικής για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Η Έκθεση αποτελεί ένα πολύ σημαντικό πολιτικό κείμενο που αναδεικνύει την αναγκαιότητα για μια Ευρωπαϊκή δράση για την καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών συμπεριλαμβανομένης και της πορνείας. Ακόμη, αναφέρεται ότι ο βιασμός πρέπει να καθιερωθεί σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες ως εγκληματική πράξη, πράγμα που θα οδηγήσει σε αυτόματη ποινικοποίηση της πράξης.

Στο ίδιο ψήφισμα επισημαίνεται η αναγκαιότητα υιοθέτησης μιας Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών. Περίπου 20-25% του συνόλου των Ευρωπαίων γυναικών έχουν βιώσει την εμπειρία της φυσικής βίας τουλάχιστον μια φορά κατά τη διάρκεια της ενήλικης ζωής τους και το ένα δέκατο των γυναικών έχει υποστεί σεξουαλική βία.

Σχετικά με τις γυναίκες μετανάστριες στο Ψήφισμα αναφέρεται ότι όλα τα ευρωπαϊκά κράτη θα πρέπει να μεριμνήσουν και να προβούν σε νομοθετικές ρυθμίσεις για την εξασφάλιση του δικαιώματος των γυναικών μεταναστριών να έχουν το διαβατήριό τους και την άδεια παραμονής και την ποινικοποίηση της πράξης απόσπασης των εγγράφων αυτών και να προβλέπεται πρόληψη της εκμετάλλευσης, νομική και άλλη βοήθεια των θυμάτων.

Πηγή: <http://www.europarl.europa.eu/en/pressroom/content/20110405IPR16956/html/Parliament-urges-automatic-prosecution-for-sex-crimes>

Γράφει η Ειρήνη Φερέτη

Μαζί για μια Ευρώπη απαλλαγμένη από την πορνεία

Έκθεση Συνάντησης Εργασίας του EWL

Βρυξέλλες, 2-3 Δεκεμβρίου 2010

Σκοπός της συνάντησης ήταν να συγκεντρώσει εκπροσώπους του EWL και δραστήριων ΜΚΟ προκειμένου να αναπτυχθούν στρατηγικές και να σχεδιασθούν αποτελεσματικές εθνικές εκστρατείες για την κατάργηση της πορνείας. Συνοδικά συμμετείχαν 26 εκπρόσωποι από 16 χώρες που είχαν την ευκαιρία μέσα σε ένα διήμερο, στις χιονισμένες Βρυξέλλες, σε μια εξαιρετικά ζεστή και φιλόξενη ατμόσφαιρα με άσπρη οργάνωση από τα στελέχη του EWL, να ενημερωθούν, να ανταλλάξουν απόψεις, υλικό, εργαλεία και πληροφορόρηση και να εμψυχωθούν σε ένα κλίμα αλληλεγγύης και αγωνιστικότητας για την μεγάλη προσπάθεια που απαιτείται για την κατάργηση της πορνείας.

Συνοπτικά, τα συμπεράσματα της συνάντησης είναι τα ακόλουθα:

- Αποφασίστηκε, παρά την σημαντική συνάφεια μεταξύ πορνείας και trafficking, οι εκστρατείες να εστιασθούν αποκλειστικά στο φαινόμενο της πορνείας ώστε οι στόχοι και τα μηνύματα να είναι ξεκάθαρα και να μην δημιουργείται σύγχυση.
- Σύμφωνα με τις πάγιες θέσεις του EWL και του γυναικείου κινήματος ευρύτερα, να προβάλλεται και να υπογραμμίζεται διαρκώς η θεμελιώδης αρχή ότι η πορνεία είναι ένα αναπόσπαστο κομμάτι της βίας και της ανισότητας σε βάρος των γυναικών.
- Να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στο θέμα της ζήτησης και της ευαισθητοποίησης των ανδρών.
- Να καταβάλλεται συνεχής προσπάθεια για την προβολή του θέματος στα ΜΜΕ με παράλληλη ενημέρωση/ευαισθητοποίηση των δημοσιογράφων καθώς και αυστηρή κριτική στην κακή και αντιδεδιοτολογική δημοσιογραφία.
- Να επιδιώκεται μια συνεχής επικοινωνία με τους ευρωβουλευτές, καθώς και η δημιουργία ενός υποστηρικτικού πυρήνα στο Ευρωκοινοβούλιο και παράλληλα σε

- εθνικό επίπεδο με τα μέλη του εθνικών κοινοβουλίων.
- Να γίνεται ενημέρωση των συναφών προς το ζήτημα φορέων, των γυναικείων οργανώσεων αλλιά και των ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στο πεδίο των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, συνδικάτων, δικτύων μεταναστριών, ατόμων με ειδικές ανάγκες κλπ. Με στόχο την επίτευξη συμμαχιών και μιας ευρύτερης συναίνεσης.
 - Ευαισθητοποίηση στελεχών στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και της πολιτικής υγείας.
 - Αναζήτηση πόρων για παραγωγή υλικού, (πχ Πρόγραμμα DAPHNE).
 - Αξιοποίηση του υπάρχοντος υλικού του EWL για την πορ-

- νεία.
- Δημιουργία ειδικής ιστοσελίδας για τις ανάγκες και του στόχους της εκστρατείας.
 - Δημιουργία ενός μικρού video με ένα δυνατό μήνυμα.
 - Αξιολόγηση των δράσεων και των επιτευγμάτων.
 - Προγραμματισμός της επόμενης συνάντησης εργασίας για το 2011.
- Με βάση τα ανωτέρω, είναι αναγκαία η δρομολόγηση δράσεων και μιας συντονισμένης εκστρατείας στη χώρα μας με όσο το δυνατόν ευρύτερη συμμετοχή και συνεργασία του EWL, των γυναικείων οργανώσεων, των ΜΚΟ και των αρμόδιων φορέων.

Συνέχεια του άρθρου της κ. Ιφιγένειας Κατσαρίδου (από σελ. 58)

- Μάιο του 2009, κατά την οποία τα κράτη μέλη του ΣτΕ ανανέωσαν τη δέσμευσή τους για την επίτευξη ουσιαστικής ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών ως αναπόσπαστο τμήμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
 - στην **7^η Διάσκεψη Υπουργών Ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών του Συμβουλίου** με θέμα «Η γεφύρωση του χάσματος μεταξύ νομοθετικής (*de jure*) και πραγματικής (*de facto*) ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών» που πραγματοποιήθηκε στο Μπακού του Αζερμπαϊτζάν (24-25 Μαΐου 2010) και στην οποία έγινε απολογισμός των μέχρι τούδε επιτευγμάτων και των εμποδίων που ακόμα υπάρχουν και θα πρέπει να υπερπηδηθούν.
- Στη παραπάνω Διάσκεψη υιοθετήθηκε σχετική Σύσταση και ένα φιλόδοξο Πρόγραμμα Δράσης για τα επόμενα έτη που ανταποκρίνεται σ' αυτή την πρόκληση. Το Σχέδιο Δράσης, που έχει τίτλο «*Η επίτευξη de jure και de facto ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών ως πρόκληση για δράση*», περιλαμβάνει τα ακόλουθα επτά σημεία:
- i. ολοκληρωμένα σχέδια ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών με την εφαρμογή της διάστασης του φύλου (gender mainstreaming) και θετικές δράσεις για την ισότητα
 - ii. η ανάπτυξη αρχών και θεσμών και η συγκρότηση μηχανισμών της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών (κάνοντας χρήση συγκεκριμένων πολιτικών, εξειδικευμένων μεθόδων και εργαλείων, όπως η χρήση της διάστασης του φύλου στους κρατικούς προϋπολογισμούς-gender budgeting)
 - iii. η ίση συμμετοχή γυναικών και ανδρών στην πολιτική, οικονομική και δημόσια ζωή, συμπεριλαμβανομένων των κέντρων λήψης αποφάσεων
 - iv. ο ρόλος των ανδρών στην επίτευξη της πραγματικής (*de facto*) ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών
 - v. η καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων και η εξάλειψη των δομικών αιτιών διαιώνισης των ανισοτήτων λόγω φύλου στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στην εκπαίδευση
 - vi. η πρόληψη και η καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών
 - vii. η καταπολέμηση των διακρίσεων εις βάρος ευάλωτων ομάδων γυναικών και των κοριτσιών, συμπεριλαμβανομένων γυναικών και κοριτσιών
- Τέλος, η Επιτροπή για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών (CDEG) είναι πεπεισμένη ότι η υλοποίηση του παραπάνω Σχεδίου Δράσης θα επιφέρει συγκεκριμένα και μετρήσιμα αποτελέσματα στην πραγμάτωση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών.
- Στο πλαίσιο αυτό αξίζει να επισημάνουμε ότι η χώρα μας, συμβαδίζοντας με τις προτεραιότητες του Συμβουλίου της Ευρώπης, έχει θέσει ως κεντρικό της στόχο τη βελτίωση της καθημερινής ζωής των γυναικών και των ανδρών και την επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας με μια δέσμη δημοσίων πολιτικών που αφορούν τη νομοθεσία, την πολιτική, την οικονομία, την αγορά εργασίας, την κοινωνία και τον πολιτισμό.

Το Νομικό Συμβουλευτικό Τμήμα του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας με υπεύθυνη τη Δρ Νομικής Ελπία Κολλοκυθά, αντιπρόεδρο του Συνδέσμου και την κοινωνιολόγο-εγκληματολόγο Ειρήνη Φερέτη, μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου, προσφέρει κάθε Τετάρτη 6.30-8.30 μ.μ. δωρεάν νομικές συμβουλές σε γυναίκες που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα στο οικογενειακό τους περιβάλλον.

Οι ενδιαφερόμενες μπορούν να απευθύνονται στα γραφεία του Σ.Δ.Γ.

Οδός Σκουφά 60, Αθήνα, Τηλ.: 210 - 36 26 460

ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΠΟΣΟΣΤΩΣΗΣ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ (Ε&Τ)

ΑΡΘΡΟ 57 - Θεσμικό Πλαίσιο Ε&Τ (Νόμος 3653/2008)

Επιμέλεια: Θεοδώρα Δ. Παπαδοπούλου

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ με χαρά εγκαινιάζει από το παρόν τεύχος τη στήλη «Επιστήμη και Γυναίκα». Τη στήλη θα επιμελείται το μέλος του Δ.Σ. του Συνδέσμου, Καθηγήτρια Φυσικής Υψηλών Ενεργειών ΕΜΠ κ. Θεοδώρα Παπαδοπούλου, Συντονίστρια Επιτροπής Ε & Τ Δικτύου «Περικτιόνη».

Από τον εορτασμό της ψήφισης του Άρθρου 57-Θεσμικό Πλαίσιο Ε&Τ(12/6//2008) στο ΕΜΠ :

Από δεξιά ο Πρύτανης του ΕΜΠ Καθηγητής Κ. Μουτζούρης, η Καθηγήτρια ΕΜΠ Θεοδώρα Δ. Παπαδοπούλου, Συντονίστρια της Επιτροπής Ε&Τ του Δικτύου "ΠΕΡΙΚΤΙΟΝΗ", η Ομότιμος Καθηγήτρια Παντείου Παν/μίου Αθήνη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Πρόεδρος ΙΜΔΑ, η Κατερίνα Παπακώστα-Σιδηροπούλου, Βουλευτής – Γραμματέας Γυναικείων Θεμάτων ΝΔ, η Θάλεια Δραγώνα, Βουλευτής Επικρατείας ΠΑΣΟΚ, Καθηγήτρια ΕΚΠΑ, η Άννα Φιλίνη, Βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ, Αρχιτέκτων – Ζωγράφος .

Σύμφωνα με το Άρθρο 57, ο αριθμός των επιστημόνων στις Επιτροπές λήψης αποφάσεων στην Έρευνα και Τεχνολογία " καθορίζεται με βάση την επιστημονική αριστεία και σύμφωνα με την εφαρμογή της ποσόστωσης κατ' ελάχιστο 1/3 για κάθε φύλο, βάσει του Άρθρου 116 του Συντάγματος ... "

Το γεγονός αυτό θεωρείται ότι είναι ένας **ιστορικός σταθμός** στους αγώνες της γυναίκας στη χώρα μας για την επίτευξη της ουσιαστικής ισότητας των φύλων και μπορεί να συγκριθεί με την εφαρμογή της ποσόστωσης στα ψηφοδέλτια των βουλευτικών εκλογών.

Σήμερα, σχεδόν τρία χρόνια μετά την ψήφιση του Άρθρου 57, το Άρθρο αυτό δεν έχει εφαρμοστεί. Θα μπορούσε να παίξει

μεγάλο ρόλο στην αξιοποίηση όλου του ανθρώπινου δυναμικού των ερευνητών και Καθηγητών. Ο στόχος αυτός είναι μία βασική και ουσιαστική παράμετρος, όπου μπορεί να στηριχθεί ένας σχεδιασμός ερευνητικής πολιτικής που φιλοδοξεί να επιτύχει την προοπτική μιας Ευρωπαϊκής αλλά και Εθνικής πολιτικής στην Έρευνα και Τεχνολογία.

Υπόμνημα το οποίο εστάλη επ' ευκαιρία της Εορτής της Γυναίκας

Υπόμνημα προς την Υπουργό κ. Α. Διαμαντοπούλου,
την Αν. Υπουργό κ. Φ. Γεννηματά,
και την Υφυπουργό κ. Ε. Χριστοφιλοπούλου
Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων
Α. Παπανδρέου 37, Μαρούσι 15-180

Αθήνα, 8 Μαρτίου 2011

**Θέμα: Περισσότερες γυναίκες στις Επιστημονικές Επιτροπές,
Άρθρο 57/Νόμος "Θεσμικό Πλαίσιο Ε&Τ" / 3653/2008**

Αξιότιμες κυρίες,

Έχει διαπιστωθεί ότι οι γυναίκες επιστήμονες απουσιάζουν από τις Εθνικές Επιστημονικές Επιτροπές. Συγκεκριμένα, στο Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας (έτος 2007) υπήρχαν μόνο 3 γυναίκες στα 62 συνολικά τακτικά μέλη, στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας (ΕΣΥΠ) για αλλαγές στην Ανώτατη Εκπαίδευση υπήρχε μία μόνο γυναίκα και σε σύνολο 20 εθνικών εκπροσώπων του 7^{ου} Προγράμματος Πλαισίου Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (2007-2013) είχαν οριστεί 2 μόνο γυναίκες!

Σήμερα, με ισχυρή και αξιόλογη ηγεσία από το φύλο μας, στο ΕΣΕΤ, Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Τεχνολογίας (2010) υπάρχει μόνο 1 γυναίκα στα 11 συνολικά τακτικά μέλη και στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, ΕΣΥΠ, για αλλαγές στην Ανώτατη Εκπαίδευση συμβαίνει κάτι παρόμοιο!

Στον αντίποδα της ενδεικτικής αυτής στατιστικής για την εκπροσώπηση της γυναίκας επιστήμονα και ερευνήτριας στις σημαντικές Επιτροπές λήψης αποφάσεων, υπάρχει το γεγονός ότι οι γυναίκες επιστήμονες και ερευνήτριες ανέρχονται στο 30% των Καθηγητών και Αναπληρωτών Καθηγητών στα Πανεπιστήμια και σε ένα αντίστοιχο ποσοστό των βαθμίδων Α' και Β' στα Ερευνητικά Κέντρα της χώρας μας και έχουν προσφέρει **διεθνώς αναγνωρισμένο έργο στην Έρευνα, την Τεχνολογία και στην Παιδεία.**

Με πρωτοβουλία μελών του Δικτύου "ΠΕΡΙΚΤΙΟΝΗ", το οποίο ήταν υπό την αιγίδα της ΓΓΕΤ και της ΕΕ, τελικά στις 26 Φεβρουαρίου 2008, με τη βοήθεια των γυναικών βουλευτών όλων των κομμάτων (μεταξύ των οποίων και από εσάς), συμπεριελήφθη εμβόλιμα στο **Νομοσχέδιο Ε&Τ το Άρθρο 57.**

Σύμφωνα με το Άρθρο 57, ο αριθμός των επιστημόνων στις Επιτροπές λήψης αποφάσεων στην Έρευνα και Τεχνολογία "καθορίζεται με βάση την επιστημονική αριστεία και σύμφωνα με την εφαρμογή της ποσοστώσης κατ' ελάχιστο 1/3 για κάθε φύλο, βάσει του Άρθρου 116 του Συντάγματος ..."

Το Άρθρο 57, αν και έχει ψηφιστεί δεν εφαρμόστηκε ακόμα!

Αναμένουμε να εφαρμοστεί στην αναδιοργάνωση της έρευνας και στη σύσταση Επιτροπών λήψης αποφάσεων σε Έρευνα, Τεχνολογία και στην Παιδεία, για την αξιοποίηση όλου του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας μας. Θα είναι μια δράση με θεσμικό αποτέλεσμα την ουσιαστική ισότητα των φύλων, χωρίς οικονομικό κόστος και προς όφελος της κοινωνίας και της αναμενόμενης ανάπτυξης της χώρας μας!

Με εκτίμηση

Θεοδώρα Παπαδοπούλου

*Καθηγήτρια Φυσικής Υψηλών Ενέργειών, ΕΜΠ
Συντονίστρια Επιτροπής Ε&Τ Δικτύου "ΠΕΡΙΚΤΙΟΝΗ" (2008)
Μέλος Δ.Σ. του "Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας"*

Ο ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Υ Π Ε Ν Θ Υ Μ Ι Ζ Ε Ι

τη λειτουργία της ιστοσελίδας του, στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

www.leaguewomenrights.gr

Σας καλούμε να επισκεπτεσθε την ιστοσελίδα μας για την έγκαιρη και έγκυρη ενημέρωσή σας σε ό,τι αφορά τις δραστηριότητες του Συνδέσμου

Νέα από παντού

Επιμέλεια: Καίτη Μποτοπούλου

Σαουδική Αραβία (Η καταγγελία γυναίκας τιμωρείται)

Θύελλα αντιδράσεων έχει προκαλέσει η ποινή φυλάκισης 18 μηνών, που συνοδεύεται από 300 κτυπήματα με μαστίγιο, σε βάρος της Σαουσάν Σαλίμ επειδή κατήγγειλε ότι παρενοχλήθηκε σεξουαλικά. Η καταγγελία έγινε χωρίς ανδρική συνοδεία και θεωρήθηκε ψευδής.

Η μη κυβερνητική οργάνωση Human Rights Watch κάλεσε την κυβέρνηση της Σαουδικής Αραβίας να ακυρώσει την ποινή και να τηρήσει την υπόσχεσή της για μεταρρυθμίσεις ώστε να μην υπάρχουν διακρίσεις εις βάρος των γυναικών όπως συμβαίνει σήμερα.

Τα παραδοσιακά αυστηρά φυλετικά και ισλαμικά ήθη περιορίζουν σήμερα τις ελεύθερες κινήσεις των γυναικών. Οι γυναίκες αντιμετωπίζουν το ενδεχόμενο σύλληψης από την θρησκευτική αστυνομία εάν κυκλοφορούν ασυνόδευτες ή αν οδηγούν αυτοκίνητο. Οι Σαουδάραβες αξιωματούχοι, συνήθως απορρίπτουν τις επικρίσεις από δυτικές οργανώσεις με το επιχειρήμα ότι παρεξηγείται ο ισλαμικός λόγος και ότι οι αυστηροί περιορισμοί έχουν στήριξη από τους ισλαμιστές.

Βρετανία (Διακρίσεις στο BBC)

Η Μίριαμ Ο'Ράιλι, παρουσιάστρια της εκπομπής Countrylife του BBC, κατήγγειλε στο δικαστήριο πως έχασε τη δουλειά της επειδή οι προϊστάμενοί της παρατήρησαν ότι έχει ρυτίδες και γκριζα μαλλιά. Η Ο'Ράιλι, βραβευμένη για τη δουλειά της, κατηγόρησε το BBC για διακρίσεις λόγω φύλου «Δεν πιστεύω ότι θα έλεγαν σ'έναν άνδρα για τις ρυτίδες του» τόνισε και πρόσθεσε ότι την συμβούλεψαν να κάνει ενέσεις μπότοξ.

Τα τρία τελευταία χρόνια 5000 γυναίκες έχουν χάσει τη δουλειά τους στα βρετανικά ΜΜΕ ενώ στην ίδια περίοδο οι άνδρες που έχασαν τη δουλειά τους στον ίδιο τομέα είναι 750.

Βραζιλία (Νίλμα Ρουσέφ)

Η Νίλμα Ρουσέφ (βλ. τεύχος 88 του ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ) εξελέγη Πρόεδρος της Βραζιλίας στον δεύτερο γύρο των

εκλογών που διεξήχθησαν στη Βραζιλία στις 31 Οκτωβρίου 2010. Η Ρουσέφ αναμετρήθηκε με τον υποψήφιο του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, Ζοζέ Σέρα και σήμερα ηγείται ενός κράτους 200.000.000 κατοίκων. Η νέα πρόεδρος δήλωσε ότι θα συνεχίσει την πολιτική του μεταρρυθμιστή πρώην Προέδρου Λούλα ντα Σίλβα ο οποίος ανέδειξε την Βραζιλία σε μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες χώρες του κόσμου.

Ελβετία (Πλειοψηφία γυναικών στην κυβέρνηση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας)

Η θριαμβευτική εκλογή της Σιμονέτας Σομαρούγκα μέλους του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, χαρακτηρίστηκε ιστορική γιατί έδωσε για πρώτη φορά την πλειοψηφία στις γυναίκες στην κυβέρνηση. Στην Ελβετία οι γυναίκες απέκτησαν δικαίωμα ψήφου, μόλις πριν από 39 χρόνια κι έτσι η χώρα αυτή είναι η τελευταία δημοκρατία της Ευρώπης.

Η Σαμαρούγκα, 50 ετών σήμερα, ξεκίνησε την πολιτική της σταδιοδρομία ως μέλος του Μεγάλου Συμβουλίου της Βέρνης. Από το 1993 έως το 1999 ήταν επικεφαλής του Ιδρύματος για την Προστασία των Καταναλωτών και δεν δίστασε να επιτεθεί στο φαρμακευτικό λόμπυ του Κένιτς, μιας πόλης 40.000 κατοίκων. Το 1999 εξελέγη στο Εθνικό Συμβούλιο της Ελβετίας. Θεωρείται ως μία πολιτικός με μεγάλη επιρροή στο Κοινοβούλιο. Υπόσχεται πως θα εργαστεί υπέρ των ασθενέστερων, των καταναλωτών, του περιβάλλοντος και μιας Ελβετίας ανοιχτής στον κόσμο.

Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

Η Ύπατη Αρμοστής του Ο.Η.Ε. Ναβί Πιλάι καταγγέλλει τη βία εναντίον των γυναικών τονίζοντας ότι γυναίκες και κορίτσια σκοτώνονται από σφαίρες, λιθοβολούνται, καίγονται, θάβονται ζωντανές, στραγγαλίζονται μέχρι θανάτου στο όνομα της προστασίας της οικογενειακής τιμής.

Η αιτία των τρομακτικών αυτών πράξεων είναι η άρνηση των αναγκαστικών γάμων, η αντίσταση σε σεξουαλικά καταναγκασμό, το αίτημα διαζυγίου εκ μέρους των γυναικών, οι απαιτήσεις σε κληρονομιά κ.α.

Περισσότερα από 5000 εγκλήματα τιμής γίνονται κάθε χρόνο σε όλον τον κόσμο, πολλά από τα οποία δεν έρχονται στη δημοσιότητα. Σε κάποιες χώρες εξάλλου η νομοθεσία προστατεύει τους δράστες των εγκλημάτων τιμής.

Η Νταϊάνα Νάμι, της Διεθνούς Εκστρατείας για την πάταξη των εγκλημάτων τιμής, λέει πως τα εγκλήματα αυτά έχουν εξαπλωθεί σε παγκόσμια κλίμακα. Το φαινόμενο οφείλεται στην αύξηση του φονταμεταλισμού και ιδιαίτερα του μουσουλμανικού φονταμεταλισμού στη Μέση Ανατολή.

UNESCO (Μια γυναίκα στο τιμόνι του παγκόσμιου αυτού οργανισμού)

Η νέα Γενική Διευθύντρια της UNESCO, Ιρίνα Μπόκοβα επισκέφτηκε την Αθήνα τον Σεπτέμβριο 2010 για να παραστεί στη συνάντηση ειδικών από όλο τον κόσμο για το θέμα της ισότητας. Στην ομιλία της αναφέρθηκε για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει στην ανάγκη προβολής του έργου της UNESCO ώστε να περάσουν ευκολότερα μηνύματα για τους πιο ευαίσθητους τομείς της ανθρωπότητας.

Η Ιρίνα Μπόκοβα είναι η πρώτη γυναίκα που αναλαμβάνει αυτή την κρίσιμη θέση.

Γεννήθηκε το 1982 στη Βουλγαρία. Εργάστηκε στο Υπουργείο Εξωτερικών της Βουλγαρίας και το 1996 έγι-

νε Υπουργός Εξωτερικών της χώρας της. Το 2001 εξελέγη βουλευτής, το 2005 έγινε Μόνιμη Αντιπρόσωπος της Βουλγαρίας στην UNESCO, και το 2009 εξελέγη επικεφαλής της UNESCO.

Η Ιρίνα Μπόκοβα δηλώνει ότι θα εργαστεί εντατικά ώστε να γίνει παγκοσμίως γνωστό το σημαντικό έργο της UNESCO.

Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής (Τα δικαιώματα των γυναικών)

Με τη βοήθεια 16 δημοκρατικών, η ρεπουμπλικανική πλειοψηφία στη Βουλή των Αντιπροσώπων πέρασε ένα νόμο με τον ενδεικτικό τίτλο «Νόμος για τη μη χρηματοδότηση των αμβλώσεων από τους φορολογούμενους». Το μέτρο ψηφίστηκε μερικές εβδομάδες μετά την οργή για την αποτυχημένη προσπάθεια των ρεπουμπλικάνων να στερήσουν από πόρους την Ομοσπονδία Οικογενειακού Προγραμματισμού. Και αποτελεί μια ελαφρώς τροποποιημένη εκδοχή ενός φοβερού νομοσχεδίου που προτάθηκε τον περασμένο χρόνο. Ο νόμος επιβάλλει νέους περιορισμούς στο δικαίωμα της άμβλωσης, αποτρέποντας τις ασφαλιστικές εταιρείες να καλύπτουν τέτοιου είδους επεμβάσεις. Η κυβέρνηση δηλώνει ότι θα θέσει βέτο στο νόμο. Και πρέπει να τηρήσει τη δέσμευσή της απέναντι στη νέα επίθεση στα δικαιώματα των γυναικών.

Γυναίκες

ΛΟΓΟ

ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Τζούλια Γκίλμάρντ

Τον Οκτώβριο του 2010 η Τζούλια Γκίλμάρντ κέρδισε στις εσωκομματικές εκλογές τον Τζον Χάουαρντ και έγινε αρχηγός του Εργατικού Κόμματος της Αυστραλίας και τον Ιούνιο του ίδιου χρόνου εξελέγη Πρωθυπουργός.

Η Τζούλια Γκίλμάρντ γεννήθηκε το 1961 στο Μπάρι της Ουαλίας αλλά επειδή, μωρό ακόμα, προσβλήθηκε από σοβαρή πνευμονία, οι γονείς της μετανάστευσαν στην Αυστραλία σε αναζήτηση θερμότερου κλίματος. Η γονείς της εργάστηκαν σκληρά και η Τζούλια σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο της Αδελαΐδας. Όταν αποφοίτησε εργάστηκε σε γνωστή νομική εταιρεία και αργότερα ασχολήθηκε με την πολιτική. Εντάχθηκε στην αριστερή πτέρυγα του Εργατικού Κόμματος. Το 1998 μπήκε στο Κοινοβούλιο και είναι η πρώτη γυναίκα πρωθυπουργός της Αυστραλίας.

Έλενα Κέιγκαν

Την 50χρονη Έλενα Κέιγκαν επέλεξε ο αμερικανός

Πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα για μέλος του Ανώτατου Δικαστηρίου των Η.Π.Α. Αφού πέρασε το στάδιο της επικύρωσης του διορισμού της από την Γερουσία, η Κέιγκαν γίνεται το πρώτο μέλος του Ανώτατου Δικαστικού Σώματος της χώρας που εδώ και 40 χρόνια δεν έχει διατελέσει δικαστής. Γεννημένη στη Νέα Υόρκη ήταν το μεσαίο από τα τρία παιδιά μιας οικογένειας με μητέρα δασκάλα και πατέρα δικαστή. Σπούδασε Ιστορία στο Πρίνστον και έκανε τη διτριβή της με θέμα το σοσιαλιστικό κίνημα στις αρχές του 20^{ου} αιώνα στη Νέα Υόρκη. Αργότερα πήρε μάστερ Φιλοσοφίας στην Οξφόρδη και διδακτορικό από τη Νομική Σχολή του Χάρβαρντ. Υπήρξε εκπρόσωπος της κυβέρνησης στο Ανώτατο Δικαστήριο, πρώην καθηγήτρια και πρύτανης της Νομικής Σχολής του Χάρβαρντ. Μεταξύ του 1995 και 1999 ανήκε στη νομική ομάδα των συμβούλων του Μπιλ Κλίντον.

Σήμερα αντικαθιστά τον 90χρονο δικαστή Πολ Στίβενς και θεωρείται μετριοπαθής, φιλελεύθερη με απόψεις ως επί το πλείστον προοδευτικές.

Η Κέιγκαν αναγνωρίζεται από όλους ως ένα από τα πιο φωτεινά νομικά μυαλά των Η.Π.Α.

Εύα Ζολί

Γεννήθηκε στο Όσλο το 1943 και πήγε στη Γαλλία στα 20 της χρόνια όπου εργάστηκε ως συνοδός των παιδιών της οικογένειας Ζολί. Παντρεύτηκε τον μεγαλύτερο γιο της οικογένειας, Πασκάλ Ζολί, και εγκαταστάθηκε οριστικά στη Γαλλία. Αρχικά εργάστηκε ως γραμματέας και αργότερα σπούδασε νομικά παρακολουθώντας νυχτερινά μαθήματα. Στα 38 της μπήκε στο δικαστικό σώμα και το 1990 εντάχθηκε στο δυναμικό του Ανωτάτου Δικαστηρίου του Παρισιού ως ανακρίτρια. Η υπόθεση που την έκανε διάσημη ήταν αυτή της γαλλικής πετρελαιοειδούς εταιρείας Elf Auitame την οποία διερευνούσε για 8 χρόνια. Παρά τις απειλές που δεχόταν κατάφερε να στείλει στη φυλακή για 5 χρόνια τον πρώην επικεφαλής της Elf, Λόικ Λε Φλοκ Πριζάν. Η Ζολί ταξιδεύει συχνά πότε στις Βρυξέλλες όπου δίνει μάχη για αυστηρότερα μέτρα κατά των φορολογικών παραδείσων, πότε στην Ισλανδία ως ειδική σύμβουλος του ειδικού εισαγγελέα για το θέμα της κατάρρευσης του τραπεζικού κλάδου, πότε στην Τυνησία για να συνδράμει τη νέα κυβέρνηση στον εντοπισμό των περιουσιακών στοιχείων του προέδρου Μπεν Αλί.

Το 2009 με το ψηφοδέλτιο του γαλλικού οικολογικού κινήματος εξασφάλισε ένα έδρανο στο Ευρωκοινοβούλιο. Η Ζολί δικαστής-ανακρίτρια θεωρείται ο πιο επιτυχημένος διώκτης των οικονομικών εγκλημάτων σε όλη την Ευρώπη.

Το 2009 με το ψηφοδέλτιο του γαλλικού οικολογικού κινήματος εξασφάλισε ένα έδρανο στο Ευρωκοινοβούλιο.

Η Ζολί δικαστής-ανακρίτρια θεωρείται ο πιο επιτυχημένος διώκτης των οικονομικών εγκλημάτων σε όλη την Ευρώπη.

Βίβιαν Ρέντινγκ

Γεννημένη στο Λουξεμβούργο, μητέρα τριών παιδιών σήμερα, σπούδασε στη Σορβόνη απ'όπου πήρε διδακτορικό στις ανθρωπιστικές επιστήμες. Υπήρξε κύρια αρθρογράφος στην μεγαλύτερη εφημερίδα της χώρας της πριν μεταπηδήσει, το 1979, στην πολιτική, στις τάξεις των Χριστιανοδημοκρατικών.

μοκρατικών.

Ως επίτροπος για τις τηλεπικοινωνίες η Βίβιαν Ρέντινγκ είχε υπερασπιστεί με σθένος τους ευρωπαϊούς καταναλωτές κερδίζοντας τελικά τη μάχη της περιαγωγής (roaming) απέναντι στις εταιρείες κινητής τηλεφωνίας. Επίτροπος, αρμόδια για τη Δικαιοσύνη και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα αυτή την περίοδο, υπερασπίστηκε τους Ρομά στο θέμα που προέκυψε όταν ο Ν. Σαρκοζί τους ανάγκασε να φύγουν από τη Γαλλία. Η ελάχιστη διπλωματική γλώσσα που χρησιμοποιούσε η Ρέντινγκ εξέπληξε το γαλλικό Υπουργείο Εξωτερικών. «Η υπομονή μας εξαντλείται»,

δήλωσε η επίτροπος. Στο θέμα της στήριξης της Ελλάδας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε καλέσει την Γερμανίδα καγκελάρια να συναινέσει στα σχέδια στήριξης της Ελλάδας.

Η μαχητική Επίτροπος φαίνεται ότι είναι αποφασισμένη να κερδίζει τις μάχες που δίνει.

Μάρι Κιβινέμι

Από τον Ιούνιο του 2010, η Μάρι Κιβινέμι είναι η νέα πρωθυπουργός της Φινλανδίας. Είναι μόλις 41 ετών, μητέρα δύο παιδιών, κόρη αγρότη και καλή ερασιτέχνης στο πιάνο και το φλάουτο. Στα 18 της άφησε τη φάρμα του πατέρα της για να σπουδάσει Πολιτικές Επιστήμες. Γράφτηκε στο Κεντρικό Κόμμα και το 1991, στα 20 της, εξελέγη βουλευτής με 10.000 σταυρούς. Τη δεκαετία που ακολούθησε συμμετείχε σε διάφορες επιτροπές της Βουλής και το 2005 ανέλαβε Υπουργός Εξωτερικού Εμπορίου και Ανάπτυξης. Δύο χρόνια αργότερα μεταπήδησε στο Υπουργείο Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Μετά την παραίτηση του Πρωθυπουργού και Αρχηγού του Κεντρικού Κόμματος Μάτι Βανχάνεν, τον περασμένο Ιανουάριο, η Κιβινέμι έβαλε υποψηφιότητα για την ηγεσία του κόμματος. Εξελέγη με μικρή διαφορά από τον συνυποψήφιο της 62χρονο παλιό πολιτικό Πεκάρινεν. Αργότερα εξελέγη πρωθυπουργός με 115 ψήφους έναντι 56. Η νέα πρωθυπουργός της Φινλανδίας και η Πρόεδρος Καρίνα Χάλονεν αποτελούν την ηγεσία της χώρας τους όπου το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις γυναίκες είχε αναγνωρισθεί από το 1906. Η θητεία της Κιβινέμι στην πρωθυπουργία τερματίστηκε με τις εκλογές του Απριλίου 2011.

Μαρισόλ Βάγιες Γκαρσία

Η μόλις 20 ετών, φοιτήτρια εγκληματολογίας, σύζυγος και μητέρα ενός βρέφους ανέλαβε καθήκοντα αρχηγού της Αστυνομίας στην πόλη Πρασέντις Γκιερέρου του Μεξικού. Σε μια πόλη 8.500 κατοίκων όπου οι νόμοι είναι ανύπαρκτοι.

Η Μαρισόλ Βάγιες Γκαρσία ανακοίνωσε ότι θα χρειαστεί 13 αστυνομικούς (προσέλαβε ήδη 3 γυναίκες) που θα εγκαταστήσουν ένα νέο είδος περιπολίας που θα βασίζεται στην πρόληψη για να εντοπίσουν εγκληματίες. Οι κάτοικοι της πόλης αναγνωρίζουν την ισχυρή θέλησή της Βάγιες για να επαναφέρει την τάξη και να μετατρέψει την πόλη τους σε ήσυχη και φιλική κοινότητα όπως ήταν πριν επικρατήσουν η βία και τα ναρκωτικά.

Τζην Ζαρού

Η Τζην Ζαρού γεννήθηκε το 1940 στη Ραμάλα της Παλαιστίνης που βρισκόταν τότε υπό βρετανική εντολή. Δίδαξε για πολλά χρόνια στο σχολείο των Κουακέρων της Ραμάλας. Έγραψε βιβλία και έκανε ομιλίες υπέρ της μη βίας. Βραβεύτηκε από το Ίδρυμα Γκάντι επειδή εργάστηκε για να οικοδομήσει μια κουλτούρα

ειρήνης. Το βραβείο απονέμεται στη μνήμη της Άννας Λιντ, της σουηδέζας υπουργού εξωτερικών που δολοφονήθηκε στη Στοκχόλμη το 2004.

Η Τζην Ζαρού, που έχει τρία παιδιά και επτά εγγόνια, αφιέρωσε τη ζωή της στην προώθηση της ιδέας της μη βίας ως λύσης στην ισραηλινόπαλαιστινική σύγκρουση.

Είναι χριστιανή παλαιστίνια και δηλώνει ότι θα συνεχίσει να αντιτίθεται στις δομές της βίας και της καταπίεσης.

Ζανγκ Σιν

Η Ζανγκ Σιν που είναι σήμερα 45 ετών είναι μία από τις 10 κορυφαίες αυτοδημιούργητες γυναίκες στον κόσμο.

Μεγάλωσε στο διάστημα της πολιτιστικής επανάστασης στην Κίνα 1966-76. Κόρη Κινέζων μεταναστών που επέστρεψαν στο Πεκίνο τη δεκαετία του 50, εργάστηκε σε εργοστάσια με 12ωρες βάρδιες

και κατάφερε να βγάλει χρήματα για να αποκτήσει διαβατήριο του Χονγκ Κονγκ και να πάει στη Βιρμανία.

Αργότερα μπήκε στο Πανεπιστήμιο του Κέμπριτζ με υποτροφία και τελείωσε μάστερ στην Οικονομία της Ανάπτυξης. Τα διπλώματά της της εξασφάλισαν την πρώτη της δουλειά στην Ουόλ Στριτ στην Goldman Sachs και όταν επέστρεψε στην Κίνα, το 1994 οι πόρτες άρχισαν να ανοίγουν. Της πρότειναν να ασχοληθεί με την αγορά ακινήτων και μαζί με τον άντρα της, Παν Σιγί, ίδρυσαν την εταιρεία ακινήτων Soho China της οποίας σήμερα είναι ιδιοκτήτρια με προσωπική περιουσία 2 δισ. δολάρια.

Θάλλια Μήτση

Η Θάλλια Μήτση είναι διαιτήτρια ποδοσφαίρου. Εργάζεται στην έδρα της ΟΥΕΦΑ στο τμήμα Σταδίων και ασφάλειας. Τελείωσε το ΤΕΦΑΑ Αθηνών και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στη Ρώμη όπου έλαβε Master στο sport management καθώς και master Αθλητικού Δικαίου από Πανεπιστήμιο της Αγγλίας, Ιταλίας και Ελβετίας.

Ασχολήθηκε ενεργά με τη διαιτησία όταν ήταν στην Ιταλία και δηλώνει ότι είναι περήφανη που έχει αρχίσει να ορίζεται τέταρτος διαιτητής στη Σούπερ Λίγκα, καταρρίπτοντας ένα ακόμα ανδρικό κάστρο του ελληνικού ποδοσφαίρου. Τονίζει πως ένας διαιτητής μπορεί να συμβάλει στην σωστή διεξαγωγή αγώνων ποδοσφαίρου αν είναι δίκαιος και υπεύθυνος και αν σέβεται το παιχνίδι.

Οι νικήτριες του βραβείου L'Oreal για την

UNESCO για την ανάδειξη και οικονομική υποστήριξη των καλύτερων γυναικών επιστημόνων-ερευνητριών στον κόσμο

Αλεξάνδρα Μπράβο (Μεξικό)

Εκπροσωπεί την Λατινική Αμερική. Είναι καθηγήτρια μοριακής μικροβιολογίας, ειδική στις τοξίνες που δημιουργούνται από το βακτηρίδιο Bacillus Thuringiensis. Στο εργαστήριό της ανέπτυξε ειδικές τοξίνες φιλικές προς το περιβάλλον για την καταπολέμηση των βλαβερών εντόμων ανθεκτικών στα χημικά προϊόντα.

Λούρδες Κρουζ

Εκπροσωπεί την Ασία-Ειρηνικό. Είναι καθηγήτρια βιοχημείας στο Ινστιτούτο Θαλασσιών Επιστημών στις Φιλιππίνες.

Ανακάλυψε στο δηλητήριο των θαλασσιών σαλιγκαριών, το μυστικό για την έρευνα επί του νευρικού συστήματος. Η ουσία αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για φάρμακα κατά του πόνου και της επιληψίας.

Ελένε Φουκς

Εκπροσωπεί την Β. Αμερική. Ασχολήθηκε με τις κληρονομικές ασθένειες του δέρματος και τον τρόπο που λειτουργεί η επιδερμίδα μας ως μέσου προστασίας του σώματος. Σημαντική εργασία για νέες θεραπείες που αφορούν και τον καρκίνο.

Ρασίκα Ελ Ρίντι

Εκπροσωπεί την Αφρική και τα Αραβικά Κράτη. Η Ρασίκα Ελ Ρίντι είναι ειδική βιολόγος που ασχολείται με τα εμβόλια. Εργάστηκε για την ανάπτυξη εμβολίου κατά της bilargiose, μιας τροπικής παρασιτικής ασθένειας που σκοτώνει 280.000 ανθρώπους κάθε χρόνο.

Άννα Ντεγάν-Ασεμά

Εκπροσωπεί την Ευρώπη. Ερευνήτρια στο INSERM και στο

Ινστιτούτο Παστέρ η Άννα Ντεγάν-Ασεμά ασχολείται με τις αιτίες του καρκίνου στον ανθρώπινο οργανισμό. Απέδειξε τη σχέση μεταξύ του ιού της ηπατίτιδας Β και την ανάπτυξη των καρκίνων του ήπατος. Οι εργασίες της συντέιναν επίσης στην κατανόηση της λευχαιμίας και στην ανακάλυψη νέων θεραπειών για τον καρκίνο.

Παράλληλα με τη βράβευση των 5 επιστημόνων-ερευνητριών, η UNESCO βράβευσε 15 γυναίκες υποτρόφους από τις 5 ηπείρους. Ανάμεσα στις οποίες είναι για πρώτη φορά η Ελληνίδα **Ειρήνη Μαργιωλάκη**, λέκτορας στο τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών.

Μνήμη Ζακελίν ντε Ρομιγύ

Στις 18 Δεκεμβρίου 2010, πέθανε σε ηλικία 97 ετών η μεγάλη Γαλλίδα ελληνίστρια, συγγραφέας, καθηγήτρια και Ακαδημαϊκός Ζακελίν ντε Ρομιγύ.

Η Ζακελίν ντε Ρομιγύ ασχολήθηκε με την ελληνική γραμματεία και ιδιαίτερη με τη μελέτη του έργου του Θουκυδίδη, τον οποίο θεωρεί ως τον σημαντικότερο ιστορικό της αρχαιότητας και πατέρα όχι μόνο της πολιτικής ιστορίας αλλά και άλλων επιστημών όπως της ψυχολογίας, της κοινωνιολογίας, της πολεμικής ιστορίας και της στρατηγικής.

Τα περισσότερα βιβλία της αφορούν την Ελλάδα, τον ελληνικό πολιτισμό και την προσφορά του ελληνικού πνεύματος σε όλον τον κόσμο.

Το 1973 η Ζακελίν ντε Ρομιγύ γίνεται η πρώτη γυναίκα καθηγήτρια στο μεγάλο πνευματικό κέντρο της Γαλλίας «College de France» αφού πρώτα δίδαξε την ελληνική γλώσσα και λογοτεχνία σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Τον ίδιο χρόνο γίνεται η πρώτη γυναίκα που εκλέγεται στην Ακαδημία Τεχνών και Γραμμάτων και το 1988 η δεύτερη γυναίκα μετά την Marguerite Yourcenar που εκλέγεται στη Γαλλική Ακαδημία, ανώτατη διάκριση για τους πνευματικούς ανθρώπους όλων των κλάδων στη Γαλλία.

Υπερασπίστηκε με πάθος την κλασική παιδεία και τον ανθρωπισμό όπως προκύπτει από τον Όμηρο και τα αρχαία κείμενα.

Η προσφορά της Ζακελίν ντε Ρομιγύ στα ελληνικά γράμματα αναγνωρίστηκε από την Ακαδημία Αθηνών η οποία την εξέλεξε αντεπιστέλλον μέλος της.

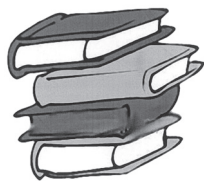
Το 1955 τιμήθηκε με το βραβείο Ωνάση και τον ίδιο χρόνο με Προεδρικό Διάταγμα πολιτογραφήθηκε Ελληνίδα για το σημαντικό της έργο και την αδιάκοπη και εμπειριστατωμένη ενασχόλησή της με το ελληνικό πνεύμα.

Αποσπάσματα από συνομιλίες της J. de Romilly με το δημοσιογράφο του "Figaro" Fabrice Amedeo, δημοσιεύονται στο βιβλίο «Πόσο επίκαιρη είναι η αθηναϊκή δημοκρατία σήμερα;», ελλ. κείμενο: Ε. Οικονόμου. Εκδ. ΕΡΜΗΣ 2009.

Φ.Α.: Στις μέρες μας η δημοκρατία είναι ένα πολυσυζητημένο θέμα. Η γνώση της αρχαίας Ελλάδας μπορεί να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε τη σημερινή κατάσταση; **Ζ.δ.Ρ.:** Ναι, αφού η εγκαθίδρυση και ανάπτυξη της δημοκρατίας προέκυψε από τη δημιουργική προσπάθεια που έλαβε χώρα στην Αθήνα του 5ου αιώνα π.Χ. Η δημοκρατία είναι εύρημα των Αθηναίων και ήταν υπερήφανοι για αυτήν ακριβώς ως εύρημα... Επρόκειτο για μια άμεση δημοκρατία: οι πολίτες πήγαιναν στην συνέλευση, ψήφιζαν, μπορούσαν να παρέμβουν. Δηλαδή, όλα τα σημαντικά ζητήματα της πολιτικής ζωής ετοιμάζονταν εκ των προτέρων αλλά περνούσαν πάντα από την ετυμηγορία της Εκκλησίας του Δήμου... Εάν εξαιρέσουμε τους στρατηγούς, τους ανώτατους άρχοντες που εκλέγονταν και ανανεώνονταν, μπορούμε να πούμε ότι, στη συνέλευση, οι εξουσίες των ανωτάτων αρχόντων ήταν πολύ περιορισμένες και πραγματικός κυρίαρχος ήταν ο λαός: υπάκουαν στην αρχή της συλλογικότητας, λογοδοτούσαν στο λαό και η θητεία τους δεν ανανεωνόταν! Κατ' αυτήν την έννοια καμία σύγχρονη μεγάλη χώρα δε μπορεί να εφαρμόσει μια τέτοια δημοκρατία ούτε να κάνει τους πολίτες της να συμμετέχουν με τόσο πλήρη τρόπο στη διαχείριση του Κράτους... Όταν λέμε «όλος ο κόσμος», στην Αθήνα του 5ου αι., αυτό σημαίνει όλοι οι πολίτες - όχι όμως οι γυναίκες, οι δούλοι, οι μέτοικοι! Σε αυτό το σημείο υπάρχει μία σημαντική διαφορά με τον κόσμο μας, η οποία σοκάρει τις σύγχρονες πεποιθήσεις μας, αλλά τότε ήταν απολύτως φυσιολογικό.

Φ.Α.: Μια δημοκρατία που είχε ως βάση μια κοινωνία δούλων... τι παράδοξο! **Ζ.δ.Ρ.:** Ναι φυσικά. Αλλά η λέξη «παράδοξο» είναι πολύ επικριτική. Πράγματι, πρέπει να έχουμε λίγο μια ιστορική αίσθηση και να αντιληφθούμε ότι η δουλεία ήταν φυσιολογική στις αρχαίες κοινωνίες και παρέμεινε έτσι για πολύ καιρό. Επείσημα ήδη ότι η δουλεία εξαφανίστηκε από το σύγχρονο κόσμο μας πολύ πρόσφατα, αν αληθεύει ότι η μεταρρύθμιση αυτή έχει εφαρμοστεί παντού. Όσο για το ζήτημα των γυναικών η απάντησή μου θα ήταν η ίδια: δεν έχει περάσει και τόσος καιρός από τότε που οι γυναίκες απέκτησαν, στις σύγχρονες χώρες μας, το δικαίωμα της ψήφου, σύμβολο της πραγματικής ιδιότητας του πολίτη. Άρα, δεν μπορούμε να απαιτούμε από τους αρχαίους Αθηναίους να φτάσουν τόσο μακριά, όσο εμείς, σε αυτόν τον τομέα, αυτό δεν έχει νόημα. Είναι σαν να τους κατηγορούμε, επειδή δεν είχαν αεροπλάνα. Πρέπει, φυσικά, να έχουμε συνείδηση των χαρακτηριστικών που μας διαχωρίζουν από αυτούς, αλλά να βλέπουμε ότι, εάν τα επανατοποθετήσουμε στην ιστορική τους συγκυρία, τα χαρακτηριστικά αυτά, προσβλητικά για εμάς, δεν αφαιρούν τίποτα από το θαυμασμό γι' αυτήν την ανακάλυψη της ελευθερίας.

ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΟΜΑΔΙΚΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Διεύθυνση έκδοσης: *Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2010, 367 σελ.

Δημοσιεύθηκε από την *Ειδική Επιτροπή Μελέτης των Ομάδων Ενδοσχολικής Βίας (ΕΕΜΟΕΒ)* στα πλαίσια της *Εθνικής Επιτροπής Δικαιωμάτων του Ανθρώπου*. Είναι ένας τόμος πολύπλευρης μελέτης του θέματος από ειδικούς διαφόρων κλάδων που περιέχει προτάσεις και συμβουλές για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού από γονείς, εκπαιδευτικούς αλλά και τους ίδιους τους εφήβους μαθητές και την ευρύτερη κοινωνία.

Η παρουσίασή του έγινε στις *8 Φεβρουαρίου 2011* στην ΕΣΗΕΑ. Εδώ δημοσιεύουμε την εισαγωγή-παρουσίαση του όλου σημαντικού έργου από την **Καθηγήτρια Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου**. Η ίδια είχε και τη διεύθυνση της έκδοσης του τόμου, που στους εκπαιδευτικούς διανεμήθηκε δωρεάν. Επειδή η ίδια είχε πάθει ατύχημα προ ολίγων ημερών, το κείμενό της παρουσίασε ο καθηγητής Λίνος-Αλέξανδρος Σισιλιάνος.

Επιφυλασσόμεθα να προβούμε σε σφαιρική παρουσίαση του όλου σημαντικού έργου.

Προς το παρόν παρουσιάζουμε μια περίληψη της εισήγησης της καθηγήτριας κας Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου που είχε την πρωτοβουλία σύστασης και την Προεδρία της Επιτροπής που μελέτησε το θέμα από κάθε πλευρά επί 4 χρόνια. Η εισήγηση της κας Μαραγκοπούλου αρχίζει με μια συνοδική προσέγγιση των αιτιών που γεννούν την υιοθέτηση βίαιης και επιθετικής συμπεριφοράς στα πρώτα έτη της ζωής του ανθρώπου καθώς και στη συνέχεια κατά την παιδική και εφηβική του ηλικία. Εάν εξετάσει κανείς όλους τους λόγους που

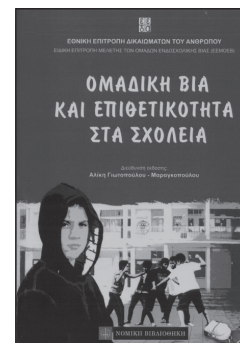
αναφέρει, θα διαπιστώσει ότι όλοι αυτοί αποτελούν ψυχολογικούς αντίκτυπους των σχέσεων του παιδιού με το περιβάλλον του. Η πρώτη αιτία συνίσταται στις αποτυχημένες σχέσεις του νεογνού και στη συνέχεια του νηπίου με το πρώτο του περιβάλλον, το οικογενειακό και ιδίως με τη μητέρα του. Το παιδί αισθάνεται ως ένα πολύ αδύναμο πλάσμα που έχει ανάγκη συνεχούς προστασίας και στοργής. Εξάλλου, είναι αναγκαίο να αποκτήσει μερικούς κανόνες συμπεριφοράς για να προστατεύσει τον εαυτό του από τους κινδύνους που το περιβάλλουν. Οι κανόνες όμως αυτοί είναι πολύ δυσάρεστοι για το παιδί. Ωστόσο, τους ανέχεται ευχαρίστως μόνον εάν συνοδεύονται από την επιδοκιμασία της μητέρας και του πατέρα. Συνεπώς το αποτέλεσμα της υιοθέτησης των κανόνων αυτών δεν επέρχεται εάν οι γονείς δεν είναι σταθεροί στον κανόνα και τον αντίστοιχο έπαινο ή την αποδοκιμασία στην περίπτωση παραβίασής του.

Από τις αντιδράσεις αυτές πηγάζουν είτε η γέννηση αγάπης του παιδιού προς τους γονείς, είτε, αντίθετα, η αντίσταση προς τους κανόνες τους και επομένως η επιθετικότητα και η βία. Όταν προχωρήσει η ηλικία του και το παιδί πάει στο σχολείο η βασική αυτή στάση του επηρεάζεται είτε ενισχυτικά είτε αποδυναμωτικά, ανάλογα με τις σχέσεις που δημιουργούνται μεταξύ αυτού και του νέου περιβάλλοντός του (ευρύτερος κύκλος επαφών, προπαντός δε σχολείο, δάσκαλος και συμμαθητές).

Ο δάσκαλος είναι ο κατεξοχήν διαμορφωτής των χαρακτηριστικών τάσεων αυτής της ηλικίας. Αφενός μεν

δείχνοντας το σεβασμό του σε κάθε παιδί ως ιδιαίτερη προσωπικότητα, αφετέρου δε προσπαθώντας να διδάξει στο παιδί, από την τρυφερή ηλικία του νηπιαγωγείου και του δημοτικού, το σεβασμό του κάθε παιδιού προς το άλλο. Αυτή είναι και η πρώτη διδασκαλία των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η οποία γίνεται μαθαίνοντας στο παιδί να εφαρμόζει το μεγάλο κανόνα που είναι το μυστικό μιας ειρηνικής και δίκαιης διαβίωσης στην κοινωνία, δηλαδή να μπαίνει στη θέση του άλλου παιδιού που υποφέρει από τη στέρηση της απόλαυσης κάποιου ανθρώπινου δικαιώματος στη ζωή του. Σ' αυτό ωφελεί σοβαρά η αφήγηση ιστοριών κατά τις οποίες ένα παιδί βρίσκεται σε πολύ αξιολύπητη θέση (π.χ. ορφανό και στο δρόμο, ασυνόδευτος πρόσφυγας κ.λ.). Στη συνέχεια πρέπει να τίθεται πάντα το ερώτημα: «*τι θεωρείς ότι θα ήταν σωστό εάν βρισκόσουν εσύ σε αυτή τη θέση;*» Με άλλα λόγια το μυστικό της πρακτικής και ουσιαστικής εκμάθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου έγκειται στην αφομοίωση του κανόνα να μπαίνει το παιδί στη θέση του άλλου. Και στη συνέχεια να τον μεταχειρίζεται όπως και το ίδιο θα ήθελε να του φερθούν ή να μην πράττει ότι θα ήθελε να αποφύγουν οι άλλοι να πράξουν απέναντί του.

Όλες οι μεγάλες ηθικές διδασκαλίες (θρησκευτικές ή μη) αυτόν τον κανόνα έχουν ως βάση. Το ίδιο και τα δικαιώματα του ανθρώπου. Από τη βασική αυτή σκέψη πηγάζουν τόσο οι παραδοσιακές ελευθερίες, όσο και τα κοι-

ωνικά δικαιώματα.

Σε περίπτωση κακής στάσης του παιδιού απέναντι στους συμμαθητές του, πρέπει η προσπάθεια του να εισέλθει στη θέση των άλλων να ενταθεί με διάφορα μέσα, κυρίως συναισθηματικού χαρακτήρα και όχι απλής νοσησιακού. Η συνεργασία τού δασκάλου με τους γονείς του είναι πολύτιμη για την επιτυχία αυτής της προσπάθειας. Ας σημειωθεί ωστόσο ότι οι γονείς είναι πιο δύσκολο να μεταστραφούν από το ίδιο το παιδί.

Ακολουθεί η εφηβική ηλικία, η οποία είναι η πιο δύσκολη της ζωής του ανθρώπου. Ο νεαρός έρχεται πλέον σε επαφή με τον κοινωνικό περίγυρο και πρέπει να σχηματίσει έναν ανεξάρτητο κώδικα συμπεριφοράς που μπορεί να διαφέρει από τον κώδικα των γονέων. Εάν η εφηβική κρίση δεν λήξει επιτυχώς είτε διότι οι γονείς πιέζουν το παιδί να μην αλλιάξει τον δικό του κώδικα συμπεριφοράς είτε διότι το παιδί βρίσκεται ενώπιον ηθικών διλημάτων, το αποτέλεσμα είναι κατά κανόνα τραγικό και μπορεί να φτάσει μέχρι τη σχιζοφρένεια ή την ομοφυλοφιλία. Υπάρχουν και άλλες συνέπειες ελαφρότερες, όπως π.χ. τα αισθήματα μειονεκτικότητας ή υπεροχής που μπορεί να μετατραπούν και σε συμπλέγματα, οδηγώντας ενδεχομένως σε επιθετικότητα συμπεριφορά εναντίον εκείνων που επιχειρούν να τα προσβάλλουν.

Οι δύο βαρύτερες σχετικές περιπτώσεις στην πρόσφατη ελληνική πραγματικότητα ήταν η δολοφονία του Άλεξ και ο βιασμός ενός κοριτσιού στην Αμάρυνθο τον οποίο βιντεοσκοπήσαν οι συμμαθητές του για να προβάλλουν στην τάξη! Και τα δύο αυτά εγκλήματα ήταν αποτέλεσμα των παραπάνω συμπλεγμάτων. Και τις δύο φορές τα παιδιά-θύματα ήταν εξέχοντα: Ο Άλεξ είχε προσόντα χαρακτήρα, υψηλές επιδόσεις στο σχολείο και δραστηριότητες εκτός του σχολικού προγράμματος (τένις, γλώσσες κ.λ.). Το δε κορίτσι ήταν σημαιοφόρος στο σχολείο της. Τα δύο αυτά παιδιά δημιουργούσαν συμπλέγματα κατωτερότητας στα άλλα και γι' αυτό έγιναν αντικείμενα μίσους και διάθεσης

εξόντωσής τους. Η προσβολή αυτή ήταν πολύ πιο οδυνηρή επειδή η περιβάλλουσα κοινωνία είχε καλλιεργήσει και ανέμενε από τα παιδιά ικανοποίηση του συμπλέγματος υπεροχής που η αξία των μικρών μεταναστών διέψευδε.

Κοινωνιολογικοί Παράγοντες

Πλην των ανωτέρω ψυχολογικών, και άλλες κατηγορίες παραγόντων παίζουν εγκληματογόνο ρόλο γενεσιουργό βίαιης επίθεσης μέχρι και εγκλήματος. Παρακάτω θα αναφέρουμε πολύ συνοπτικά μερικούς από αυτούς αρχίζοντας από την κατηγορία κοινωνιολογικών παραγόντων.

Ο περίγυρος της εποχής μας

Η κυριαρχία βίαιων κοινωνικών προτύπων στη διεθνή και εθνική πολιτική σκηνή αποτελεί σημαντικό παράγοντα. Η εγκληματική δράση τείνει να γίνει η πλέον κερδοφόρα επιχείρηση και το διεθνικό οργανωμένο έγκλημα διαρκώς επεκτείνεται.

Τα ΜΜΕ - ιδίως τα ηλεκτρονικά παιχνίδια - είναι συντελεστικά ανάπτυξης βίαιης συμπεριφοράς παιδιών.

Η φτώχεια και η κοινωνική αδικία πολλές φορές δημιουργούν στο στερνημένο παιδί βίαιες τάσεις αντίδρασης ιδίως εναντίον πλουσιόπαιδων συμμαθητών τους αλλά όχι μόνο. Ας μην ξεχνάμε ότι η φτώχεια προπαντός η ακραία παρεμποδίζει την ουσιαστική απόλαυση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Βιολογικοί παράγοντες

Οι κυριότεροι εγγενείς βιολογικοί παράγοντες είναι η κληρονομικότητα και το DNA. Η μεγάλη ερευνητική ανάπτυξη και εφαρμογή των αρχών του DNA, απέδειξε ότι βασικά βιολογικά χαρακτηριστικά ενός ανθρώπου είναι όχι μόνο εγγενή αλλά διατηρούνται και χιλιάδες έτη αναλλοίωτα εις τα ανθρώπινα λείψανά του. Σήμερα η θεωρία του Lobrozo περί προσώπων με εκ γενετής τάσεις προς βίαιη ακόμη και εγκληματική δράση, δεν αποτελούν επιστημονικό πα-

ράδοξο. Αυτό δεν σημαίνει, ότι όπως ετόνισαν οι κορυφαίοι ηγέτες της θετικής σχολής αρνούμεθα και τη συμβολή και άλλων εγκληματογόνων παραγόντων και άλλων κατηγοριών. Οι ψυχικές ανωμαλίες - ιδίως σχιζοειδείς ή σχιζοφρενικές- αποτελούν επίκτητους βιολογικούς παράγοντες βίαιης συμπεριφοράς. Η Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου υπογραμμίζει τη σημασία διάκρισης των παθολογικών αυτών από τις βίαιες εκδηλώσεις εφήβων που αποτελούν εκτόνωση έντονης εφηβικής κρίσης οι οποίες δεν έχουν ανάγκη ψυχιατρικής επέμβασης αλλά απλώς ψυχολογικής προσέγγισης και υποβοήθησης. Σ' αυτές τις περιπτώσεις πρέπει ν' αποφεύγονται κατά κανόνα οι διώξεις ποινικού χαρακτήρα. Επίσης η συγγραφέας δεν παραλείπει την προσέγγιση βίαιων αντιδράσεων που αποτελούν γέννημα της εξάρτησης από τοξικές ουσίες των οποίων η κυκλοφορία έχει αυξηθεί αφάνταστα, και όχι σπανίως δημιουργούν αντιδράσεις κυρίως αυτοκαταστροφικές αλλά και ετεροκαταστροφικές. Η διάδοση αυτή οφείλεται και στα τεράστια κέρδη που αποφέρει το εμπόριο των τοξικών ουσιών και συντελούν στη μη επίτευξη της δέουσας αντίδρασης και από τα αρμόδια όργανα της πολιτείας ακόμη και για τη διάδοσή τους μέσα στα σχολεία.

Γενικές Παρατηρήσεις

Η εισηγήτρια τονίζει ιδιαίτερος ότι κανένας ειδικός παράγοντας δεν δημιουργεί μόνος του τον χαρακτήρα μιας προσωπικότητας. Αντίθετα συνεχώς λειτουργεί αλληλεπίδραση και συνδυασμός όλων των παραγόντων όλων των κατηγοριών, οι οποίοι γίνονται πραγματικά εγκληματογόνοι εφόσον μεταφραστούν σε ψυχικούς, είτε δημιουργώντας μια ροπή μονιμότερου χαρακτήρα είτε γεννώντας απλώς ωθητικά αίτια (κίνητρα) προς μεμονωμένη εγκληματική πράξη. Εννοείται ότι η πρώτη περίπτωση έχει ανάγκη μεγαλύτερης προσοχής και είναι δυσχερέστερη στην αντιμετώπισή της.

Η όλη αυτή προσέγγιση του θέμα-

τος κλείνει με το ψυχολογικό σκιτσογράφημα ενός αρχηγού και ενός μέλους βίαιης σχολικής ομάδας οι οποίοι άλλοτε μεν έχουν πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα, άλλοτε όμως λιγότερο και όχι σπάνια τα άλλα μέλη παρασύρονται στη εκτέλεση βίαιων και επιθετικών πράξεων που καθιστούν μαρτυρική τη ζωή των πιο αδύνατων ή εξεχόντων συμμαθητών τους. Σημειωτέο ότι η υπόσχεση μελλοντικού και μάλιστα αρχηγικού αξιώματος σε συνδυασμό με κάποια προσωπική επιβολή του αρχηγού της βίαιης ομάδας, όχι σπανίως είναι πειστικό επιχείρημα για την ένταξή τους στην ομάδα αυτή.

Επίμετρο - Ο ρόλος των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Ενδιαφέρον είναι ότι η περιεκτική προσέγγιση του συνολικού προβλήματος καταλήγει σε ειδικό κεφάλαιο στο οποίο τονίζεται ότι η σημασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της αφομοίωσής τους από τρυφερή ηλικία αποτελεί εργαλείο σημαντικό κατά της βίαιης και επιθετικής τάσης ζωής τόσο προληπτικά όσο και θεραπευτικά. Εννοείται ότι η αφομοίωση αυτή κάθε άλλο παρά συμπίπτει με την απλή γνώση άρθρων, διατάξεων εθνικών και διεθνών των δικαιωμάτων του ανθρώπου, και σε κάθε ηλικία επιτυγχάνεται με άλλο τρόπο διδασκαλίας.

Επειδή η ουσιαστική εφαρμογή εί-

ναι τρόπος ζωής, τόσο επιτυχεστέρα και σταθερότερη είναι όσο πιο τρυφερή είναι η ηλικία του κάθε ανθρώπου στον εθισμό την πράξη των κανόνων των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Όπως ανεπτυχθή σε προηγούμενο κεφάλαιο στην τρυφερή κυρίως ηλικία, η διδασκαλία πρέπει να είναι κυρίως συναισθηματικής φύσης, και όχι απλώς νοσησιακής. Αλλά και στη συνέχεια της ζωής, οι δύο παράγοντες, συναισθηματικός και νοσησιακός πρέπει να συμπορεύονται, αλληλώς βλέπομαι, όχι σπάνια, το φαινόμενο ισχυρών πολιτικών που γνωρίζουν λαμπρά διατάξεις και κανόνες των δικαιωμάτων του ανθρώπου να μετατρέπονται στους μεγαλύτερους παραβάτες τους.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ
ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ
Τα 90 χρόνια του και η
Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

ΤΑ 90 ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ

ΚΑΙ Η

ΑΛΙΚΗ ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

Εκδόσεις ΔΙΟΝΙΚΟΣ, 2010, σελ. 432

Το βιβλίο αυτό είναι ένας τιμητικός τόμος που εκδόθηκε για να τιμηθεί η Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Επίτιμη Πρόεδρος του ΣΔΓ, με την ευκαιρία του εορτασμού των 90 χρόνων του ΣΔΓ.

Το βιβλίο παρουσιάστηκε από την Καθηγήτρια κ. Κούλα Κασσιμάτη κατά την επετειακή εκδήλωση και παραδόθηκε στην τιμώμενη.

Η παρουσίαση του βιβλίου δημοσιεύεται στο παρόν τεύχος, σελ. 31

Τα τελευταία χρόνια η βιβλιογραφία που αναφέρεται στα δικαιώματα μουσουλμάνων γυναικών διαρκώς εμπλουτίζεται, με συγκλονιστικές αυτοβιογραφίες. Από τις τελευταίες, το «*Δύως πρόσωπο*», της Rania Al-Baz (2005), το «*Διαζευγμένη δέκα ετών*», της Νοζούντ'Αλι (2010). Οι ζωντανές αυτές μαρτυρίες φέρνουν στο φως της δημοσιότητας, και μάλιστα

για το ευρύ κοινό, προσωπικά δράματα, αλλά και περιγραφή των καταστάσεων που βιώνουν χιλιάδες γυναίκες, σε μουσουλμανικές χώρες. Όμως το βιβλίο της Ayan Hirsi Ali, *Infidel* (Η άπιστη) είναι εντελώς διαφορετικό από όλα όσα έχουν προηγηθεί. Είναι το πιο συναρπαστικό, πειστικό και καταγγελητικό βιβλίο για τη θέση της γυναίκας στο Ισλάμ, αλλά

και των χιλιάδων μουσουλμάνων γυναικών στη Δύση. Μέσα από το προσωπικό της δράμα καταγράφονται απόλυτα τεκμηριωμένες απόψεις για την ολοκληρωτική υποταγή των γυναικών στις επιταγές μιας θρησκείας, που δεν επιδέχεται ερμηνείας. Το βιβλίο της θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ένα εγχειρίδιο σύγχρονης πολιτικής επιστήμης, γιατί η ίδια είναι

AYAN HIRSI ALI, *INFIDEL. MY LIFE*

Free Press, New York, London, Toronto, Sydney, 2007 (σ. 455)

Παρουσίαση: Νίκη Καητσόγια-Τουρναβίτη

πολιτική επιστήμων. Τις θέσεις της τεκμηριώνει με αποσπάσματα από το Κοράνι, αλλά και αναφορές σε θέματα μεταναστευτικής πολιτικής της Ολλανδίας. Είναι το χρονικό της πορείας της από τη γέννησή της στη Σομαλία, τα παιδικά της χρόνια στη Σαουδική Αραβία, την Αιθιοπία και την Κένυα, τη δραματική φυγή της στην Ολλανδία, την επαγγελματική της εξέλιξη από καθαρίστρια, διερμνέα και παράλληλες σπουδές πολιτικής επιστήμης. Τη δράση της ως ακτιβίστριας και την τελική ανάδειξή της σε βουλευτίνα του Κόμματος των Φιλελευθέρων της Ολλανδίας.

Οι αναφορές της στη θρησκευτική αγωγή των γυναικών, η οποία καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος της εκπαίδευσής τους, αποτελεί τον βασικό παράγοντα για την αποδοχή απ' αυτές της ανώτερης θέσης των ανδρών. Καταγγέλλει την κλητερεκτομή για τον έλεγχο της γυναικείας σεξουαλικότητας, στην οποία υποβλήθηκε και η ίδια στην παιδική της ηλικία. Τους υποχρεωτικούς γάμους των κοριτσιών, στην εφηβική ηλικία, ακόμα και στην παιδική, ως αποκλειστικό δικαίωμα του πατέρα ή του κηδεμόνα, χωρίς να υπάρχει στοιχειώδης δυνατότητα άρνησης. Ο εξαναγκασμός της σ' ένα τέτοιο γάμο την εξώθησε στη φυγή της στην Ολλανδία. Στο θέμα αυτό οι μαρτυρίες της είναι πραγματικές. Η βία κατά των γυναικών είναι το άλλο μεγάλο θέμα της Hirsi Ali. Οι ξυλοδαρμοί της γυναίκας στο γάμο και η αποδοχή αυτής της βαρβαρότητας, που παρατηρείται ακόμα και σε κοινότητες μουσουλμάνων στη Δύση, ο λιθοβολισμός σε περίπτωση απιστίας, η πολυγαμία των ανδρών, οι απίστευτοι περιορισμοί των γυναικών, που μόνο για πρόσωπα μειωμένους

αντίληψης θα μπορούσαν να αιτιολογηθούν, καταγγέλλονται έντονα. Και η βία δεν είναι μόνο φυσική, αλλά και ψυχολογική. Εξαφάνιση της προσωπικότητας της γυναίκας μέσα από περιορισμούς που αναφέρονται στην εξωτερική της εμφάνιση, με την υποχρεωτικότητα της *μαντίλας*, ή ακόμα του *νικάμπ* (μαύρο κάλυμμα από την κορυφή ως τα νύχια, με μόνα τα μάτια ελεύθερα).

Το βιβλίο της Hirsi Ali είναι ένα βιβλίο με πολιτικές προεκτάσεις για τις ιστορικές αναφορές στις πολεμικές και ιδεολογικές συγκρούσεις και τα πραξικοπήματα στις αφρικανικές χώρες και τη δράση ισλαμικών κινημάτων, τα οποία αποτελούν τους πυρήνες εξάπλωσης του Ισλάμ, και την επίδραση των κινημάτων αυτών σήμερα στην καταπίεση των γυναικών και τον κοινωνικό αποκλεισμό τους. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στο σοβαρό θέμα που θίγει για την ασφάλεια των δυτικών κοινωνιών από τους κινδύνους που διατρέχουν από τη διδασκαλία μίσους (jihad), που καλλιιεργείται, κατ' επιταγή του Κορανίου, στα επιχορηγούμενα και από το κράτος σχολεία θρησκευτικής αγωγής των μειονοτήτων. Είναι συγκλονιστική η δήλωσή της ότι έγινε «*άθνη*», που είναι και ο τίτλος του βιβλίου της. κυρίως ύστερα από το τρομοκρατικό χτύπημα στους δίδυμους πύργους της Νέας Υόρκης, στις 11 Σεπτεμβρίου του 2001. Αυτό το χτύπημα την οδήγησε να δηλώσει "άπιστη" το 2002. Για τη δράση της και κυρίως για μια δεκάληπτη βιντεοσκοπημένη μαρτυρία για τη θέση της γυναίκας, όπως αυτή υπαγορεύεται από το Κοράνι, που ήταν η αιτία της άγριας δολοφονίας του σκηνοθέτη της Theo van Gogh, το Νοέμβριο

του 2004, έγινε στόχος δολοφονικών επιθέσεων, εξαναγκάστηκε σε παραίτηση από το βουλευτικό της αξίωμα και τελικά την οδήγησε στη φυγή της στις ΗΠΑ, για την προσωπική της ασφάλεια, όπου και συνεχίζει τη δράση της.

Η δράση της ως ακτιβίστριας για τα δικαιώματα των μουσουλμάνων γυναικών, οι πολιτικές που προώθησε για τη θεσμοθέτηση ευνοϊκών μέτρων για τις γυναίκες μετανάστριες στην Ολλανδία και κυρίως οι θέσεις της για θέματα θρησκευτικής εκπαίδευσης, γενικά αλλά ειδικά για τους μουσουλμάνους στις δυτικές χώρες, θα πρέπει ιδιαίτερα να προσεχθούν. Αφορούν τις ίδιες τις πολυπολιτισμικές σύγχρονες κοινωνίες, στις οποίες πρέπει να οικοδομηθούν δεσμοί επικοινωνίας μεταξύ των κοινωνικών ομάδων.

Το βιβλίο της πράγματι έχει σημεία ακραίας κριτικής για το Ισλάμ και ιδιαίτερα για τη θέση των γυναικών. Και βέβαια η καταπίεση των γυναικών και στο Ισλάμ οφείλεται και σε πολιτικοκοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες, αλλά και πολιτικές συγκρούσεις σε διεθνές επίπεδο. Γιατί η γυναίκα, παντού, είναι θύμα όλων αυτών των παραγόντων. Όμως αναμφισβήτητα είναι ένα θαρραλέο "κατηγορώ" για τη θέση της γυναίκας στις μουσουλμανικές χώρες, αλλά και στη Δύση. Άλλωστε, το βιβλίο της, αλλά και η ίδια της η δράση, έχει αναγνωριστεί και τιμηθεί επανειλημμένα, από μεγάλους εκδοτικούς φορείς και οργανισμούς. Έχει επάξια χαρακτηριστεί ως «*μια διανοούμενη πολιτικός με ασίγαστο πάθος για μια εκστρατεία διαφωτισμού*». (The Sunday Times, 9.5.2010)

ΔΩΡΕΕΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ Σ.Δ.Γ.

Για την αντιμετώπιση των εξόδων της οργάνωσης της Επετειακής Εκδήλωσης για τα 90 χρόνια του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας τα μέλη του Δ. Σ. συνεισέφεραν το ποσό των Ευρώ 3.500.

ΣΙΝΕΜΑ ΣΙΝΕΜΑ ΣΙΝΕΜΑ ΣΙΝΕΜΑ

της Έλιας Κολοκυθά

«Κυνόδοντας»

Σκηνοθεσία Γιώργου Λάνθιμου

Παίζουν: Χρήστος Στεριόγλου, Αγγελική Παπούλια, Μαίρη Τσώνη, Χρήστος Πάσσαλης,
Μισέλ Μπαξί, Άννα Καλαϊτζίδου

*Η ταινία διακρίθηκε στα Φεστιβάλ Καννών, του Μοντρεάλ, του Εστορίλ, υποψήφια για Όσκαρ από το Τμήμα
«Ένα κάποιο βλέμμα»*

Ο Λάνθιμος ξεσκίζει τον παραστρατημένο θεσμό της Οικογένειας,¹ «άψογοι ηθοποιοί, άψογη σκηνοθεσία» έγραψαν κριτικοί του κινηματογράφου² έγραψε κριτικός του κινηματογράφου. Δεν είναι οικογένεια παραστρατημένη η Οικογένεια του «Κυνόδοντα», είναι μια κόλλαση ενός διεστραμμένου πατέρα, πλούσιου βιομήχανου, ενός πατέρα - αφέντη που δεν θυμίζει τον Padre Padrone του Ιταλικού κινηματογράφου³. Βάρβαρος, άξεστος αυτός βασιανίζει το γιο του μακριά απ' τον κόσμο, στη φτώχεια και στις ξερολιθιές του βουνού. Ο πατέρας του «Κυνόδοντα» είναι ένας πατέρας πλούσιος πολύ σε κάποια χώρα άγνωστη. Πατέρας παιδιών χωρίς όνομα, χωρίς ταυτότητα. Από τα δύο κορίτσια δεν ξεχωρίζεις ποιο

είναι ποιο. Για να φύγουν από το σπίτι πρέπει να ξαναβγεί ο δεξιός ή ο αριστερός κυνόδοντας.

Βλέπουμε ένα εκτροφείο σκύλων. Τα παιδιά εκπαιδεύονται σα σκυλιά. Τα πράγματα αλληλάζουν όνομα. «Τι είναι θάλασσα;» ρωτά ένα παιδί. «Η πολυθρόνα», θα απαντήσει ο πατέρας. Τα αεροπλάνα που πετούν είναι «παιχνίδια», ο κήπος με απέραντο γκαζόν χωρίς ζώα. Ένα γατάκι που κατάφερε να περάσει κάτω από τον πανύψηλο φράχτη, ο γιος το κόβει στη μέση μ' ένα ψαλίδι.

Για τον Bunuel το σινεμά οφείλει να «ενοχλεί»⁴, εδώ ενοχλεί πολύ, είναι μια μπουνιά στο στομάχι, «ενδοοικογενειακή βία», μου 'πε μια φίλη, αλληά και προετοιμασμέ-

νη να 'σαι, πάλι φεύγεις μ' ένα απέραντο συναίσθημα αδιεξόδου. Ο νεαρός γιος ρώτησε στο τραπέζι τι θα πει «ζόμπι». «Σε είδα στον ύπνο μου» του 'πε η κοπέλα του εργοστασίου. «Πώς με είδες»; «Σα ζόμπι». Η λέξη ζόμπι δεν υπάρχει στα μαγνητόφωνα που δίνει η μητέρα. Με το μαγνητόφωνο ο πατέρας εκπαιδεύει με εντολές. Μεγάλη ταραχή.

Μια ξένη μπήκε στο σπίτι, ο πατέρας πάει στο φτωχικό της διαμέρισμα και τη σπάει στο ξύλο. Χάλασε την οικογένειά του, μίλησε και με τα κορίτσια, έγιναν διάφορα ανάμεσά τους. «θα τον αναλάβει η μεγάλη», λέει η μητέρα τους. Γίνονται διάφορα ανάμεσα στα παιδιά, μπαίνουν και οι τρεις στη μπανιέρα...

Πόλη άγνωστη, μακριά από τον κόσμο, χώρα άγνωστη, μόνο η γλώσσα γνωστή, τα Ελληνικά. Ο πατέρας φεύγει από ένα εργοστάσιο, το δικό του, με τη νεαρή κοπέλα που φορά το πουκάμισο των «σεκιουρητάδων», είναι φρουρός στο εργοστάσιο, της κλείνει τα μάτια για να μη μάθει το δρόμο και το σπίτι, τη μεταφέρει στο κρεβάτι του γιου και την πληρώνει για να τον εκπαιδεύσει στο σεξ και να ικανοποιήσει τις ορμές που πρέπει να 'χει.

Στο σπίτι, στη βίλα πιο σωστά, βλέπουμε την οικογένεια στο τραπέζι — δύο κορίτσια, ο γιος, η μητέρα και ο πατέρας. Τα παιδιά τα 'χουν κρατήσει μακριά από τον κόσμο, θα τον γνωρίσουν όταν θα πέσει ο παλιός κυνόδοντας και θα φυτρώσει ένας καινούριος, ένας κυνόδοντας που πέφτει στην

1. Θόδωρος Κουτσογιαννόπουλος, Life 22.10.2009

2. Guardian, 2.2.2010.

3. ;Έργο των αδελφών Τανιανί, Χρυσός Φοίνικας στις Κάννες, 1977. Αληθινή ιστορία ενός μικρού βοσκού από τη Σαρδηνία. Το έργο έχει βασιστεί στο βιογραφικό βιβλίο του γλωσσολόγου Gabino Lata.

4. Ciné news σε Νεκτάριος Σακάς

εφηβεία ή μετά. Το πιστεύουν τα παιδιά.

Μένουνε στον κήπο με την πισίνα, δε γνωρίζουν, δε τους μίλησαν ποτέ για τίποτε. Οι λέξεις που μαθαίνουν είναι άσχετες με αυτό που δηλώνουν για τον έξω κόσμο. «Τι είναι θάλασσα;» ρωτούν τα παιδιά. «Θάλασσα είναι μια πολυθρόνα».

Η μητέρα δίπλα σε όλους, και σε όλα, άψυχη, κρύα. Ο γιος της ονειρεύεται πως πνίγηκε στην πισίνα. Τα κορίτσια μεταξύ τους, ο λόγος τους έξω από το όποιο συναίσθημα, «το πληκτρολόγιο», λένε. Όλα φέρνουνε λύπη και δυσφορία, θυμό, απογοήτευση. «Αυτό θα μπορούσε να συμβεί οπουδήποτε, δεν έχει τοπικό γνώρισμα πέρα από τη γλώσσα κι όμως μοιάζει με βυθοσκόπηση της Ελληνικής ιδιαιτερότητας, αυτό το κληιστό σπίτι με τα παιδιά που δεν τα αφήνουν να βγουν στον κόσμο είναι τόσο χαρακτηριστικά Ελληνικά».⁵ Όχι, δεν είναι η Οικογένεια του Κυνόδοντα που ζούμε γύρω μας και στα σπίτια μας. «Η ταινία "Ο Κυνόδοντας" πέρα από τις αρετές της στο επίπεδο του σεναρίου, της ερμηνείας, της σκηνοθεσίας, μας αποκαλύπτει ένα ψυχωτικό σύμπαν, τις πολλαπλές του εκφράσεις στη γλώσσα, στην ομιλία, στο νόημα, στη σκέψη, στην ψυχική οργάνωση, προσωπικές σχέσεις»⁶. «Το λιμάνι στην τρικυμία» δεν είναι εύκολο να πούμε ποια είναι στον καιρό μας η Οικογένεια. «Οι σοφοί πριν 100 χρόνια αναρωτιότανε από πού έρχεται η Οικογένεια, σήμερα αναρωτιούνται που πάει».⁷ Όμως ο

πατέρας του πολυβραβευμένου «Κυνόδοντα» ανήκει στην άγρια, την άρρωστη πατριαρχία, μια πατριαρχία έξω από την «Ιστορία των Πατέρων»⁸. Τη βλήπευμε άρρωστη και τρελή. Οι πατέρες των εγκληστών και βιασμένων κοριτσιών είναι πατέρες οικογενειών κι αυτοί. Η οικογένεια, περνά, πέρασε σε άλλες μορφές, η διαστροφή, η τρέλα θα υπάρχει, υπάρχει πάντα στην συμβίωση των ανθρώπων. Μια μορφή της περιγράφεται στον Κυνόδοντα.

Στη γιορτή που οργανώσανε οι γονείς του «Κυνόδοντα» για να γιορτάσουν την επέτειο των γάμων τους, έτσι νομίζω, δεν είναι όμως και σίγουρο, άψογο τραπέζι, διακόσμηση με γιρλάντες, μουσική... Όλα βγαλμένα από περιοδικό διακόσμησης με γυαλιστερές εικόνες πλουσιών κατεψυγμένων σπιτιών, τα παιδιά χορεύουν, η μια κοπέλα χορεύει τρελά, ασταμάτητα, η μόνη εικόνα θυμού και αγανάκτησης.

Τις τελευταίες εικόνες τις παίρνεις μαζί σου, προσπαθείς να τις διώξεις, αλλά αυτές επιμένουν... «Βιβλική αλληγορία...βιβλικών διαστάσεων», είπαν οι κριτικοί.

Η μια κοπέλα θα φύγει μετά τη γιορτή, θα σπάσει τον κυνόδοντα στον καθρέφτη του μπάνιου, ματωμένη, τρέχοντας θα κωθεί στο αυτοκίνητο του πατέρα, πίσω στη θέση για τις αποσκευές. Το πρώι ο πατέρας ανυποψίαστος, κλειδώνει το αυτοκίνητο και φεύγει αφήνοντας τη μικρή. Δεν είχε το θάρρος να τον εγκαταλείψει, έφυγε, αλλά γύρισε...

5. Άννα Διαμανίδη, *Κυνόδοντας*, τα ΝΕΑ, 26.9.2010

6. Jean Carbonier, *Flexible Droit, L.G.D.J. Paris 1979*

7. Βραβείο στις Κάννες από το τμήμα «Ένα κάποιο βλέμμα», Υποψήφια ταινία για Όσκαρ

8. Yvonne "Kniebielher, *Les pères aussi ont une histoire*", Paris: Hachette, 1987

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ SOS 15900
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΗ sos15900@isotita.gr

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων ανακοινώνει την έναρξη λειτουργίας από σήμερα 11 Μαρτίου 2011 της τηλεφωνικής γραμμής SOS 15900 και της ηλεκτρονικής διεύθυνσης sos15900@isotita.gr.

Η γραμμή SOS απευθύνεται σε γυναίκες θύματα βίας. Είναι πανελλαδικής εμβέλειας, 24ωρης λειτουργίας 365 μέρες το χρόνο, με αστική χρέωση.

Τη γραμμή στελεχώνουν ψυχολόγοι και κοινωνικοί/ές επιστήμονες που θα παρέχουν άμεση βοήθεια σε έκτακτα και επείγοντα περιστατικά βίας. Η λειτουργία της τηλεφωνικής γραμμής SOS προσφέρει υπηρεσίες ενημέρωσης και τηλεφωνικής συμβουλευτικής σε θύματα όλων των μορφών βίας λόγω φύλου.

Η λειτουργία της γραμμής θα γνωστοποιηθεί στο ευρύ κοινό μέσω τηλεοπτικού μηνύματος με τίτλο «Η τελευταία φορά», το οποίο θα προβληθεί ως κοινωνικό μήνυμα από μεγάλους τηλεοπτικούς σταθμούς. Βρίσκεται αναρτημένο στη ιστοσελίδα (www.isotita.gr).

Η λειτουργία της τηλεφωνικής γραμμής SOS εντάσσεται σε ένα σύνολο προγραμματισμένων δράσεων συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΣΠΑ, το οποίο περιλαμβάνει και τη δημιουργία 14 Συμβουλευτικών Κέντρων και 14 Ξενώνων στις Πρωτεύουσες των Περιφερειών, καθώς και καμπάνια ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για την πρόληψη του φαινομένου.

Η γραμμή SOS και οι άλλες δράσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των βίας κατά των γυναικών αποτελούν τον κεντρικό πυλώνα του Εθνικού Προγράμματος για την Ουσιαστική Ισότητα των φύλων 2010-2013, που ανακοινώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2010.

Γραμμή SOS

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ - ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ - ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ

ΨΗΦΙΣΜΑ

ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ 36^Η «ΘΛΙΒΕΡΗ ΕΠΕΤΕΙΟ» ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΕΙΣΒΟΛΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Πικρές μνήμες και τραγικές στιγμές της πρόσφατης ιστορίας ζωντανεύουν αυτές τις μέρες του Ιουλίου, καθώς ο ελληνοισμός της Κύπρου, μα και ολόκληρος ο ελληνοισμός, «θυμάται» μέσω ποικίλων εκδηλώσεων το γεγονός της Τουρκικής εισβολής και της εν συνεχεία κατοχής του βόρειου τμήματος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το πώς και το γιατί της εισβολής και κατοχής έχει νόημα να αναλύεται για πολλούς λόγους:

Πρώτον, για να μη λησμονείται το έγκλημα και οι συνέπειες του και να μη μένουν οι δράστες του ατιμώρητοι, χλευάζοντας τη δικαιοσύνη.

Για να μεταλημπαδευτεί στις νέες γενιές η γνώση των γεγονότων καθώς και να τροφοδοτείται και να σφυρηλατείται η εθνική στάση του «δεν ξεχνώ».

Για να παραμένει αμετάθετος ο στόχος της λύσης του Κυπριακού στη βάση των αποφάσεων του ΟΗΕ και του ευρωπαϊκού κεκτημένου.

Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, ως μία κοινωνική οργάνωση που αγωνίζεται για τα δικαιώματα των γυναικών, που είναι ανθρώπινα δικαιώματα, ενώνει τη φωνή του με όλων εκείνων, που ζητούν επιτακτικά τη λύση του Κυπριακού προβλήματος, πρόβλημα που είναι από τα μεγαλύτερα διεθνή, καθόσον έχει να κάνει με μαζική καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων διά της στρατιωτικής βίας, επιβολής και κατοχής.

Πόσο ακόμα θα παραμένουν οι βαριές συνέπειες της εισβολής;

Μέχρι πότε το έγκλημα θα μένει ατιμώρητο;

Οι πολλοί νεκροί, οι αγνοούμενοι, οι βίαια εκτοπισμένοι ελληνοκύπριοι ζητούν δικαίωση.

ΕΜΕΙΣ ΔΕΝ ΞΕΧΝΟΥΜΕ!

ΑΓΩΝΑΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΔΙΚΑΙΩΣΗ!

Αθήνα, 16-7-2010

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΣΔΓ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ 17 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ- ΔΙΕΘΝΗ ΗΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΛΙΨΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ

«Από τη φτώχεια στην αξιοπρεπή εργασία: γεφυρώνοντας το χάσμα»

Το μεγάλο ζήτημα της **έμφυλης διάστασης της φτώχειας** (feminization of poverty) φέρνει στο προσκήνιο η 17 Οκτωβρίου- Διεθνής Ημέρα για την Εξάλειψη της Φτώχειας.

Οι διακρίσεις και ανισότητες εις βάρος των γυναικών, στην υγεία, μόρφωση, επαγγελματική κατάρτιση, πρόσβαση στην αγορά εργασίας, πολιτική ζωή, ευθύνονται για τη φτώχεια του φύλου, στο οποίο ανήκει μόλις το 1% της παγκόσμιας πλούσιας.

Από την άλλη μεριά το καθεστώς της φτώχειας εμποδίζει τις γυναίκες να απολαμβάνουν τα ανθρώπινα δικαιώματά τους και περιορίζει τις επιλογές τους. Από εισοδηματική η φτώχεια μεταβάλλεται σε φρένο της συνολικής ανάπτυξης της προσωπικότητας της γυναίκας.

Κλειδί για να σπάσει αυτός ο φαύλος κύκλος είναι η κατάργηση όλων των ανισοτήτων λόγω φύλου, η ίση συμμετοχή των γυναικών στη δημόσια ζωή και στα κέντρα των αποφάσεων. Η εξάλειψη της φτώχειας των γυναικών είναι με τη σειρά της **το κλειδί για την εξάλειψη της γενικής φτώχειας**.

Η σημασία που έχει η εξάλειψη της φτώχειας, ως παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, απαιτεί αυτή να αποτελέσει κορυφαία πολιτική προτεραιότητα και **πρώτη κυβερνητική φροντίδα**. Πολύ περισσότερο που η κρίση έχει επιδεινώσει τα μεγέθη της ανεργίας και της επισφαλούς εργασίας τόσο διεθνώς όσο και στη χώρα μας, αυξάνοντας τον κίνδυνο της φτώχειας. Ήδη η επισφαλής εργασία έφθασε το 1,5 δις άτομα, αριθμός που αντιστοιχεί στο μισό και πάνω της παγκόσμιας εργατικής δύναμης. Η κρίση πρόσθεσε άλλα 34 εκατομμύρια άνεργους και άνεργες φθάνοντας την παγκόσμια ανεργία στα 212 εκατομμύρια (γύρω στο 6%). Στη χώρα μας επί σειρά ετών η φτώχεια (που υπολογίζεται κάτω από το 60% του μέσου ετησίου κατά κεφαλήν εισοδήματος, δηλ. 6480 ευρώ) κυμαίνεται γύρω στο 20% του πληθυσμού, η κατά τα επίσημα στοιχεία ανεργία είναι 12% (γυναίκες 15,7%, άνδρες 9,4%), καληπάζοντας προς το 20%, και η επισφαλής εργασία κυμαίνεται γύρω στο 20%.

Στις παρούσες συνθήκες η βιώσιμη ανάπτυξη, με δημιουργία θέσεων απασχόλησης και αναδιανομή του παραγόμενου προϊόντος, είναι η μόνη έξοδος από το τούνελ. Η ίση πρόσβαση των γυναικών στην πλήρη απασχόληση και αξιοπρεπή εργασία είναι ο σίγουρος δρόμος για να αποφευχθεί η φτώχεια και η πείνα, ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Καλούμε την κυβέρνηση να εγγυηθεί το δικαίωμα των γυναικών στην εργασία και την κοινωνική ασφάλιση.

Καλούμε τις γυναίκες, αξιοποιώντας τις καλύτερες αγωνιστικές παραδόσεις του φεμινιστικού κινήματος, να αγωνιστούν για το δικαίωμα τους στην αμειβόμενη εργασία, που αποτελεί το θεμέλιο της κοινωνικής τους αυτοδυναμίας.

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ - ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Στην φετινή 25 Νοεμβρίου κορυφώνονται οι πολλαπλές και πολύμορφες δραστηριότητες των φεμινιστικών οργανώσεων και άλλων φορέων της κοινωνίας των πολιτών κατά της βίας σε βάρος των γυναικών, στην Ελλάδα, στην Ευρώπη, σε όλον τον κόσμο. Ευτυχώς, οι οργανώσεις δεν είναι μόνες τους. Οι διεθνείς οργανισμοί, με προεξάρχοντα τον ΟΗΕ, αλλά και οι κυβερνήσεις στον ένα ή άλλο βαθμό όλο και περισσότερο υιοθετούν μέτρα πολιτικής για την αντιμετώπιση του φαινομένου, κάτω από την πίεση του κινήματος.

Όμως το έγκλημα της έμφυλης βίας είναι εδώ και επιμένει, τροφοδοτούμενο από την ανισότητα των σχέσεων εξουσίας ανάμεσα στα φύλα. Ορισμένες μάλιστα μορφές της επιδεινώνονται, όπως η ενδοοικογενειακή βία, ο βιασμός, η παράνομη διακίνηση γυναικών για λόγους σεξουαλικής εκμετάλλευσης, η πορνογραφία, η οποία έχει βρει νέο αχανές πεδίο διάδοσης, το διαδίκτυο, η σεξουαλική δουλεία και ο βιασμός στις ένοπλες συγκρούσεις, που χρησιμοποιείται ως εργαλείο πολέμου. Η παράνομη διακίνηση γυναικών, που κυριολεκτικά πουλιούνται και αγοράζονται, έχει προσλάβει και άλλες ευτελιστικές μορφές, όπως το εμπόριο ωαρίων που οι γυναίκες θύματα αναγκάζονται να δίνουν υπό συνθήκες εξαναγκασμού και παρανομίας.

Η ποινικοποίηση της αγοράς υπηρεσιών πορνείας από τα θύματα της παράνομης διακίνησης και εμπορίας είναι το πρώτο βήμα για τον περιορισμό του trafficking. Παράλληλα, χρειάζεται ειδική εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των ανδρών και διάδοση του κινήματος της «λευκής κορδέλλας», που εμπλέκει τον ανδρικό πληθυσμό στον αγώνα κατά της βίας.

Στην κατεύθυνση αυτή πρέπει να κυρωθεί από τη χώρα μας το συντομότερο η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Διακίνησης και Εμπορίας Ανθρώπων, του 2005.

Γίνεται φανερό, ότι η εφαρμογή του Εθνικού Προγράμματος για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της βίας κατά των Γυναικών, που εξήγγειλε προ μηνών η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, αποκτάει καίρια σημασία, καθώς σηματοδοτεί το πέρασμα σε συγκεκριμένες πολιτικές που στοχεύουν στη δημιουργία υποδομών (συμβουλευτικά κέντρα, ξενώνες για τη φιλοξενία και αρωγή στα θύματα στις 13 περιφέρειες), με τη διάθεση πόρων, αλλά και στην πρόληψη και τη δημιουργία κλίματος μη ανοχής στους κόλπους της κοινωνίας.

Η βία είναι βαριά παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και εμπόδιο στην ισότητα των φύλων.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Κύριο Νικήτα Κακλαμάνη
Δήμαρχο Αθηναίων
Αθηνάς 63 - 105 52 Αθήνα
Κύριε Δήμαρχε,

ΘΕΜΑ: ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

Αθήνα, 26 Ιουλίου 2010

Με ανησυχία πληροφορηθήκαμε, ότι πρόκειται να κλείσουν 6 [συν 2 παλαιότερα] παιδικόι σταθμοί του Δήμου της Αθήνας, οξύνοντας το πρόβλημα της έτσι κι αλλιώς αδυναμίας κάλυψης όλων των αιτήσεων, που φέτος μάλιστα εμφανίζονται αυξημένες στις συνθήκες της κρίσης. Εάν το πρόβλημα αφορά στην ακαταλληλότητα των κτιρίων, πρέπει να επιλυθεί με την αναζήτηση κτιριακών συνθηκών που να προσιδιάζουν στην ποιότητα που απαιτεί η σύγχρονη λειτουργία των δημοτικών παιδικών σταθμών. Τούτο σημαίνει, ότι η διεύρυνση του δικτύου των παιδικών σταθμών, με τα βρεφικά τους τμήματα, πρέπει να αναβαθμιστεί μεταξύ των προτεραιοτήτων της πολιτικής του Δήμου.

Κύριε Δήμαρχε, αναμένουμε από το Δήμο της Αθήνας να ανταποκριθεί στο πάγιο αίτημα των φεμινιστικών-γυναικείων οργανώσεων για κάλυψη των αναγκών σε βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς στο χώρο ευθύνης του, που είναι προϋπόθεση της εναρμόνισης των ρόλων των εργαζόμενων γονιών με παιδιά. Υπενθυμίζουμε, ότι φέτος έπρεπε κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης [2002] να έχουμε ως χώρα καλύψει το 90% των αναγκών σε παιδικούς και το 33% σε βρεφονηπιακούς σταθμούς. Αντ' αυτού ακολουθείται πολιτική συρρίκνωσης;

Ο Δήμος της Αθήνας πρέπει να δώσει το θετικό παράδειγμα!

Με τιμή
Το ΔΣ του ΣΔΓ

Κοιν.: Κα Ειρήνη Βαλσαμάκη -Ράλλη
Πρόεδρον ΔΣ Βρεφοκομείου

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Την ανησυχία του εκφράζει ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας για το κλείσιμο έξη (συν δύο παλαιότερα) παιδικών σταθμών του Δήμου της Αθήνας.

Σε επιστολή που έστειλε στον Δήμαρχο της πόλης κ. Νικήτα Κακλαμάνη και την Πρόεδρο του ΔΣ του Βρεφοκομείου κ. Ειρήνη Βαλσαμάκη-Ράλλη ζητεί αντί της συρρίκνωσης του δικτύου την επέκταση και αναβάθμιση της λειτουργίας του, μαζί και των βρεφικών τμημάτων, ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις και ανάγκες.

Υπενθυμίζει, ότι διανύουμε το 2010, έτος κατά το οποίο σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης (2002) οφείλαμε να έχουμε καλύψει το 90% των αναγκών σε παιδικούς και το 33 % σε βρεφονηπιακούς σταθμούς!

Ο Δήμος της Αθήνας ως εκ της σημασίας και του ρόλου του οφείλει να δώσει το παράδειγμα.

27/6/2010

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

ΘΕΜΑ: ΠΟΣΟΣΤΩΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥΣ ΚΑΙ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Κύριε Πρόεδρε,

Αθήνα, 12 Οκτωβρίου 2010

Με δυσάρεστη έκπληξη είδαμε στον «Καθημερινά» (άρθρα 18§ 3 και 120§ 3) όπως και στις σχετικές εγκυκλίους, ότι η ποσόστωση του 1/3 τουλάχιστο των υποψηφίων κατά φύλο θα υπολογίζεται **όχι πλέον επί του αριθμού των υποψηφίων**, όπως όριζε το άρθρο 75 Ν. 2910/2001 και το άρθρο 34 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), και **όπως απαιτεί ο συνταγματικός σκοπός της ποσόστωσης**, αλλά επί του αριθμού των **μελών** του δημοτικού συμβουλίου ή του συμβουλίου δημοτικής ή τοπικής κοινότητας.

Αυτό αποτελεί **οπισθοδρόμηση** που προσκρούει στο Σύνταγμα, και ιδίως στα άρθρα 4§2 και 116§2. Με την Αναθεώρηση του 2001, καταργήθηκαν οι αποκλίσεις από την ισότητα των φύλων που προέβλεπε η παλιά διατύπωση του άρθρου 116§2 του Συντάγματος. Αποκλίσεις είναι και οι περιοριστικές ποσοτώσεις και άλλα μέτρα που αντί να προωθούν, συρρικνώνουν το δικαίωμα της ισότητας. Αυτά απαγορεύονται πλέον από το Σύνταγμα.

Το ισχύον άρθρο 116 παρ. 2, υλοποιώντας την επιταγή του άρθρου 4 παρ. 2 του Συντάγματος για **πραγματική**, και όχι τυπική, **ισότητα των φύλων**, **απαιτεί** από τον νομοθέτη και κάθε άλλο πολιτειακό όργανο να θεσπίζει **θετικά μέτρα**, μεταξύ των οποίων και **θετικές ποσοτώσεις** υπέρ των γυναικών για την πρόσβαση στα αιρετά αξιώματα, με στόχο την **προώθηση της πραγματικής ισότητας** των φύλων. Αυτό αναγνωρίζει πάγια και το Συμβούλιο της Επικρατείας. Το Συμβούλιο της Επικρατείας αναγνωρίζει επίσης ότι **η ποσόστωση επί του αριθμού των υποψηφίων είναι αυτή που εξυπηρετεί τον συνταγματικό σκοπό της ποσόστωσης**.

Εάν το 1/3 υπολογίζεται επί του αριθμού **των μελών**, **μειώνεται** το ποσοστό συμμετοχής των γυναικών. Διότι, κατά νόμο, κάθε συνδυασμός μπορεί να περιλαμβάνει αριθμό **υποψηφίων** μέχρι 50% αυξημένο σε σχέση με τον αριθμό των **εκλεγόμενων**. Έτσι, π.χ., το 1/3 επί των **εκλεγόμενων** 30 μελών αντιστοιχεί σε 10 γυναίκες στο ψηφοδέλτιο, ενώ 1/3 επί των 45 **υποψηφίων** του ίδιου συνδυασμού πρέπει να είναι 15 γυναίκες τουλάχιστον στο ψηφοδέλτιο.

Συνεπώς, τα άρθρα 18§3 και 120§3 του «Καθημερινά» **μειώνουν το κεκτημένο και συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα** συμμετοχής των γυναικών στα αιρετά αξιώματα. Εισάγουν έτσι **οπισθοδρόμηση από την ουσιαστική ισότητα**. Οποιαδήποτε και υπό οποιαδήποτε μορφή συρρίκνωση, αντί της προώθησης της ουσιαστικής ισότητας, αντιβαίνει στο γράμμα και το πνεύμα της νέας διάταξης του άρθρου 116§2, που είναι **η επίσπευση και προώθηση της ουσιαστικής ισότητας στην πράξη**. Άρα, **οι διατάξεις αυτές είναι αντισυνταγματικές**.

Οι διατάξεις αυτές αντίκεινται και στις επιταγές της Διεθνούς Σύμβασης για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW), που κυρώθηκε με τον Ν. 1342/1983, και ιδίως στα άρθρα 3 και 4§1, που επιβάλλουν τη λήψη από τα κράτη-μέρη θετικών μέτρων – ανάμεσα στα οποία ποσοτώσεις – **που επισπεύδουν την επίτευξη της πραγματικής ισότητας, έως ότου πραγματοποιηθεί η αντικατάσταση στην πράξη της τυπικής ισότητας από την πραγματική**.

Δεδομένου ότι οι επικυρωμένες διεθνείς συμβάσεις, όπως η CEDAW, υπερισχύουν, κατά το άρθρο 28§1 εδ. α' του Συντάγματος, των ασύμβατων προς αυτές διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, οι πιο πάνω διατάξεις του «Καθημερινά» **προσκρούουν στις επιταγές τόσο του Συντάγματος όσο και της CEDAW**. Γιαυτό, είναι **ανίσχυρες, και οποιαδήποτε πράξη στηρίζεται σ'αυτές είναι ακυρώσιμη**.

Και ασ μη ξενόμαγε ότι, δυνάμει του προαιρετικού πρωτοκόλλου του 1999 που προσαρτήθηκε στη CEDAW (A/RES/54/4) και επικυρώθηκε από τη χώρα μας το 2002, η Επιτροπή της CEDAW αποτελεί πλέον οιοδήποτε δικαστικό όργανο (treaty body), στο οποίο οι αδικημένες από παραβάσεις της δικαιούνται να προσφύγουν.

Συμπερασματικά,

Ζητάμε και την παρέμβασή σας προκειμένου να προστατευθεί το κατά το Σύνταγμα και τη διεθνή σύμβαση CEDAW **κεκτημένο από το 2001 δικαίωμά μας**, δηλαδή το ελάχιστο ποσοστό του 1/3 για κάθε φύλο να υπολογίζεται επί του αριθμού των υποψηφίων κάθε ψηφοδέλτιου των δημοτικών και περιφερειακών συνδυασμών.

Τέλος, πέρα από όλα τα πιο πάνω ακλόνητα, κατά τη γνώμη μας, νομικά επιχειρήματα, as μας επιτραπεί να υπενθυμίσουμε και την πολιτική πλευρά του θέματος. Η απόπειρα «ροκανίσματος» του πολύ συντηρητικού ποσοστού γυναικών υποψηφίων – ούτε καν εκλεκτών, αφού η εκλογή τους αφήνεται σε όλους τους Έλληνες ψηφοφόρους – **δεν έχει θέση σήμερα στον ευρωπαϊκό ορίζοντα**. Και αμαυρώνει την έως τώρα προοδευτική στάση της χώρας μας στην προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων.

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ:

– <i>Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας</i>	– <i>Πανελλαδική Οργάνωση Γυναικών «Παναθηναϊκή»</i>
– <i>Ίδρυμα Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου</i>	– <i>Πανελλήνιο Δίκτυο Αφρετών Γυναικών στην Τοπ. Αυτοδιοίκηση</i>
– <i>Εθνικό Συμβούλιο Ελληνίδων</i>	– <i>Ένωση Γυναικών Κρήτης</i>
– <i>Ένωση Γυναικών Ελλάδας</i>	– <i>Ένωση Διπλωματούχων Ελληνίδων Μηχανικών</i>
– <i>Ένωση Ελληνίδων Νομικών</i>	– <i>Πανελλήνια Ένωση Οικογένειας και Νοικοκυράς</i>
– <i>Λύκειο των Ελληνίδων – Επιτροπή Επιστημόνων</i>	– <i>Σύλλογος Εργαζόμενης Νοικοκυράς</i>
– <i>Πολιτικός Σύνδεσμος Γυναικών</i>	– <i>Κοινωνική Αρωγή Ελλάδας</i>
– <i>Σύνδεσμος Ελληνίδων Επιστημόνων</i>	– <i>Εταιρεία Κέντρο Μελέτης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης Πολύτεκτης Μητέρας «Μητέρας Έργον»</i>
– <i>Ελληνική Ομοσπονδία Επαγγελματιών και Επιχειρηματιών Γυναικών</i>	– <i>Πρωτοβουλία Γυναίκα & Υγεία</i>
– <i>ΧΕΝ Ελλάδα</i>	– <i>Σύνδεσμος Μελών Γυναικείων Σωματείων Ηρακλείου & Νομού Ηρακλείου</i>
– <i>Σοροπτιμιστική Ένωση Ελλάδας</i>	

Κατ' εξουσιοδότηση όλων των ανωτέρω οργανώσεων

Η Πρόεδρος του Ίδρυματος Μαραγκοπούλου
για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου

Καθηγ. Αλίκη Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

Η Πρόεδρος του Συνδέσμου για τα
Δικαιώματα της Γυναίκας

Σούλα Παναρέτου

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Όμοια επιστολή εστάλη προς τους Τομείς Γυναικών των ίδιων Κομμάτων.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Κυρία Μαρία Ίφου
Υποψήφια Δήμαρχο
του συνδυασμού ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ των εκλογών της 7/11/2010,
του Δήμου Φαρσάλων, εν σχέσει με την αίτηση αναίρεσης της ενώπιον του ΣτΕ.

Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, που πρωτοστάτησε για την εισαγωγή ποσοτώσεων δια νόμου στις δημοτικές και εθνικές εκλογές, θεωρεί επιβεβλημένη την ευλαβική τήρηση της νομοθεσίας και κάθε παρέκκλιση από τα νενομισμένα απαράδεκτη. Το υποχρεωτικό ποσοστό του 1/3 από κάθε φύλο στα ψηφοδέλτια της Αυτοδιοίκησης όλων των επιπέδων είναι το ελάχιστο που πρέπει να τηρεί ο κάθε συνδυασμός. Πολύ περισσότερο όταν απέχει κατά πολύ από το 50-50 και αφορά μόνο στις υποψηφιότητες.

Υποστηρίζουμε, επομένως, την δικαστική προσφυγή της κ. Ίφου, και θεωρούμε εύλογα τα επιχειρήματα και εντός του πλαισίου του νόμου.

Ως απόδειξη του ενδιαφέροντος μας ,καθώς και άλλων φεμινιστικών-γυναικείων οργανώσεων , επισυνάπτουμε κείμενο διαμαρτυρίας για τη νόθευση του αρχικού νόμου που επέφερε ο «Καλλικράτης»,με τον υπολογισμό του 1/3 τουλάχιστον επί των εδρών και όχι επί του συνόλου των υποψηφιοτήτων του συνδυασμού.

Αθήνα, 6 Απριλίου 2011

Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Προς τον Πρόεδρο, τον Γραμματέα,
την Εκτελεστική Επιτροπή της Δημοκρατικής Αριστεράς,
Ενταύθα

Αθήνα 20 Απριλίου 2011

Αξιότιμοι φίλοι και φίλες,

Με οδυνηρή έκπληξη πληροφορηθήκαμε,ότι στο πρόσφατο πρώτο συνέδριο του κόμματος της Δημοκρατικής Αριστεράς απορρίφθηκε το μέτρο των ποσοστώσεων για την ανάδειξη των γυναικών στα όργανα και ευρύτερα στα κέντρα των αποφάσεων.

Λέμε οδυνηρή,διότι αλλιώς τις είχε συνθησίσει ο Πρόεδρος κ. Φώτης Κουβέλης. Δε λησμονούμε την καθοριστικής σημασίας συμβολή του στην εισαγωγή στο Σύνταγμα τις τροποποιημένης παραγράφου 2 του άρθρου 116,κατά την συνταγματική αναθεώρηση του 2001.Και πρόσφατα, όταν ο « Καθηλικράτης» επέφερε νόθευση του 1/3 στα ψηφοδέλτια των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών, έκανε παρέμβαση στη Βουλή επί τη βάσει κειμένου διαμαρτυρίας των φεμινιστικών-γυναικείων οργανώσεων, για την οποία του οφείλουμε χάριτες.

Εντύπωση, επίσης, προκαλεί το γεγονός, ότι ενώ οι ποσοστώσεις αποτελούν αιχμή τις ευρωπαϊκής πολιτικής για την ισότητα των φύλων, πως το κόμμα που έχει ως έναν από τις κύριους πυλώνες του τον ευρωπαϊσμό παραλείπει να στηρίξει μια βασική εκδήλωση της ευρωπαϊκής πολιτικής, που προάγει την ισότητα.

Αξίζει να υπογραμμισθεί, ότι αυτήν την ώρα μελετάται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η εισαγωγή ποσοστώσεων στα ΔΣ των μεγάλων επιχειρήσεων, κατά το επιτυχημένο παράδειγμα της Νορβηγίας. Δηλαδή συζητείται η επέκταση όχι η κατάργηση του μέτρου.

Εκλήβαμε την απόφαση του συνεδρίου ως ανησυχητική ένδειξη για τη φορά των πραγμάτων, εν όψει και τις συνταγματικές αναθεωρήσεις και παρακαλούμε να λάβετε υπόψη τις αγώνες και παρατηρήσεις αυτές, που απηχούν τις απόψεις και σκέψεις των οργανώσεων ευρύτερα. Ένταξη της διάστασης της ισότητας σε όλες τις πολιτικές και ειδικά θετικά μέτρα, είναι η γραμμή στην οποία κινούμαστε και εδώ και στην Ευρώπη και διεθνώς.

Αναρωτιόμαστε αν η θέση του συνεδρίου σημαίνει μη στήριξη των οργανώσεων στον αγώνα που κάνουν για τις ποσοστώσεις, πράγμα που απευχόμαστε.

Με τιμή,
ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Δημοκρατική Αριστερά

Φώτης Κουβέλης
Πρόεδρος
Βουλευτής Β Αθήνας

Προς την Πρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ.
του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας

Αθήνα, 27-4-2011

Αξιότιμες και αγαπητές φίλες,

Ευχαριστώ για την από 20-4-2011 επιστολή σας και τις επισημάνσεις που κάνετε.

Θέλω να σας ενημερώσω ότι:

- Το 1^ο Συνέδριο του κόμματός μας αποφάσισε, κατά πλειοψηφία, ότι για την ανάδειξη της πρώτης Κ.Ε. να μην ισχύσει η ποσοστωση, με την αιτιολογία ότι «η δημοκρατική ωριμότητα των συνέδρων δεν χρειάζεται το μέτρο της ποσοστωσης». Έτσι, το Συνέδριο εξέλεξε ως μέλη της Κ.Ε. τριάντα γυναίκες σε σύνολο τριανταεννέα υποψηφίων γυναικών.

- Η προαναφερόμενη ρύθμιση δεν αποτελεί καταστατική πρόβλεψη, με το δεδομένο ότι το ζήτημα των ποσοστώσεων θα αντιμετωπισθεί στο καταστατικό μας Συνέδριο.

Συμφωνώ με τις απόψεις – θέσεις σας και ερμηνεύω τις ανησυχίες σας. Θέλω να σας διαβεβαιώσω όμως ότι εμμένω στις απόψεις μου και τις θέσεις μου, όπως αυτές σας είναι γνωστές και όπως αυτές ενισχύονται από την κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα.

Με τιμή και φιλικούς χαιρετισμούς

ΦΩΤΗΣ ΚΟΥΒΕΛΗΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ (ΣΔΓ)
ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΛΩΣΗΣ ΤΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ ΚΩΣΤΑ ΤΣΟΚΛΗ

Σοκαριστικές είναι οι θέσεις του ζωγράφου κ. Κώστα Τσόκλη σχετικά με το βιασμό, που αναμεταδόθηκαν προσφάτως από τη NET.

Ο ΣΔΓ αποδοκιμάζει με βδελυγμία το περιεχόμενο αυτών των δηλώσεων, που όχι απλώς «νομιμοποιούν» τις επιθέσεις των βιαστών-που ,συμπωματικά άραγε ,πυκνώνουν τον τελευταίο καιρό στη χώρα-,αλλά και προτρέπουν στο έγκλημα.

Κατακρίνει όμως και το δημόσιο κανάλι, που με ασύγγνωστη αφέλεια, παραχώρησε, ως μη όφειλε, το βήμα του για να διαχυθούν οι ακραίες ματσό, σεξιστικές απόψεις ενός παράγοντα της τέχνης και του πολιτισμού. Ενός παράγοντα, που αντί αυτονοήτως να απεικονίζει το πνεύμα της ισότητας των φύλων, ως θεμελιώδους ανθρωπίνου δικαιώματος, πριμοδοτεί το σκοταδισμό.

Έλεος! Τι άλλο θα ζήσουμε πια;!

Η εκ των υστέρων συγγνώμη της ηγεσίας του καναλιού, δυστυχώς, δεν ισοφαρίζει τη ζημιά που έγινε εις βάρος των γυναικών.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αθήνα 1.9.2010

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Κύριο Γιώργο Καμίνη
 Δήμαρχον Αθηναίων
 Ενταύθα

Αθήνα, 11 Μαρτίου 2011

Κύριε Δήμαρχε,

Πρώτα από όλα επιτρέψτε μου, εκ μέρους του ΔΣ του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας, να σας συγχαρώ για την ανάληψη των καθηκόντων σας και να σας ευχηθώ καλή επιτυχία στο έργο σας για το καλό όλων μας.

Είδαμε, ότι ο «Καθηλικράτης» προβλέπει Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης, με συμβουλευτικές αρμοδιότητες, που πρέπει να συσταθεί εντός ορισμένης προθεσμίας από την εγκατάσταση της δημοτικής αρχής. Στη σύνθεση της απαριθμούνται διάφοροι φορείς, όπως παραγωγικές τάξεις, σύλλογοι επιστημονικοί, γονείς και κηδεμόνες, νεοδημοκρατικοί σύλλογοι κλπ, χωρίς να εξαντλείται ο κατάλογος. Δεν υπάρχει ρητή αναφορά στις φεμινιστικές-γυναικείες οργανώσεις.

Όμως αυτές αποτελούν επίσης ενεργό τμήμα της κοινωνίας των πολιτών και ελπίζουμε, ότι δεν θα λησμονηθούν κατά τη συγκρότηση της Επιτροπής.

Θα ήταν, μάλιστα, σκόπιμο και από τους άλλους φορείς να προταθούν όχι μόνο άνδρες μέλη ,αλλά και γυναίκες, έτσι ώστε τουλάχιστον το 1/3 της Επιτροπής να αποτελείται από γυναίκες.

Οι φεμινιστικές-γυναικείες οργανώσεις θεωρούν , ότι η συνεργασία με το Δήμο πρέπει και μπορεί να αναβαθμιστεί προς αμοιβαίο όφελος, επομένως πρέπει να αξιοποιηθούν οι όποιες θεσμικές δυνατότητες μας δίδονται με το νέο νομικό πλαίσιο προς αυτήν την κατεύθυνση.

Με τιμή,
 Για το Διοικητικό Συμβούλιο
 Η Πρόεδρος
 Σούλα Παναρέτου

**ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ
 ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
 ΓΥΝΑΙΚΩΝ**

**ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΓΙΑ
 ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
 ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ**

Κύριο Λάμπη Ταγματάρχη
 Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΕΡΤ

Αθήνα, 9 Μαρτίου 2011

Αξιότιμε Κύριε Ταγματάρχη,

Εμείς που υπογράφουμε, εκ μέρους των δύο Συνδέσμων μας, αποφασίσαμε να απευθυνθούμε σε σας, εκτιμώντας τις προσπάθειές σας για αναβάθμιση της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης, έτσι ώστε να παίζει το ρόλο που της πρέπει [έγκυρη ενημέρωση, σωστή ψυχαγωγία].

Όπως πληροφορηθήκαμε από τον τύπο η Δημόσια Τηλεόραση δέχεται προτάσεις για το νέο τοπίο των ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων.

Σ' αυτό το πλαίσιο, παρακαλούμε να εντάξετε στους όρους βελτίωσης της ποιότητας της ΕΡΤ το στόχο να δημιουργεί χώρο για τις γυναίκες και τα προβλήματά τους, έτσι ώστε να διαχέει το μήνυμα της ισότητας στην ελληνική κοινωνία. Θα συμφωνείτε ότι δεν πρέπει να αναπαράγονται τα αρχαϊκά στερεότυπα των φύλων, που συνεπάγονται διακρίσεις και ότι οι αναπαραστάσεις του γυναικείου κοινωνικού φύλου θα πρέπει να είναι αληθινές και όχι αντανakλάσεις μιας εικονικής πραγματικότητας, ούτε μέσο προβολής-διαφήμισης καταναλωτικών προϊόντων, με έντονο το στοιχείο του σεξισμού.

Είναι κοινή διαπίστωση των φεμινιστικών-γυναικείων οργανώσεων της χώρας ότι η ισότητα των φύλων είναι σε τραγική ανεπάρκεια, αν δεν απουσιάζει από τα προγράμματα της ΕΡΤ [λόγου και τέχνης].

Θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε η αρχή της ισότητας των φύλων να διαποτίζει όλα τα προγράμματα και να εντάσσεται σε όλες τις δημόσιες πολιτικές, στρατηγικές και δράσεις [gender mainstreaming].

Με την πεποίθηση ότι θα ληφθεί υπόψη το αίτημά μας και με τη διευκρίνιση ότι είμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω πληροφορίες και συνεργασία, παρακαλούμε για μία συνάντηση-γνωριμία μαζί σας και ανταλλαγή απόψεων.

Με τιμή,

Η Πρόεδρος
του Πολιτικού Συνδέσμου Γυναικών
ΕΦΗ ΜΠΕΚΟΥ

Η Πρόεδρος
του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας
ΣΟΥΛΑ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
του Συνδέσμου για τα Δικαιώματα της Γυναίκας (Σ.Δ.Γ.)
Στον Αρχηγό του Ανώτατου Στρατιωτικού Συμβουλίου της Αιγύπτου
Field Marshal Mohamed Hussein Tantawi

Αθήνα, 21 Μαρτίου 2011

Εξοχώτατε,

Στην Ελλάδα και την Ευρώπη έχουμε πληροφορηθεί τη δυσaréσκεια γυναικείων και φεμινιστικών οργανώσεων της χώρας σας, μετά τις πρόσφατες εξελίξεις. Σύμφωνα με τις διάφορες ανακοινώσεις, και μετά από ότι οι ίδιες είδαμε στις οθόνες της τηλεόρασης, γυναίκες όλων των ηλικιών και τομέων της ζωής έλαβαν ενεργό μέρος στον αγώνα για την πολιτική αλλαγή, τώρα όμως διατρέχουν τον κίνδυνο να αποκλειστούν από τις διαδικασίες της δημιουργίας της νέας Αιγύπτου. Ενδεικτικά στεκόμαστε, στο ότι έχουν αποκλειστεί από τη σύνθεση της Επιτροπής Συνταγματικής Αναθεώρησης και από την Μεταβατική Κυβέρνηση, ως να μην άλλαξε τίποτα.

Ειδικρινά, η μεταχείριση των Αιγυπτίων γυναικών είναι αντιστρόφως ανάλογη της συμμετοχής τους στην επανάσταση, συμμετοχή που προκάλεσε το θαυμασμό και το ζωηρό ενδιαφέρον διεθνώς, τόσο στους κύκλους των οργανώσεων, όσο και στους διεθνείς οργανισμούς, όπως η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Εμείς που υπογράφουμε αυτό το κείμενο θεωρούμε, ότι η ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στους θεσμούς της μεγάλης χώρας σας θα αποτελέσει κριτήριο εκδημοκρατισμού, ισχυρό θετικό παράδειγμα και θα ενισχύσει σημαντικά τις προσπάθειες παγκόσμια για την ισότητα των φύλων, που είναι θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.

Με τις σκέψεις αυτές, παρακαλούμε για την ικανοποίηση των αιτημάτων των γυναικών αγωνιστριών της Αιγύπτου.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Η έκδοση του παρόντος τεύχους γίνεται με την συνεισφορά της
Επίτιμης Προέδρου κ. Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου και μελών
του Διοικητικού Συμβουλίου του ΣΔΓ.

No 88/89

July 2010 - June 2011

WOMEN'S STRUGGLE (O AGONAS TIS GYNAEKAS)

A Journal of the Greek League for Women's Rights

60, Skoufa st., Athens 106 80, Greece

Tel.: 210-36 26 460 - **Fax:** 210-36 16 236 - **e-mail:** L.Women-rights@otenet.gr

This journal was first published in September 1923. Its publication was suspended by the Metaxas dictatorship (1936-1940), while the League ceased the publication during the colonel's dictatorship (1967-1974) in order to avoid censorship. It is being published in a new format.

Editor:	Lili Kourakou
Editing Committee:	Soula Panaretou, Koula Kassimati, Elia Kolokytha, Lili Kourakou, Terpsi Lambrinopoulou, Laoura Maratou-Alipranti
Columnists:	K. Anagnostopoulou-Kourakou, Kety Botopoulou, Chara Karayannopoulou, Elia Kolokytha, Laoura Maratou-Alipranti, Theodora Papadopoulou

GREEK LEAGUE FOR WOMEN'S RIGHTS: THE BOARD

Honourary President: Alice Yotopoulos-Marangopoulos

President: Soula Panaretou

Vice-Presidents: Elia Kolokytha, Lili Kourakou

Secretary General: Terpsi Lambrinopoulou

Secretary: Vasso Farmaki

Treasurer: Dora Chiliadaki

Members:

Koula Anagnostopoulou-Kourakou, Kety Botopoulou, Irini Fereti, Chara Karayannopoulou, Koula Kassimati, Laoura Maratou-Alipranti, Theodora Papadopoulou, Deta Petroglou, Aphrodite Teperoglou

ENGLISH SUMMARIES

VOLUNTEERING AND NGOs p. 1

By Soula Panaretou

President of the Greek League for Women's Rights (GLWR)

Negative comments and criticism as regards NGOs in general appeared recently in the media, when a list of NGOs accredited to the Ministry of Foreign Affairs was published, raising questions about their number, mission, purpose they

serve etc. These negative comments encompassed all NGOs, transparent or not, useful or not.

2011 is the European Year of Volunteering, and it is a sad coincidence that it started in our country with an attack

against NGOs, initiated by yellow press and blogs, but soon taken up by all media.

GLWR President Soula Panaretou in this main article defends the work of responsible, transparent, serious organisations, and argues that an objective as-

assessment for their contribution to society should be made in a public dialogue. Making particular reference to feminist/women's organizations, she maintains that they rely upon pure volunteering. They produce a great mass of work mobilizing volunteers from amongst

their members and friends to defend and promote women's rights. Receiving minimal government financial support or grants, they finance their activities from member contributions and donations and occasionally from European programs.

The best way to honor the European Year of Volunteering 2011, says President Panaretou, is to rely, as we did over all these years, on the generous offer of volunteering friends who believe in gender equality, thus contributing to social progress.

REINFORCING SOCIAL RIGHTS IN ORDER TO EXIT THE ECONOMIC CRISIS (updated version) p. 3

A significant Resolution promoted by the Marangopoulos Foundation for Human Rights (MFHR) and by the Association of Women of Southern Europe (AFEM). The full text appears in Greek (page 3) and in French (page 4) of the present issue of the "Struggle of Woman"

INTERNATIONAL WOMEN'S DAY, 8 MARCH 2011 p. 5 **Woman's social achievement award**

For the last 15 years, the GLWR honors the "International Woman's Day" on the 8th of March, apart from reviewing the past and looking ahead to what must be further done towards achieving substantive equality, by acknowledging and rewarding the modest but significant offer of women to many sectors of society. Since 2004, this award bears the name of Alice Yotopoulos Marangopoulos.

For 2011 the award went to Vasso

Danelli-Mylona, founder of the "Road Safety Institute Panos Mylonas" with substantial contribution in the prevention of road accidents, a function bearing on the protection of human life itself.

When, during this event on the 8th March, we heard of the motive of Vasso Danelli-Mylona in creating the Institute, and from her fellow workers in the cause of road safety we were informed of the significant work of the Institute, we felt

deep respect for this woman who, her pain for the tragic loss of her son in a road accident she transformed into work and action to protect the lives of others.

In the interesting public discussion that followed, President Soula Panaretou spoke of the history and spirit of the day, and other distinguished speakers referred to the causes and consequences of road accidents, as well as prevention meters promoted by the Institute "Panos Mylonas".

MATERNITY PROTECTION p. 21

A special report of the Greek Ombudsman (Gender Equality sector) on the requirements and procedure for young mothers to obtain special maternity protection grants.

HIGHER SCHOOL FOR WOMEN p. 22

An article of Marianthi Bella on the historic "Higher School for Women", that was in operation from 1921 to 1923, in the framework of radical educational system reforms attempted at that time. In their effort to create a link between higher edu-

cation with the then rising feminist movement, the founders of this private school entrusted its supervision and running to the forerunner of the GLWR, the "League of Greek Women for the rights of women". Many intellectual women of that time, later

distinguished in letters and arts, attended its classes. The aim of the school was to provide higher education to women so as to make them able to understand the economic, social and political life of their time and consciously participate in it.

A GATHERING TO WELCOME THE NEW YEAR 2011 p. 25 **Awards to journalists**

For the traditional New Year Gathering, members and friends of the GLWR got together again to exchange wishes for 2011, a year expected to be difficult, especially for women, as well as for our national interests, which equally worry all of us.

Our concerns in front of all these difficulties, as well as what our positions and our reactions should be, were presented in two enlightened speeches. President Soula Panaretou spoke on the "Priorities for action in times of crisis", touching

upon all issues of importance to women's rights and how we should defend them.

Hon. President Alice Yotopoulos-Marangopoulos reviewed the difficulties Greece faces in defending its national and economic interests in the Aegean and elsewhere along our land and sea borders from an aggressive neighbor such as Turkey. A resolution was unanimously accepted at the end of her speech asking the Government to establish without further delay the Exclusive Economic Zones in both the Aegean and Ionian seas and

determine the relative area,

It is the practice of the GLWR to award on this occasion a prize to a journalist who "defended gender equality issues in the best way". This year, the prize went to Christina Pantzou, a journalist in one of the major Athens dailies, to whom the same prize was again awarded 19 years ago.

The prize for the electronic media was not awarded this year, for lack of "consistent support" of gender equality from such media.

DOUBLE CELEBRATION IN ATHENS: p. 31
90th Anniversary of the Greek League for Women's Rights
Tribute to the great fighter Alice Yotopoulos-Marangopoulos

In 2010 the GLWR completed 90 years in existence (1920-2010). A significant anniversary, since the League during these 90 years was constantly in the forefront of struggles for gender equality. Major achievements like political rights for women, reform of the Family Law, access of women to all professions, constitutional guarantee of substantive equality, are only a few of the landmarks of this course.

In our wish to celebrate this anniversary, bring to memory the great protagonists of this course, from Avra Theodoropoulou, founder of the League, onwards to all great ladies who succeeded her in leading the League, and at the same time pay tribute to our Honorary President Alice Yotopoulos-Marangopoulos, who stood at the helm of the League for 40 years, we organized a celebration in Athens on the 17th Dec. 2010.

During the event Alice was presented with an honorary publication titled "The Greek League for Women's Rights: its 90 years and Alice Yotopoulos Marangopoulos", containing the positions of the League on all major problems with which women are faced, as Alice herself has presented them orally or in written form in various occasions. This book, which could serve as a code for all major equality issues and a useful guide for future generations of feminists, also presents the chronicle of the awards for "major social achievements of women" given each year on the International Woman's Day (8th March) in Alice's name.

The celebration in fact proved to be a feast for equality, democracy, justice, human rights. Distinguished speakers emphasized the importance of these values, especially in the context of the difficult times we are going through at this moment, stressing on the contribution of the League, and in particular of Alice, to the strengthening of the principles of gender equality, their prevalence and their vindication in future.

Short excerpts from the addresses follow.

PART I: INTRODUCTORY ADDRESSES

Soula Panaretou - President, GLWR, Chair

WELCOME

Dear guests, friends, fellows in the good fight for human rights and gender equality, a fundamental human right. Thank you for being here tonight. This evening is important for us, and we are happy to share it with people whom we hold in great respect and who respect us, with whom we worked and fought together in the past and we know we will work and fight together again in the future.

...We are going through extremely difficult times and we need a new inspiration, a fresh impetus, positive examples to rely on, and I believe the GLWR is such an example. Since its very beginning it sent out a message for fight. And where there is fight, there is hope.

Rosy Weiss -President, International Alliance of Women (IAW)

At IAW's 29th Congress in Athens in October 1992 on "Parity Democracy: The challenge of the 90s", Alice Marangopoulos, then the tenth IAW President, held one of her exciting speeches, for which she was and is famous. This one, addressing the IAW was titled "1902 to 1992, ninety years of struggle for gender equality".

Today, I have the honour and pleasure to pay tribute to the Greek League for Women's Rights, one of IAW's most prestigious member organisations, with your words, dear Alice, yet another time frame: "Greek League of Women's Rights, 1920 to 2010, ninety years of struggle for gender equality" In the name of the Alliance, I wish you a happy birthday, dear friends of the League, and many, many successful returns!

Founded in 1920, the League almost immediately decided to join the Alliance the same year at its 8th Congress, held in Geneva – our first congress after WWI. The policy was clear from the very beginning: equality in all spheres of life, starting at that time by the acquisition of political rights, and especially the right to vote as the prime target.

As a truly feminist organization, the League, from its very beginning, placed particular emphasis on the enjoyment of equal political rights, both in law and in practice. Support for quota systems and education were two of the strategies. The League was in the forefront of the campaign for free and legal abortion, the revision of family law, for equal treatment of all children whether born in or out of wedlock. I learned to appreciate your Centre of Documentation and Study as well as your counselling and support services for women in need of free legal service and help in cases of violence. I do appreciate every single edition of your journal "Woman's Struggle" that you graciously send to me, thus allowing a foreigner to follow your activities closely.

Your founder, Avra Theodoropoulou served from 1923 to 1929 as the Alliance's recording secretary and continued as Board member until 1935. In 1958 she served as president of IAW's 18th Congress, the first held in Athens, under the title "Yesterday – Today – Tomorrow". 34 years later, at IAW's second Congress held in Greece in 1992, the main topic was parity democracy. Athens, dedicated to the Goddess Athena, was indeed the right place to discuss a new [yet old] perception of Democracy, a democracy – and I quote from your speech, Alice – "which considers it a duty to take appropriate measures allowing all to enjoy real equality and real freedom".

Let me again and once more pay tribute to Alice Marangopoulos' clear vision of what is necessary to advance equality and empowerment. As early as 1992, in one of her brilliant interventions to the Commission on the Status of Women, at that time still in session in Vienna, Alice made three proposals.

- The establishment by the United Nations of a special fund similar to the one established for victims of torture in order to facilitate the establishment of shelters for women victims of domestic violence – a request fulfilled by Secretary-General Ban Ki-moon with the inception of the UN Trust Fund in Support of Actions to Eliminate Violence against Women.

- The presence of NGOs on an equal footing with government representatives at the 4th international Women's Conference, Beijing, 1995 ,

- but most importantly: the inception of an international instrument similar to those already in existence in the realm of HR – convention or protocol to CEDAW – in order to guarantee the right of appeal for discriminations violating the provisions of CEDAW – the CEDAW optional protocol went into force on 22 December 2000. With this proposal, Alice Marangopoulos was the first to propose such a right of appeal.

The struggle continues. In times of affluence as well as in times of economic turbulences.

Let me conclude this attempt to honour your pioneering work in the field of gender equality and the empowerment of women by quoting Alice's presidential address to the 1996 IAW Congress: "I have worked passionately in fields that I considered interesting, just and useful for society. From the three such fields to which I dedicated my life – criminology, human rights and women's rights – the one closest to my heart is the latter". Dear Alice, except for criminology which for obvious reasons I substituted with peace, I took this sentence as credo for my years as IAW President. And I really hope to have been able to live up to your standard.

Maria Stratigaki - Secretary General for Gender Equality, Ministry of Interior, Decentr. & e-Gov.

...As Secretary General for Gender Equality I have the honor to express the gratitude of the State for the contribution of the GLWR, and that of Alice Marangopoulos, in promoting gender equality policies, culminated by the establishment of gender equality in the Constitution and the law system of the country, the reform of the Family Law and the enactment of positive measures in favor of women in the Greek Constitution.

Aglaia Robokou-Karayanni - Associate Professor, Panteion University, Representative of Women's Organisations

...The GLWR is the first exclusively feminist organization, established in Greece in 1920.

Organisations established at the end of the 19th and the beginning of the 20th century, constitute the ante-room of the feminist movement. They dealt with social solidarity, education and culture and prepared the ground for the emancipation of Greek women.

With the establishment the GLWR starts the history of the women's movement in Greece. The great women that founded the League struggled to make Greek women conscious of their abilities, other than the role model of good mother and wife that the society had laid down for them. With the Resolution launched on its first General Assembly the League asks the political leaders to concede social, economic and political rights to the Greek women equal to those conceded to men; at a time when such a demand was considered unthinkable, scandalous.

To-day the League is pioneering in the fight for substantive equality, for setting already enacted laws into action in every day life. At the same time we are all in alert to prevent any attempt for regression.

In all these struggles, Alice Marangopoulos is the master mind, at least for the last 50 years. She assumes the presidency of the League in 1974. Since then she is the undeniable leader of the feminist movement in Greece, decisively influencing its course. She combines knowledge with action and a fighting spirit. She is the scientist, the lawyer, criminologist, the University Professor, the Dean, and also the conscious fighting feminist who deeply believes that the woman is not the second gender.

Charita Mandoles - A fighter Cypriot women

...I am deeply moved to-day, because the GLWR and Alice Marangopoulos stood like a mother by the side of the mother, the wife, the daughter of the missing Cypriots, victims of the Turkish invasion in Cyprus. I express the gratitude of all Cypriot women to Alice Marangopoulos, who stood by our side and gave us strength and courage to continue this struggle, until the fate of all missing persons of the Cyprus tragedy is known.

Lilian Argyropoulou-Chrysohoidou - Vice President, National Commission for Human Rights (NCHR)

...The NCHR owes to Alice Yotopoulos Marangopoulos its existence.

She took part in the preparation of L. 2667/98 establishing the NCHR, and worked hard, as only she knows how, to make it function as an institution,

... Since the very beginning of the NCHR, among other human rights that she tried to support, she set a preference on woman's rights.

...Alice Marangopoulos taught us that society gives the incentive and the necessary impulse for the law to provide for the protection of human rights.

Sofie Koukoulis- Spiliotopoulos - Representative, Association des Femmes de l'Europe Meridionale - AFEM

The contribution of A.Yotopoulos Marangopoulos in having substantive gender equality constitutionally protected.

The contribution of A. Yotopoulos-Marangopoulos in consolidating substantive gender equality and social rights at the European Union level.

PART II. SPEAKERS

Michalis Stathopoulos - Em. Professor, ex Rector, University of Athens, Chair

Congratulations to the GLWR for its 90th Anniversary, and for its contribution to the struggle for women's rights. Congratulations to the League are also in order for taking the opportunity of the 90th Anniversary celebration to honor the leading lady of this struggle, A. Yotopoulos-Marangopoulos, who for many decades is at the helm of this struggle.

Soula Panaretou - President, GLWR

The 90 years history of the GLWR is an example of continuous struggle for developing gender policies. We, in the GLWR, have learned our lesson, that without struggle no social class, group, category, much more gender, can obtain social parity. Nothing is given gratis, we have to fight to realize even the smallest achievement.

The GLWR was founded in January 1920 by the great Greek Lady Avra Theodoropoulou and a group of distinguished women of that time. Its objectives were: equal political, economic and social rights for women and men, and consciousness of obligations arising thereof. Also, general, political and professional education of women. Basic principle: equal rights, equal responsibilities.

Starting from the Founder Avra Theodoropoulou and through all the years of its life down to Alice Yotopoulos Marangopoulos who for the first time took over as President in 1974, the League was lucky enough to have attracted brilliant women as members and leaders. Alice, with her energetic presence as Board member, Vice President, President and now Honorary President, covers 2/3 of the life and action of the League. Acting for the League she took all the initiatives that promoted equality for Greek women. We are proud and lucky to have her among us, knowing that her action bears on every Greek woman, and in fact on every woman everywhere in the world. Because whoever works for gender quality in her country, works for improving woman's position anywhere in the world.

Targets of the GLWR, and means for achieving them

Equal political rights

Education

Concern for national and social problems

"The Struggle of Woman" Magazine

Free Legal Counseling Service

Awards to journalists and to women for social achievement

Documentation and Study Centre for women's Issues

A series of other activities aiming at achieving gender equality

Anna Benaki-Psarouda - Member of the Academy of Athens, former President of the Hellenic Parliament

Celebrating the 90th Anniversary of the GLWR without at the same time honoring Alice Yotopoulos-Marangopoulos would be meaningless. Our beloved Alice for the past 30 years put her seal not only on the League but on all the struggles for the strengthening of women in Greece.

...I have no doubt that the spirit of equilibrium and quality that characterized all actions of the GLWR were inspired by Alice Marangopoulos, President of the League almost uninterruptedly since 1973. Her scientific authority, her experience in law practice, her academic record in higher education, all had a bearing on the actions of Alice herself and the League on women's issues. All these combined virtues resulted in having women's demands, during crucial times, to be brought out as demands for respect of human rights, as they really are.

...I wish to refer with special emphasis to the constitutional consolidation of gender equality, for which the GLWR – in practice Alice Marangopoulos- played a decisive role for the Constitution of 1975, as well as, mainly, the revision of 2001.

...Finally, I wish to declare how happy I am that the "Foundation for the Parliamentary System and Democracy", acting on a proposal of mine, honored Alice with a special award on International Woman's Day last year.

George Kassimatis - Em. Professor, University of Athens, President, Institute of Constitutional Research

Whatever I may say for the GLWR or for Alice Marangopoulos would only make their great work look smaller. The two great struggles in Greece, the one for women's rights and the other for human rights, place Alice Marangopoulos at the most conspicuous place in the history of Greece.

I do not believe I am being unfair to the great achievements of the GLWR, in saying that these achievements are a vast ocean over which emerges the personality of Alice Marangopoulos.

I believe that the work of the GLWR is much larger than the limited scope of women's rights. Women's rights mean democracy, equality, social justice, freedom, political freedom.

The work that remains to be done by your League is huge and difficult, because there is need for structural changes not only in the law, but also in society. There is need to eradicate male stereotypes still prevailing in society, and to do this you must work in fighting spirit, irresistibly, as Alice Marangopoulos worked all these years..

Koula Kassimati - Em. Professor, Panteion University

Presentation of the Honorary publication

"Greek League for Women's Rights, its 90 years and Alice Yotopoulos-Marangopoulos"

At the "Introduction" of the book Soula Panaretou refers to the history and actions of the GLWR during the 90 years period of its life,

The first part of the book presents excerpts from various articles or speeches of Alice, mainly published in the League's magazine, referring to gender equality in general or to specific issues.

General Issues: Alice's positions on gender equality and women's rights reflect the modern feminist views, as well as her own stand on each matter.

On more specific issues Alice's interventions are crucial and effective. Such issues are:

Modern trends of the feminist movement, achievements in the domain of human rights and women's rights, violence against women, the CEDAW Protocol, women and population growth, work and social insurance of women, and many others.

The second part of the book is dedicated to the «Woman' achievement awards "Alice Yotopoulos Marangopoulos"», awarded by the League to women with a rich record on social offer in the spheres of health, education, social welfare, justice, civilization and many others.

Alice Yotopoulos-Marangopoulos - Hon. President GLWR, Em. Professor, ex Rector, Panteion University

ADDRESS

Thanks to all the friends who took the floor. Every one of them has made his contribution in his own field.

...I heard something about a notion, saying that perhaps now that we have achieved substantive equality, someone might argue that the provision of the Constitution introducing substantive equality with positive measures for the strengthening of women should be removed. Positive measures may have been enacted, but equality has not been achieved yet. Contrary to this notion, I believe that we live in an era of risks as regards woman's rights. In Greece and at the international level we ran the risk of losing what we have already achieved.

In Greece, laws introducing quotas in electoral lists of national and municipal elections, as well as in office councils, are either distorted or not abided by. Our Family Law, one of the most progressive in Europe, is being slashed, by taking away from women the right to retain their family name after marriage. Personally, I see a tendency for retrogression, and had it not been for the provision of art. 116,2 of the Constitution, things might be much worse.

I am also concerned as regards human rights and women's rights at the international level. One of the causes for such concern is the recent developments with regard to traditional practices and customs.

I wish to the GLWR to continue its struggle successfully and progressively, always aiming at achieving social justice and freedom for all without discrimination. And I address an appeal, especially to the young, girls in particular: do not relax. We live at a time of crises. Poverty strikes mainly women. Do not delude yourselves with vain hopes. Young men and women, we need you, come and work with us.

We wish to the League to continue its struggle always being in the avant-garde, with success and fighting spirit, safeguarding all we have won until now and achieving more, in collaboration with all the women of the world.

COUNCIL OF EUROPE, COMMITTEE ON EQUALITY BETWEEN MEN AND WOMEN p. 58

An article of Ifigeneia Katsaridou, President of the Committee, on its work.

35TH IAW CONGRESS 2010 p. 59

The 35th IAW Congress 2010 took place in Boksburg, South Africa between 23-27 November 2010. Among the topics discussed during the Congress were women's health, decision making by women in conflict situations, establishment of the

new UN Entity "UN Women", women refugees, violence against women, women's Equal Access to Full Employment and Decent work, customary marriages and their impact on women, the green economy, and others.

During the Congress Rosy Weiss concluded her term as IAW President; Lyda Versteegen was elected new IAW President. A short CV of Lyda Versteegen appears on this article.

Legal Issues p. 60

Vice President Elia Kolokytha analyses the "Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence" of the Council of Europe.

International News p. 65

55th Session of the UN Commission on the Status of Women, Febr. 2011

Chara Karayannopoulou reports

European Issues p. 67

Board members Koula Anagnostopoulou-Kourakou, Laoura Maratou Alipranti and Irene Fereti report on interesting news coming from European organisations' actions.

Woman and Science p. 71

Professor Theodora Papadopoulou writes this new column, initiating from the present issues of the "Struggle of Woman".

News from everywhere – Women in the World p. 73

Board member Keti Botopoulou reports.

Books p. 78

Three new books presented.

Cinema p. 82

Vice President Elia Kolokytha writes on the film "Dogtooth", candidate for best foreign film Oskar award this year.

RESOLUTIONS, PRESS RELEASES, ANNOUNCEMENTS, LETTERS p. 84

On various matters (36th Anniversary from the Turkish Invasion in Cyprus, International day for the eradication of poverty, International Day for the eradication of violence against women, closing down of day nurseries, quotas in electoral lists, protest for a statement of painter Tsoklis re. rape etc.)